

Protocol Local per a l'abordatge integral de les violències masclistes

Ajuntament de Sant Andreu de la Barca

2022

Coordinació del treball:

Oficina de Polítiques d'Igualtat

Autora:

consultora

Amb la col·laboració de:

Ajuntament de Sant Andreu de la Barca

Diputació de Barcelona, juliol 2022

Índex

PRESENTACIÓ INSTITUCIONAL.....	6
INTRODUCCIÓ/ DESCRIPCIÓ DEL MUNICI.....	7
1. OBJECTIUS DEL PROTOCOL.....	9
1.1. Objectius generals	
1.2. Objectius específics	
2. COMISSIÓ TÈCNICA.....	11
3. MARC LEGAL.....	13
Àmbit Estatal	
3.1 Llei Orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de Mesures de Protecció Integral contra la Violència de Gènere	
3.2 Llei Orgànica 1/2015, de 30 de març, per la qual es modifica la Llei Orgànica 10/1995, de 23 de novembre, del Codi Penal	
3.3 Marc normatiu amb relació a les dones immigrades víctimes de violència de gènere	
3.4 Llei Orgànica 4/2015, de 27 d'abril, de l'Estatut de la víctima del delictes	
3.5 Reial Decret 1109/2015, d'11 de desembre, pel qual es desenvolupa la Llei 4/2015, de 27 d'abril, de l'Estatut de la víctima del delictes, i es regulen les Oficines d'Assistència a les Víctimes del Delictes	
3.6 Llei Orgànica 8/2015, de 22 de juliol, de modificació del sistema de protecció a la infància i a l'adolescència	
3.7 Reial decret llei 9/2018, de 3 d'agost, de mesures urgents per al desenvolupament del Pacte d'Estat contra la violència de gènere.	
Àmbit Autonòmic i Local	
3.8 Llei 5/2008 del dret de les dones per a l'erradicació de la violència masclista	
3.9 Llei 17/2015, de 21 de juliol, d'igualtat efectiva de dones i homes	
3.10 Llei 17/2020, del 22 de desembre, de modificació de la Llei 5/2008, del dret de les dones a erradicar la violència masclista	
4. MARC CONCEPTUAL. Conceptualització segons la Llei 17/2020, del 22 de desembre, del dret de les dones a erradicar la violència masclista.....	27
4.1. Conceptualització segons la Llei 17//2020, del 22 de desembre, del dret	

de les dones a erradicar la violència masclista	
4.1.1 Conceptes bàsics	
4.1.2 Formes de violència	
4.1.3 Àmbits de la violència masclista	
4.2. Comprensió del fenomen	
4.3. Model d'intervenció	
4.3.1 Abordatge Integral (prevenció, detecció, atenció, recuperació i reparació)	
4.3.2 Xarxa d'atenció i recuperació integral	
4.3.3 Principis orientadors de les intervencions	
4.3.4 Treball en xarxa	
4.3.5 Protecció de dades	
4.3.6 Valoració del risc	
4.3.7 Acreditació de la situació de violència masclista	
5. LA XARXA LOCAL	66
5.1 La Comissió Tècnica	
6. CIRCUIT LOCAL D'ATENCIÓ.....	69
Protocols d'actuació en els àmbits professionals	
7. COSSOS DE SEGURETAT.....	71
7.1 Mossos d'Esquadra	
7.2 Policia Local	
8. SANITAT	77
9. IGUALTAT.....	93
9.1. Polítiques d'Igualtat	
9.2 Servei d'Informació i Atenció a les Dones (SIAD)	
10. SERVEIS SOCIALS	98
11. JOVENTUT.....	104
12. ESPORTS.....	105
13. PROMOCIÓ ECONÒMICA-OCUPACIÓ	110
14. CULTURA	111

15. PROTOCOL D'ACTUACIÓ EN L'ATENCIÓ A DONES EN SITUACIÓ DE VIOLÈNCIA MASCLISTA A LES OFICINES DE TREBALL DEL SOC. 112

16. EDUCACIÓ..... 114

17. ÀMBIT JUDICIAL 132

17.1. Jutjat de violència contra les dones (VIDO)

17.2 SOJ

17.3 Ministeri Fiscal

17.4 Metges forenses

17.5 Equips tècnics:

14.5.1 EATP (penal)

14.5.2 EATF (família)

17.6 Oficina d'atenció a la víctima del delictes

17.7 Punt de trobada

18. RECURSOS FORA DEL MUNICIPI 144

18.1 SIAD. Consell Comarcal del Baix Llobregat

18.2 Servei d'atenció integral (SAI) del Consell Comarcal del Baix Llobregat

18.3 Servei d'Intervenció Especialitzada. SIE Baix Llobregat

19. SERVEI D'INTERVENCIÓ EN CRISIS GREUS 149

20. INTERVENCIÓ AMB HOMES QUE EXERCIXEN VIOLÈNCIA 151

ANNEXES 152

1.- Llista de serveis i recursos

2.- Dades estadístiques

3.- Normativa legal

4.- Valoració del risc RVD-BCN

5.- Metodologia/pautes d'intervenció social en relació als casos de violència masclista

6.- Acreditació de la situació de violència

7.- Fitxa de notificació de situació de risc o desemparament de menors des dels centres educatius

8.- Consentiment per atenció psicològica de fills i filles en cas de progenitora víctima de violència masclista

9.- Indicadors de violència

10- Mesures d'autoprotecció

11.- Glossari de violència masclista

PRESENTACIÓ INSTITUCIONAL

Sant Andreu de la Barca, ciutat lliure de violència masclista

Sant Andreu de la Barca és un municipi compromès amb la igualtat entre homes i dones, que duu a terme polítiques i dinàmiques per cercar solucions i que treballa en la prevenció i l'eradicació de tots aquells actes que impliquin qualsevol mena de desigualtat.

La nostra és una ciutat compromesa amb aquesta causa perquè considerem que és necessari estar sempre pendents del que realment és important i la convivència, el respecte i la diversitat ho són.

La violència contra les dones és un fet estructural de les societats patriarcals, derivat de la desigualtat entre homes i dones i de la necessitat d'establir una societat que es focalitzi en el punt de vista de l'home i dels estereotips de gènere.

El dret de les dones a eradicar la violència masclista és un dret humà.

Així doncs, la violència masclista és una greu vulneració dels drets humans i un impediment perquè les dones puguin assolir la plena ciutadania, autonomia i llibertat. Cal abordar la violència masclista com una vulneració dels drets humans, tenint en compte la naturalesa multicausal i multidimensional, per la qual cosa la resposta ha de ser global i obligar tots els sistemes.

Els protocols estableixen la concreció i el procediment de les actuacions, així com de les responsabilitats dels sectors implicats en el tractament de la violència masclista, amb l'objectiu de garantir la prevenció, l'atenció eficaç i personalitzada i la recuperació de les dones que es troben en situació de risc o que en són víctimes.

Amb aquest protocol, l'Ajuntament de Sant Andreu de la Barca reitera la seva sensibilitat i compromís en la lluita contra la violència masclista.

Ana Alba Aguilera

Alcaldessa de Sant Andreu de la Barca

INTRODUCCIÓ

La violència masclista, violència de gènere o violència envers les dones és una realitat històrica, encara vigent i que afecta a totes les societats.

I tot i que tenim moltes formes d'anomenar-la, encara existeixen moltes dificultats per identificar-la com a tal: en molts casos es justifica o confon amb l'amor, amb la passió o amb la tradició.

Els diferents estudis sobre aquesta, però, ens indiquen que l'entorn de les dones que han patit violència coneixien que patia aquesta situació. És a dir, tot i la subtileza de moltes formes de violència, els seus amics o amigues, familiars o companys de feina detecten que està patint aquest tipus de situació.

Per tant, les agressions sexuals, físiques, verbals o psicològiques, entre d'altres moltes formes de violència, són encara una realitat enfront de la qual no podem mirar cap a un altre costat, com tampoc desconèixer el seu origen, conseqüències i complexitats.

En aquest context, aquest nou protocol és una eina més per ajudar-nos a treballar en la prevenció, tractament i intervenció enfront de la violència masclista. Una tasca que les administracions públiques i poders públics hem de fer una prioritat, profunditzant en el treball en equip i augmentant la complicitat amb els agents socials i comunitaris.

Precisament, Sant Andreu de la Barca compta amb l'experiència i la voluntat per continuar fent feina a favor dels drets de les dones. Una ciutat que ha encetat projectes pioners, amb el suport de la societat civil, centres educatius, entitats, comerços, centres de salut i el conjunt de la ciutadania.

Algunes d'aquestes accions, com el Pacte Municipal contra la Violència Masclista o la Xarxa d'establiments i entitats, entre d'altres, permeten treballar plegats i plegades amb un mateix objectiu: avançar per la igualtat i en la tolerància zero a qualsevol forma de violència.

Les accions com les comentades, aquest nou protocol i totes les iniciatives que puguin anar desenvolupant-se són, doncs, eines que cal aprofitar, conèixer i donar a conèixer, per fer evident que la nostra ciutat aposta per la igualtat i els drets de les dones i nenes.

Comptem amb totes i tots per fer-ho possible!

Rubén Castro Torres

Regidor de Polítiques d'Igualtat

INTRODUCCIÓ: DESCRIPCIÓ DEL MUNICIPI

Sant Andreu de la Barca és un municipi de la comarca del Baix Llobregat, formant part de l'Àrea Metropolitana de Barcelona. Territorialment limita amb Martorell, Castellbisbal, Castellví de Rosanes i Corbera de Llobregat, amb una superfície territorial de 5,5 km², essent un dels municipis més petits de la Comunitat Autònoma de Catalunya.

La violència masclista continua sent un dels principals reptes globals sense resoldre, com a màxima expressió del masclisme i la desigualtat. Un fenomen persistent a totes les societats, que malgrat els esforços continua assetjant i agredint a milions de dones cada dia.

La Llei Orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de mesures de protecció integral contra la Violència de Gènere estableix la necessitat “d'introduir en l'escenari social les noves escales de valors basades en el respecte dels drets i llibertats fonamentals i de la igualtat entre homes i dones, així com en l'exercici de la tolerància i de la llibertat dins dels principis democràtics de convivència, tot això des de la perspectiva de les relacions de gènere”. Així, exhorta als poders públics a impulsar “campanyes d'informació i sensibilització específiques per tal de prevenir la violència de gènere”. Tanmateix, entre els criteris d'actuació en les intervencions dels poders públics que estableix la Llei 5/2008, de 24 d'abril, del dret de les dones a eradicar la violència masclista, destaca:

“El foment dels instruments de participació i col·laboració amb les organitzacions socials, en especial les de dones, com els consells de dones, el moviment associatiu de les dones i els grups de dones pertanyents a moviments socials i sindicals, [...] comptar amb totes les persones professionals dels diferents àmbits que puguin atendre la complexitat de les formes de violència masclista i amb el criteri i la participació dels col·lectius afectats”.

De la mateixa forma, el Conveni del Consell d'Europa sobre prevenció i lluita contra la violència contra la dona i la violència domèstica insta als Estats a promoure “amb les institucions nacionals de drets humans i les entitats competents en matèria d'igualtat, la societat civil i les organitzacions no governamentals, en particular les organitzacions de dones, si escau, per incrementar la conscienciació i la comprensió pel públic en general de les diferents manifestacions de totes les formes de violència”.

Sant Andreu de la Barca ha mostrat el seu compromís contra la violència masclista de forma reiterada, a través d'activitats públiques, declaracions institucionals i accions per part de l'Ajuntament i de la societat civil: el Pacte Municipal contra la Violència Masclista o la Declaració signada per les entitats i grups polítics municipals de Sant Andreu son un bon exemple.

La ciutat compta amb un marc estratègic a través del Pla d'igualtat de gènere, que estableix entre les seves línies d'acció, la perspectiva de gènere en l'actuació de tots els departaments i concretament, "desenvolupar polítiques actives d'atenció i prevenció de la violència en totes les seves manifestacions i formes de producció.

1. OBJECTIUS DEL PROTOCOL

Un protocol d'actuació en casos de violència recull els acords dins i entre institucions i agents socials, per tal de garantir l'atenció coordinada i eficaç a les dones, adolescents i infants que estan en situació de violència, tot definint les competències respectives. Tanmateix el protocol ha d'establir les mesures adreçades a la prevenció, la detecció de casos o la recuperació de les dones, adolescents i infants, així com la reparació dels aspectes danyats per la situació viscuda.

El protocol implica l'establiment d'un model d'intervenció que afecta els diferents agents i serveis implicats en la problemàtica i que constitueix el que anomenem circuit d'actuació: sistema articulat i homogeni en el qual, cada agent implicat sap què cal fer i qui té les competències per fer-ho. A més, suposa posar en funcionament un mètode de treball que permet a cada agent implicat dissenyar o redefinir els procediments i els sistemes organitzatius existents o de nova creació, en funció de tot el sistema.

L'elaboració, la revisió i l'aplicació d'un protocol de coordinació, o el seguiment d'un circuit, han de ser el resultat d'un treball en xarxa i d'un procés participatiu i consensuat entre les estructures dels serveis i els i les professionals que han d'intervenir-hi.

D'acord amb el que indica la Llei catalana 5/2008, del dret de les dones a eradicar la violència masclista, el protocol té com a finalitat posar en marxa una *"intervenció coordinada contra la violència masclista incloent-hi un conjunt de mesures i mecanismes de suport, coordinació i cooperació destinats a les institucions públiques i altres agents implicats, que defineixin les formalitats i la successió d'actes que s'han de seguir per a executar-los correctament"*, per tal de garantir la prevenció, l'atenció eficaç i personalitzada i la recuperació de les dones que es troben en risc o en una situació de violència masclista.

Segons el protocol marc de la Generalitat de Catalunya, el tractament de la violència contra les dones ha de partir dels criteris següents:

- Perspectiva estructural i integral
- Transversalitat, coordinació i cooperació institucional
- Participació i corresponsabilitat de totes les agències implicades

- Accessibilitat i proximitat en les intervencions, tenint en compte la diversitat de col·lectius femenins que hi ha a la ciutat
- Qualitat de la resposta i coneixement de la realitat, per tal de planificar polítiques públiques que tinguin un veritable impacte amb relació a la problemàtica

El treball en xarxa resulta fonamental per dotar d'efectivitat al protocol i complir amb els objectius de millorar la qualitat de la resposta dels serveis públics davant les situacions de violència, evitar les duplicitats inoperants i la conseqüent victimització secundària de les dones.

1.1 Objectius generals

- Garantir l'atenció coordinada entre les diferents administracions i agents socials implicats, i delimitar els àmbits d'actuació que poden intervenir en les diferents situacions de violència masclista.
- Establir els mecanismes de coordinació i cooperació que permetin una transmissió d'informació continuada i fluida entre els organismes implicats.
- Aplicar metodologies d'intervenció que evitin la revictimització de les dones.
- Garantir els recursos necessaris per a l'execució i la continuïtat del protocol.
- Dissenyar circuits d'atenció adequats a les diferents situacions de violència i les necessitats concretes derivades d'aquestes situacions.
- Establir un model únic i consensuat de recollida de dades per tal de garantir el coneixement de la realitat.
- Contribuir decisivament a l'eradicació de la violència masclista a partir d'un model d'abordatge consensuat, i en avaluació i millora constant.
- Donar una resposta social i institucional integrada i satisfactòria a les dones, adolescents i infants afectades de violència masclista.
- Establir una xarxa coordinada que vetlli pel desplegament i la millora d'un model d'intervenció integral, tot minimitzant la victimització secundària i considerant les dones subjectes actius.

1.2 Objectius específics

- Generar un llenguatge compartit i fomentar una comprensió i una aproximació comunes al fenomen de la violència masclista per part dels diversos agents interdisciplinaris.
- Implicar activament totes les institucions, els organismes i els agents socials del territori rellevants per a l'abordatge actiu de la violència masclista.
- Crear un model ampli d'abordatge de les violències masclistes que prevegi la seva prevenció, detecció, atenció i recuperació.

- Implementar un model que faciliti l'emergència de diversos itineraris d'intervenció adaptats a les necessitats de cada dona, potenciant la seva autonomia.
- Identificar els recursos existents que intervenen en els casos de violència masclista i definir els circuits de coordinació i els criteris de derivació, i fer-los públics per al conjunt de la xarxa, tot establint els mecanismes de coordinació i cooperació que permetin desplegar actuacions conjuntes i eficaces per part dels diversos organismes i agents socials implicats.
- Implicar activament totes les institucions, organismes i agents socials del territori rellevants per a l'abordatge actiu de la violència masclista.
- Facilitar al conjunt de professionals i entitats una formació específica i diversificada sobre el fenomen de la violència masclista i promoure l'intercanvi d'experiències i bones pràctiques.

2. COMISSIÓ TÈCNICA

Aquest protocol ha estat elaborat a partir del treball realitzat des de la Comissió Tècnica, formada per:

	Tècnica Aux. de Gestió. Regidoria de Polítiques d'Igualtat. Ajuntament de Sant Andreu de la Barca.
	Treballadora Social. Referent àmbit Dona, de Serveis Socials Bàsics de l'Ajuntament de Sant Andreu de la Barca.
	Responsable tècnica de Salut Pública i Consum de l'Ajuntament de Sant Andreu de la Barca.
	Tècnica d'Ocupació de l'Ajuntament de Sant Andreu de la Barca.
	Policia Local de l'Ajuntament de Sant Andreu de la Barca.
	Tècnic de Joventut de l'Ajuntament de Sant Andreu de la Barca.
	Tècnica Ensenyament de l'Ajuntament de Sant Andreu de la Barca.
	Coordinador Cultura de l'Ajuntament de Sant Andreu de la Barca.
	Psicòloga SIAD de l'Ajuntament Sant Andreu de la Barca
	Regidor de Polítiques d'Igualtat i Joventut de l'Ajuntament de Sant Andreu de la Barca.

	Alumna de Pràctiques de la Regidoria Igualtat de l'Ajuntament de Sant Andreu de la Barca.
	Cap d'equipaments SAB-URBA (Sport). Ajuntament Sant Andreu de la Barca
	Mossos d'Esquadra de Martorell
	Educadora Social de Serveis Socials Bàsics de l'Ajuntament de Sant Andreu de la Barca.
	Metgessa CAP La Solana. Sant Andreu de la Barca.
	Treballadora Social CAP Sant Andreu de la Barca.
	Infermera de pediatria CAP Sant Andreu de la Barca.
	Tècnica SIAD Baix Llobregat del Consell Comarcal del Baix Llobregat.
	Directora SIE Baix Llobregat de Sant Feliu del Llobregat.
	Advocada SIAD de l'Ajuntament de Sant Andreu de la Barca.
	Escola Primària JJ Ortíz. Sant Andreu de la Barca.
	Escola Primària Josep Pla. Sant Andreu de la Barca.
	EBM El Cavallet. Sant Andreu de la Barca.
	EBM El Trenet. Sant Andreu de la Barca.
	EBM Casa Pedemonte. Sant Andreu de la Barca.
	IES Sant Andreu. Sant Andreu de la Barca.
	Director de l'Escola Sant Andreu de la Barca
	Coordinadora pedagògica de l'INS El Palau de Sant Andreu de la Barca.
	Escola Vall de Palau. Sant Andreu de la Barca
	IES Montserrat Roig de Sant Andreu de la Barca.
	Escola Can Salvi
	Escola Joan Maragall
	Oficina de Polítiques d'Igualtat. Diputació de Barcelona
	Consultora externa

3. MARC LEGAL

Per explicitar el marc legal amb relació a la violència contra les dones i descriure el protocol d'actuació ens basem en la següent normativa legal:

- Llei Orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de mesures de protecció integral contra la violència de gènere
- Llei 5/2008, de 24 d'abril, del dret de les dones a erradicar la violència masclista
- Llei 17/2020 del 22 de desembre, de modificació de la Llei 5/2008, del dret de les dones a erradicar la violència masclista

Als annexes consta la descripció de les diferents normatives d'àmbit internacional, europeu, nacional, autonòmic i local.

3.1 Àmbit Estatal

3.1 Llei Orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de Mesures de Protecció Integral contra la Violència de Gènere

Aquesta Llei suposa una fita sense precedents en el nostre ordenament jurídic. Implica el reconeixement legal de la violència de gènere com un problema social de gran rellevància i fa palès el compromís dels poders públics a intervenir de forma coordinada per la salvaguarda dels drets de les dones que en són víctimes. La llei estableix que totes les dones víctimes de violència de gènere han de rebre informació, assessorament i atenció integral adequada a la seva situació personal, i incloent-hi també l'atenció als/a les menors que es troben sota la pàtria potestat o la guarda i custòdia de la dona agredida.

La llei estableix que el subjecte passiu és la dona, però estableix la necessitat que es mantingui o s'hagi mantingut matrimoni o relació d'anàloga afectivitat, encara que sense convivència. L'Ordre de Protecció implica el reconeixement de la condició de víctima de violència de gènere a tots els efectes i permet a la dona gaudir de drets econòmics, laborals i de prestacions de la Seguretat Social previstos en la mateixa llei:

1. Dret a la informació i a l'assessorament jurídic

Té dret a rebre plena informació i assessorament adequat a la seva situació personal, a través dels serveis, organismes o oficines que disposin les Administracions Públiques. Aquesta informació comprèn les mesures recollides a la Llei Orgànica 1/2004, de 28 de desembre, relatives a la seva protecció i seguretat, i

els drets i ajuts previstos en la mateixa, així com el referent al lloc de prestació dels serveis d'atenció, emergència, suport i recuperació integral.

El telèfon de la Línia d'Atenció contra la Violència Masclista a Catalunya és el 900 900 120, actiu 24 hores i 365 dies a l'any.

2. Dret a l'assistència jurídica

En virtut de l'article 20 de la Llei Orgànica 1/2004, de 28 de desembre i de la Llei 1/1996, de 10 de gener, d'Assistència Jurídica Gratuïta, les dones víctimes de violència de gènere tenen de dret a l'assistència jurídica gratuïta, amb independència de l'existència de recursos per litigar, en aquells processos judicials i procediments administratius que tinguin causa directa o indirecta en la violència patida. Aquest dret assistirà també els drethavents en cas de mort de la víctima, sempre que no fossin partícips en els fets.

A l'efecte de la concessió del benefici de justícia gratuïta, la condició de víctima s'adquirirà quan es formulí denúncia o querella, o s'iniciï el procediment penal, i es mantindrà mentre romangui en vigor el procediment penal o quan, després del seu acabament, es dicti sentència condemnatòria. El benefici de justícia gratuïta es perd en cas de sentència absolutòria ferma o arxiu ferm del procediment penal, sense l'obligació d'abonar el cost de les prestacions gaudides gratuïtament fins aquell moment.

3. Dret a l'assistència social integral

En virtut de l'article 19 de la Llei Orgànica 1/2004, de 28 de desembre, les víctimes tenen dret a l'assistència social integral que inclou serveis socials d'atenció, d'emergència, de suport i acollida i de recuperació integral, que han de respondre als principis d'atenció permanent, actuació urgent, especialització de prestacions i multidisciplinarietat professional. La finalitat d'aquests serveis és donar cobertura a les necessitats derivades de la situació de violència, restaurar la situació en què es trobava la víctima abans de patir-la o, almenys, pal·liar els seus efectes.

A través dels mateixos es fa possible que les dones:

- Tinguin assessorament sobre les actuacions que poden emprendre i els seus drets.
- Coneguin els serveis als quals poden dirigir-se per obtenir assistència material, mèdica, psicològica i social.
- Accedeixin als recursos d'allotjament (emergència, acollida temporal, centres tutelats, etc.) en els quals està garantida la seva seguretat i cobertes les seves necessitats bàsiques.
- Recuperin la seva salut física i/o psicològica.

– Aconsegueixin la seva formació, inserció o reinserció laboral, i rebin suport psicosocial al llarg de tot l'itinerari de recuperació integral amb la finalitat d'evitar la doble victimització.

4. Drets laborals i de la Seguretat Social

En virtut de l'article 21 de la Llei Orgànica 1/2004, de 28 de desembre, del Text Refós de la Llei de l'Estatut dels Treballadors, aprovat per Reial Decret Legislatiu 2/2015, de 23 d'octubre, del Text Refós de la Llei General de la Seguretat Social, aprovat per Reial Decret Legislatiu 8/2015, de 30 d'octubre, les dones víctimes de violència de gènere treballadores per compte aliena o per compte propi tenen els següents drets en funció de la modalitat de treball que es realitzi, per compte d'altri o per compte propi:

- Dret a la reducció de la jornada de treball amb disminució proporcional del salari o a la reordenació del temps de treball, a través de l'adaptació de l'horari, de l'aplicació de l'horari flexible o d'altres formes d'ordenació del temps de treball que s'utilitzin en l'empresa, perquè la dona faci efectiva la seva protecció o el seu dret a l'assistència social integral.
- Dret a la mobilitat geogràfica quan es vegi obligada a abandonar el seu lloc de treball a la localitat on venia prestant els seus serveis, per fer efectiva la seva protecció o el seu dret a l'assistència social integral.
- Dret a la suspensió del contracte de treball per decisió de la treballadora que es vegi obligada a abandonar el seu lloc de treball com a conseqüència de ser víctima de violència de gènere, amb reserva del lloc de treball.
- Dret a l'extinció del contracte de treball per decisió de la treballadora que es vegi obligada a abandonar definitivament el seu lloc de treball com a conseqüència de ser víctima de violència de gènere.
- Dret a realitzar el seu treball total o parcialment a distància o a deixar de fer-ho si aquest fos el sistema establert.
- Les absències o faltes de puntualitat al treball motivades per la situació física o psicològica derivada de violència de gènere, acreditada pels serveis socials d'atenció o serveis de Salut, segons procedeixi, es consideraran justificades.
- Nul·litat de la decisió extintiva del contracte en el supòsit de les treballadores víctimes de violència de gènere per l'exercici dels drets de reducció o reordenació del seu temps de treball, de mobilitat geogràfica, de canvi de centre de treball o de suspensió de la relació laboral en els termes i condicions reconeguts a l'Estatut dels Treballadors.
- Nul·litat de l'acomiadament disciplinari en el supòsit de les treballadores víctimes de violència de gènere per l'exercici dels drets de reducció o reordenació del seu temps de treball, de mobilitat geogràfica, de canvi de centre de treball o de

suspensió de la relació laboral en els termes i condicions reconeguts a l'Estatut dels Treballadors.

- Dret a la pensió de jubilació anticipada per causa no imputable a la treballadora quan les dones extingeixin el seu contracte de treball com a conseqüència de ser víctimes de violència de gènere, i reuneixin els requisits exigits.
- Dret a la pensió de viduïtat en els supòsits de separació, divorci o nul·litat matrimonial de les dones víctimes de violència de gènere que, encara que no siguin creditors de la pensió compensatòria, acreditin els requisits exigits.
- Per a tenir dret a la prestació d'atur, a més de reunir els requisits exigits, es considera que la treballadora per compte aliena es troba en situació legal d'atur quan extingeixi o suspengui el seu contracte de treball de manera voluntària com a conseqüència de ser víctima de violència de gènere.
- Per a tenir dret a la protecció per cessament d'activitat, a més de reunir els requisits exigits, es considera que la treballadora autònoma es troba en situació legal de cessament d'activitat, quan cessi en l'exercici de la seva activitat, de manera temporal o definitiva, a causa de la violència de gènere.

5. Dret a la percepció d'ajuts socials

D'acord amb l'article 27 de la Llei Orgànica 1/2004, de 28 de desembre, les dones víctimes de violència de gènere que reuneixin els següents requisits tenen dret a un ajut econòmic:

- No tenir rendes que, en còmput mensual, superin el 75 per cent del salari mínim interprofessional vigent exclosa la part proporcional de dues pagues extraordinàries.
- Tenir especials dificultats per obtenir una ocupació, atesa la seva edat, falta de preparació general o especialitzada o les seves circumstàncies socials, el que s'acredita mitjançant l'informe emès pel Servei Públic d'Ocupació corresponent.

D'acord amb el Reial Decret 1369/2006, de 24 de novembre, pel qual es regula el programa de Renda Activa d'Inserció per a aturats amb especials necessitats econòmiques i dificultat per trobar feina, les dones víctimes de violència de gènere que compleixi els següents requisits pot tenir dret a aquest ajut econòmic:

- Estar inscrita com a demandant d'ocupació, però no se li exigeix portar 12 mesos inscrita ininterrompudament com a demandant d'ocupació.
- No conviure amb el seu agressor.
- Ésser menor de 65 anys, però no se li exigeix tenir 45 o més anys d'edat.
- No tenir rendes pròpies, de qualsevol naturalesa, superiors en còmput mensual al 75 per cent del salari mínim interprofessional vigent, exclosa la part proporcional de dues pagues extraordinàries.

– Pot ser beneficiària d'un nou programa de renda activa d'inserció, encara que hagués estat beneficiària d'un altre programa dins dels 365 dies anteriors a la data de la sol·licitud.

D'acord amb l'article 47 de la Llei 5/2008, del 24 d'abril del dret a els dons a erradicar les violències masclistes, les dones que com conseqüència de les formes de violència masclista especificades en aquesta llei, pateixin lesions seqüeles lesions corporals o danys en la seva salut física o psíquica de caràcter greu, tenen de dret a percebre una indemnització de pagament únic, si reuneixen els següents requisits:

- Residir o treballar a Catalunya
- Aportar una sentència definitiva que acrediti que ha estat víctima de qualsevol de les formes de violència masclista especificades en la Llei 5/2008 i que li ha generat seqüeles, lesions corporals o danys en la salut física o psíquica.
- Si la sentència no concreta l'abast de la seqüeles haurà d'aportar abast de les seqüeles: Informe forense, Informe mèdic o d'alta mèdica de la xarxa pública de salut o informe de Servei Especialitzat en violències masclistes.

6. Accés a l'habitatge i residències públiques per a majors

Les dones víctimes de violència de gènere tenen dret a protecció preferent en l'accés a l'habitatge:

- Possibilitat d'acollir-se a la suspensió dels llançaments sobre habitatges habituals, acordats en un procés judicial o extrajudicial d'execució hipotecària.
- Possibilitat d'accedir al Fons Social d'Habitatges de Lloguer de l'Institut de Majors i Serveis Socials.
- Tenen la consideració de «sector preferent» als efectes dels ajuts previstos en el Pla Estatal d'Habitatge.
- Programa d'ajuts a les víctimes de violència de gènere, per facilitar-los una solució habitacional immediata. La Comunitat Autònoma posarà a disposició de la persona beneficiària un habitatge de titularitat pública, o que hagi estat cedida per al seu ús a una administració pública, encara que mantingui la titularitat privada, adequada a les seves circumstàncies en termes de mida, serveis i localització, per ser ocupada en règim de lloguer, de cessió d'ús, o en qualsevol règim d'ocupació temporal admès en dret. Quan no es disposi d'aquest tipus d'habitatge, l'ajuda podrà aplicar-se sobre un habitatge adequat, de titularitat privada o sobre qualsevol allotjament o dotació residencial susceptible de ser ocupada per les persones beneficiàries, en els mateixos règims.

7. Dret a denunciar i a sol·licitar una ordre de protecció

En virtut dels articles 259 i següents de la Llei d'Enjudiciament Criminal, les dones tenen dret a denunciar les situacions de violència de gènere sofertes per posar en

coneixement de les autoritats corresponents la comissió de fets que poden ser constitutius d'un delictes.

D'acord amb l'article 544 ter de la Llei d'Enjudiciament Criminal, les dones víctimes de violència de gènere poden sol·licitar que s'adopti una ordre de protecció. L'ordre de protecció és una resolució judicial que dicta l'òrgan judicial competent en els casos en què, existint indicis fundats de la comissió d'un delictes, aprecia l'existència d'una situació objectiva de risc per a la víctima que requereix l'adopció de mesures de protecció durant la tramitació del procés penal. L'ordre de protecció contempla en una única resolució mesures cautelars de naturalesa penal i civil a favor de la dona víctima de violència de gènere i, si s'escau, dels seus fills i filles.

3.2 Llei Orgànica 1/2015, de 30 de març, per la qual es modifica la Llei Orgànica 10/1995, de 23 de novembre, del Codi Penal

Aquesta Llei Orgànica introdueix algunes modificacions per reforçar la protecció específica a les víctimes de violència masclista i de tracta d'éssers humans. Incorpora el gènere com a motiu de discriminació en l'agreujant de comissió del delictes. Tipifica com a delictes lleus determinades faltes en casos de violència de gènere, com: la falta d'injúria o vexació injusta de caràcter lleu, la falta d'amenaça de caràcter lleu i la falta de coacció de caràcter lleu. També introdueix nous tipus penals relacionats amb la violència de gènere, com el **delictes de fustigació** (es castiga la conducta de qui assetja a una persona de forma insistent i reiterada), el **delictes de "ciberassetjament"** (consistent en difondre, revelar o cedir a tercers imatges o gravacions audiovisuals d'una persona, sense la seva autorització, obtingudes en un domicili o lloc privat) i el **delictes de manipulació del funcionament normal dels dispositius tècnics** utilitzats per controlar el compliment de penes, mesures cautelars o de seguretat, com a modalitat del delictes de trencament de condemna.

- **Inclusió de gènere com motiu de discriminació en l'agreujant de l'article 22.4 CP.**
- **Delictes de maltractament: Article 153.1**
- **Delictes de maltractament habitual Article 173:** Es modifica l'apartat 2 i s'introdueix un nou apartat 4 a l'article 173
- **Delictes d'amenaçes Art. 171.1**
- **Delictes de coaccions Art 172.3**
- **Matrimoni forçat Art 172 bis**
- **Stalking (assetjament) Art 172 Ter**

- **Sexting Art 197.7 i 183 Ter**
- **Trencament de Condemna Art 469 apart 3**

3.3 Marc normatiu amb relació a les dones immigrades víctimes de violència de gènere

Reial Decret 557/2011, de 20 d'abril, pel qual s'aprova el Reglament de la Llei Orgànica 4/2000, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social, després de la seva reforma per Llei Orgànica 2/2009.

D'acord amb aquesta legislació, les dones estrangeres víctimes de violència de gènere i els seus fills i/o filles menors d'edat que es trobin a Espanya en situació irregular podran obtenir **autorització de residència i treball per circumstàncies excepcionals**.

Amb l'ordre de Protecció, dictada per l'autoritat judicial competent en el marc del procés penal o bé informe del Ministeri Fiscal que indiqui l'existència d'indicis de violència de gènere, es concedirà d'ofici una autorització provisional de residència i treball. Per a la concessió definitiva de l'autorització de residència temporal per circumstàncies excepcionals es requerirà la sentència condemnatòria o resolució judicial de la qual es dedueixi que la dona ha estat víctima de violència de gènere i amb la qual conclogui el procediment penal. El permís de residència per circumstàncies excepcionals tindrà una durada de 5 anys. En el cas que el procediment penal conclogui amb sentència no condemnatòria, es produirà l'automàtica pèrdua d'eficàcia de l'autorització provisional i, si s'escau, s'iniciarà o continuarà el procediment sancionador suspès.

3.4. Llei Orgànica 4/2015, de 27 d'abril, de l'Estatut de la víctima del delict.

Amb aquesta llei, el que es pretén és crear una llei que estableixi l'estatut jurídic de la víctima del delict, així com donar una resposta per part dels poders públics més àmplia a les víctimes amb una finalitat reparadora i de minimitzar la victimització secundària. Amb aquest fins, s'estableix un catàleg dels drets processals i extraprocessals de totes les víctimes, tenint especial atenció a les víctimes especialment vulnerables.

3.5. Reial Decret 1109/2015, d'11 de desembre, pel qual es desenvolupa la Llei 4/2015, de 27 d'abril, de l'Estatut de la víctima del delict, i es regulen les Oficines d'Assistència a les Víctimes del Delict

Cal destacar els drets extraprocessals que preveu la Llei Orgànica 4/2015, de 27

d'abril, de l'estatut de la víctima de delict, ja que regula mecanismes per a facilitar a la víctima l'exercici dels seus drets, agilitzant tràmits i informant en tot moment a la víctima. Es preveu també la notificació a la víctima de les resolucions de sobreseïment i arxiu del procés, amb possibilitat d'impugnar-les dins d'un termini de temps suficient des que li hagi estat comunicada la resolució. Finalment, entre altres mesures, també impulsa la tasca de les Oficines d'Assistència a les Víctimes de delict.

3.6. Llei Orgànica 8/2015, de 22 de juliol, de modificació del sistema de protecció a la infància i a l'adolescència

És una llei que modifica el sistema de protecció a la infància i adolescència i que augmenta la consideració vers la infància. Té en tot moment un paper central l'interès superior del i de la menor, un concepte que engloba una sèrie de criteris que cal mencionar i tenir presents:

- La satisfacció de les necessitats bàsiques;
- La consideració dels seus desitjos, sentiments i opinions;
- La conveniència que la seva vida i desenvolupament tingui lloc en un entorn familiar adequat i lliure de violència.

Aquests criteris van correlacionats directament amb l'edat i la maduresa del i de la menor; la necessitat de garantir la igualtat i no discriminació tenint en compte l'especial vulnerabilitat; i l'estabilitat de les decisions que s'adoptin.

A més la Llei Orgànica 8/2015, de 22 de juliol, de modificació del sistema de protecció a la infància i a l'adolescència remarca la importància de les garanties processals cap als i a les menors, en particular als drets a ser informada i escoltada en tot moment, i la intervenció de professionals ben formats i qualificats.

Concretament el dret del i de la menor a ser escoltada fa referència al fet que en tot moment la persona menor hagi de ser escoltada en l'àmbit familiar, judicial, sense discriminació d'edat, de diversitat funcional o qualsevol altra circumstància. Referent a això, es considerarà que el i la menor tindrà la maduresa suficient a partir dels 12 anys.

Pel que fa als menors i la violència masclista, cal mencionar que aquesta llei modifica certs articles de la Llei Orgànica 1/2004. El més important a destacar és la modificació de l'article 1.2, el qual incorpora als fills i filles menors d'edat o menors sota la tutela de dones que han patit violència de gènere com a víctimes de la violència de gènere. I conseqüentment obliga als jutges i jutgesses a pronunciar-se sobre les mesures de protecció que afecten els menors. També es clarifica el sistema de la suspensió de la pàtria potestat, la custòdia i el règim d'estança de

l'home inculpat pel delict de violència de gènere.

S'estableix l'obligació de totes les persones que tinguin coneixement d'una situació relacionada amb delictes contra la llibertat i indemnitat sexual, tràfic d'éssers humans i explotació de menors de posar-ho en coneixement del Ministeri Fiscal.

3.7. Reial decret llei 9/2018, de 3 d'agost, de mesures urgents per al desenvolupament del Pacte d'Estat contra la violència de gènere.

Una de les mesures més urgents de portar a terme en el marc del Pacte d'Estat contra la violència de gènere és la que planteja la necessitat d'adoptar les modificacions legals oportunes perquè l'Administració local pugui portar a terme actuacions en la promoció de la igualtat entre homes i dones, així com contra la violència de gènere, ja que es tracta de l'Administració més pròxima a la ciutadania i, per tant, a les víctimes.

La protecció dels menors, filles i fills de les dones víctimes de violència de gènere, constitueix un dels eixos del Pacte d'Estat que exigeix una resposta més urgent.

La Llei orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de mesures de protecció integral contra la violència de gènere, queda modificada en els termes següents:

U. Es modifica l'apartat 4 i s'afegeixen tres nous apartats 5, 6 i 7 a l'article 20, que queda redactat de la manera següent:

4. Igualment, els col·legis d'advocats han d'adoptar les mesures necessàries per a la designació urgent d'un lletrat o lletrada d'ofici en els procediments que se segueixin per violència de gènere i per assegurar la seva immediata presència i assistència a les víctimes.

5. Els col·legis de procuradors han d'adoptar les mesures necessàries per a la designació urgent d'un procurador o procuradora en els procediments que se segueixin per violència de gènere quan la víctima es vulgui personar com a acusació particular.

6. L'advocat o l'advocada designat per a la víctima també ha de tenir habilitació legal per a la representació processal d'aquella fins a la designació del procurador o la procuradora, mentre la víctima no s'hagi personat com a acusació d'acord amb el que disposa l'apartat següent. Fins llavors l'advocat o l'advocada ha de complir el deure d'assenyalament de domicili als efectes de notificacions i trasllats de documents.

7. Les víctimes de violència de gènere es poden personar com a acusació particular en qualsevol moment del procediment si bé això no permet retrotreure ni reiterar les actuacions ja practicades abans de la seva personació, ni pot suposar una minva del dret de defensa de l'acusat.»

Dos. Es modifica l'article 23, que queda redactat de la manera següent:

«Article 23. Acreditació de les situacions de violència de gènere.

Les situacions de violència de gènere que donen lloc al reconeixement dels drets que regula aquest capítol s'acrediten mitjançant una sentència condemnatòria per un delictes de violència de gènere, una ordre de protecció o qualsevol altra resolució judicial que acordi una mesura cautelar a favor de la víctima, o bé per l'informe del Ministeri Fiscal que indiqui l'existència d'indicis que la demandant és víctima de violència de gènere. També es poden acreditar les situacions de violència de gènere mitjançant un informe dels serveis socials, dels serveis especialitzats, o dels serveis d'acollida destinats a víctimes de violència de gènere de l'Administració pública competent; o per qualsevol altre títol, sempre que això estigui previst a les disposicions normatives de caràcter sectorial que regulin l'accés a cadascun dels drets i recursos.

Modificació de l'article 156 del Codi civil.

S'afegeix un nou paràgraf segon a l'article 156 del Codi civil amb la redacció següent: «Dictada una sentència condemnatòria i mentre no s'extingeixi la responsabilitat penal o iniciat un procediment penal contra un dels progenitors per atemptar contra la vida, la integritat física, la llibertat, la integritat moral o la llibertat i indemnitat sexual dels fills o filles comuns menors d'edat, o per atemptar contra l'altre progenitor, és suficient el consentiment d'aquest per a l'atenció i assistència psicològica dels fills i filles menors d'edat, i el primer ha de ser informat prèviament. Si l'assistència s'ha de prestar als fills i filles majors de setze anys es requereix en tot cas el consentiment exprés d'aquests.»

Àmbit Autonòmic i Local

3.8 Llei 5/2008 del dret de les dones per a l'erradicació de la violència masclista

La Llei vol contribuir a fer visibles totes les formes en què s'exerceix la violència masclista i tots els àmbits en què es pot produir, tot abordant-la de manera integral. Dona molta importància a la prevenció i estableix noves mesures adreçades a la sensibilització i la detecció precoç, per impulsar els canvis necessaris en la societat.

Es tracta d'una llei de drets que, alhora, defineix i ordena la Xarxa d'Atenció i Recuperació Integral així com les competències dels diferents organismes públics, algunes d'especial interès pel món local i per a la cooperació i coordinació indispensables per a l'abordatge integral que es proposa.

Drets de les Dones

Totes les dones que es troben en situacions de violència masclista, i també llurs fills i filles dependents, que visquin o treballin a Catalunya i amb independència del veïnatge civil, la nacionalitat o la situació administrativa i personal, tenen garantits els drets que aquesta llei els reconeix, sens perjudici del que estableix la legislació en matèria d'estrangeria i de l'exigència de determinats requisits per a les diferents prestacions i serveis. Les referències a les dones incloses en aquesta llei s'entén que inclouen també les nenes i les adolescents, llevat que s'indiqui altrament. Aquests drets es concreten en:

- Dret a la protecció integral, real i efectiva tant per mitjans tecnològics com per serveis policials o per qualsevol altre mitjà.**
- Dret a l'atenció i a l'assistència jurídiques.**
- Dret a l'atenció i l'assistència sanitàries**
- Drets econòmics:**
  - ✓ Accés a l'habitatge
  - ✓ Renda garantida ciutadana
  - ✓ Renda per violència de gènere (SEPE)
  - ✓ Ajut econòmic de mesures de protecció integral contra la violència de gènere: que se sol·licita a la Generalitat.
  - ✓ Prestacions d'urgència social
  - ✓ Prestacions econòmiques extraordinàries
  - ✓ Indemnitzacions
  - ✓ Ajuts escolars
  - ✓ Fons de garantia de pensions i prestacions
  - ✓ Dret a l'ocupació i la formació ocupacional
- Dret a la recuperació social integral**

Competències dels Municipis

Pel que fa als municipis, la llei estableix les següents competències:

- a) **Programar, prestar i gestionar els serveis d'informació i atenció a les dones** i efectuar la derivació als diferents serveis en els termes especificats per aquesta llei.
- b) **Prestar o gestionar altres serveis de la Xarxa d'Atenció i Recuperació Integral**, d'acord amb el que s'estableixi per mitjà d'un conveni amb l'Administració de la Generalitat.

c) Col·laborar en la **gestió de les prestacions econòmiques i les subvencions** que aquesta llei estableix.

d) Complir totes les altres funcions establertes per aquesta llei que, per raó de les competències respectives, els correspongui assumir amb relació a les dones que pateixen o han patit violència masclista.

e) Complir les altres competències atribuïdes per disposició legal.

Els municipis amb una població inferior a 20.000 habitants poden delegar llurs competències a una mancomunitat de municipis o a altres ens locals.

3.9 Llei 17/2015, de 21 de juliol, d'igualtat efectiva de dones i homes

La llei pretén assolir una igualtat efectiva real, reconeixen que avui en dia encara hi ha una sèrie de desigualtat de drets, de polítiques, econòmiques i culturals entre homes i dones per raó de sexe. A més, com a l'article 1.2 apartat f) de la mateixa llei preveu, una de les finalitats de la norma és "abordar, prevenir i eradicar, d'acord amb el que disposa la normativa vigent en la matèria, tot tipus de violència masclista contra dones i infants", establint aquest objectiu com a principi rector de les actuacions dels poders públics.

La llei d'igualtat també recull la voluntat d'impulsar i fomentar la prevenció i accions de prevenció vers la violència masclista.

Una altra de les mesures que recull aquesta llei és la incorporació obligatòria d'activitats i actuacions dirigides a prevenir la violència masclista en l'àmbit educatiu.

3.10. Llei 17/2020, del 22 de desembre, de modificació de la Llei 5/2008, del dret de les dones a eradicar la violència masclista

Aquesta llei s'inspira, principalment, en el Conveni d'Istanbul, que s'aplica a totes les formes de violència contra les dones i comprèn tots els actes de violència basats en el gènere que impliquin o puguin implicar danys o patiments de naturalesa física, sexual, psicològica o econòmica, incloses les amenaces de fer aquests actes, la coacció i la privació arbitrària de llibertat, en la vida pública o privada. A més, el Conveni obliga a adoptar les mesures necessàries per a prevenir la violència contra les dones i donar-hi resposta. En particular, insta a fer que les mesures que es prenguin s'adrecin, si escau, a tots els actors implicats, com les agències governamentals, els parlaments i les autoritats nacionals, regionals i locals, i promou la dedicació dels recursos financers i humans adequats per a aplicar correctament

polítiques integrades i mesures i programes adreçats a prevenir i combatre totes les formes de violència incloses en l'àmbit d'aplicació del Conveni.

La llei té la vocació d'ampliar, reforçar i actualitzar la Llei 5/2008, i també de protegir els drets de les dones transgènere, cisgènere i de les persones no binàries, amb la finalitat de respectar la diversitat de gènere. Del resultat del treball parlamentari i de les modificacions i novetats introduïdes en són un exemple el tractament de qüestions com la violència contra les dones en la vida política, que pot tenir l'efecte de descoratjar la participació política de les dones i restringir llur capacitat d'influència en la vida pública. Una altra novetat és la regulació de la violència institucional com a àmbit, amb la definició de la diligència deguda i l'especificació que la dita violència es pot causar tant per acció com per omissió.

També s'introdueix la regulació de les violències digitals, ateses les nombroses agressions masclistes que es produeixen amb l'ús de les xarxes socials o de tota mena de dispositius electrònics o digitals, com les suplantacions d'identitat, la publicació de fotografies o vídeos sense consentiment, o els insults i les amenaces.

Entre les modificacions més significatives resulta rellevant la inclusió d'una definició de consentiment sexual, en la qual es fixa com a requisit essencial la necessitat de voluntat expressa. I, a l'últim, s'introdueixen modificacions en el sentit d'ampliar els tipus de violència en l'àmbit social i comunitari, les formes de violència masclista i la necessitat de la formació de professionals

Les referències a les dones incloses en aquesta llei s'entén que inclouen les nenes i les adolescents, i, per tant, també les dones, nenes i adolescents transgènere.

Les mesures que aquesta llei estableix tenen com a **finalitats**:

a) Complir amb la diligència deguda les obligacions de sensibilització, prevenció, investigació, atenció, protecció, recuperació, reparació i sanció de la violència masclista, i també garantir la no repetició i la remoció de les estructures i pràctiques socials que l'originen i perpetuen, d'acord amb les competències atorgades a les administracions de Catalunya.

b) Reconèixer els drets de les dones que pateixen violència masclista a l'atenció, l'assistència, la protecció, la recuperació, la reparació integral i la garantia de no revictimització.

c) Garantir la igualtat d'oportunitats entre dones i homes, l'autonomia de les dones, i la llibertat i l'efectivitat dels drets de les dones.

d) Establir mecanismes per a fer recerca sobre violència masclista i difondre'n els resultats, i també establir mecanismes per a la sensibilització social i la informació destinada a les dones.

- e) Dotar els poders públics de Catalunya de recursos suficients i d'instruments eficaços per a erradicar la violència masclista en els àmbits preventiu, educatiu, de salut, formatiu, de justícia i execució penal, de participació política, dels mitjans de comunicació, digital, laboral, social i esportiu, i en la vida política i l'esfera pública de les dones.
- f) Establir el catàleg de drets de les dones que es troben en situació de violència masclista, exigibles davant les administracions públiques, i també per a llurs fills i filles, a més d'assegurar l'accés gratuït de les dones als serveis públics que s'estableixin.
- g) Garantir drets econòmics per a les dones que es troben en situació de violència masclista, amb la finalitat de facilitar-los el procés de recuperació i reparació integrals.
- h) Avaluar cada dos anys la xarxa d'atenció i recuperació integral per a les dones que pateixen violència masclista, integrada per un conjunt de recursos i serveis públics per a l'atenció, l'assistència, la protecció, la recuperació i la reparació integrals.
- i) Establir mecanismes per a una intervenció integral i coordinada contra la violència masclista, i crear-ne d'específics per a abordar la violència de segon ordre, per mitjà de la col·laboració de les administracions públiques de Catalunya i de la participació de les entitats de dones, de professionals i d'organitzacions ciutadanes que actuen contra la violència masclista.
- j) Assegurar la formació especialitzada, obligatòria i periòdica de tots els col·lectius professionals que intervenen en l'atenció, l'assistència, la protecció, la recuperació i la reparació destinades a les dones que pateixen violència masclista, a llurs fills i filles i a llur entorn familiar i comunitari, i també espais de reciclatge i supervisió.
- k) Garantir el principi d'adequació de les mesures, per tal que a l'hora d'aplicar-les es tinguin en compte les necessitats i les demandes específiques de totes les dones que pateixen la violència masclista. El disseny i aplicació de les mesures ha de posar al centre els drets de les dones i ha de fomentar llur autonomia decisòria i la promoció de l'empoderament personal.

4. MARC CONCEPTUAL

4.1 Conceptualització segons la Llei 17/2020, del 22 de desembre, del dret de les dones a erradicar la violència masclista

4.1.1. Conceptes bàsics

A Catalunya, la Llei 17/2020, del dret de les dones a erradicar la violència masclista inclou les seves definicions:

Violència Masclista: violació dels drets humans a través de la violència que s'exerceix contra les dones com a manifestació de la discriminació i de la situació de desigualtat en el marc d'un sistema de relacions de poder dels homes sobre les dones i que, produïda per mitjans físics, econòmics o psicològics, incloses les amenaces, les intimidacions i les coaccions, tingui com a resultat un dany o un patiment físic, sexual o psicològic, tant si es produeix en l'àmbit públic com en el privat.

Sensibilització: el conjunt d'accions educatives, pedagògiques i comunicatives encaminades a generar canvis i modificacions en l'imaginari social que permetin avançar cap a l'erradicació de la violència masclista.

Prevenció: el conjunt d'accions encaminades a evitar o reduir la incidència de la problemàtica de la violència masclista per mitjà de la reducció dels factors de risc, i impedir-ne així la normalització, i les encaminades a sensibilitzar la ciutadania en el sentit que cap forma ni manifestació de violència no és justificable ni tolerable.

Detecció: la posada en funcionament de diferents instruments teòrics i tècnics que permetin identificar i fer visible la problemàtica de la violència masclista, tant si apareix de forma esporàdica com de forma estable, i que permetin també conèixer les situacions en les quals s'ha d'intervenir, per tal d'evitar-ne el desenvolupament i la cronicitat.

Atenció: el conjunt d'accions destinades a una persona perquè pugui superar les situacions i les conseqüències generades per la violència masclista en els àmbits personal, familiar, laboral i social, tot garantint-ne la seguretat i facilitant-li la informació necessària sobre els recursos i els procediments.

Recuperació: el procés de desvictimització en els àmbits afectats, realitzat per les mateixes dones i llurs fills i filles. Aquest procés comporta un cicle vital personal i social de la dona centrat en el restabliment de tots els àmbits danyats per la situació de violència masclista viscuda.

Reparació: el conjunt de mesures jurídiques, econòmiques, socials, laborals, sanitàries, educatives i similars, preses pels diversos organismes i agents responsables de la intervenció en l'àmbit de la violència masclista, que contribueixen al restabliment de tots els àmbits danyats per la situació viscuda, garantint l'acompanyament i l'assessorament necessaris.

Diligència deguda: l'obligació dels poders públics d'adoptar mesures legislatives i de qualsevol altre ordre per a actuar amb l'agilitat i eficiència necessàries i assegurar-se que les autoritats, el personal, els agents, les entitats públiques i els altres actors que actuen en nom d'aquests poders públics es comportaran d'acord amb aquesta obligació, amb vista a prevenir, investigar, perseguir, castigar i reparar adequadament els actes de violència masclista i protegir-ne les víctimes.

Victimització secundària o revictimització: el maltractament addicional exercit contra les dones que es troben en situacions de violència masclista i llurs fills i filles, com a conseqüència directa o indirecta dels dèficits quantitatius i qualitatius de les intervencions dutes a terme pels organismes responsables, i també per les actuacions desencertades o negligents provinents d'altres agents implicats.

Consentiment sexual: la voluntat expressa, emmarcada en la llibertat sexual i en la dignitat personal, que dona pas a l'exercici de pràctiques sexuals i l'avalua. La prestació del consentiment sexual s'ha de fer des de la llibertat, ha de romandre vigent durant tota la pràctica sexual i està acotada a una persona o diverses persones, a unes determinades pràctiques sexuals i a unes determinades mesures de precaució, tant davant d'un embaràs no desitjat com d'infeccions de transmissió sexual. No hi ha consentiment si l'agressor crea unes condicions o s'aprofita d'un context que, directament o indirectament, imposin una pràctica sexual sense comptar amb la voluntat de la dona.

Interseccionalitat o intersecció d'opressions: concurrència de la violència masclista amb altres eixos de discriminació, com l'origen, el color de la pell, el fenotip, l'ètnia, la religió, la situació administrativa, l'edat, la classe social, la precarietat econòmica, la diversitat funcional o psíquica, les addiccions, l'estat serològic, la privació de llibertat o la diversitat sexual i de gènere, que fa que impactin de manera agreujada i diferenciada. La interacció d'aquestes discriminacions ha d'ésser tinguda en compte a la hora d'abordar la violència masclista.

Precarietat econòmica: la situació d'una persona que percep uns ingressos iguals o inferiors a l'indicador de renda de suficiència de Catalunya.

4.1.2 Formes de violència masclista

La violència masclista es configura per una continuïtat de situacions en què interactuen cadascuna de les formes de violència masclista amb els diferents àmbits en què es produeixen.

La violència masclista es pot exercir de manera puntual o de manera reiterada d'alguna de les formes següents:

- a) **Violència física:** comprèn qualsevol acte de força contra el cos d'una dona, amb el resultat o el risc de produir-li una lesió física o un dany.
- b) **Violència psicològica:** comprèn tota conducta o omissió que produeix en una dona una desvaloració o un patiment, per mitjà d'amenaçes, humiliació, vexacions, menysteniment, menyspreu, exigència d'obediència o submissió, coerció verbal, insults, aïllament o qualsevol altra limitació del seu àmbit de llibertat. La violència masclista també es pot dur a terme amb l'amenaça o la causació de violència física o psicològica contra l'entorn afectiu de la dona, especialment els fills i filles o altres familiars que hi convisquin o hi tinguin una relació directa, quan es dirigeixi a afligir la dona. També inclou la violència ambiental, que es duu a terme per mitjà de l'exercici de la violència sobre béns i propietats de la dona, amb valor econòmic o sentimental, o sobre els animals amb els quals té un vincle d'afecte, amb la finalitat d'afligir-la o de crear un entorn intimidador.
- c) **Violència sexual:** comprèn qualsevol acte que atempti contra la llibertat sexual i la dignitat personal de la dona creant unes condicions o aprofitant-se d'un context que, directament o indirectament, imposin una pràctica sexual sense tenir el consentiment ni la voluntat de la dona, amb independència del vincle que hi hagi entre la dona i l'agressor o agressors. Inclou l'accés corporal, la mutilació genital o el risc de patir-ne, els matrimonis forçats, el tràfic de dones amb finalitat d'explotació sexual, l'assetjament sexual i per raó de sexe, l'amenaça sexual, l'exhibició, l'observació i la imposició de qualsevol pràctica sexual, entre altres conductes.
- d) **Violència obstètrica i vulneració de drets sexuals i reproductius:** consisteix a impedir o dificultar l'accés a una informació veraç, necessària per a la presa de decisions autònomes i informades. Pot afectar els diferents àmbits de la salut física i mental, incloent-hi la salut sexual i reproductiva, i pot impedir o dificultar a les dones prendre decisions sobre llurs pràctiques i preferències sexuals, i sobre llur reproducció i les condicions en què es duu a terme, d'acord amb els supòsits inclosos en la legislació sectorial aplicable. Inclou l'esterilització forçada, l'embaràs forçat, l'impediment d'avortament en els supòsits legalment establerts i la dificultat per a accedir als mètodes

contraceptius, als mètodes de prevenció d'infeccions de transmissió sexual i del VIH, i als mètodes de reproducció assistida, i també les pràctiques ginecològiques i obstètriques que no respectin les decisions, el cos, la salut i els processos emocionals de la dona.

- e) **Violència econòmica:** consisteix en la privació intencionada i no justificada de recursos per al benestar físic o psicològic d'una dona i, si escau, de llurs fills o filles, en l'impagament reiterat i injustificat de pensions alimentàries estipulades en cas de separació o divorci, en el fet d'obstaculitzar la disposició dels recursos propis o compartits en l'àmbit familiar o de parella i en l'apropiació il·legítima de béns de la dona..
- f) **Violència vicària:** consisteix en qualsevol tipus de violència exercida contra els fills i filles amb la finalitat de provocar dany psicològic a la mare.
- g) **Violència digital:** actes de violència masclista i misogínia en línia comesos, instigats, amplificats o agreujats, en part o totalment, amb l'ús de tecnologies de la informació i de la comunicació.
- h) **Violència de segon ordre:** consisteix en la violència física o psicològica, les represàlies, les humiliacions i la persecució exercides contra les persones que donen suport a les víctimes de violència masclista. Inclou els actes que impedeixen la prevenció, la detecció, l'atenció i la recuperació de les dones en situació de violència masclista.

S'entén que les diverses formes de violència masclista són també violència contra la dona quan s'exerceixin amb l'amenaça o la causació de violència física o psicològica contra el seu entorn afectiu, especialment contra els fills i filles o altres familiars, amb la voluntat d'afligir la dona.

4.1.3 Àmbits de la violència masclista

La violència masclista es pot manifestar en alguns dels àmbits següents:

- a) **Violència en l'àmbit de la parella:** consisteix en la violència física, psicològica, digital, sexual o econòmica exercida contra una dona i perpetrada per l'home que n'és o n'ha estat el cònjuge o per la persona que hi té o hi ha tingut relacions similars d'afectivitat.
- b) **Violència en l'àmbit familiar:** consisteix en la violència física, digital, sexual, psicològica o econòmica exercida contra les dones i els menors d'edat en el si de la família i perpetrada per membres de la mateixa família o per membres del nucli de

convivència, en el marc de les relacions afectives i dels lligams de l'entorn familiar. Inclou els matrimonis forçats. No inclou la violència exercida en l'àmbit de la parella.

c) Violència en l'àmbit laboral: consisteix en la violència física, sexual, econòmica, digital o psicològica que es pot produir en l'àmbit públic o privat durant la jornada de treball, o fora del centre i de l'horari establert si té relació amb la feina. Pot adoptar els tipus següents:

a) **Assetjament per raó de sexe:** consisteix en qualsevol comportament no desitjat, verbal o físic, relacionat amb el sexe o gènere de la dona, realitzat amb el propòsit o efecte d'atemptar contra la dignitat, la indemnitat o les condicions de treball de les dones pel fet d'ésser-ho, creant un entorn intimidador, hostil, degradant, humiliant, ofensiu o molest que dificulti llur promoció, ocupació de funcions, accés a càrrecs directius, remuneració i reconeixement professional, en equitat amb els homes.

b) **Assetjament sexual:** consisteix en qualsevol comportament verbal, no verbal o físic no desitjat d'índole sexual que tingui com a objectiu o produeixi l'efecte d'atemptar contra la dignitat i la llibertat d'una dona o de crear-li un entorn intimidador, hostil, degradant, humiliant, ofensiu o molest.

c) **Discriminació per embaràs o maternitat:** consisteix en tot tracte desfavorable a les dones relacionat amb l'embaràs o la maternitat, existent o potencial, que comporti una discriminació directa i una vulneració dels drets fonamentals a la salut, a la integritat física i moral i al treball.

d) Violència en l'àmbit social o comunitari: comprèn les manifestacions següents:

a) **Agressions sexuals:** ús de la violència física i sexual contra les dones determinada per l'ús premeditat del sexe com a arma per a demostrar poder i abusar-ne.

b) **Assetjament sexual.**

c) **Tràfic de dones** amb finalitat d'explotació sexual i amb altres finalitats amb dimensió de gènere.

d) **Mutilació genital femenina o risc de patir-ne:** inclou qualsevol procediment que impliqui o pugui implicar una eliminació total o parcial dels genitals femenins o que hi produeixi lesions, encara que consti el consentiment exprés o tàcit de la dona.

e) **Violència derivada de conflictes armats:** inclou totes les formes de violència contra les dones que es produeixen en aquestes situacions, com l'assassinat, la violació, l'esclavatge sexual, l'embaràs forçat, l'avortament forçat, l'esterilització forçada, la infecció intencionada de malalties, la tortura o els abusos sexuals.

f) **Violència contra els drets sexuals i reproductius** de les dones, com els avortaments selectius i les esterilitzacions forçades.

g) **Feminicidis**: els assassinats i homicidis de dones per raó de gènere, les induccions al suïcidi i els suïcidis com a conseqüència de la pressió i violència exercida cap a la dona.

h) **Agressions per raó de gènere**.

i) **Vexacions, tractes degradants, amenaces i coaccions en l'espai públic**.

j) **Restriccions o privacions de llibertat** a les dones, o d'accés a l'espai públic o als espais privats, o a activitats laborals, formatives, esportives, religioses o lúdiques, i també restriccions a l'expressió en llibertat pel que fa a llur orientació sexual o expressió i identitat de gènere, o a llur expressió estètica, política o religiosa.

k) **Represàlies pels discursos i expressions individuals i col·lectius de les dones** que reclamen el respecte de llurs drets, i també expressions i discursos públics que fomentin, promoguin o incitin directament o indirectament l'hostilitat, la discriminació o la violència envers les dones.

e) Violència en l'àmbit digital: violència masclista que es produeix a les xarxes de comunicació digitals, enteses com a nova àgora d'interacció, participació i governança per mitjà de les tecnologies de la informació i la comunicació. Entre altres pràctiques, inclou el ciberassetjament, la vigilància i el seguiment, la calúmnia, els insults o les expressions discriminatòries o denigrants, les amenaces, l'accés no autoritzat als equips i comptes de xarxes socials, la vulneració de la privacitat, la manipulació de dades privades, la suplantació d'identitat, la divulgació no consentida d'informació personal o de continguts íntims, el dany als equips o canals d'expressió de les dones i dels col·lectius de dones, els discursos d'incitació a la discriminació envers les dones, el xantatge de caràcter sexual per canals digitals i la publicació d'informació personal amb la intenció que altres persones agredeixin, localitzin o assetgin una dona.

f) Violència en l'àmbit institucional: accions i omissions de les autoritats, el personal públic i els agents de qualsevol organisme o institució pública que tinguin per finalitat retardar, obstaculitzar o impedir l'accés a les polítiques públiques i a l'exercici dels drets que reconeix aquesta llei per a assegurar una vida lliure de violència masclista, d'acord amb els supòsits inclosos en la legislació sectorial aplicable. La manca de diligència deguda, quantitativa i qualitativa, en l'abordatge de la violència masclista, si és coneguda o promoguda per les administracions o esdevé un patró de discriminació reiterat i estructural, constitueix una manifestació de violència institucional. Aquesta violència pot provenir d'un sol acte o pràctica greu, de la reiteració d'actes o pràctiques de menor abast que generen un efecte acumulat, de l'omissió d'actuar quan es conegui l'existència d'un perill real o imminent, i de les pràctiques o omissions revictimitzadores. La violència institucional inclou la producció legislativa i la interpretació i aplicació del dret que tingui per objecte o provoqui aquest mateix resultat. La utilització de la síndrome d'alienació parental també és violència institucional.

g) Violència en l'àmbit de la vida política i l'esfera pública de les dones: la violència masclista que es produeix en espais de la vida pública i política, com les institucions polítiques i les administracions públiques, els partits polítics, els mitjans de comunicació o les xarxes socials. Quan aquesta forma de violència masclista ocorre en les institucions polítiques o les administracions públiques i és tolerada i no sancionada, esdevé també una forma de violència institucional.

h) Violència en l'àmbit educatiu: qualsevol tipus de violència que es produeix en l'entorn educatiu entre els membres de la comunitat educativa. Es pot produir entre iguals, de major d'edat a menor d'edat o viceversa. Inclou l'assetjament, l'abús sexual i el maltractament físic, sexual, psíquic o emocional. Entre aquestes violències n'hi ha que es produeixen per raó de gènere o d'identitat sexual.

Qualsevol altres formes anàlogues que lesionin o puguin lesionar la dignitat, la integritat o la llibertat de les dones.

4.2. COMPRENSIÓ DEL FENOMEN

La violència masclista **es pot exercir d'una manera puntual o d'una manera reiterada.**

Les diferents formes de conceptualitzar la violència vers les dones no responen a simples qüestions terminològiques, sinó que són el resultat d'un esforç de comprensió del procés de la violència adreçat, sobretot, a dissenyar possibles estratègies des de les quals intervenir.

El model de comprensió més utilitzat i consensuat per analitzar la violència que té lloc en l'àmbit de la parella i la família és el del "**Cicle de la Violència**", a partir del qual pren molta rellevància la idea de procés (Leonor Walker, 1989).

FASE D'ACUMULACIÓ DE TENSIÓ: Relació tensa i distant. Episodis cada cop més freqüents d'amenaçes, frecs, conflictes saturats d'ansietat i hostilitat.

FASE D'EXPLOSIÓ VIOLENTA: Descàrrega incontrolada de les tensions acumulades i les hostilitats latents, que poden expressar-se en agressions verbals, vexacions, cops, bufetades, pallisses...

FASE DE "LLUNA DE MEL": Desapareix la violència i la tensió. Estadi passatger on l'agressor utilitza la manipulació afectiva perquè la dona no l'abandoni, amb expressions de penediment, justificacions, disculpes, regals i promeses de canvi.

El cicle es repeteix cada vegada amb més freqüència, amb més gravetat i per motius més insignificants.

Dins d'aquest procés, la dona experimenta, entre altres, tres emocions bàsiques que mantenen el cicle de la violència en moviment i dificulten el trencament de la relació:

AMOR per la seva parella; la relació passa per bons moments i no tot és dolent.

ESPERANÇA que tot canviarà, especialment si a l'inici de la relació no hi va haver violència.

POR a patir conseqüències més greus cap a ella o la seva família.

Cal reconèixer les importants aportacions del model del *Cicle de la Violència*, el qual permet entendre alguns comportaments de les dones que poden resultar aparentment incomprendibles, com és la dificultat per desvincular-se de l'agressor o el retorn amb ell. A més, entendre i tenir present aquest cicle pot possibilitar intervencions professionals més planificades i eficaces.

Val a dir, però, que aquest model explicatiu no dona compte suficientment, de la dimensió pública o estructural del problema; minimitza la incidència de les macroestructures socioculturals sobre les quals es construeixen les relacions interpersonals, en atorgar gairebé tot el protagonisme a la relació agressor-víctima, i on l'espai social és poc més que l'escenari on ressona i sobre el que repercuteix la violència interindividual.

Així mateix, aquesta mirada centrada en les característiques individuals i en la relació de parella, sovint ha anat acompanyada de la tendència a confondre factors de risc amb causes de la violència. L'alcoholisme, les addiccions o la pobresa són alguns d'aquests factors que actuen com a mites o creences i que assumeixen la funció de minimitzar el fenomen i d'invisibilitzar-lo com a problema social però, en cap cas, en són la causa.

Per tal de defugir d'aquestes formes simplificadores d'explicar el fenomen a partir de la recerca d'un factor causal, resulta més oportú adoptar una perspectiva multidimensional i circular, com la que proposa el **model ecològic**, segons el qual la realitat familiar, la realitat social i la cultura s'organitzen com un tot, com un sistema compost per diferents subsistemes que s'articulen entre si de manera dinàmica.

L'ecosistema de la víctima

L'estudi de l'ecosistema de la víctima s'aplica a la violència masclista perquè **facilita l'anàlisi i l'actuació** en els contextos culturals, socials i individuals. Evidencia la interrelació dinàmica que s'estableix entre ells, tenint en compte la naturalesa multicausal i multidimensional d'aquesta violència i, en conseqüència, permet implantar respostes i eines d'intervenció integrals.

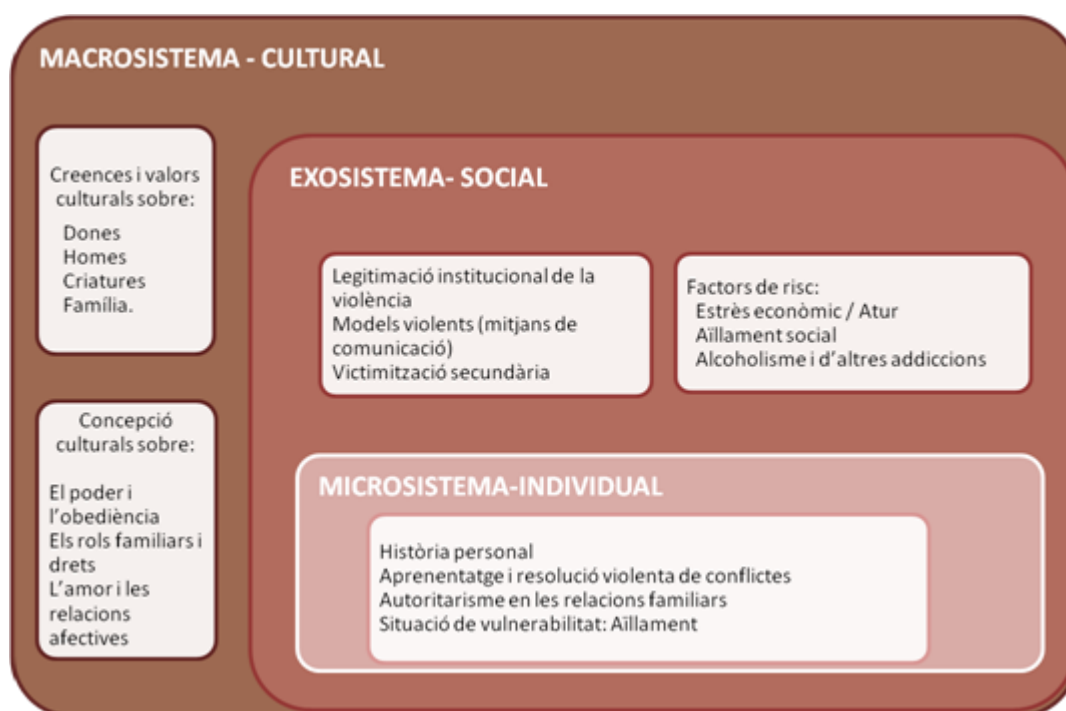
El model està inspirat en la perspectiva ecològica del desenvolupament de la conducta humana del psicòleg Uri Bronfenbrenner (Bronfenbrenner, Urie. *La ecología del desarrollo humano*. Paidós. Barcelona, 1987), que relaciona la persona amb el seu ambient i els seus entorns.

Des d'aquesta perspectiva, es poden pensar accions a diferents nivells:

Macrosistema–Cultural: desarticulant els diferents paradigmes i sistemes de creences que han legitimat i perpetuat la violència, l'ús del poder econòmic i polític, la utilització de la violència i de les armes com a instruments per a la imposició i la resolució de conflictes.

Exosistema–Social: actuant contra els dispositius que legitimen la utilització d'aquesta violència a través de la impunitat dels que l'exerceixen individualment, però també contra els sistemes que la perpetuen a través de productes culturals difosos pels mitjans de comunicació, així com contra la tolerància social generalitzada, davant de fets com, per exemple, que les dones que es troben en situacions de violència no disposin del suport que es mereixen.

Microsistema-Individual: en tant que es facilita l'atenció social i terapèutica necessària per a la recuperació de cada dona, no només s'incideix en el seu procés individual de recuperació de les seqüeles de la violència, sinó que es realitza una prevenció de nous abusos en qualsevol àrea de la seva vida (personal, laboral, econòmica, social). A més, és important tenir en compte que treballar individualment amb cada dona té efectes directes en els infants que tingui o pugui tenir a càrrec seu, en la mesura que qüestiona models de relació afectius i socials basats en la jerarquia i el domini, tot potenciant aspectes relacionats amb la tolerància i el respecte mutu.

4.3. MODEL D'INTERVENCIÓ

4.3.1 Abordatge Integral

Cal incidir en la necessitat d'intervenir de forma integral, desenvolupar mesures respecte a la prevenció i la sensibilització social, a la detecció de la violència masculista, així com a l'atenció, assistència, protecció i recuperació de les dones.

□ **Prevenció:** el conjunt d'accions encaminades a evitar o reduir la incidència de la problemàtica de la violència masculista, per mitjà de la reducció dels factors de risc, impedit-ne així la normalització, i les encaminades a sensibilitzar la ciutadania en el sentit que cap forma de violència no és justificable ni tolerable. Aquestes actuacions tenen com a objectiu modificar els mites, els models, els prejudicis i les conductes en relació amb les dones i la violència masculista, i han de recollir els elements següents:

- Presentar el fenomen com a multidimensional.
- Emmarcar el problema en la distribució desigual de poder entre dones i homes.
- Visibilitzar els models agressius vinculats a la masculinitat tradicional i les conductes passives o subordinades tradicionalment vinculades a la feminitat.

- Diferenciar l'origen i les causes de la violència masclista dels problemes afegits que puguin afectar els agressors (toxicomanies, alteracions mentals...) i de determinats nivells culturals, estatus socioeconòmic i procedència cultural.
- Presentar les dones que han patit violència com a persones que poden activar els recursos propis i superar aquestes situacions.

Temes bàsics a abordar en la prevenció

Cal abordar temes com els següents descrits al *Protocol de Joventut per a l'abordatge de la violència masclista*. Direcció General de Joventut. Departament de Benestar Social i Família (2011):

- **El gènere com a construcció social**, processos de socialització de gènere, identitats, estereotips i rols tradicionals associats al gènere i la desigualtat i diferència de poder.
- Diferents **models de masculinitat i feminitat**, amb perspectiva intercultural. Mostrar la diversitat de models de masculinitat i feminitat i les diferents formes en les diferents cultures, per donar compte de l'arrel social i cultural de la categoria gènere.
- Anàlisi dels **estereotips de gènere** en els mitjans de comunicació, el masclisme i la invisibilització dels models de feminitat no tradicionals.
- **Desigualtats i discriminacions** en el món del treball. La segregació horitzontal i vertical, la desigualtat salarial, la conciliació laboral i familiar, l'assetjament sexual i per raó de sexe a la feina, així com la prevenció de riscos psicosocials.
- **Usos del temps**. Treballar sobre la distribució del temps personal, comunitari, laboral i familiar en tot el cicle vital de les dones. Reconeixement i valoració del treball reproductiu; domèstic i de cura.
- **Treballar la coeducació** en totes les estratègies que es desenvolupin per tal de desconstruir estereotips i treballar per l'equitat de gènere.
- El concepte de l'amor a través de la història: **l'amor romàntic i els seus mites**.
- **Treballar el model LGTBI** des d'una perspectiva d'identitats i expressió de gènere i diversitat d'orientació sexual.
- **Relacions de parella igualitàries**: fomentar l'autoestima, la confiança, l'empatia i el respecte. Facilitar models positius i la diversitat d'unions afectives existents.
- **Relacions afectivosexuals i rols de gènere**. Treballar per la construcció de relacions lliures i satisfactòries per a nois i noies partint de les vivències i experiències diferents generades pels rols de gènere i la relació de poder existent. Tenir en compte la sexualitat en tot el cicle vital.

- **Gènere i conductes de risc.** Certes temàtiques, com, per exemple, l'ús del preservatiu o el consum de drogues, poden donar peu a treballar les actituds, els comportaments i el posicionament de noies i nois davant de les seves relacions afectivosexuals.
- **Violència masclista:** formes, àmbits (tenint en compte la violència en l'espai públic, i l'àmbit comunitari) i mites al voltant de la violència masclista.
- **Situar les violències sexuals,** sovint ocultes i plenes de mites i tabús, amb les que cal orientació especialitzada.
- Treballar des d'una **perspectiva comunitària,** les violències heteropatriarcal afecten a tots i totes.
- **Treballar els micromasclismes** com a formes de violència masclista encobertes.
- Donar a conèixer el **Cicle, procés i conseqüències** de la violència masclista.
- Eines per a la **prevenció i la detecció** com una responsabilitat social i individual. Oferir estratègies a les persones joves, adultes i grans per detectar situacions abusives (tipus i formes diferents).

□ **Detecció:** la posada en funcionament de diferents instruments teòrics i tècnics que permetin identificar i fer visible la problemàtica de la violència masclista, tant si apareix de forma precoç com de forma estable, i que permetin també conèixer les situacions en les quals s'ha d'intervenir, per tal d'evitar-ne el desenvolupament i la cronicitat. En aquest nivell, és bàsic visibilitzar totes les possibles vies d'accés al circuit i disposar d'elements per diferenciar els casos urgents i els no urgents.

En aquests nivells de prevenció i detecció, l'**àmbit educatiu** pren una rellevància especial, considerant la **coeducació** com un instrument clau per construir una societat sense subordinacions culturals i socials entre dones i homes. Aquesta acció coeducadora ha de tenir caràcter permanent i transversal en l'acció de govern del departament o àrea competent en matèria educativa. Cal incorporar els principis de la coeducació en els llibres de text i altres materials curriculars, i és cabdal que les persones professionals de l'educació tinguin formació específica en matèria de violència masclista.

Les situacions de violència masclista **poden expressar-se de maneres ben diferents**, ja que, com sabem, no responen a un perfil o prototip concret. Alhora, bona part de les situacions de violència masclista es produeixen en el si de les relacions de parella, però cal tenir presents la resta d'àmbits (laboral, familiar, comunitari, etc.) en què poden tenir lloc aquestes situacions.

A més, **sovint les situacions de violència no acostumen a ser identificades** per la persona que les pateix ni per qui les exerceix com a situacions d'abús, atès que poden quedar justificades o normalitzades dins d'una dinàmica abusiva,

especialment quan es donen en el si de la parella. També pot ser que com a professionals es tinguin dificultats per identificar-les, atès que sovint aquestes conductes són tolerades o justificades per patrons culturals i socials. Per això, una qüestió important a considerar serà el **tipus de demanda**.

En la majoria de situacions, és probable que una persona que viu situacions d'abús o violència masclista d'entrada no ho reconegui o no ho verbalitzi, perquè li fa por o vergonya o perquè simplement no és conscient de la violència que està rebent. Per això cal distingir entre:

- **Demanda implícita.** Situacions en què, davant d'una situació determinada, se sospita que la persona es troba en una situació de violència, d'abús o de vulnerabilitat, però ella no la reconeix o bé no ho verbalitza de forma oberta.
- **Demanda explícita.** Situacions en què la persona reconeix que alguna cosa no va bé i és conscient que pateix algun tipus d'abús, o fins i tot us demana ajuda obertament. En aquest cas, la situació de violència és explícita i està confirmada.

També aquí cal tenir en compte el **posicionament de la dona**, especialment la seva demanda en relació amb el servei, així com la consciència de la situació que estigui vivint i els seus recursos personals i socials per a fer-ne front.

També els **mitjans de comunicació** han d'incorporar criteris orientadors per tal que el tractament i els continguts no incitin, justifiquin o banalitzin la violència masclista, ni reproduïxin missatges sexistes o misògins.

□ **Atenció:** el conjunt d'accions destinades a una persona perquè pugui superar les situacions i les conseqüències generades per l'abús en els àmbits personal, familiar i social, tot garantint-ne la seguretat i facilitant-li la informació necessària sobre els recursos i/o els procediments perquè pugui resoldre la situació.

Cal vetllar per què, tant les habilitats personals i professionals dels equips, com els instruments tècnics imprescindibles, facilitin una atenció de qualitat i evitin la victimització secundària. Els circuits han d'estar preparats per donar resposta no únicament a les situacions urgents per fets ja consumats, sinó a les situacions en què també cal intervenir de forma ràpida o precoç per evitar una situació de violència més greu.

Els equips professionals han de facilitar una atenció de qualitat que situï **les dones en el centre de l'atenció**, per tal de potenciar les seves habilitats personals i evitar la victimització secundària.

El circuit d'atenció s'estructurarà a partir de:

- La demanda de la dona
- La delimitació de la urgència o no urgència
- La valoració de risc i valoració del cas

Delimitació de la urgència

Atenció urgent: s'entén com la situació que requereix una actuació immediata, donada la gravetat dels fets i la situació de la dona i les seves criatures (quan hi hagi un perill per a la integritat física de la dona o els seus fills o filles o quan el fet acabi de succeir).

Atenció no urgent: s'entén com la situació que no requereix una actuació immediata, ja que no es percep risc imminent per a la integritat física de la dona ni dels seus fills o filles, iniciant, però, les gestions i les derivacions pertinents segons quines siguin les necessitats identificades. El servei que atén ha d'engegar un procés d'informació, orientació, acompanyament i derivació als serveis adients.

El circuit d'atenció, en una situació d'urgència ha de poder garantir:

- **Serveis sanitaris** (que segueixen el protocol del Departament de Salut i puguin expedir en cas necessari els informes corresponents)
- **Serveis policials** (que puguin recollir de forma adequada la denúncia en cas que així es decideixi, o realitzar una atenció al lloc on siguin requerits realitzant una atenció de qualitat i posterior comunicació amb el major detall possible)
- **Serveis d'acolliment**, en cas que la dona no disposi dels mitjans personals o socials de seguretat, i necessiti un espai residencial d'urgència, que pugui garantir una atenció especialitzada i amb seguretat.

Altres atencions:

Món rural: Els serveis d'atenció, assistència i protecció han de facilitar l'accés de les dones provinents del món rural i de zones de difícil accés a centres que poden ésser lluny de llurs llocs d'origen i residència, aplicant criteris de màxima proximitat a llur residència i garantint-ne l'anonimat.

Vellesa: El Govern ha de promoure estratègies eficaces de sensibilització destinades al col·lectiu de dones grans, perquè coneguin els recursos i les estratègies per a afrontar les violències contra les dones i puguin adoptar posicions actives davant aquestes situacions, per a la qual cosa ha de facilitar informació específica de violència masclista en dones grans.

Dones transgènere i diversitat de gènere: Totes les mesures i el reconeixement de drets han de respectar la diversitat de gènere. Les dones transgènere que no tenen la menció de sexe registrada com a dona en la documentació oficial s'equiparen a les altres dones que han patit violència masclista en la mesura que es reconeixen com a dones.

□ **Recuperació i reparació:** s'entén per recuperació l'etapa del cicle personal i social que fa una dona que ha viscut situacions de violència, en la qual es produeix el restabliment dels àmbits danyats per la situació viscuda. Aquest procés no té una durada definida, sinó que està relacionat amb el dany patit, la cronicitat de l'abús, la capacitat de resiliència de la persona, i altres característiques personals i factors externs que poden facilitar o dificultar el procés de recuperació. La reparació fa referència al conjunt de mesures jurídiques, econòmiques, laborals, socials, sanitàries, educatives i altres, preses pels diversos organismes i agents implicats en la intervenció, que contribueixen al restabliment dels àmbits danyats per la situació viscuda.

L'atenció i la recuperació comporten l'accés de les dones a una sèrie de drets, i de serveis públics.

D'altra banda, l'experiència ens indica que la dona que ha patit una situació de violència masclista és també una **dona supervivent** amb habilitats i capacitats preservades que li permeten actuar com a subjecte i dirigir la seva pròpia vida. Però passar de viure la violència a exercir el control de la seva vida requereix un procés previ de reconeixement de la seva situació i de presa de decisions, més o menys lent i difícil, que necessàriament ha de recórrer per sí mateixa. L'equip professional pot acompanyar, proporcionar protecció i suport, però **no decidir per ella**.

Si la persona professional veu la dona que viu violència com a víctima, la seva intervenció contribuirà a la perpetuació d'aquest rol. En canvi, si a més de reconèixer i entendre les conseqüències de la violència viscuda per la dona, s'identifiquen i estimulen aquelles capacitats, habilitats, aptituds i actituds que la poden ajudar a guanyar progressivament majors quotes d'autonomia i control de la seva vida, el/la professional amb la seva intervenció estarà contribuint a l'**apoderament de la dona**, és a dir, li estarà donant poder de decisió i control sobre allò que l'afecta.

De vegades, aquest posicionament és difícil per la persona professional, ja que suposa respectar les decisions de la dona encara que des de la valoració professional es consideri que no són les adequades. Sovint, aquests tipus de decisions són viscudes com un fracàs que porta a la persona professional a qüestionar-se la seva intervenció. D'altra banda, aquest posicionament professional implica respectar el ritme i el temps que cada dona necessita en el seu procés de

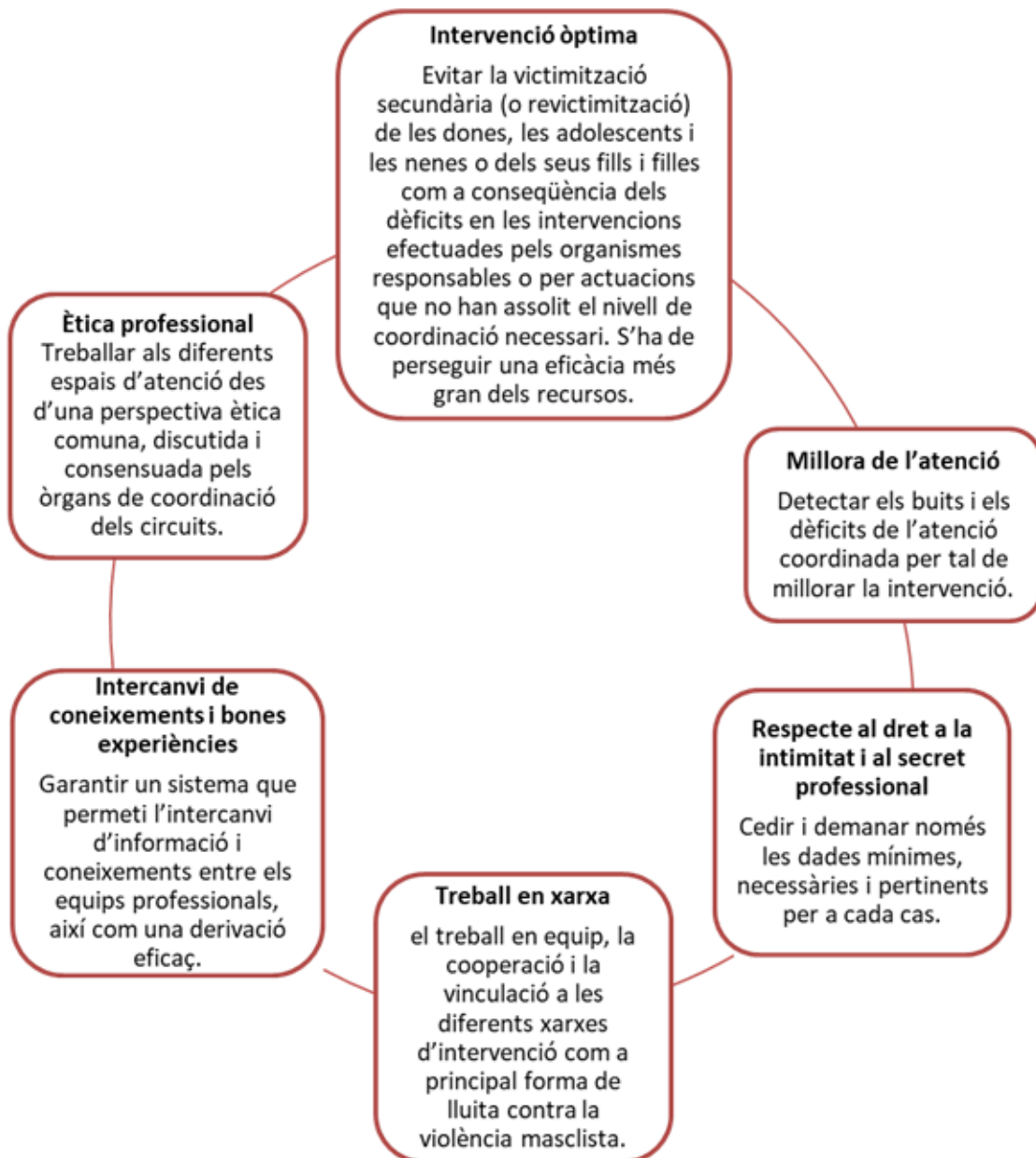
sortida i recuperació de la situació de violència. Un procés que acostuma a tenir alts i baixos, passos enrere i passos endavant i que, sovint, és més lent del que desitja la persona professional.

Des d'aquest enfocament, la intervenció professional s'ha de caracteritzar per:

- Escoltar i contenir.
- Acompanyar en el procés de presa de decisions.
- Activar, sempre que calgui, els recursos existents per a la protecció i per a l'autonomia de la dona en cada moment del seu procés.
- Protegir, en compliment de la llei:
  - L'obligació d'intervenció i comunicació de totes les persones professionals .
  - Quan les decisions o el comportament de la dona vulneren els drets d'altres persones, per exemple, de fills i filles.
  - Actuant d'ofici quan hi ha prou indicis que la dona pot estar en perill i "sense forces" per buscar alternatives o aprofitar les que se li ofereixen.

La persona professional ha d'evitar sobreactuar, activant recursos i fent derivacions que no es corresponen al moment i la decisió de la dona. Aquesta reacció sol ser una resposta a la pròpia angoixa. En aquest sentit, és important tenir present que les situacions de violència masclista solen mobilitzar sentiments i vivències que dificulten la intervenció, i a més, la complexitat del problema evidencia que no pot ser abordat en solitari.

Per això, és cabdal que en la intervenció, a més de disposar d'espais de supervisió externa, es treballi en equip i es pugui contrastar amb altres professionals (del mateix servei o d'altres serveis) les actuacions que es realitzen, així com extreure criteris comuns d'intervenció, garantint una anàlisi interdisciplinària.

4.3.2 Xarxa d'Atenció i Recuperació Integral

Per tal de desenvolupar aquest model d'intervenció integral i donar respostes àgils, properes, coordinades i adequades a les necessitats i els processos de les dones, la llei catalana defineix la Xarxa d'Atenció i Recuperació Integral, integrada per:

- a) Servei d'Atenció Telefònica Especialitzada.
- b) Serveis d'Informació i Atenció a les Dones.
- c) Serveis d'atenció i acolliment d'urgències.
- d) Serveis d'acolliment i recuperació.

- e) Serveis d'acolliment substitutori de la llar.
- f) Serveis d'intervenció especialitzada.
- g) Serveis tècnics de punt de trobada.
- h) Serveis d'atenció a la víctima del delictes.
- i) Serveis d'atenció policial.
- j) Altres serveis que es considerin necessaris.

Tot i que la major part d'aquests serveis no són de competència municipal, a excepció dels serveis d'informació i atenció a les dones i els serveis d'atenció policial local, és important conèixer la seva existència i finalitat per tal de poder informar i oferir a la dona els recursos que s'adeqüin a les seves necessitats.

En el municipi són altres els serveis que intervenen directament o indirectament en l'atenció i recuperació de les dones, o en els nivells de prevenció i detecció, i que formen, o haurien de formar, part del **circuit d'actuació**:

- Àrea d'Igualtat/dones: personal especialitzat en polítiques d'igualtat de gènere.
- Serveis Socials: unitats bàsiques d'atenció primària, serveis socials especialitzats, serveis per drogodependències, serveis a la infància...
- Àmbit Sanitari: Centres d'assistència primària, Centres de salut mental (adults, infantils), Hospitals, Salut Sexual i Reproductiva, Departament de Salut Pública...
- Cossos Policials: Policia local, Mossos d'Esquadra.
- Àmbit Judicial: Jutjats, Medicina Legal, Fiscalia, Col·legi de l'Advocacia,....
- Àmbit Educatiu: Departament d'Educació, Centres d'educació primària i secundària, Centres de recursos pedagògics, educació en el lleure...
- Altres àmbits o departaments: Promoció Econòmica, Esport, Habitatge, Cultura, Immigració, Mediació Cultural...

Així mateix, sabem que les dones no s'adrecen exclusivament al sector formal per demanar informació o ajut, sinó que, sovint, compten amb el suport d'associacions o d'altres membres de la comunitat que podrien estar legitimades a participar en el circuit o en un procés de protocol·lització.

4.3.3 Principis orientadors en les intervencions dels poders públics

Els principis que recull la nova llei 17/2020 són:

- a) L'obligatorietat d'assegurar l'efectivitat dels drets de les dones i d'assegurar que visquin una vida lliure de violències, tot considerant la dimensió dels drets humans, de la qualitat democràtica i de la vigència de l'estat de dret.
- b) El compromís de no-discriminació de les dones, evitant que els poders públics les discriminin, depurant responsabilitats quan qui pertanyi o treballi per a les administracions exerceixi actes de discriminació i protegint-les davant de les discriminacions que puguin causar tercers.
- c) La consideració del caràcter estructural i de la naturalesa multicausal i multidimensional de la violència masclista, especialment pel que fa a la implicació de tots els agents responsables dels sistemes de sensibilització, detecció, atenció i reparació.
- d) La consideració de l'impacte individual en la dona que pateix la violència masclista directament, i també de l'impacte col·lectiu en les altres persones que en són coneixedores i que assisteixen a la resposta de les administracions.
- e) La consideració del caràcter integral de les mesures, que han de tenir en compte tots els danys que les dones i llurs fills i filles pateixen com a conseqüència de la violència masclista. Aquests danys, que inclouen la utilització de la síndrome d'alienació parental, impacten en l'esfera física, emocional, digital, econòmica, laboral, comunitària i social.
- f) La transversalitat de les mesures, de manera que cada poder públic implicat ha de definir accions específiques i coordinades, des del seu àmbit d'intervenció, d'acord amb models d'intervenció globals, en el marc dels programes quadriennals d'intervenció integral contra la violència masclista a Catalunya.
- g) La consideració de la diversitat de les dones i de la interseccionalitat. La violència masclista provoca un impacte agreujat i diferenciat quan concorre amb altres motius de discriminació, com l'origen, el fenotip, el grup ètnic, la religió, la situació migratòria, l'edat, la classe social, la discapacitat física o intel·lectual, l'estat serològic, la toxicomania o qualsevol altre addicció, la privació de llibertat, l'orientació sexual o la identitat i expressió de gènere.
- h) La consideració que totes les mesures han garantir que s'atorgui prioritat a les preocupacions, els drets, l'empoderament i la seguretat de les dones, i també a llur participació efectiva i en condicions d'igualtat en l'adopció de decisions.
- i) La proximitat i l'equilibri de les intervencions en tot el territori, assegurant una atenció específica a les zones rurals i a les dones amb discapacitat d'aquestes zones.
- j) El compromís que la construcció de les respostes a la violència masclista s'ha de fer posant els drets de les dones al centre i partint de les necessitats específiques i les experiències de les dones en situacions de violència, a

partir de les metodologies i les pràctiques que la societat civil i acadèmica i les organitzacions feministes, especialment, han anat definint per mitjà de l'experiència.

- k) La consideració de les vulneracions que pateixen dones de determinats col·lectius en situacions específiques, d'acord amb el capítol 5 del títol III.
- l) El compromís actiu de garantir la protecció de les dades de caràcter personal de les dones en situació de violència, i també de les altres persones implicades o dels testimonis, d'acord amb la legislació aplicable. S'ha de garantir igualment la protecció de les dades de caràcter personal dels professionals de la xarxa que hi estiguin implicats.
- m) El compromís actiu d'evitar la victimització secundària i les violències institucionals contra les dones i llurs fills i filles i l'adopció de mesures que impedeixin la reproducció o la perpetuació dels estereotips sobre les dones i la violència masclista.
- n) La formació obligatòria i periòdica sobre perspectiva de gènere, d'infància i de diversitat dels professionals que atenen directament o indirectament les dones en situacions de violència, per a treballar prejudicis i estereotips, i també l'avaluació continuada d'aquesta a partir d'espais de supervisió i reciclatge professional. En el cas de les places públiques, se n'ha de garantir l'especialització.
- o) El foment dels instruments de col·laboració i cooperació entre les administracions públiques per a totes les polítiques públiques d'erradicació de la violència masclista i, especialment, el disseny, el seguiment, l'avaluació i la rendició de comptes de les mesures i dels recursos que s'han d'aplicar.
- p) El foment dels instruments de participació i col·laboració amb les organitzacions socials, especialment les de dones, com els consells de dones, el moviment associatiu de les dones i els grups de dones pertanyents a moviments socials i sindicals, en el disseny, el seguiment i l'avaluació de les polítiques públiques per a erradicar la violència masclista.
- q) La participació professional i social, que implica comptar amb tots els professionals dels diferents àmbits que puguin atendre la complexitat de les formes de violència masclista i amb el criteri i la participació dels col·lectius afectats.
- r) La rendició de comptes anual de les administracions que dissenyen i duen a terme les polítiques públiques d'erradicació de la violència masclista, que permeti d'analitzar el seu grau d'aplicació, la seva efectivitat i la possibilitat d'introduir-hi millores.
- s) La creació periòdica d'espais d'intercanvi d'informació i experiències entre el sector professional dels diferents àmbits d'atenció a la violència masclista, el de les dones afectades i el dels col·lectius de dones que es dediquen a l'abordatge d'aquesta.
- t) La necessitat de vetllar per la celeritat de les intervencions, per tal de fer possible una atenció adequada i evitar l'increment del risc o de la victimització.

- u) La prohibició de la mediació si hi ha implicada una dona que ha patit o pateix qualsevol forma de violència masclista en l'àmbit de la parella o en l'àmbit familiar.
- v) La vinculació del Govern i del conjunt de les administracions catalanes amb els drets de les dones i el compliment del principi d'igualtat de totes les persones que viuen a Catalunya, d'acord amb l'article 37 de l'Estatut d'autonomia i els tractats internacionals de drets humans.
- w) El fet que les violències digitals poden amplificar la violència masclista i causen un impacte greu, permanent i reiterat en les dones.
- x) El foment dels instruments de sensibilització, prevenció i col·laboració en la formació dels professionals, i dels futurs professionals, de la comunicació, de la informació i de la publicitat, sobre els principis rectoros d'aquesta llei, les bones pràctiques i els codis deontològics per a contribuir a erradicar la violència masclista.

Responsabilitat de les administracions derivada de la **revictimització i de les violències institucionals**:

1. Els diferents graus de responsabilitat de les administracions derivada de la revictimització i de les violències institucionals depenen de la intensitat de l'actuació de l'Administració i de l'impacte negatiu i els riscos que provoqui en els drets fonamentals de les dones.
2. La responsabilitat per les actuacions de les administracions competents comprèn, a més de llur responsabilitat patrimonial, la responsabilitat disciplinària del personal actuant, sia funcional o laboral, d'acord amb el que estableixen la Llei de l'Estat 40/2015, de l'1 d'octubre, de règim jurídic del sector públic, i la Llei 26/2010, del 3 d'agost, de règim jurídic i de procediment de les administracions públiques de Catalunya.
3. En els procediments administratius en què calgui pronunciar-se respecte a la responsabilitat de les administracions per violència institucional envers una dona o un grup de dones, tenen la consideració de part interessada les entitats, associacions i organitzacions legalment constituïdes que tinguin entre llurs finalitats la defensa i la promoció dels drets de les dones, i també els sindicats i les associacions professionals. Aquest reconeixement resta subjecte al consentiment de les dones afectades, sens perjudici del que estableix l'article 12.3 de la Llei orgànica 3/2007, del 22 de març, per a la igualtat efectiva de dones i homes, o la norma que la substitueixi, amb relació als litigis sobre assetjament sexual i assetjament per raó de sexe que es produeixin.
4. Les administracions públiques de Catalunya han d'oferir suport a les dones que decideixin iniciar un procediment de reclamació de responsabilitat.
5. Les administracions públiques de Catalunya han d'elaborar un model d'atenció que tingui com a finalitat establir el marc de llur actuació per a

garantir que no es duu a terme la victimització secundària de les dones. El model d'atenció s'ha de desplegar per mitjà d'un protocol, que és el document que recull els aspectes tècnics i organitzatius necessaris per a implantar-lo. La reparació pels actes de violència institucional comprèn l'anul·lació de l'acte, sempre que sigui possible i no revictimitzi la dona, i la revisió de la pràctica que va donar lloc a la violència institucional.

6. Les administracions públiques de Catalunya han d'efectuar anualment avaluacions de victimització de les dones i de llurs fills i filles inclosos en els circuits d'abordatge de la violència masclista, incloent-hi els processos judicials. El resultat d'aquestes avaluacions s'ha d'exposar al Parlament de Catalunya i s'ha de publicar perquè sigui conegut per la societat civil. Així mateix, s'ha de comunicar al Consell General del Poder Judicial, la Fiscalia General de l'Estat i el Ministeri de Justícia si les avaluacions afecten llurs àmbits de competència.»

Formació de professionals

1. El Govern ha de garantir que es dugui a terme la formació contínua i especialitzada de capacitat de tots els professionals que treballen en la prevenció, la detecció, l'atenció, l'assistència, la recuperació i la reparació en situacions de violència masclista.
2. El Govern ha de promoure la formació específica d'especialització i capacitat del personal inspector de treball i del personal judicial i no judicial al servei de l'Administració de justícia, del personal dels cossos de seguretat, del personal de l'Institut de Medicina Legal i Ciències Forenses de Catalunya adscrit a les unitats de valoració forense integral, del personal de tots els serveis de la Secretaria de Mesures Penals, Reinserció i Atenció a la Víctima, i de la Fiscalia a Catalunya que intervinguin en els processos judicials relacionats amb la violència masclista. S'ha de garantir des de les primeres actuacions en el procediment judicial l'especialització dels metges forenses, que han de formar part de les unitats de valoració forense integral.
3. Els col·legis professionals, les organitzacions sindicals i empresarials i les administracions públiques competents han d'assegurar que la formació i la capacitat específiques a què fa referència aquest article s'incorporin als programes de formació corresponents.
4. La formació ha d'incloure programes de suport i cura dels professionals implicats en el tractament de la violència masclista per tal de prevenir i evitar els riscos laborals associats a aquesta activitat professional. S'ha de garantir a tots els professionals amb independència del tipus de vinculació que tinguin amb l'administració competent.
5. En els cursos de formació a què fa referència aquest article s'hi han incloure la perspectiva de gènere, les causes estructurals i socials de la violència masclista, les seves característiques, causes, efectes i conseqüències, i la intersecció d'altres identitats amb la violència masclista.

4.3.4 Treball en Xarxa

Entendre que el treball en xarxa no és una opció sinó un requisit, és fonamental per abordar la problemàtica de la violència masculista.

Perquè el treball en xarxa sigui veritablement efectiu, cal que la xarxa s'organitzi a partir del **lloc central que ocupa la persona subjecte de la intervenció**. Així, treballar en xarxa suposa alguna cosa més que el que habitualment entenem per coordinació i va més enllà del fet de disposar d'uns bons procediments de derivació, tot i que aquests també són necessaris.

El treball en xarxa exigeix un pacte previ entre els actors implicats sobre la necessitat d'escollir aquest model i el compromís per part dels mateixos d'adoptar una posició ètica davant les dificultats, que aposta per abordar-les en lloc d'obviar-les o negar-les. Tenint en compte la magnitud de la problemàtica amb què es treballa i les implicacions personals que aquesta comporta, a les que ja hem fet referència, la xarxa esdevé l'espai i el mitjà idoni on expressar aquestes dificultats i buscar alternatives compartides. El treball en xarxa implica per les persones professionals l'acceptació d'un **nou saber compartit**.

La xarxa és, doncs, un espai de coordinació i d'intercanvi interdisciplinari i interinstitucional, que es constitueix en el marc des del qual plantejar les accions d'atenció, prevenció, sensibilització, formació, investigació... i totes aquelles que es considerin oportunes per millorar les estratègies d'abordatge de la violència de gènere i donar compliment als objectius establerts en la normativa vigent. La xarxa esdevé el **punt de referència** per als professionals i per la població en general. En el municipi, aquest treball en xarxa pren normalment forma en les comissions de seguiment del circuit d'actuació.

Treballar en xarxa ofereix la possibilitat de formar part d'un sistema de relacions on qui participa pot:

- Compartir conceptes, informació, experiències, recursos...
- Delimitar competències i funcions, sistematitzar l'actuació dels diferents serveis implicats i del conjunt.
- Crear i estendre pel conjunt del territori canals estables de coordinació.
- Prendre decisions més fàcilment sobre possibles accions a emprendre i sobre noves línies d'intervenció a explorar.

- Elaborar i compartir eines i metodologies de coordinació, d'intervenció, de seguiment i d'avaluació.
- Reflexionar conjuntament i generar coneixement.
- Millorar la seva formació especialitzada.
- Trencar estereotips i mites respecte a altres professionals, serveis o institucions i fer una revisió crítica de la pròpia tasca professional.
- Donar i rebre suport.

La creació d'una xarxa interdisciplinària ha de permetre a les persones professionals establir un espai de relació i d'intercanvi, en un ambient de confiança i de col·laboració mútua. Però també, treballar en xarxa suposa prendre consciència i entrar en contacte amb les dificultats de coordinació, la carència de recursos, els límits de la pròpia intervenció, les diferents percepcions de la problemàtica, i totes les qüestions derivades de la complexitat de la problemàtica de la violència de gènere i del seu abordatge.

Requeriments de la xarxa de coordinació

L'activació i bon funcionament de qualsevol circuit d'actuació requereix la coordinació dels recursos disponibles, però, sobretot, depèn de les persones que formen part de la xarxa i que intervenen des dels diferents serveis, de la seva relació flexible amb el circuit, i del grau de legitimació per actuar.

- **Legitimitat institucional i compromís formal**

El treball en xarxa per a l'abordatge de la violència de gènere i el bon funcionament d'un circuit només és possible si hi ha un reconeixement de la interdependència entre professionals, serveis i institucions. És important que l'equip professional "s'autoritzi a si mateix" a assumir aquest compromís col·lectiu però, encara ho és més, que s'expliciti la voluntat de cooperació interdepartamental i interinstitucional i el compromís formal de difondre, conèixer i aplicar el protocol, contribuir al bon funcionament del circuit i assumir els acords presos en el marc de la xarxa de coordinació.

- **Voluntat política i assignació de recursos**

Cal disposar no només del consentiment institucional per part de les persones responsables de la xarxa (personal polític i directiu) sinó que també cal una assignació, a llarg termini, de recursos que assegurin la continuïtat del projecte. En cas contrari, la perspectiva del circuit com activitat "voluntària i subsidiària" fa que normalment les persones que en formen part siguin aquelles que tenen un alt grau

de compromís davant la problemàtica de la violència masclista però, alhora, pot facilitar l'esgotament i l'abandonament després d'un cert temps.

- **Participació i consens**

Les propostes de coordinació i els protocols d'actuació han de ser el resultat del treball conjunt d'agents i serveis implicats en tots els nivells d'intervenció en violència masclista. Aquests agents i serveis han de participar i consensuar la definició, tant del marc conceptual i comprensiu del fenomen de la violència de gènere, com dels criteris unívocs i coherents respecte a la intervenció en la matèria.

- **Flexibilitat i adaptabilitat**

Els protocols i els circuits han de ser entesos com a mapes orientadors que faciliten itineraris flexibles i adaptables a les diferents situacions. Per això, és necessari reconèixer els límits d'aquests instruments i el seu necessari caràcter realista i canviant, tenint en compte, tant les diferents necessitats, com els recursos disponibles.

- **Compromís per actuar coordinadament i compartir informació**

Una bona coordinació exigeix la creació d'un marc de treball que identifiqui clarament quina és la contribució de cada agent i com aquesta contribució repercuteix en l'esquema general de la xarxa o d'un determinat procés de treball. L'existència de protocols comuns fa disminuir les comunicacions informals, i obre la porta cap a la institucionalització de procediments el compliment dels quals és exigible.

D'altra banda, per poder fer ús dels recursos és imprescindible que la informació relativa als mateixos sigui accessible a totes les agències implicades. Pel que fa al traspàs de la informació personal generada de la gestió de l'expedient d'una dona, aquest ha de ser regulat mitjançant codis de tractament de la informació com a part de l'adopció del protocol.

Factors que poden dificultar la participació en les xarxes de coordinació

L'**estructura complexa** d'alguns àmbits o serveis des dels quals es veu complicat el fet de coordinar actuacions i traspasar informació entre els seus propis companys i companyes.

Els **criteris d'actuació** de cada agent poden diferir substancialment. Allò que per algunes institucions és crucial per d'altres pot constituir un assumpte de segon ordre.

La **mobilitat del personal** en alguns àmbits.

Les dificultats que algunes institucions troben a l'hora d'identificar les **persones de referència** en la resta d'institucions amb què s'han de coordinar.

La **falta de temps** per compatibilitzar les tasques relatives a la xarxa amb les del propi lloc de treball.

La **falta de formació específica** o de coneixement expert en matèria d'igualtat i de violència, que pot comportar divergències en els plantejaments de les intervencions.

El **desconeixement**, en el marc global del sistema, del paper que juga el treball propi i la seva incidència sobre el treball aliè, i sobre la millora de la resposta al problema de la violència masclista.

Mites sobre el treball: corporativisme, secret professional...

Susceptibilitats del personal davant d'allò que pot ser vist com una **ingerència** en la seva manera de treballar i tendència a **treballar en solitari**.

La **pressió per assolir objectius** i aconseguir **resultats**.

4.3.5. Protecció de dades

El capítol VIII, sobre protecció de dades personals en els circuits territorials (**Protocol Marc per a una intervenció coordinada contra la violència masclista. Institut Català de les Dones. Generalitat de Catalunya**) estableix unes instruccions que permeten i afavoreixen el treball en xarxa amb les garanties necessàries per a dones, adolescents i infants, en relació amb el tractament de les seves dades personals.

L'actuació dels serveis públics en l'àmbit de la violència masclista s'emmarca, principalment, dins del context normatiu següent:

La Llei 5/2008, de 24 d'abril, del dret de les dones a erradicar la violència masclista, disposa en l'article 11.1 que "totes les persones professionals, especialment les professionals de la salut, dels serveis socials i de l'educació, han d'intervenir obligatòriament quan tinguin coneixement d'una situació de risc o d'una evidència fonamentada de violència masclista, d'acord amb els protocols específics i en coordinació amb els serveis de la Xarxa d'atenció i recuperació integral".

L'article 78 de la mateixa Llei regula que "les administracions públiques competents s'han de cedir mútuament les dades de caràcter personal necessàries, amb la finalitat de gestionar adequadament els serveis de la Xarxa d'atenció i recuperació integral i les prestacions econòmiques previstes per aquesta Llei, i també d'altres que s'estableixin per Llei i que estiguin relacionades amb la violència masclista".

També l'article 85 que regula els protocols per a una intervenció coordinada contra la violència masclista i concretament en el punt 2.b recull l'obligació d'establir els mecanismes de coordinació i cooperació que permetin una transmissió d'informació continuada i fluida entre els organismes implicats.

S'observa que un dels principis d'actuació en matèria de violència masclista és la coordinació entre els diversos sistemes de benestar social de les administracions públiques –que inclouen serveis socials, educació, salut, serveis policials, justícia, treball i habitatge– amb la finalitat d'establir programes d'actuació conjunts.

En relació amb el tractament de dades personals que es dugui a terme en el context del Protocol marc i dels circuits territorials, cal que s'emmarqui en el que disposa el Reglament (UE) del Parlament Europeu i del Consell de 27 d'abril de 2016 relatiu a la protecció de les persones físiques pel que fa al tractament de dades personals i a la lliure circulació d'aquestes dades i pel qual es deroga la Directiva 95/46/CE (Reglament general de protecció de dades, d'ara endavant RGPD). Aquesta norma modifica alguns aspectes del règim actual i conté noves obligacions que cada organització ha d'analitzar i aplicar tenint en compte les seves pròpies circumstàncies. L'adaptació de l'ordenament jurídic espanyol al RGPD s'ha dut a terme mitjançant la Llei orgànica 3/2018, de 5 de desembre, de Protecció de Dades Personals i garantia dels drets digitals.

Cal tenir en compte que el Protocol marc i els circuits territorials es refereixen a diferents serveis de les administracions públiques –serveis socials, cossos policials, salut, educació i altres– que tenen atribuïdes per la normativa sectorial aplicable unes competències i capacitats d'actuació, i serà en funció d'aquestes –i no d'altres– que es podran tractar determinades dades personals de dones en situació de violència masclista o de terceres persones que hi estan relacionades.

En qualsevol cas, cada servei ha de portar un registre de les activitats de tractament efectuades sota la seva responsabilitat i determinar les categories de destinataris als quals es comunicaran les dades personals en el marc de les actuacions previstes en el Protocol marc.

Comunicació de dades

La comunicació de dades dins del marc de l'article 78 de la Llei 5/2008, de 24 d'abril, quant a la part que intervé i que està implicada en la prestació de serveis a les dones

en situació de violència masclista, ha de servir per complir les seves competències i les funcions determinades per la normativa sectorial corresponent, com a premissa per analitzar la resta de variables. Aquest precepte preveu l'habilitació legal necessària per a la cessió de dades sense requerir el consentiment de la persona titular només si es justifica que és per a la "gestió adequada" dels serveis de la Xarxa; és a dir, sempre que el cedent i el cessionari estiguin habilitats per tractar aquella informació personal i necessitin tractar-la ateses les funcions que duen a terme. A més, l'article 78 especifica que les dades que se cedeixen hauran de ser només les "necessàries" en cada cas.

El model de comunicació de dades per als circuits territorials requereix la definició dels criteris que han de regir aquesta cessió que esmenta l'article 78 de la Llei 5/2008:

Agents (persones físiques i jurídiques) que intervenen en la comunicació de dades en els circuits

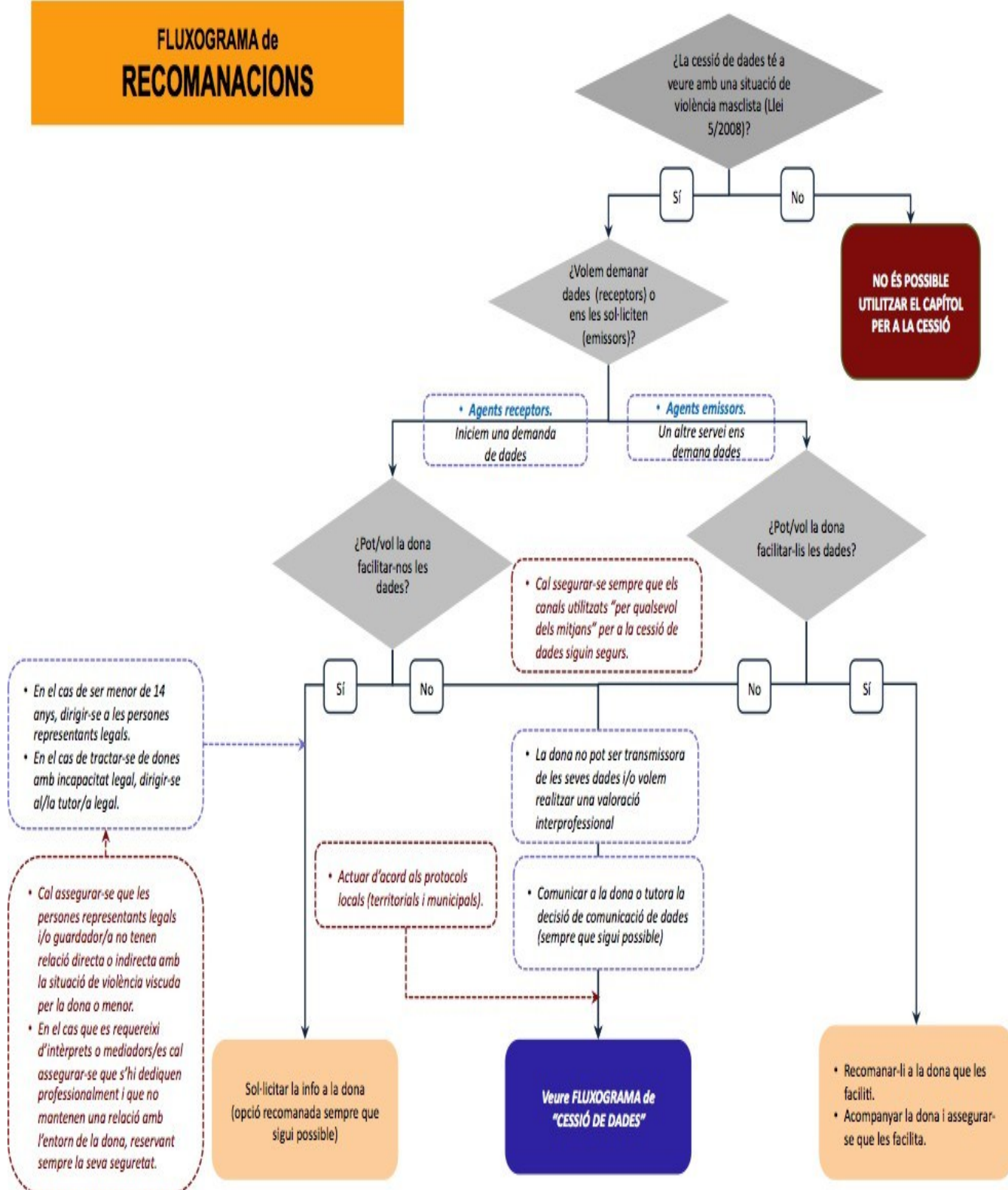
Persones destinatàries d'aquestes dades

Finalitats i funcions d'aquestes comunicacions de dades

Dades concretes que es comunicaran

Recomanacions per a la cessió de dades dins la Xarxa pública d'intervenció en violència masclista. Taula 1

FLUXOGRAMA de RECOMANACIONS

1. En relació amb les persones que en el seu exercici professional obtenen dades que han de ser sotmeses al secret professional d'acord amb els respectius codis deontològics, el RGPD autoritza el tractament de dades si és necessari per a la gestió dels sistemes i serveis d'assistència sanitària i social.

2. Tal com indiquen la Llei 5/2008 i aquest document, cal entendre que la pràctica professional que s'empra en abordar la violència masclista se situa en el marc d'una perspectiva de gènere i d'apoderament. Això implica reconèixer que la dona, com a persona adulta de ple dret, és la propietària de la seva informació i que, per tant, sempre que sigui possible, s'ha de vetllar perquè sigui ella la que controli la informació relativa al seu cas i la transmeti als serveis.

3. La taula 3 que configura els criteris per comunicar les dades dins de la mateixa xarxa està pensat per identificar les dades que es poden cedir en funció de la finalitat de la comunicació, els agents i les persones destinatàries, es recomana, sempre que sigui possible, comunicar a les dones la decisió de la cessió de dades abans de fer-ho.

4. És necessari identificar les comunicacions per la seva finalitat:

- informar: transmetre uns coneixements, una determinada situació als òrgans competents, etc.
- derivar: establir el contacte entre un servei i un altre, amb traspàs d'informació o no
- coordinar: crear un determinat saber o coneixement compartit sobre el cas/la situació

5. Per poder fer una bona gestió i un bon ús de la taula 3 explicativa fluxgrama de cessió de dades, s'aconsella que el/la professional es pregunti en primer lloc: "Amb quina finalitat sol·licito/comunico les dades?" i, a partir d'aquí, cercar-la en els quadres.

6. Cal que els canals que s'utilitzin per comunicar les dades (qualsevol dels mitjans) siguin segurs i compleixin tots els requeriments exigits pel RGPD. Així mateix, s'ha d'assegurar que la persona destinatària és la correcta i l'única, així com comprovar que és qui diu ser.

7. S'ha d'actuar d'acord amb els protocols establerts, siguin municipals, comarcals o territorials, així com els propis de cada departament, servei o organisme.

El procediment per comunicar o demanar dades a la xarxa cal fer-lo seguint aquests quatre passos:

1. Cal seguir el *fluxgrama de recomanacions* presentat. Cal assegurar-se que s'hagin esgotat totes les possibilitats perquè sigui la mateixa dona la que cedeixi les dades i, sobretot, que els canals, les mediacions necessàries, etc. siguin segurs i adequats.
2. S'ha de consultar la taula d'agents i destinataris (consultar document cap 8). Cal trobar els dos serveis -tant el cedent de les dades com el receptor- que hauran de ser de dos àmbits diferents.
3. Cal tenir clar amb quina finalitat i funció se cediran les dades, ja que depenent d'aquestes en podrem cedir unes o altres. Cal, doncs, seguir el *fluxgrama de cessió de dades* i determinar la finalitat i la funció amb què es farà la cessió i en quin espai es durà a terme (entre dos serveis o en comissió).
4. Tot seguit se n'obtindrà un codi, que ens remetrà a les *taules de dades a cedir*, on s'indiquen les dades que són necessàries i pertinents per a aquell cas concret.

Els agents emissors i receptors responsables de la cessió de dades pertanyen als recursos i serveis públics, tant de la Xarxa d'atenció i recuperació integral (definida a l'art. 54 de la Llei 5/2008) com d'altres recursos implicats en la prevenció, la detecció, l'atenció i la recuperació de les diferents administracions públiques.

Les persones que faciliten o reben les dades han de ser sempre les referents de cada cas i han d'estar degudament identificades. Aquestes persones treballen en recursos que pertanyen a diferents serveis de diversos àmbits funcionals. Els recursos concrets s'han de recollir en els diversos protocols territorials.

- Serveis específics d'atenció a les dones
- Serveis de l'àmbit social
- Serveis sanitaris
- Serveis de seguretat
- Serveis d'execució penal
- Serveis judicials
- Serveis de l'àmbit educatiu
- Serveis ocupacionals

Un cop identificats les recomanacions i els agents emissors i destinataris, cal tenir molt clar amb quina finalitat i funció se cediran les dades (ja que en funció d'aquests criteris se'n podran cedir unes o altres) i en quin espai (entre dos serveis o en comissió). Cal, doncs, seguir el fluxgrama de cessió de dades i determinar-ho.

Al final s'obté un codi que ens remet als quadres de dades que cal cedir, on es concreten quines són les dades necessàries i pertinents per a aquell cas.

Quadres de dades a cedir. Taules 2

Dades a cedir vinculades a la finalitat “Garantir la protecció de dones, adolescents i infants”

	Entre dos serveis o recursos d'àmbits funcionals diferents		En les comissions de treball de casos o entre totes les persones participants
1A	<p>Les que calguin per garantir la integritat de les dones i les seves filles i fills.*</p> <p>La comunicació es farà com a mínim als cossos i forces de seguretat i a l'òrgan judicial.</p> <p>Es recomana: nom i cognoms, adreça, telèfon, valoració de la urgència, demanda de la dona, valoració de risc, intervenció feta, derivació, si s'ha interposat denúncia i si hi ha ordre de</p>	1B	<p>Les que calguin per garantir la integritat de les dones i les seves filles i fills.</p> <p>Es recomana: nom i cognoms, adreça, telèfon, valoració de la urgència, demanda de la dona, valoració del risc, intervenció feta, derivació, si s'ha interposat denúncia i si hi ha ordre de protecció.</p>
1C	<p>Nom i cognoms de la dona, l'adolescent o infant. Nom i cognoms del presumpte maltractador.</p> <p>La valoració global del risc.</p> <p>Assistència o vinculació al recurs.</p> <p>Només la valoració d'aquells indicadors de risc que siguin rellevants per al cas tractat</p> <p>Només la valoració d'aquells indicadors de risc que siguin rellevants per al cas tractat, que, en cas de violència masclista en l'àmbit de la parella, podrien ser</p>	1D	<p>Nom i cognoms de la dona, l'adolescent o infant. Nom i cognoms del presumpte maltractador.</p> <p>La valoració global del risc.</p> <p>Assistència o vinculació al recurs.</p> <p>Només la valoració d'aquells indicadors de risc que siguin rellevants per al cas tractat</p>
1E	<p>Dades contingudes en el model d'informe de comunicació a Fiscalia del mateix centre/servei/protocol.</p> <p>En cas que no n'hi hagi, es proposen unes dades mínimes</p> <p>S'ha d'informar la dona, l'adolescent o l'infant de la comunicació als òrgans judicials.</p>		No escau.

Dades a cedir vinculades a la finalitat “Facilitar l'accés als drets d'atenció i reparació”

	Entre dos serveis o recursos d'àmbits funcionals diferents		En les comissions de treball de casos o entre totes les persones participants
2A	<p>Nom i cognoms de la dona, l'adolescent o infant.</p> <p>Telèfon de contacte</p> <p>Motiu de la derivació</p> <p>Intervenció feta</p> <p>Si ha arribat al recurs o no.</p>	2B	<p>Nom i cognoms de la dona, adolescent o infant. Si ha arribat el recurs o no.</p>

Dades a cedir vinculades a la finalitat “Millorar o mantenir la qualitat de la intervenció”

	Entre dos serveis o recursos d'àmbits funcionals diferents		En les comissions de treball de casos o entre totes les persones participants
3A	<ul style="list-style-type: none"> • Nom i cognoms de la dona, l'adolescent o nen/a. • Telèfon de contacte. • Filles/fills a càrrec. • Demanda. • Motiu de derivació. • Intervenció feta. • Professional/s de referència del servei derivador. • Si caldrà fer un seguiment o 		<p>No escau.</p>
3B	<ul style="list-style-type: none"> • Nom i cognoms de la dona, l'adolescent o infant. • Intervenció feta per cada un dels serveis. 	3C	<ul style="list-style-type: none"> • Nom i cognoms de la dona, l'adolescent o infant. • Intervenció feta per cada un dels serveis.

Finalitats, funcions i dades que cal cedir dins la xarxa . Taula 3

FLUXOGRAMA de CESSIÓ DE DADES

Vegeu el quadre 8.2.6. A

Aquesta és la PREGUNTA CLAU

- Cal que els canals utilitzats "per qualsevol dels mitjans" per a la cessió de dades siguin segurs.
- Cal que la persona professional destinatària sigui qui diu ser.
- Cal que les persones emissores i receptors siguin les referents del cas.

¿Els serveis que han de fer la cessió són públics i pertanyen a àmbits funcionals diferents?

SI No

NO ÉS POSSIBLE UTILITZAR EL CAPÍTOL PER A LA CESSIÓ

1. Garantir protecció de dones, adolescents i infants

2. Facilitar l'accés als drets d'atenció i reparació

3. Millorar o mantenir la qualitat de la intervenció

Amb quina **FUNCIÓ?**

Amb quina **FUNCIÓ?**

Amb quina **FUNCIÓ?**

Actuar de manera immediata

Valorar col·lectivament la situació de RISC i establir el Pla d'actuació

Enfortir (si escau) l'informe de comunicació a òrgans judicials

Promoure la vinculació a la xarxa

Enfortir la coordinació garantint el principi d'intervenció mínima i la no victimització secundària (no duplicar els serveis i no revictimitzar)

Construir i transferir coneixements entre persones expertes en els casos complexos en què sigui necessari reconduir el treball professional.

¿La cessió es farà entre dos serveis o en una comissió?

¿La cessió es farà entre dos serveis o en una comissió?

¿La cessió es farà entre dos serveis o en una comissió?

¿La cessió es farà entre dos serveis o en una comissió?

¿La cessió es farà entre dos serveis o en una comissió?

¿La cessió es farà entre dos serveis o en una comissió?

SERVEIS: quadre 1A

COMISSIONS: quadre 1B

SERVEIS: quadre 1C

COMISSIONS: quadre 1D

SERVEIS: quadre 1E

COMISSIONS: NO ESCAU

SERVEIS: quadre 2A

COMISSIONS: quadre 2B

SERVEIS: quadre 3A

COMISSIONS: NO ESCAU

SERVEIS: quadre 3B

COMISSIONS: quadre 3C comissions

Propostes complementàries a les finalitats 1C i 1D “*Valoració del risc i comunicació als òrgans judicials*”

Proposta de categories sota les quals s’agrupen els indicadors de valoració del risc en l’àmbit de la parella

- Si hi ha menors a càrrec.
- Si hi ha història de conducta violenta del presumpte maltractador.
- Si s’han produït amenaces i/o abusos greus contra la dona i en quin moment.
- Si hi ha alguna circumstància agreujant de la seva situació.
- Si hi ha algun factor clau de vulnerabilitat de la dona.
- Si ha interposat denúncia.
- Situació actual de l’agressor: empresonat, compliment de les mesures penals alternatives i de la mesura de justícia juvenil, al carrer en situació coneguda o desconeguda.

Proposta d’informe de comunicació a òrgans judicials

- Nom i cognoms de la dona.
- Domicili i telèfon. Dia/dies en què s’ha efectuat l’atenció/les atencions. Presència de lesions físiques (sí/no). Descripció de les lesions / del fet. Estat emocional de la dona. Existència de menors vinculats (sí/no). Denúncies prèvies (sí/no).
- Si té ordre de protecció.
- Si hi ha hagut un trencament de l’OP.
- Si disposa de telèfon d’assistència mòbil.
- Situació actual de l’agressor: empresonat, compliment de les mesures penals alternatives i de la mesura de justícia juvenil, al carrer en situació coneguda o desconeguda.
- Factors de protecció.
- Tipologia d’atenció feta.

4.3.6. Valoració del risc – RVD-BCN

El RVD-BCN és l'eina que ajuda els i les professionals que atenen dones que viuen situacions de violència masclista a valorar el risc que a curt termini es produeixin actes violents greus per part de la seva parella o exparella.

Perquè es necessita un instrument de valoració del risc que:

- Sigui compartit entre els diferents serveis que intervenen en un cas determinat, de manera que a igual informació igual valoració.
- Elimini la subjectivitat professional per valorar el risc, però al mateix temps permeti adequar aquesta valoració a la singularitat de determinats casos.
- La reavaluació sigui una de les seves característiques definitòries.
- Incorpori factors de vulnerabilitat i de percepció de la dona.
- Incorpori la funció d'alerta davant circumstàncies previsibles que poden augmentar el nivell de risc en el futur.

1. Objectiu

Proporcionar als i les professionals que atenen dones que viuen situacions de violència masclista una eina que els ajudi a valorar el risc que a curt termini es produeixin actes violents greus per part de la seva parella o exparella.

2. Característiques

- Incorpora factors de risc contrastats i vàlids per valorar la probabilitat i immediatesa del risc que es produeixin actes violents.
- Té un caràcter indicatiu i no pas probatori. Ajuda el o la professional a valorar el risc que es produeixin actes violents.

3. Funcions

- Valorar el risc.
- Registrar quina actuació es du a terme en funció de la valoració del risc actual existent.
- Alertar sobre possibles circumstàncies previsibles que poden augmentar el nivell de risc en el futur.

4. Quan cal utilitzar l'RVD-BCN

- Quan el o la professional té coneixement que la dona viu una situació de violència o ella mateixa ho expressa.
- Sempre que es modifiquin les circumstàncies de la situació en què es troba la dona i que puguin fer variar el risc de violència.

- Preventivament cada 3 mesos.

5. Quan no cal utilitzar l'RVD-BCN

- Quan ja hi ha una valoració actual del risc i no disposem d'informació addicional. *(Per exemple: la dona té protecció policial les 24 hores per mandat judicial; quan ja hi ha un altre servei que ha aplicat el protocol en l'últim mes i les circumstàncies no han canviat des d'aleshores, etc.).*
- L'agressor es troba ingressat a presó sense permisos, llevat que:
  - Hi hagi la possibilitat que pugui induir l'agressió a través de tercers (família o d'altres).
  - Estigui prevista la sortida de la presó (permisos o sortida definitiva) i calgui activar la funció d'alerta de l'RVD-BCN.

6. Estructura

6.1 Valoració del risc

- **Llista de factors de risc:** s'han seleccionat un total de 16 factors de risc amb tres opcions de resposta (“sí”, “no” i “es desconeix”). Estan agrupats en cinc categories:
  1. Història de conducta violenta del presumpte maltractador
  2. Amenaces i/o abusos greus contra la dona
  3. Circumstàncies agreujants
  4. Factors de vulnerabilitat de la dona
  5. Percepció de la situació de risc per part de la dona

La suma de respostes afirmatives indica un nivell de risc segons els intervals definits a l'RVD-BCN:

1. Risc baix (d'1 a 7 punts)
2. Risc mitjà (8 o 9 punts)
3. Alt risc (de 10 a 16 punts)

- **Quantitat de factors de risc sobre els quals es disposa d'informació:** aquest protocol és útil si es disposa d'informació de 7 factors de risc o més. En el cas contrari es recomana no fer valoracions definitives fins a completar el nombre mínim de factors de risc esmentats.

- **Presència d'altres factors de risc clau** per valorar el risc que el o la professional troba a faltar a la llista anterior: hi ha factors de risc que, tot i ser importants, es donen solament en alguns casos, motiu pel qual s'ha desestimat incorporar-los a la llista, però sí que cal tenir-los en compte a l'hora de fer la valoració final del risc existent.

Per exemple:

- *Està embarassada en el moment de fer aquesta valoració.*

- Hi ha indicis que la parella o exparella té intenció de matar-la.

6.2 Descripció de l'actuació realitzada en funció del risc

Breu descripció de la intervenció duta a terme directament vinculada a la valoració del risc.

6.3 Circumstàncies previsibles que poden augmentar el nivell de risc en el futur (alerta)

Per exemple: l'agressor surt de la presó (per permisos o sortida definitiva), l'agressor torna del país d'origen o d'altres destinacions, etc.

7. Metodologia

- Ha d'emplenar el formulari el o la professional que està atenent la dona.
- Ho ha de fer a partir de la informació que li proporciona la mateixa dona i, si hi té accés, també a partir de la informació que li proporcionen altres serveis i la documentació disponible (sentències judicials, etc.).
- Les preguntes no s'han de formular com si es tractés de l'administració d'un qüestionari. Sovint la dona proporciona informació útil de manera espontània, o bé és el o la professional qui pregunta a la dona d'una manera flexible i en el moment oportú en el context d'una entrevista, o, segons el tipus de servei que es tracti i com es trobi la dona, en el decurs de diferents entrevistes.
- No està dissenyat com un qüestionari que la dona pugui emplenar directament.

4.3.7. Acreditació de la situació de violència masclista

L'acreditació de la condició de dona en situació de violència masclista s'ha de fer amb els mitjans de prova qualificats, que preveu la Llei 5/2008, de 24 d'abril:

- La **sentència** de qualsevol ordre jurisdiccional, encara que no hagi guanyat fermesa, que declari que la dona ha patit alguna de les formes d'aquesta violència.
- **L'ordre de protecció vigent.**
- **L'informe de la Inspecció de Treball i la Seguretat Social.**
- Qualsevol **mesura cautelar judicial** de protecció, seguretat o d'assegurament vigent.
- **L'atestat** elaborat per les forces i cossos de seguretat que han presenciat directament alguna manifestació de violència masclista.
- **L'informe del Ministeri Fiscal.**

- **L'informe mèdic o psicològic** elaborat per una persona professional col·legiada, en què consti que la dona ha estat atesa en algun centre sanitari per causa de maltractament o agressió masclista.
- **L'informe dels serveis públics** amb capacitat d'identificació de les situacions de violència masclista. Es reconeix aquesta capacitat als serveis socials d'atenció primària, als serveis d'acolliment i recuperació, als serveis d'intervenció especialitzada i a les unitats especialitzades dins les forces i cossos de seguretat així com als Serveis d'informació i atenció a les dones (SIAD).
- **L'informe de l'Institut Català de les Dones.**

5. LA XARXA LOCAL

La **XARXA LOCAL D'ACTUACIÓ EN CONTRA DE LA VIOLÈNCIA VERS LES DONES** està formada per tots els serveis i institucions que poden intervenir, en qualsevol dels nivells que operen en l'abordatge integral abans descrit, amb major o menor grau d'implicació i que, conjuntament, conformen el circuit d'actuació i contribueixen al tractament i la prevenció de la violència masclista.

5.1 Comissió de seguiment

La xarxa local es fa operativa mitjançant una Comissió de Seguiment que representa l'òrgan tècnic responsable de dinamitzar la xarxa i de realitzar el seguiment del funcionament del protocol, així com d'impulsar les millores necessàries perquè tant la xarxa com el protocol s'adaptin a les necessitats i a la realitat canviant del municipi. La Comissió de seguiment és, doncs, el nucli impulsor i organitzatiu de la xarxa, responsable de mantenir la voluntat de cooperació interdepartamental i interinstitucional.

La Comissió de seguiment ha de dur a terme les **intervencions** següents:

1. Mantenir espais de coordinació periòdics, tenint en compte els recursos disponibles i el diferent grau d'implicació de serveis i institucions en el tractament de les situacions de violència masclista.
2. Complir els acords presos en el marc de la Comissió i contribuir activament a millorar el protocol.
3. Compartir la informació necessària, i prèviament acordada, que permeti evitar la victimització secundària de les dones, avaluar el treball dut a terme a la xarxa en l'aplicació del protocol, i conèixer la dimensió real de la situació al municipi.
4. Promoure la utilització dels formularis de coordinació consensuats amb aquesta finalitat, a fi de simplificar la transmissió de la informació entre

professionals.

5. Adquirir la formació específica necessària i promoure la capacitat dels professionals dels equips per garantir l'òptima aplicació del protocol.
6. Desenvolupar, en funció de les necessitats detectades, els plans i/o els circuits d'atenció específics que complementin aquest protocol.

La Comissió de seguiment es reuneix una vegada l'any per avaluar el funcionament de la xarxa, l'aplicació del protocol i el seguiment de les intervencions conjuntes dutes a terme, tanmateix és revisa la planificació de les actuacions anuals a desenvolupar des dels diversos serveis que conformen la xarxa. És important que a aquestes reunions hi assisteixi, almenys, una persona representant de cadascun dels serveis i institucions de la xarxa. Tanmateix, en funció de possibles temàtiques a treballar, es pot decidir una participació diferent i/o es poden constituir comissions específiques que siguin operatives d'acord amb els objectius establerts.

Pel que fa al **Seguiment de Casos** les reunions és portem a terme, preferentment, pels/per les professionals dels serveis implicats en l'atenció dels casos que s'hagin de treballar a cada sessió. En principi, aquestes reunions es convocaran sempre que siguin necessàries per garantir el treball coordinat i/o per donar resposta a situacions d'urgència.

És important, doncs, tenir en compte que l'elaboració, revisió i aplicació d'un Protocol de coordinació, com el seguiment d'un circuit d'atenció, han de ser el resultat d'un treball en xarxa, d'un procés participatiu i consensuat entre les estructures dels serveis i els i les professionals que han d'intervenir. Fet que ha servit de base per al procés d'elaboració d'aquest protocol.

Els **objectius** d'aquestes reunions són:

- Establir una coordinació regular de caràcter pràctic basant-se en casos concrets entre diferents serveis o persones implicades en l'atenció i recuperació.
- Evitar la re-victimització de les dones ateses.
- Crear un espai per canalitzar dubtes i inseguretats relatives a l'actuació de les persones professionals, compartir punts de vista i consensuar estratègies i plans de treball conjunts per abordar els casos.

A cada reunió se'n farà una **acta de la sessió** i es presentaran els casos que s'hagin de treballar en xarxa a partir de les fitxes de seguiment individual.

La Comissió de seguiment està **coordinada per la Regidoria d'Igualtat** que assumeix les funcions de:

- Assegurar un espai de trobada idoni i dotat dels recursos necessaris per al bon desenvolupament de les reunions.
- Gestionar les convocatòries i proposar l'ordre del dia.
- Conduir les reunions.
- Promoure la reflexió sobre la coordinació professional i proposar, si s'escau, estratègies de millora.
- Facilitar informació, recursos i documents de treball que permetin intercanviar coneixements, criteris i experiències.
- Donar suport als diferents serveis i vetllar pel bon funcionament de les Comissions.

Pel que fa a l'**avaluació del protocol**, i als diferents projectes o actuacions que es desenvolupin, s'aplicaran un seguit d'**indicadors quantitius** alguns dels quals requereixen el compromís de tots els serveis per recollir la informació:

- Nombre de reunions portades a terme per la xarxa (Comissió de seguiment).
- Nombre de professionals que han participat en les reunions.
- Nombre d'activitats de sensibilització i prevenció realitzades.
- Nombre de víctimes ateses per serveis.
- Nombre de casos treballats en xarxa (Comissió de casos).
- Nombre d'activitats de formació realitzades.

Caldrà també dissenyar un conjunt d'**indicadors qualitius** que permetin avaluar possibles punts febles de l'aplicació del protocol. En una primera fase, aquesta informació es recollirà en forma de text lliure, en les actes de les reunions de Seguiment de Casos o de les sessions plenàries de la xarxa. Posteriorment, es consensuaran els indicadors adequats per al tractament d'aquesta informació.

L'**avaluació** del protocol es farà de forma **anual** i s'elaborarà una **memòria** que reculli totes les activitats realitzades des de la xarxa, que es presentarà a tots els seus membres.

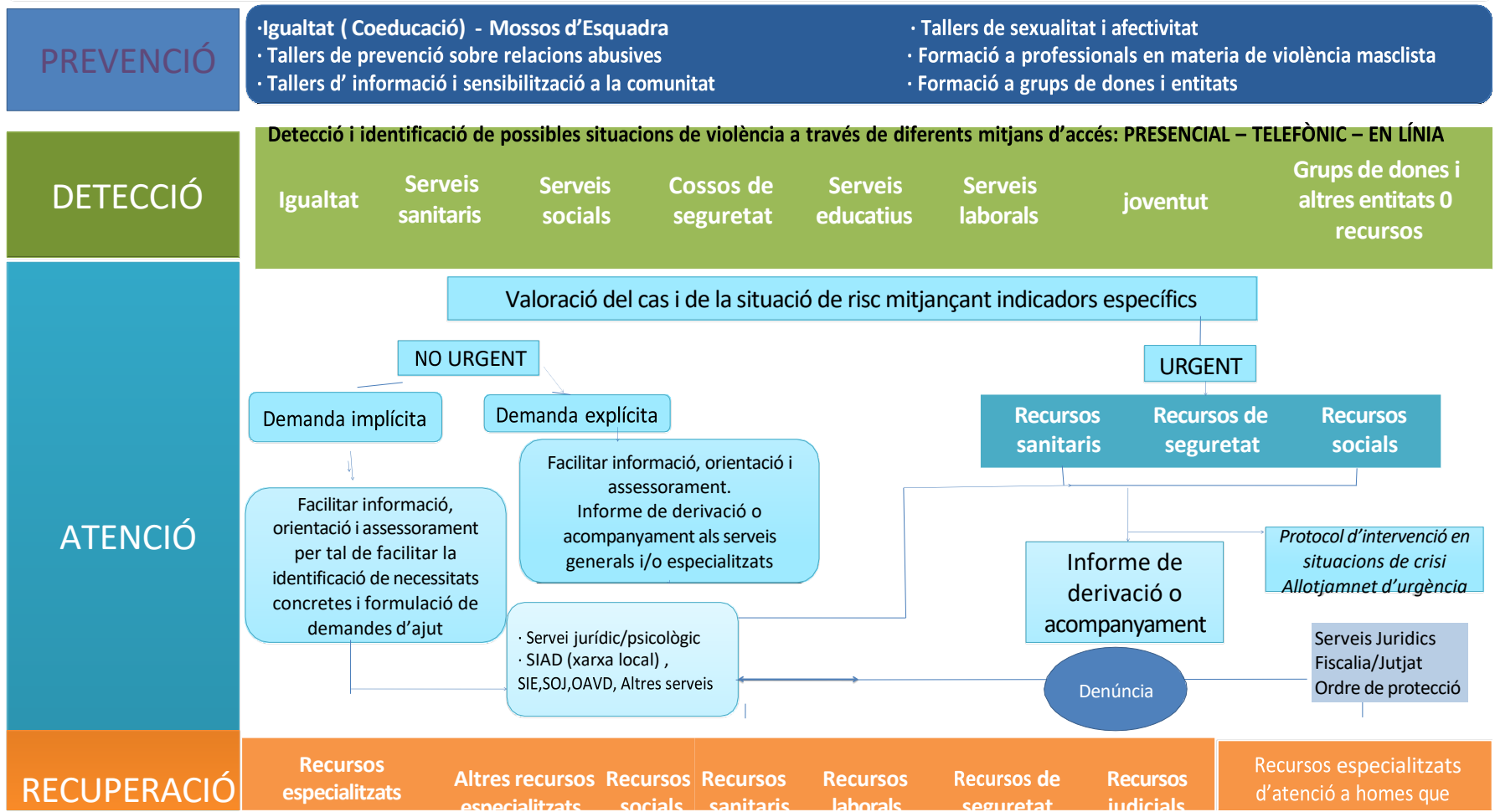
Aquesta comissió de seguiment, estarà formada per:

- Tècnic/a de polítiques d'igualtat de l'Ajuntament de Sant Andreu de la Barca.
- Treballador/a Social. Referent àmbit Dona, de Serveis Socials Bàsics de l'Ajuntament de Sant Andreu de la Barca.
- Tècnic/a de Salut Pública i Consum de l'Ajuntament de Sant Andreu de la Barca.

- Tècnic/a d'Ocupació de l'Ajuntament de Sant Andreu de la Barca.
- Policia Local de l'Ajuntament de Sant Andreu de la Barca.
- Tècnic/a de Joventut de l'Ajuntament de Sant Andreu de la Barca.
- Tècnic/a Ensenyament de l'Ajuntament de Sant Andreu de la Barca.
- Coordinador/a Cultura de l'Ajuntament de Sant Andreu de la Barca.
- Psicòleg/a SIAD de l'Ajuntament Sant Andreu de la Barca
- Regidora de Feminisme, Igualtat i LGTBI de l'Ajuntament de Sant Andreu de la Barca.
- Tècnic/a esports de l'Ajuntament de Sant Andreu de la Barca.
- Mossos d'Esquadra.
- Metge/ssa del CAP La Solana de Sant Andreu de la Barca.
- Treballador/a Social CAP Sant Andreu de la Barca.
- Tècnic/a SIAD Baix Llobregat del Consell Comarcal del Baix Llobregat.
- Referent SIE Baix Llobregat de Sant Feliu de Llobregat.
- Jurista SIAD de l'Ajuntament de Sant Andreu de la Barca.
- Representant escola Àngel Guimerà de Sant Andreu de la Barca.
- Representant escola Primària JJ Ortiz. Sant Andreu de la Barca.
- Representant escola Primària Josep Pla. Sant Andreu de la Barca.
- Representant EBM El Cavallet. Sant Andreu de la Barca.
- Representant EBM El Trenet. Sant Andreu de la Barca.
- Representant EBM Casa Pedemonte. Sant Andreu de la Barca.
- Representant IES Sant Andreu. Sant Andreu de la Barca.
- Representant Escola Sant Andreu de la Barca.
- Representant INS El Palau de Sant Andreu de la Barca
- Representant Escola Vall de Palau. Sant Andreu de la Barca
- Representant IES Montserrat Roig de Sant Andreu de la Barca.
- Representant Escola Can Salvi de Sant Andreu de la Barca.
- Representant Escola Joan Maragall de Sant Andreu de la Barca.
- Tècnica d'acollida del SIAD de Sant Andreu de la Barca
- Referent Casa Estrada de Sant Andreu de la Barca.
- Professional de l'àmbit judicial dels jutjats de Martorell.
- Referent Serveis Territorials
- Referent CAS

6. CIRCUIT LOCAL D'ATENCIÓ

CIRCUIT LOCAL PER A UNA INTERVENCIÓ COORDINADA CONTRA LA VIOLÈNCIA MASCLISTA

El circuit d'actuació és la representació gràfica del model d'intervenció consensuat, en aquest cas, el model integral. El diagrama de fluxos permet identificar els serveis que intervenen en els diferents nivells o eixos d'actuació i quina és la successió d'actes a emprendre en funció de les possibles situacions que es presentin.

El circuit fa visible la necessitat de treballar en xarxa, a partir de la suma dels recursos i serveis que hi ha disponibles en els diferents àmbits. En aquest marc tenen sentit els termes derivació/acompanyament que ha de permetre una atenció de qualitat i no victimitzadora com a garant de la possibilitat d'iniciar el procés de recuperació.

Val a dir que les limitacions pròpies d'un diagrama d'aquestes característiques impedeix mostrar detalladament les intervencions de cada servei, les quals queden descrites en els apartats dels diferents àmbits.

- La **prevenció**, situada en primer lloc, esdevé l'eix bàsic d'actuació per intervenir proactivament. Prevenir proactivament va més enllà de les recomanacions que es puguin donar com a reacció a una situació de violència per tal d'evitar la seva cronicitat. Implica actuar quan encara no s'han manifestat les situacions d'abús, mitjançant l'ús d'estratègies de sensibilització i d'altres accions que permetin reduir els factors de risc.
- L'eix de la **detecció** especifica els diversos recursos (incloent-hi les entitats i grups de dones), que tenen o poden tenir un paper rellevant com a porta d'entrada al circuit. Els indicadors de risc, adequats als diferents àmbits en què es pot produir la violència masclista, permeten identificar i fer visible tant les situacions consumades de violència masclista, com les situacions de risc. Aquest procés d'identificació permet iniciar les accions necessàries per evitar el desenvolupament de la violència o la seva cronicitat.
- L'eix de l'**atenció**, reflecteix la resposta que cal donar als casos de fets consumats de violència física i/o sexual greus -catalogats com a "urgents"- però també en tots aquells altres casos que, o bé no s'identifiquen com a situacions de violència, o bé hi ha una baixa percepció de risc. En tot cas, cal reflectir la importància d'aquest tipus d'intervenció a priori "no urgent", que ha de facilitar la identificació de necessitats de les dones en situació de violència o en situació de risc, per tal que la demanda d'ajuda implícita esdevingui una demanda explícita, sempre a partir del reconeixement i del respecte cap a la presa de decisions de les dones que es troben en aquest procés.

El diagrama mostra que l'abordatge des de la perspectiva jurídica no és suficient per si mateixa si no va acompanyada d'altres intervencions. La denúncia, la comunicació a fiscalia o la sol·licitud d'ordre de protecció formen part del conjunt

d'instruments que es poden utilitzar, però no han de configurar el centre de les intervencions contra la violència masclista.

- L'eix de la **recuperació** inclou tots aquells recursos i serveis que, en nivells i moments diferents, faciliten el procés de recuperació de les dones en situació de violència, així com els diversos instruments de reparació que s'hi destinen (laborals, socials, jurídics, educatius, etc.). En definitiva, la reparació esdevé la manera en què el conjunt d'actors socials contribueix al procés de recuperació de les dones que es troben o s'han trobat en situacions de violència.

PROTOCOLS D'ACTUACIÓ EN ELS ÀMBITS PROFESSIONALS

7. COSSOS DE SEGURETAT

Segons la Llei 17/2020, l'abordatge de la violència masclista ha de procurar eliminar els factors psicològics, jurídics, socials, econòmics i comunitaris que obstaculitzen la formulació de la denúncia de violència masclista.

L'avaluació del risc per part de la Policia de la Generalitat- Mossos d'Esquadra ha d'ésser individualitzada i adaptada al tipus de violència concreta. L'avaluació del risc s'ha de basar en informació sobre la percepció subjectiva de risc de la mateixa dona; la relació de poder, afectiva, de dependència emocional o econòmica entre aquesta i l'agressor; la durada i el tipus de les violències patides; el suport familiar i comunitari de la dona; l'existència de procediments judicials en curs entre ambdós, i l'existència de factors de vulnerabilització i d'empoderament de la dona. L'avaluació del risc ha d'incloure el risc patit pels fills i filles de la dona.

Quan una dona acudeixi a una comissaria per a presentar una denúncia com a conseqüència d'haver viscut qualsevol de les manifestacions de la violència masclista, els agents de la Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra han de requerir al col·legi de l'Advocacia la presència d'un lletrat per a garantir l'assistència lletrada des del moment inicial de la denúncia.

S'ha de crear un instrument d'avaluació de riscos, incloent-hi el risc per als fills i filles de la dona, per a ésser utilitzat pels metges forenses i per les unitats de valoració forense integral. A les unitats de valoració forense integral hi ha d'haver necessàriament professionals de l'àmbit de la família que valorin els riscos per als menors del règim de visites i custòdia que s'estableixi, fins i tot amb caràcter preventiu.

7.1. MOSSOS D'ESQUADRA

DADES DEL SERVEI: MOSSOS D'ESQUADRA

Adreça: Av. Mancomunitats Comarcals, 11, 08760 Martorell, Barcelona

Telèfon: 936 93 51 10

DESCRIPCIÓ DEL SERVEI

Els Grups d'Atenció a la Víctima (GAV) són les unitats de la Policia de la Generalitat –Mossos d'Esquadra (PG-ME) amb formació especialitzada per realitzar atenció i seguiment a víctimes de violència masclista, domèstica i altres víctimes vulnerables. Realitzen atenció, informació i assessorament a les víctimes sobre els drets i les accions que poden emprendre i sobre els organismes a on poden acudir per exercir aquests drets.

• FUNCIONS PROFESSIONALS

La Policia de la Generalitat –Mossos d'Esquadra (PG-ME) focalitza les seves actuacions de manera transversal, amb víctimes de violència masclista, domèstica i d'altres víctimes vulnerables, des de les vessants de la prevenció, la detecció, l'atenció, el seguiment i la protecció d'aquestes víctimes.

Els funcionaris de la PG-ME adscrits als GAV estan en contacte amb els diversos professionals del territori que intervenen en l'abordatge del fenomen de la violència masclista i domèstica establint protocols d'actuació i fluxos de comunicació per coordinar les intervencions d'una forma integral. Una altra de les tasques que assumeixen els GAV és el contacte amb les víctimes i el seguiment dels casos de manera individualitzada per garantir la seva seguretat i el compliment de mesures que l'autoritat judicial hagi pogut determinar.

• ACTUACIONS EN CASOS DE VIOLÈNCIA MASCLISTA

En motiu del Procés d'Atenció a les Víctimes de violència masclista, domèstica i altres víctimes vulnerables, la PG-ME realitzarà les següents actuacions policials:

1. Preservar la integritat física de la víctima i acompanyar-la a un centre sanitari o gestionar l'assistència sanitària, quan sigui necessari.
2. L'Oficina d'Atenció al Ciutadà (OAC) és el servei de la PG-ME instal·lat en

cada una de les seves comissaries i que té com a funció principal recollir totes les denúncies d'àmbit penal presentades per la ciutadania. En qualsevol cas, les denúncies relacionades amb els àmbits de la violència masclista, domèstica i altres víctimes vulnerables sempre es deriven posteriorment al GAV de referència per al seu assessorament, derivació a altres serveis, si escau, i seguiment individualitzat.

3. Si la víctima no desitja denunciar els fets es posaran en coneixement de l'autoritat judicial competent d'ofici, i s'informarà a la víctima d'aquest fet i del procediment a seguir en aquests casos. Cal tenir present que en relació a determinades tipologies penals caldrà necessàriament la prèvia denúncia de la víctima i, en altres, es requerirà que la víctima presenti querella. No obstant, en tots aquests casos, malgrat no es compti amb la denúncia de la víctima i/o amb independència que es presenti o no querella per part de la víctima, la PG-ME dirigirà, així mateix, ofici informatiu a l'autoritat judicial competent, amb tota la informació que s'hagi esbrinat. A més a més, es realitzaran les diligències o gestions preventives d'assegurament de prova que siguin necessàries.

4. Quan la víctima estigui en condicions de denunciar els fets, se la informarà dels seus drets i del dret a sol·licitar assistència jurídica especialitzada i, si escau, gratuïta (d'acord amb el previst amb la Llei 1/1996, de 10 de gener d'assistència jurídica gratuïta) de forma immediata o bé designar un advocat de la seva elecció. Si ho sol·licita, s'ha de requerir la presència de l'advocat de torn d'ofici perquè l'assisteixi en la seu policial i/o judicial (del torn específic de violència domèstica/de gènere, si en el partit judicial se'n disposa). Finalment s'informarà del dret a sol·licitar una Ordre de Protecció d'acord amb a l'article 62 de la Llei orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de mesures de protecció integral contra la violència de gènere i l'article 544ter de LECr, apartat 1 i 2 que regulen tant la petició com el tràmit de la mateixa; o altres mesures de protecció.

5. En cas que la víctima sigui estrangera no comunitària en situació administrativa irregular a Espanya, caldrà informar-la dels drets que l'assisteixen d'acord amb la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social.

6. La PG-ME acompanyarà, si cal, la dona i llurs filles o fills al lloc d'acolliment d'urgència de referència, sempre que aquesta no disposi de cap altre domicili que pugui garantir la seva seguretat. En hores d'atenció dels Serveis Socials es derivarà a aquests.

7. En tots els casos les víctimes seran informades dels altres serveis i recursos

assistencials que disposa per adreçar-s'hi.

8. La PG-ME informará a la víctima de les mesures d'autoprotecció que pot adoptar segons el nivell de risc que presenti, valorant sempre l'especificitat de cada cas en particular.

ACCIONS PER NIVELL D'ACTUACIÓ

Prevenió	La PG-ME realitza accions de sensibilització a la ciutadania a través de presentacions i xerrades per crear espais de reflexió sobre què és la violència masclista i domèstica i com es detecta. Aquestes presentacions estan adreçades a la comunitat, programes per a joves, col·laboració amb organitzacions i entitats assistencials, etc. L'objectiu principal és la sensibilització, per tal de generar canvis i modificacions a l'imaginari social que permetin avançar cap a l'eradicació de la violència masclista i domèstica.
Detecció	La PG-ME també col·labora i participa en circuits territorials, taules locals i comarcals, així com en comissions específiques, que tenen com a finalitat establir una intervenció coordinada entre tots els operadors de la xarxa, establint protocols d'actuació i fluxos de comunicació per coordinar les intervencions d'una forma integral.
Atenció	Consisteix en escoltar, informar i assessorar les víctimes que pateixen violència masclista i domèstica, sobre els drets que tenen i les accions que poden emprendre, així sobre els organismes on poden acudir per exercir els seus drets. La PG-ME realitza la instrucció de les diligències policials, informació de drets de la víctima i la sol·licitud de l'ordre de protecció i fa tramesa a l'autoritat judicial/Fiscalia corresponent.
Recuperació	En tot els casos les víctimes seran informades de tots els serveis que disposa en referència al seu domicili i que poden estar a la seva disposició. En cas d'urgència es derivarà al recurs d'urgència que hagi disponible.
RECURSOS	
	Opuscles de mesures de seguretat per a dones víctimes de violència de gènere. Serveis d'acolliment d'urgència

ALTRES CONSIDERACIONS	
Coordinació /derivació	Serveis Socials, Policia Local, Centres d'atenció primària, Justícia, Fiscalia, Centres Educatius, DGAIA.
Recollida d'informació	Aplicatiu informàtic SIAV, SIRAJ, VIOGEN
Full de protecció de dades	El que disposa la Direcció General de la Policia dins del Departament d'Interior.
Valoració del risc	Qüestionari de Valoració de risc policial Qüestionari de re avaluació de risc policial.

7.2. POLICIA LOCAL

DADES DEL SERVEI: POLICIA LOCAL
<p>Adreça: Pl.Ajuntament , 1 (planta baixa. Ajuntament)</p> <p>Telèfon: 936 53 05 05</p>
DESCRIPCIÓ DEL SERVEI
<p>La funció de la Policia Local rau en el servei al ciutadà, prevenció de delictes i col·laboració amb la resta de forces i cossos de seguretat.</p> <p>En el cas que ens ocupa, dintre del servei al ciutadà i prevenció, podríem emmarcar la seguretat ciutadana i dintre d'aquesta, l'abordatge de tot tipus de violències (de gènere, domèstica, LGTBI, etc.).</p> <p>ACTUACIONS EN CASOS DE VIOLÈNCIA MASCLISTA</p> <p>Les actuacions de la Policia Local en casos de violència de gènere, poden ser:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Per requeriment d'algun veí o testimoni: <p>Ens comuniquen, normalment via telefònica, que hi ha una discussió, que se senten crits, cops o algú demanant socors o bé que observa com estan agredint a una dona, ràpidament els indicatius de servei es traslladen al lloc indicat (sigui domicili, local edifici municipal o via pública, etc.), segons el que s'observa, es poden iniciar diligències per ofici (en cas que la víctima no</p>

vulgui denunciar els fets, però els agents observen indicis, lesions visibles); per denúncia de la víctima (es confecciona una acta de manifestació a mà de la víctima al lloc dels fets i es informada dels drets que si són propis com a víctima o **per denúncia del requeridor o testimoni**, (es confecciona una acta de manifestació in situ).

La Policia Local inicia les primeres diligències de l'atestat i les traspasa a CME Martorell junt amb el detingut (en cas que hi hagi), CME continua amb l'atestat, el finalitza i realitza la valoració de risc de la víctima (SIAV).

- Per requeriment de la víctima

Quan es persona una víctima en la comissaria per demanar assessorament, ajuda o bé denunciar uns fets de violència, es atesa sempre per la mateixa persona (o es fa tot el possible perquè així sigui), si hi a una agent femenina, s'intenta que sigui atesa per aquesta, es parla amb ella, es assessorada, que se li explica tot el procediment i els recursos que hi han.

De manera interna, s'informa a Serveis Socials de l'Ajuntament del cas i es passa un informe amb els fets ocorreguts, el que ha manifestat i totes les dades de la persona.

ACCIONS PER NIVELL D'ACTUACIÓ

Atenció	En les àrees que treballa la Policia Local es l'atenció, en els casos esmentats anteriorment.
----------------	---

RECURSOS

	Quan els fets succeeixen de matinada, la Policia Local és l'únic servei 24 h que disposa aquest Ajuntament, disposa d'un conveni amb un recurs d'allotjament, i en casos molt concrets, la víctima es allotjada allà, l'endemà es traspasa el cas a Serveis Socials.
--	--

ALTRES CONSIDERACIONS

Coordinació /derivació	Es passen els informes, tan d'actuacions com de denúncies a Serveis Socials, són amb els que més treballa la Policia Local.
-------------------------------	---

Valoració del risc	La valoració del risc es fa a través de l'aplicatiu policial amb el qual recullen les denúncies, actualment, això ho realitza CME.
---------------------------	--

8.- SANITAT

DADES DEL SERVEI: SALUT PÚBLICA	
Adreça: 2 ^a planta Ajuntament Telèfon: 93 635 64 00	
DESCRIPCIÓ DEL SERVEI	
<p>Proposar i gestionar tallers/xerrades en l'àmbit educatiu.</p> <p>El programa municipal de “ Promoció de la salut a l'àmbit escolar” que s'ofereix anualment a escoles i instituts, contempla activitats adreçades específicament a instituts en les que es treballa l'autoestima i s'aborden les conductes de violència masclista.</p> <p>ACTUACIONS EN CASOS DE VIOLÈNCIA MASCLISTA</p> <p>En cas que la dona víctima de violència masclista tingui un animal de companyia l'Ajuntament, a través del dept. de Salut Pública, pot gestionar l'acollida temporal d'aquest.</p>	
ACCIONS PER NIVELL D'ACTUACIÓ	
Prevenió	A banda de la part informativa/formativa dels tallers impartits, durant la realització d'aquests es poden identificar joves que pateixen aquesta problemàtica, arrel de les preguntes que fan.
RECURSOS	
	Tècnics externs
ALTRES CONSIDERACIONS	
Coordinació /derivació	A l'hora de realitzar aquests tallers ens coordinem amb els centres educatius i els professionals del CAP (infermera del programa de la Generalitat “Salut i escola”)

DADES DEL SERVEI: SALUT PUBLICA PRIMÀRIA

- **CAP Sant Andreu de la Barca:** Av. Constitució 37, (Sant Andreu de la Barca), 93 653 00 99.
- Consultori local La Solana- CUAP:** C/ Sant Felip Neri, 18, Local 2, (Sant Andreu de la Barca). 936356651
- **Atenció Salut Sexual i Reproductiva (ASSIR):** c/Puig del Ravell, 10-14, Martorell, 937 750 269.
- **Hospital de referència:** Fundació Hospital Sant Joan de Déu de Martorell. Avinguda de Mancomunitats Comarcals, 1-3 (Martorell), 937 742 020
- **Centre de Salut Mental d'Adults (CSMA) i Infantojuvenil (CSMIJ):** c/ Puig del Ravell, 10, Martorell (08760).
- **Centre d'Atenció i Seguiment a les Drogodependències (CASD):** Av. Mancomunitat Comarcals, 9 Martorell, 93 774 84 59.

DESCRIPCIÓ DEL SERVEI

Funcions professionals

Hi ha competències transversals de totes les professionals d'atenció primària, al ser la porta d'entrada al sistema sanitari, de fàcil accés ja que la pacient pot demanar visita directament.

GIS:

És qui sovint realitza el primer contacte.

S'encarrega de l'atenció telefònica, i l'atenció a taulell. També gestionen la programació de visites, proves i derivacions.

Informació a la pacient i resolució de dubtes administratius.

MEDICINA i INFERMERA FAMILIAR I COMUNITÀRIA:

La majoria de les dones acudeixen en algun moment de la seva vida a la consulta. Es treballa especialment en la prevenció de la salut tant física com emocional. Es realitzen cribatges periòdics i el seguiment global de totes les seves patologies, així com el tractament de les mateixes. Donat que les pacients sovint fan consultes indirectes sobre la violència s'intenta estar pendent dels indicadors de sospita que pugui presentar / relatar.

Destaca el seguiment longitudinal de les pacients al llarg de tota la seva vida, això facilita una relació de confiança i el coneixement més profund de la persona i del seu entorn bio-psico-social. Això facilita la vinculació de la pacient al sistema sanitari. I la detecció d'altres tipus de violència que no sigui la física.

Generalment son qui atenen a tots els membres de una mateixa unitat familiar, diferents generacions, coneixent sovint les relacions i vincles entre els diferents membres de la família.

S'encarreguen de l'atenció domiciliària en l'horari de 8 a 20 h de dilluns a divendres.

Medicina Familiar i Comunitària: és qui realitza informes de salut (informes mèdics, dependència..), partes de lesions (sempre surt copia directe a jutjat), derivacions especialistes d'altres serveis, i la baixa laboral si és necessària. També la prescripció farmacològica.

Infermeria Familiar i Comunitària: fa anàlisi de la situació de salut, una valoració per identificar els principals problemes de salut i emetre un diagnòstic infermer, establint un pla terapèutic que integra les intervencions que cal realitzar i la prescripció més adequada (consells de salut, assessorament, tècniques terapèutiques, fàrmacs). Tot aquest pla s'inclou en un informe de salut.

ASSIR: (*inclou llevadora i ginecologia*)

Atenció de la dona al llarg de la vida, afavorint també la comunicació i entrevista d'aspectes de caire més íntim amb la pacient.

S'encarrega específicament de la seva salut sexual, i reproductiva.

Inclou la planificació familiar: valorar mètodes anticonceptius, anticoncepció emergència, tractament en embarassos no desitjats, control i seguiment de l'embaràs i el postpart.

I inclou el seguiment de la patologia ginecològica i cribatges preventius.

També participa activament en la detecció i prevenció de malalties de transmissió sexual.

Les pacients poden demanar cita directament.

CUAP (*medicina, infermeria i gis*)

És el servei d'urgències d'Atenció Primària. Està obert les 24 hores tots els dies de l'any.

S'encarrega de l'atenció inicial de la urgència si la dona ve a aquest servei. Realitzen informe i parte de lesions (sempre surt còpia directe al jutjat) si és necessari .

Si cal deriven a altres serveis d'urgències.

Realitzen l'atenció domiciliària a partir de les 20 h de dilluns a divendres i fins les 8 del matí, i durant tot el cap de setmana i festius.

PEDIATRIA (*pediatria i infermeria pediàtrica*)

Les famílies amb filles i fills venen al Servei de Pediatria per a fer les revisions del Nen Sa i per consultes quan estan malalts (motius de demanda aguda).

Les revisions es fan per part del personal infermer de pediatria tenint com a consultors al personal mèdic pediàtric.

Les visites per motius de demanda aguda són realitzades pel personal mèdic pediàtric i segons quins siguin els motius també pel personal infermer pediàtric. Igual com a adults, tota la descendència d'una parella tindrà els mateixos referents de salut de pediatria, pel que els professionals del servei coneixen la família i poden fer una valoració bio-psico-social i una atenció longitudinal durant tota la infància.

Salut i Escola: Una infermera pediàtrica va als centres d'educació secundària (3 instituts) tots els dimecres a realitzar la Consulta Oberta de Salut i Escola. Aquesta consulta és de lliure accés, i vetlla per oferir intimitat i total confidencialitat a l'alumnat. Afegir que també realitza activitats d'educació i promoció de la Salut a l'aula. La infermera es coordina amb el departament de Salut de l'Ajuntament (tècnica de salut i regidoria). També realitza coordinació amb CSMIJ.

CDIAP: Coordinació dels serveis de forma mensual i quan és necessari
Prevenició/ detecció mutilacions: els casos ens venen indicats per Treballadora Social del centre i/o de l'ASSIR.

Treballadora social

Des del treball social arriben derivacions de tots els serveis sanitaris que fan detecció i atenció a les dones que estan en situació o sospita de violència masclista.

Quan la dona presenta indicadors de sospita de violència o afirma patir-la cal fer derivació a la treballadora social del centre de salut. Es realitza un pla de treball interdisciplinari on s'estudia les circumstàncies particulars de la dona i es valora la derivació i idoneïtat als recursos de la xarxa d'atenció a les dones que pateixen violència masclista (serveis socials, SIE, SIAD o altres serveis). És necessari gestionar la cita del servei a que es deriva i coordinar l'actuació. A més, cal elaborar un pla de seguiment adaptat a la situació de la dona, tant si és una situació no urgent (demanda implícita o explícita) o urgent.

Cal valorar la repercussió de la violència en altres persones dependents que conviuen amb la dona, fer intervenció i/o derivació en cas que fons necessari.

Quan la dona té fills menors cal fer coordinació amb pediatria i aplicar el protocol d'actuació a aquesta població (valoració del risc, intervenció, derivació, etc.).

Des de treball social es realitza un seguiment de les dones que pateixen o han patit maltractament i es treballa de forma conjunta i coordinada amb els recursos que atenen a la dona en tots els àmbits.

ACTUACIONS EN CASOS DE VIOLÈNCIA MASCLISTA

Existeix un document marc general publicat per el Departament de Salut de la Generalitat, del 2009, per la valoració dels casos de violència masclista (PAVIM) ,que és al que s'accedeix des de programa informàtic a consulta.

En general, es fa un ús puntual del protocol.

Quan es detecta/sospita un cas de violència masclista el primer que es fa es valorar si és urgent o no i si hi ha una demanda implícita o explícita.

En cas de urgència s'activen els recursos necessaris, siguin sanitaris, recursos de seguretat (policia local, mossos) o recursos socials (coordinació directe amb treballadora social del centre).

En cas de risc extrem es realitza informe de derivació, parte lesions i

comunicat al jutjat, s'activen serveis de seguretat.

En cas de agressió sexual la pacient, a més, es deriva a unitat especialitzada per valoració conjunta per part de metge forense i ginecologia.

Si no es detecta / sospita risc extrem o urgència es realitza tasca de informació, assessorament, orientació i coordinació amb treballadora social per fer conjuntament seguiment de la pacient. Es valora derivació als serveis especialitzats com SIAD, SIE, Serveis Socials, Psicologia, etc. segons necessitats de la pacient.

A partir de la detecció de una situació de violència masclista es desenvolupa també una tasca d'informació a la dona, seguiment i acompanyament en el procés. Així com la coordinació i treball interdisciplinari amb els recursos que atenen a la pacient.

Cal valorar la repercussió de la violència en altres persones dependents que conviuen amb la dona, fer intervenció i/o derivació en cas que fons necessari.

ACCIONS PER NIVELL D'ACTUACIÓ

Prevenió	<p>En l'àmbit de la salut podem considerar les actuacions següents: Programa de formació sobre violència masclista, en col·laboració amb l'Institut d'Estudis de la Salut. Proposta de Pla de formació de reciclatge per capacitar el personal docent destinat a l'educació per a la salut, que incorpora metodologies de prevenió i sensibilització envers les violències. Actuacions de sensibilització i conscienciació de la ciutadania.</p>
Detecció	<p>Pautes per l'entrevista</p> <p>En el moment en què un o una professional de la salut sospita que una dona pot estar vivint una situació de violència, el pas següent és tractar de confirmar o descartar aquesta situació. Per a això, cal dur a terme una entrevista clínica.</p> <p>A continuació presentem una sèrie de preguntes generals que podrà la consulta per una recerca activa de casos de violència en l'àmbit familiar:</p> <ul style="list-style-type: none"> • La violència en la vida de les dones és un problema molt comú i pot ser molt greu. Per això, de manera rutinària, pregunto sobre aquest tema a totes les dones que vénen a la consulta. • Ja sabeu que ara es parla molt de violència, és un problema molt comú i pot ser molt greu. • Moltes dones experimenten algun tipus de violència en la seva vida. <p>Posteriorment, és convenient seguir per aspectes generals a través de preguntes més directes:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Com van les coses a casa? • A què creieu que és degut el vostre malestar o problema de salut?

- Us trobo una mica intranquil·la. Us preocupa alguna cosa?
- Esteu vivint alguna situació problemàtica que us faci sentir així?
- Les relacions de parella són de vegades violentes. Què ocorre quan teniu una baralla a casa?
Com són aquestes baralles? Lluiteu de vegades físicament?
- Heu viscut o viviu violència psicològica, física o sexual per part de la vostra parella? De quin tipus?
(Si la resposta és afirmativa:) Des de quan? Amb quina freqüència us passa?

Recomanacions per a l'entrevista clínica a la dona davant de sospita de violència

- Veure-la tota sola, assegurant-li la confidencialitat.
- Observar-ne les actituds i l'estat emocional (a través del llenguatge verbal i no verbal).
  - Facilitar-li l'expressió de sentiments.
  - Mantenir-hi una actitud empàtica, que faciliti la comunicació, amb una escolta activa.
  - Abordar-hi directament el tema de la violència.
  - Expressar clarament que mai no està justificada la violència en les relacions humanes.
  - Fer sentir a la dona que no és culpable de la violència soferta.
  - Creure-la sense posar en dubte la seva interpretació dels fets, sense emetre judicis, intentant fer-li perdre la por per haver revelat l'abús.
  - Ajudar-la a pensar i a ordenar les idees.
  - Alertar-la dels riscos i acceptar la seva elecció.
  - Seguir una seqüència lògica: de preguntes més generals i indirectes a altres de més concretes i directes.
  - No imposar-li criteris o decisions. La dona és qui pren les decisions i qui determina el temps de les seves accions.
No fer-li creure que tot s'arreglarà fàcilment.
  - No donar-li falses esperances.
  - No criticar-ne l'actitud o l'absència de resposta amb frases com ara: Per què seguïu amb ell?; Si volguéssiu posar-hi fi, se n'aniria.
  - No infravalorar la sensació de perill expressada per la dona.
  - No recomanar-li teràpia de parella ni mediació familiar.
  - No prescriure-li fàrmacs que li disminueixin la capacitat de reacció.
  - No adoptar-hi una actitud paternalista.

Preguntes davant de sospita:

En el cas de sospita per informació obtinguda dels antecedents i les característiques de la dona:

- He repassat el vostre historial i trobo algunes coses que m'agradaria comentar-vos. Veig que... (relatar les troballes). A què creieu que es deu? Què me'n podeu dir, d'això? Creieu que tot està relacionat?
- En molts casos les dones que tenen problemes com els vostres, com ara... (relatar-ne alguns dels identificats, els més significatius), estan rebent algun tipus de violència per part d'algú, per exemple la seva parella. És aquest el vostre cas?

En el cas de sospita per antecedents com ara disparèunia, dolor pelvià:

- Heu estat forçada alguna vegada a tenir relacions o pràctiques sexuals quan no volíeu fer-ho?

En el cas de sospita per les lesions físiques que presenta:

- Aquesta lesió sol aparèixer quan es rep un cop fort / cop de puny ... És això el que us ha ocorregut?
- La vostra parella o alguna altra persona utilitza la força en contra vostra? Com? Des de quan?
- Alguna vegada us han agredit més greument? (pallisses, ús d'armes, agressió sexual)

En el cas de sospita pels símptomes o problemes psíquics trobats:

- M'agradaria conèixer la vostra opinió sobre aquests símptomes que m'heu explicat (ansietat, nerviosisme, tristesa, apatia...): des de quan us sentiu així? A què creieu que es deu? Els relacioneu amb alguna cosa? Com va la relació de parella?
- Ha succeït últimament alguna cosa en la vostra vida que us faci estar preocupada o trista? Que potser teniu algun problema amb la parella? Amb els fills i les filles? Amb algú de la família? A la feina?
- Sembla com si estiguéssiu espantada, en alerta. De què teniu por?
- Teniu alguna dificultat per veure les amistats o la família? Què us impedeix fer-ho?

Preguntes per valorar la situació i el tipus de violència en el cas específic de la parella:

Violència psicològica

- Us crida sovint o us parla de manera autoritària?
- Amenaça de fer-vos mal o bé de fer mal a les criatures, a altres persones o als animals domèstics?
- Us insulta, ridiculitza o menysprea, tots sols o davant els fills i les filles o altres persones?
- Es posa gelós sense motiu?
- Us impedeix o dificulta veure la família o les amistats?
- Us culpa de tot el que succeeix?
- Us controla els diners i us obliga a retre compte de les despeses?
- Us impedeix treballar fora de casa o estudiar?
- Us amenaça de prendre-us els fills i les filles si l'abandoneu?
- Ignora els vostres sentiments, la vostra presència, etc.?

Violència física

- La vostra parella us empeny o agafa?
- La vostra parella us colpeja, us dona bufetades o us agredeix de qualsevol altra manera?

Violència sexual

- La vostra parella us obliga a tenir relacions sexuals contra la vostra voluntat?
- Us força a dur a terme alguna pràctica sexual que no desitgeu?

Indicadors d'ajuda a la detecció

És important que el conjunt de professionals de la salut conegui els signes i símptomes que poden fer pensar que la dona pateix violència masclista i mantingui una actitud d'alerta a la consulta. Posant èmfasi en els següents indicadors:

Antecedents conductuals de la dona

- Haver patit o presenciat maltractaments a la infantesa (s'ha de preguntar sobre aquest aspecte).
- Informació sobre situacions de maltractaments passats o presents per part de familiars, amistats o altres professionals o institucions.
- Història d'abús de medicació, principalment psicofàrmacs.
- Història de conductes d'evasió: abús d'alcohol i drogues.
- Història d'intent/s de suïcidi.
- Història d'accidents repetits (domèstics, caigudes, fent esport, etc.).
- Trastorns de la conducta alimentària.

Antecedents ginecoobstètrics

- Lesions en els genitals, abdomen o pits (principalment durant l'embaràs).
- Disparèunia, dolor pelvià i infeccions genitals de repetició.
- Absència de control de la fecunditat: embaràs no desitjat o no

acceptat.

- Retard en la sol·licitud d'atenció prenatal.
- Història d'avortaments o IVE de repetició.
- VIH+ o sida.

Motius de consulta

- No es troba un diagnòstic que pugui justificar els símptomes.
- Símptomes somàtics repetitius: principalment dolors crònics, molèsties gastrointestinals.
- Símptomes psicològics repetitius: trastorns del son, crisis de pànic i angoixa, depressió i ansietat.

Pautes d'utilització dels serveis sanitaris

- Hiperfreqüentació o alternança d'hiperfreqüentació amb períodes de llargues absències.
- Incompliment de cites i de tractaments.
- Presència constant de la parella o d'alguna persona acompanyant a la consulta.
- Utilització repetitiva dels serveis d'urgències.
- Hospitalitzacions freqüents sense diagnòstics que ho justifiquin.

Presentació de lesions durant la consulta

- Retard en la demanda d'assistència per lesions físiques.
- Incongruència entre el tipus de lesió i l'explicació del motiu.
- Distribució central de les lesions, o lesions en llocs normalment amagats per les robes.
- Lesions en genitals.
- Hematomes o contusions en zones sospitoses: cara i cap, cara interna dels braços i cames
- Lesions en diferents moments de curació (violència al llarg del temps).
- Lesions per defensa (per exemple, cara interna de l'avantbraç).
- Lesions de sospita de passivitat extrema: cremades per cigarretes.

Actitud i/o estat de la dona durant la consulta

- Trets depressius i de desànim amb baixa autoestima i culpabilitat inexplicables.
- Actitud de temor o evasió, dificultat d'explicar-se i incomoditat.
- Vergonya, comunicació difícil i evitació de la mirada.
- Estat d'ansietat o angoixa, indignació fora de context, agressivitat amb el/la professional que l'atén.
- Aïllament: falta de relacions amb altres persones.
- Manca de cura personal.
- Justificació de les lesions o treure importància d'aquestes.
- Si la parella és present: busca aprovació i denota temor en les respostes.

Actitud de la parella

- Demana estar present en tota la visita.

	<ul style="list-style-type: none"> • Control sobre tot el que diu la dona: contesta ell o la interromp per precisar o matisar el seu relat. • Necessitat de demostrar excés de preocupació o cura. • Pot presentar-se nerviós i fins i tot hostil o agressiu amb ella o amb el/la professional. <p>Valoració</p> <p>La valoració ens ha d'ajudar a determinar si tan sols es tracta d'una mera sospita de violència, si ens estem enfrontant a un cas de violència que encara no presenta perills extrems per a la salut de la dona, o bé si ens trobem davant d'una dona que es troba en perill extrem pel que fa a la seva salut, o fins i tot pel que fa a la seva vida.</p> <p>La valoració pot fer-se a diferents nivells: valoració biopsicosocial, de la situació de violència, del risc, etc., i es pot anar completant en visites successives i a mesura que s'aprofundeix en el coneixement de la dona.</p>	
	<p>Valoració biopsicosocial</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lesions i símptomes físics. • Situació familiar. • Situació econòmica, laboral i ocupacional. • Xarxa de suport social de la dona. • Situació emocional. <p>Valoració de la situació de violència</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tipus, durada, freqüència i intensitat de la violència. • Comportaments familiar i social de la persona agressora; si hi ha hagut agressions a altres persones o familiars. • Mecanisme d'adaptació desenvolupat per la dona. • Fase del procés de violència en la qual es troba. <p>Valoració de la seguretat i avaluació del risc</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cal determinar si la dona es troba o no es troba en perill extrem, entenent per perill extrem la situació actual de patir un esdeveniment imminent amb risc cert per a la vida de la dona o la dels seus fills i les seves filles. Indicadors de perill extrem (aquesta valoració s'ha de fer conjuntament amb la dona): • Amenaces amb armes o ús d'armes. • Amenaces o intents d'homicidi a la dona i els seus fills i les seves filles. • Amenaces o intents de suïcidi de la dona. • Violència envers fills i filles o altres membres de la família. • Lesions greus, que requereixen fins i tot hospitalització. • Amenaces o persecució malgrat haver-hi separació. • Augment de la intensitat i la freqüència de la violència. • Agressions durant l'embaràs. • Abusos sexuals repetits 	

	<ul style="list-style-type: none"> • Comportament violent fora de la llar. • Gelosia extrema, control obsessiu de les activitats diàries de la dona (on va, amb qui està o quants diners té). • Aïllament creixent. • Consum d'alcohol o drogues per part del cònjuge, i consum per part de la dona. • Disminució o absència de remordiment expressat per l'agressor. • Cal considerar la percepció de perill que té la dona, tant per a ella com per a altres membres de l'entorn familiar. Davant de la presència d'aquest indicador, la situació queda definida directament com una situació de perill extrem. • Criteri professional després de la valoració (fonamentada en valoració biopsicosocial realitzada). • Si es detecta una situació de perill, cal fer les preguntes següents: <ul style="list-style-type: none"> • Us sentiu segura a casa vostra? Podeu anar a casa ara? • Estan segurs els vostres fills i filles? On és ara l'agressor? • Ho saben, les vostres amistats o familiars? Us ajudarien? 	l'entrevista i l
Atenció	<p>La confirmació d'una sospita de violència a una dona no posa fi a l'actuació del conjunt de professionals de la salut sinó que, a partir d'aquell moment, cal desenvolupar una important tasca d'informació a la dona, d'intervenció i treball en la consulta, i de derivació quan les característiques del cas així ho requereixin. Cal tenir molt present, que l'atenció i el seguiment de les dones s'estén als fills i les filles, si en té, o a altres persones dependents a càrrec seu.</p> <p>L'actuació del conjunt de professionals de la salut ha de ser diferent si la dona afirma la violència o no l'afirma i segons la situació de perill en la qual es trobi. Així, es presenten unes situacions per a les quals cal plantejar pautes d'actuació diferents:</p> <p>1. Dona que presenta indicadors de sospita però que manifesta no patir violència</p> <p>Davant la sospita, cal fer una reflexió conjunta amb la dona de la situació en la que es troba, relacionant els indicadors detectats amb la possible existència de violència. Cal registrar a la Història Clínica que en la data corresponen la dona es troba en una situació de sospita de violència. S'ha d'anotar el pla de seguiment acordat. També es podria realitzar i incloure un informe social. Aquests don elements poden servir com a prova en un procés judicial.</p> <p>A continuació s'ha de realitzar un treball de seguiment a la consulta</p>	

que inclou:

-Atenció integral i interdisciplinària (amb el consentiment de la dona).

-Tractament dels problemes físics, psíquics i emocionals, i atenció a la problemàtica social de la dona i/o família.

-Oferir visites de seguiment fins a la confirmació o no de la sospita.

Si s'estima necessari i previ consentiment de la dona, s'ha de derivar al personal de treball social i als recursos adequats a la situació en la qual es troba la dona. Cal gestionar la cita del servei a què es deriva o coordinar l'actuació.

Si la dona té fills i filles menors, s'ha d'informar de la situació el o la professional de pediatria i aplicar el protocol d'actuació adreçat a aquesta població (valoració del risc, intervenció, derivació, etc.). Igualment, cal valorar la repercussió de la violència en altres persones dependents que conviuen amb la dona, i intervenir-hi o derivar-les si s'estima necessari.

2.Dona que afirma patir violència però que no es troba en perill extrem.

Cal fer una reflexió conjunta amb la dona de la situació en la qual es troba (dona que afirma ser víctima de violència, però que no es troba en perill extrem), i a més:

Dir-li que la violència és un delicte i que té dret a denunciar-ho.

Informar-la sobre els seus drets i els dels seus fills i filles (si en té).

Explicar-li el comportament de la violència (cicle, conseqüències, etc.)

Explicar-li les repercussions que té la violència sobre la salut i el benestar d'ella mateixa i de la seva família (especialment menors i persones dependents).

Transmetre-li missatges de suport: desculpabilitzar-la, reforçar el fet d'haver comunicat la violència, garantir-li la confidencialitat, respectar-li l'autonomia, explicar-li que hi ha més dones que viuen el mateix que ella, explicar-li que hi ha persones que poden ajudar-la.

Cal registrar a la Història Clínica que en la data corresponen la dona es troba en una situació de sospita de violència. S'ha d'anotar el pla de seguiment acordat. També es podria realitzar i incloure un informe social. Aquests dos elements poden servir com a prova en un procés judicial. Quan escaigui, s'ha d'emetre part de lesions i lliurar una còpia a la dona explicant les implicacions que té aquest document. S'han d'establir estratègies perquè aquesta notificació no posi en perill la vida de la dona ni la dels seus fills i les seves filles.

A continuació s'ha de realitzar un treball de seguiment a la consulta que inclou:

- Atenció integral i interdisciplinària (amb el consentiment de la dona).
- Tractament dels problemes físics, psíquics i emocionals, i atenció a la problemàtica social de la dona i/o família.
- Establir un pla de consultes de seguiment per afavorir la presa de decisions per iniciar canvis, acompanyar la dona a l'hora d'afrontar la seva situació i prevenir nous episodis de violència.

Si s'estima necessari i previ consentiment de la dona, s'ha de derivar al personal de treball social i als recursos adequats a la situació en la qual es troba la dona. Cal gestionar la cita del servei a què es deriva o coordinar l'actuació.

Si la dona té fills i filles menors, s'ha d'informar de la situació el o la professional de pediatria i aplicar el protocol d'actuació adreçat a aquesta població (valoració del risc, intervenció, derivació, etc.). Igualment, cal valorar la repercussió de la violència en altres persones dependents que conviuen amb la dona, i intervenir-hi o derivar-les si s'estima necessari.

3.Dona que afirma patir violència i es troba en perill extrem

Cal fer una reflexió conjunta amb la dona de la situació en la qual es troba (dona que afirma ser víctima de violència, però que no es troba en perill extrem), i a més:

Dir-li que la violència és un delicte i que té dret a denunciar-ho.
Informar-la sobre els seus drets i els dels seus fills i filles (si en té).
Transmetre-li missatges de suport: desculpabilitzar-la, reforçar el fet d'haver comunicat la violència, garantir-li la confidencialitat, respectar-li l'autonomia, explicar-li que hi ha més dones que viuen el mateix que ella, explicar-li que hi ha persones que poden ajudar-la.
Informar-la de la situació de perill en el qual es troba i plantejar-li les possibilitats estratègiques a seguir.

Cal registrar a la Història Clínica que en la data corresponen la dona afirma ser víctima de violència i es troba en perill extrem. S'ha d'anotar el pla de seguiment acordat. També es podria realitzar i incloure un informe social. Aquests dos elements poden servir com a prova en un procés judicial. Quan escaigui, s'ha d'emetre part de lesions i lliurar una còpia a la dona explicant les implicacions que té aquest document. S'han d'establir estratègies perquè aquesta notificació no posi en perill la vida de la dona ni la dels seus fills i les seves filles.

A continuació s'ha de realitzar un treball de seguiment a la consulta que inclou:

-Transmetre a la dona que no està sola.

-Tractament dels problemes físics, psíquics i emocionals, i atenció a la problemàtica social de la dona i/o família. Plantejar-li les possibles estratègies a seguir i actuar segons la seva decisió.

-Derivar-la amb el professional de treball social d'urgències o de serveis de suport de 24 hores per a emergències per a dones maltractades.

-Establir un pla de seguiment adaptat a la situació de la dona en qualsevol dels tres escenaris:

-Si decideix anar-se'n del domicili familiar el mateix dia: Cal conèixer la situació familiar i els recursos amb què compta: situació dels seus fills i filles, persones de suport amb qui compta i documentació i diners que porta a sobre. Cal activar els serveis d'atenció d'urgències i emergències de la xarxa d'atenció i recuperació integral per a les dones en situacions de violència masclista, si escau. Cal oferir-li suport i seguiment.

-Si decideix tornar al domicili: Cal concertar una cita per continuar la intervenció que en endavant anirà encaminada a enfortir les àrees que dificultin la presa de decisions. Cal posar en marxa els mecanismes necessaris per a la protecció dels menors, si s'escau. Cal informar la dona de l'existència d'altres recursos de suport de la xarxa d'atenció i recuperació integral per a dones en situacions de violència masclista. Cal parlar amb ella de la necessitat d'estar alerta i de crear un escenari de protecció per a ella i els menors i sobretot les mesures a tenir en compte per si hagués d'abandonar la llar de manera urgent.

Si ja se'n va anar del domicili i segueix en perill extrem: cal informar a la dona de l'existència de mesures legals d'allunyament de l'agressor i si ja les ha sol·licitat i no són respectades, recomanar-li que ho comuniqui a l'autoritat competent. Cal activar els serveis d'atenció d'urgències i emergències, si s'escau.

S'ha de posar a la dona en contacte amb els recursos de la xarxa de dones que pateixen violència masclista que s'estimin oportuns. Cal gestionar la cita del servei a que es deriva i coordinar l'actuació.

Si la dona té fills i filles menors, s'ha d'informar de la situació el o la professional de pediatria i aplicar el protocol d'actuació adreçat a aquesta població (valoració del risc, intervenció, derivació, etc.).

	<p>Igualment, cal valorar la repercussió de la violència en altres persones dependents que conviuen amb la dona, i intervenir-hi o derivar-les si s'estima necessari.</p> <p>4. Dona que pateix una agressió sexual</p> <p>A l'actuació a l'atenció primària, ASSIR o un altre dispositiu sanitari no hospitalari en una agressió sexual, el personal sanitari ha de garantir la valoració física, psíquica i social de la dona. S'ha de valorar la necessitat de remetre a la víctima a un centre hospitalari, sense que hi hagi rentats ni canvis de roba. En cas de fel·lació, és important evitar, en la mesura que sigui possible, la presa de líquids o aliments abans del reconeixement de la víctima a l'hospital, on es realitzarà acollida, suport emocional, l'exploració i el tractament.</p>
<p>Recuperació</p>	<p>Comptem amb diferents recursos per poder atendre a la dona després d'haver patit violència masclista. Aquesta procés de recuperació es pot treballar des de diferents recursos sanitaris (atenció primària, atenció hospitalària, atenció de salut mental, atenció socio sanitària) i no sanitaris (serveis socials, SIAD, SIE, Oficines de l'ICD, Línia 900 900 120, associacions, etc.).</p> <p>També des de l'àmbit de salut comunitària es realitzen tasques de prevenció no només al propi centre de salut sinó també a la comunitat (ràdio, TV local, escoles,..)</p> <p>Una vegada tenim la sospita o diagnòstic s'acompanya a la pacient en tot el seu procés i es fa seguiment actiu.</p> <p>El paper del conjunt de professionals de la salut no es limita a l'atenció i el seguiment de les dones sinó que, a més, s'estén als seus fills i les seves filles, si en té, o a altres persones dependents a càrrec seu. Cal, doncs, establir els mecanismes de coordinació amb altres serveis implicats.</p>
<p>RECURSOS</p>	
	<ul style="list-style-type: none"> - Formació sobre Violència masclista. S'han realitzat algunes sessions formatives amb SIE al CAP. - Programa Salut i Escola - Tarda jove ?. A l'actualitat NO hi ha aquest recurs. - Programa PSP de salut mental. Psicòloga, psiquiatra i infermera de salut Mental de Martorell venen dos dies per setmana al CAP i realitzen visites presencials amb pacients.

	<p>- Hospital de referència:</p> <p>Hospital Sant Joan de Déu de Martorell -adults Hospital Sant Joan de Déu Esplugues -infantil i adolescents Hospital Sagrat Cor de Martorell (Sociosanitari i urgències salut mental)</p>
ALTRES CONSIDERACIONS	
Coordina ció/deriva ció	<p>-Entre els diferents serveis del CAP hi ha una comunicació directe.</p> <p>-Reunió de casos trimestral : Personal referent del circuit de violència de gènere del CAP es reuneix de manera trimestral amb altres serveis locals per coordinar casos concrets de pacients i actuacions. Treball en xarxa i interdisciplinari.</p> <p>-Derivacions a altres serveis com salut mental, via derivació / comunicació directe amb professionals.</p> <p>-Per resta de derivacions es tramiten via administrativa a taulell, (excepte derivacions a urgències, on es fa informe i es deriva directament).</p>
Recollida d'informa ció/ Base de dades	<p>-Des de 22 febrer 2022 hi ha un nou programa de salut Violència Masclista, per ajudar al registre, seguiment i acompanyament de les dones que pateixen violència masclista o que se sospita que l'estan patint. Adreçat a dones amb edat igual o superior als 13 anys. (No hi ha hagut formació en aquest programa de moment.) En cas de sospita s'activa el programa, s'obre un desplegable amb variables per fer la detecció i el seguiment, També estan tots els codis diagnòstics de sospita i de confirmació .</p> <p>-L'ASSIR disposa des de 2018 de una base de dades específica per fer cribatge universal a totes les dones embarassades, s'aplica a totes un qüestionari. En cas de detecció o sospita deriven a la treballadora social del CAP.</p> <p>La confidencialitat de la historia clínica pot dificultar la coordinació entre serveis. A més la historia clínica compartida, fa que els diagnòstics es puguin consultar des de La Meva Salut, i en algun cas l'home podria tenir accés al diagnòstic.</p> <p>Disposem de l'escala RVD valoració del risc de violència contra la dona per part de la parella/exparella i l'escala de Cribatge de detecció violència contra la parella/exparella.</p>

9. IGUALTAT

9.1 DEPARTAMENT DE POLÍTQUES D'IGUALTAT DE L'AJUNTAMENT

DADES DEL SERVEI: Departament de polítiques d'igualtat	
Plaça de l'Ajuntament 1 Telèfon: 93 635 64 00. Mail: igualtat@sabarca.cat	
DESCRIPCIÓ DEL SERVEI	
Coordinació de les polítiques municipals d'igualtat El Departament de polítiques d'igualtat dirigeix les polítiques d'igualtat de l'Ajuntament, coordinant amb el conjunt de departaments interns i la resta d'agents externs. Entre aquestes polítiques destaquen les accions per la promoció de la igualtat efectiva de dones i homes, la promoció de les mesures de prevenció i sensibilització contra les desigualtats de gènere (incloent la violència masclista) així com el progrés i empoderament de les dones.	
Principals programes que desenvolupa	Mesures concretes
Pacte municipal contra la violència masclista: integra totes les mesures de prevenció i sensibilització contra les violències masclistes, oferint recursos i unint a les entitats, ciutadania i empreses a través d'una Xarxa Ciutadana contra la violència masclista (a canvi reben informació i un distintiu)	-Formació anual de prevenció de violència masclista als i les alumnes de centres educatius -Carpes periòdiques als barris de la ciutat amb informació i recursos contra la VM -Formació de prevenció de violència masclista a entitats, comerços, empreses i organismes que s'uneixen a la Xarxa. -Concursos i activitats per fomentar l'activisme en favor de l'eradicació de la VM
Escola d'igualtat: programa formatiu que integra totes les formacions destinades a	-Cursos d'empoderament de les dones -Cursos de noves masculinitats

<p>promoure la igualtat i prevenir les VM, amb cursos online i presencials. Web de l'Escola: escolaigualtat.com</p>	<p>-Tallers per desmuntar rols i estereotips sexistes -Xerrades i conferències</p>
<p>Punt SAI LGTBI: Servei d' informació, recursos, assessorament i tràmits contra la LGTBIfòbia i per la igualtat LGTBI, operat per entitat especialitzada en temes LGTBI. Servei integrat dins la Xarxa SAI de la Generalitat de Catalunya. Cita prèvia a través de: 93 635 64 02 igualtat@sabarca.cat El servei fa derivació en casos que sigui pertinent fer-ho cap a altres departaments o serveis en cas necessari (ensenyament, infància, SIAD, etc.)</p>	<p>-Informació, assessorament i suport -Tràmits -Xerrades i conferències -Cursos i tallers de sensibilització de forma periòdica a tots els instituts de la ciutat</p>
<p>Campanyes temàtiques: Dia Internacional de les Dones Dia contra la LGTBIfobia Dia de la Salut de les Dones Dia de l'Orgull LGTBI Dia contra la violència masclista Campanya de Joguines no sexistes</p>	<p>-Creació de materials de sensibilització, difusió a la ciutadania i centres educatius, especialment -Actes i activitats públics de visibilitat (concerts, trobada d'entitats, tallers, etc.)</p>

9.2- SERVEI D'INFORMACIÓ I ATENCIÓ A LES DONES. SANT ANDREU DE LA BARCA

DADES DEL SERVEI: SIAD

Plaça de l'Ajuntament, 1
Telèfon: 93 635 64 00. Mail : siad@sabarca.cat

DESCRIPCIÓ DEL SERVEI

ACTUACIONS EN CASOS DE VIOLÈNCIA MASCLISTA

L'atenció psicològica individual

Servei especialitzat i específic per a dones del municipi que té en compte la perspectiva de gènere en l'abordatge de les diferents problemàtiques a tractar, com poden ser: problemes en les relacions familiars, processos de separació, processos de dol, problemes de parella, maltractaments, etc., atenent a les qüestions que pertanyen a les diferents esferes vitals de les dones.

Es tracta d'una atenció personalitzada que parteix d'una escolta activa i càlida, de l'acompanyament i la contenció i d'una resposta àgil. Es treballarà amb un protocol que sistematitzarà la recollida de necessitats expressada per les dones detectant així les demandes no expressades, i oferint recursos, propostes d'actuació, tot respectant el seu procés personal. En qualsevol presa de contacte el tracte personal serà respectuós i confidencial, generant respostes i actituds orientades al diàleg i la reflexió.

Específicament, i dins de l'atenció individual amb motius de violència masclista, es dirigeix l'acompanyament en la detecció i identificació de la violència, en la detecció de pròpies eines i necessitats, així com l'impacte de la mateixa, per tal d'acompanyar en l'inici d'un procés de recuperació psicoemocional, valorant conjuntament amb la dona la possibilitat de derivació a servei especialitzat de la xarxa.

El servei d'acompanyament psicològic individual es realitza en franja horària de tardes els dijous (específicament, de 16h a 19h), i en franja de matins els divendres (de 9h a 13:30h). L'atenció pot realitzar-se a través de canal presencial o telefònic.

Els objectius principals d'aquest servei són:

.Ofertir suport psicològic puntual a les dones que ho requereixen.

.Dotar d'eines a les dones per incrementar la seva autonomia.
.Facilitar i acompanyar en la presa de decisions.
.Donar informació i orientació dels recursos del municipi.
.Enregistrar i documentar les intervencions realitzades en cada dona atesa, d'acord amb el programa informàtic habilitat a l'efecte, pel propi Ajuntament.

.Treballar de manera coordinada i transversal amb la resta de professionals que integren el SIAD així com amb la resta de serveis i professionals que intervenen en l'atenció a les dones, tan de la xarxa municipal com comarcal.

.Participar en les reunions mensuals de la Comissió Tècnica del Circuit de Violència Masclista.

.Participar, de manera activa, en aquelles activitats, promogudes pel programa municipal de la dona i polítiques d'igualtat, que li són pròpies per la seva especificitat.

L'atenció psicològica grupal

El SIAD és l'espai específic d'atenció a les dones del municipi que ha de donar resposta a les diferents demandes d'informació i assessorament, vinculades a la informació sobre recursos, participació, associacionisme femení, situacions de discriminació dins l'àmbit laboral, social, en la parella i/o en la unitat familiar, i especialment, a les problemàtiques de violència masclista. Aquests espais grupals potenciaran la participació de les dones en tots els àmbits de la vida social i política, recolzant els processos d'autonomia grupal.

Els objectius principals d'aquest servei són:

- Revisar l'auto identitat des d'una perspectiva de gènere per a tenir així, més consciència de si mateixa i crear les pròpies claus de la seva autoestima.
- Viure l'experiència personal de re significació de l'autoestima i auto identitat en un espai dissenyat especialment des de la perspectiva de gènere.
- Promoure la capacitat i el desenvolupament de les habilitats comunicatives i relacionals de les dones.
- Crear un espai d'identificació positiva entre dones, on puguin expressar obertament les seves inquietuds, les seves preocupacions i les seves pors, on aprenguin a situar-se davant els conflictes en un lloc i un punt de vista diferent que els faciliti resoldre confiant en els seus recursos i en els recursos del grup del qual formen part.
- Proporcionar una atmosfera d'acceptació, escola i suport com a experimentació que promogui el canvi.

- Facilitar espais que fomentin la trobada i l'expressió potenciant les possibilitats de millora i canvi.
- Promoure la construcció de xarxa social i comunitària.
- Facilitar la coordinació i el treball en xarxa amb els diferents agents del municipi.

Orientació Jurídica

El SIAD té com objectius generals un servei per oferir a les dones un espai d'informació, orientació i assessorament jurídic especialitzat; col·laborar en accions específiques de prevenció i sensibilització sobre discriminació i violència vers les dones i altres temes d'interès per a les dones i assessorar altres professionals vinculades al servei i altres professionals de la xarxa pública que atenen dones.

Les demandes d'informació i assessorament jurídic es donen principalment en el següents àmbits: Família i parella, custòdia fills i filles, violències masculines, dret penal, impagament pensions, assetjament sexual, permisos maternitat, laboral, règim de visites, herències i successions, divisions de patrimoni i deutes, desnonaments, pensions viduïtat i justícia gratuïta, etc.

Aquest assessorament té com a objectiu, incorporar la perspectiva de gènere en el tractament de les problemàtiques que afecten les dones, sense oblidar els aspectes socials i personals que se'n deriven. La idea bàsica és facilitar la comprensió de la problemàtica jurídica que motiva la consulta i donar una visió integral i solucions sobre la qüestió a tractar.

Es tracta d'un servei de proximitat, que ofereix informació i assessorament en tots aquells temes d'interès per a les dones de forma gratuïta i confidencial, i que suposa la condició de treball en equip i coordinació entre totes les professionals del servei.

La base del servei d'assessorament és la relació entre les advocades que participen al projecte i la relació amb la dona que s'adreça al servei. A la dona que demana informació se la reconeix com a dona igual, no subjecte passiu d'una relació professional, tenint en consideració tota la complexitat de la seva situació, que no sempre s'ajusta als models jurídics; una relació en que l'element prioritari és el desig de la dona i no l'interès de l'advocada.

El nostre objectiu és facilitar a la dona els instruments -jurídics o d'altres necessaris- que poden ajudar-la. El servei d'assessorament jurídic és prestarà per dues advocades i especialment formades per donar aquest servei. S'atendrà a la usuària amb cita prèvia i en cas d'urgència sense necessitat de

concertació prèvia, en el local facilitat per l'Ajuntament de Sant Andreu de la Barca. L'atenció està prevista dos dies a la setmana, els dijous de 16 a 18 hores i els divendres de 10 a 13 hores, i aquestes poden ser tan presencials com telefòniques, en funció de cada cas.

En conclusió, davant de conflictes familiars, problemes de violència en l'àmbit de la parella, exparelles, laboral, etc el Servei d'Assessorament Jurídic representa un espai d'assessorament per DONES advocades per a DONES, que assegura una resposta amb perspectiva de gènere, ja que l'experiència ens diu que davant d'aquestes situacions sovint hi ha manca d'informació que impedeix que les dones s'hi enfrontin en les millors condicions i es el que volem evitar i solucionar.

10. SERVEIS SOCIALS BÀSICS

DADES DEL SERVEI: Equip Bàsic d'Atenció Social Primària del municipi. (EBASP)

Adreça: segona planta de l'Ajuntament de Sant Andreu

Telèfon: Tel: 936356402

Mail: ssocials@sabarca.cat

DESCRIPCIÓ DEL SERVEI

Per accedir-hi al servei cal sol·licitar cita prèvia, ja sigui per telèfon o bé presencial. També es pot accedir per correu electrònic dels serveis socials bàsics.

L'horari d'atenció al públic:

De dilluns a divendres de 9h a 14h.

Dijous tarda de 16h a 19h (durant els mesos d'octubre a maig inclosos).

Els Serveis Socials d'Atenció Primària és el primer esglaó social i de proximitat que té la ciutadania per tractar temes de caire socioeconòmic, relacional, comunitari i altres.

Els serveis socials bàsics, de caràcter públic i local, constitueixen un dispositiu de:

Informació, Orientació, Assessorament, de Diagnòstic i Valoració Social, de Plans i Programes d'Intervenció Social, adreçats a la ciutadania. I en especial s'adrecen a tots aquells col·lectius que pateixen vulnerabilitat i risc social, entre ells l'atenció a la dona en situacions de violència de gènere i domèstica.

Aquest dispositiu social és un punt d'atenció i d'intervenció social en el treball de les dones víctimes de violència de gènere i que els hi cal, tot un treball de suport i ajuda. Això fa que, aquest servei tingui un paper molt rellevant i fonamental en la:

PREVENCIÓ/ DETECCIÓ/ ATENCIÓ I SEGUIMENT /TRACTAMENT / INTERVENCIÓ DE LES SITUACIONS DERIVADES PER VIOLÈNCIA DE GÈNERE I DE LA LLAR I TOT EL TREBALL NECESSARI DINS LA PROBLEMÀTICA SOCIAL I D'EXCLUSIÓ SOCIAL QUE PATEIXEN AQUESTES DONES I LES UNITATS FAMILIARS CORRESPONENTS.

La intervenció social en situacions de violència de gènere engloba dues xarxes de protecció i son:

-ATENCIÓ I RECUPERACIÓ DE LES DONES EN SITUACIÓ DE VIOLÈNCIA DE GÈNERE.

-PROTECCIÓ A LA INFANCIA I ADOLESCENCIA

Serveis socials esta format per un equip de professionals de l'àmbit social:

Cap de Departament de Serveis Socials i Cap de l'EBASP.

CAP Tècnic/a de projectes i programes socials.

Coordinadors/es de l'àrea i de l'Equip.

Tècnic/a de projectes i programes socials.

Educadors/es socials.

Treballadors/es socials.

Psicòleg sistèmic.

Informador/a social.

Educador/a social i monitors/es del programa SIS. Administratius/ves.

En el grup de treballadors/es socials, hi ha un/a treballador/a social referent a l'atenció a dones en situació de violència de gènere. Tanmateix, es fa necessari el suport o coreferent del cas d'un/a educador/a social, en especial aquelles famílies que tenen fills/filles menors i que també son víctimes de la violència de gènere de forma directe o indirecte.

El/la treballador/a social referent en l'àmbit de la dona i violències masclistes, es qui realitza la primera acollida i atenció a la dona i el seu tractament social si s'escau.

La primera acollida de la dona, comporta la posterior derivació als professionals del SIAD i es fa tot un treball conjunt: SIAD i Serveis Socials pel tractament de recuperació i atenció de la dona i la seva unitat familiar.

Desenvolupa les tasques de:

- Acollida.
- Atenció social
- Intervenció i Pla de treball.

Les funcions dels serveis socials d'atenció primària en casos de violència de gènere són:

Les funcions dels serveis socials d'atenció primària en casos de violència de gènere són:

- a) Recepció, anàlisi i valoració de les situacions i demandes plantejades per les dones víctimes de les agressions.
- b) Informació i derivació respecte a assessorament jurídic i atenció psicològica, si s'escau, depenent de la via de recepció.
- c) Informació, orientació i assessorament respecte a recursos socials: allotjament d'emergència, econòmics, laborals, formació, etc.
- d) Donar respostes a les necessitats socials: tramitació (cases d'acolliment d'emergències i llarga estada, ajuts econòmics) i mobilització de recursos i de serveis en relació a la millora de la situació de patiment de la dona i els seus fills.
- e) Coordinar les intervencions amb la resta dels equips i/o serveis que intervinguin en un mateix cas.
- f) Recollida i anàlisi de les dades amb la finalitat de millorar les futures intervencions.
- g) Realitzar actuacions de prevenció de situacions de violència (en coordinació amb altres departaments i/o serveis).
- h) Detecció de situacions de violència envers les dones i els seus fills (en coordinació amb altres departaments i/o serveis).

Actuació i metodologia en tractament de casos de violència masclista.

Serveis socials bàsics de Sant Andreu de la Barca aplica una, metodologia social i de tractament en situacions de violència masclista per dotar a la dona de l'impuls necessari per sobresortint-se de la problemàtica sota una òptica de gènere i social.

El treball amb la dona és íntegra, sota un pla de treball amb dos objectius generals: la part social més la part de violència de gènere. Totes dues cavalquen juntes i van juntes, i cal treballar els dos subsistemes a la vegada.

El tipus d'atenció és individual i familiar, centrat en 'atenció a la dona i si s'escau als fills menors, com també altres membres familiars. La seva finalitat és promoure i potenciar les capacitats personals, familiars i de l'entorn.

La demanda potser:

Directe. La dona arriba a Serveis Socials Bàsics per comunicar la situació de violència que està patint.

Derivada. La dona es derivada d'altres serveis, recursos o professionals de l'àmbit públic o privat.

Indirecte. La dona ve derivada de la xarxa social, comunitària o familiar (veïnatge, familiars, amistats, etc)

Procés d'atenció i l'abordatge.

RECEPCIÓ DE LA PERSONA.

Veure Annexes Taula I.

FASE D'ACOLLIDA.

Veure Annexes Taula II a VI

1. L'acollida i la intervenció en situacions de crisi, demanda no expressada i situació cronificada.
2. Acollida Atenció d'Assessorament i intervenció d'urgències.

FASE DE TRACTAMENT SOCIAL.

1. Diagnòstic.
2. Pla de treball.
3. Aplicació de recursos socials, econòmics i de protecció.
4. Coordinació amb els serveis implicats.
5. Avaluació i Reprogramació.

ALLOTJAMENT D'URGÈNCIA O INGRÉS A CASA ACOLLIDA.

TANCAMENT D'EXPEDIENT.

Treball en xarxa, coordinació i transversalitat.

Es necessari emprar el treball en xarxa, coordinació i transversalitat quan estem immersos amb la intervenció social i de recuperació de les dones víctimes de violència de gènere.

XARXA-COORDINACIO-DERIVACIO +CIRCUIT TÈCNIC TRACTAMENT CASOS+ TRANSVERSALITAT

Procediment de recollida de dades: instruments on es guarda la informació i expedient social.

Serveis socials utilitza el sistema d'informació i expedients socials l'aplicació "Hestia" de la Diputació de Barcelona. Allà queden recollides les actuacions, els diagnòstic-problemàtiques, els recursos aplicats i el pla d'intervenció. També s'annexa el full de consentiment de dades per part d'intervenció de serveis socials.

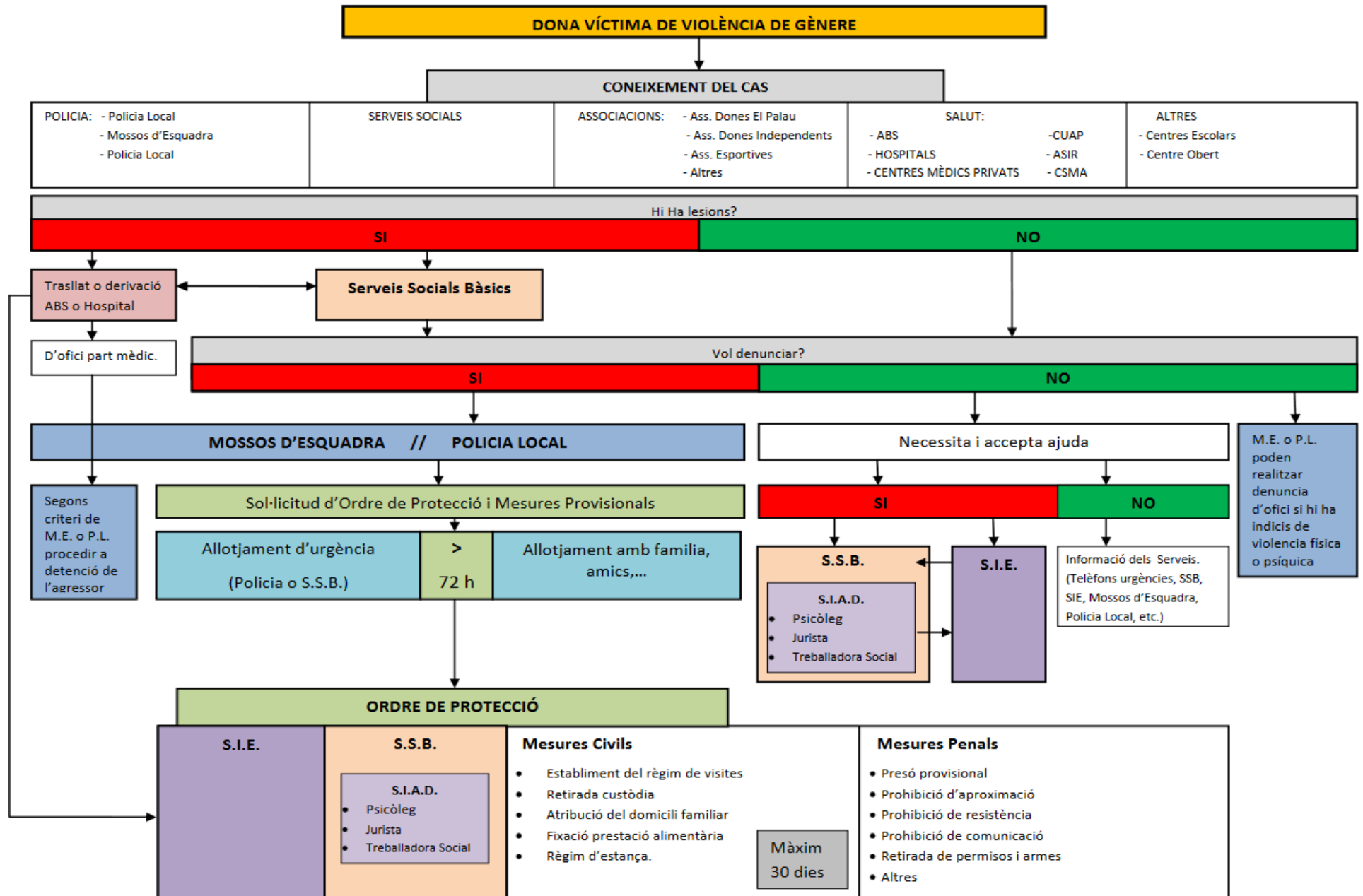
Per altre part, com administració pública també s'arxiven dades al programa informàtic d'administració electrònica, dins els expedients dedicat a l'àmbit de violència masclista i recursos dones.

Qüestionari de risc de la dona.

El qüestionari emprat, s'anomena "RVD-BCN", del protocol de valoració del risc de violència contra la dona per part de la seva parella o ex parella, del "Circuit Barcelona contra la violència vers les dones".

Eines per als serveis de la xarxa d'abordatge de les violències masclistes.

- Model comú acreditatiu de la situació de violència de gènere.
- Informació a la víctima de violència de gènere dels drets reconeguts en la Llei Orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de mesures de protecció integral contra la violència de gènere i altres normes aplicables.
- Sol·licitud de model comú acreditatiu de la situació de violència de gènere, adoptat en compliment del previst en el paràgraf segon de l'article 23 de la L.O. 1/2004, de 28 de desembre de mesures de protecció integral contra la violència de gènere.
- Informe per a la valoració de la concessió del model comú acreditatiu de la situació de violència de gènere, adoptat en compliment del previst en el paràgraf segon de l'article 23 de la L.O 1/2004, de 28 de desembre de mesures de protecció integral contra la violència de gènere.

11.-JOVENTUT

DADES DEL SERVEI : Joventut / Espai Jove	
Adreça: Edifici de l'Ajuntament / centre cultural Aigüestoses	
DESCRIPCIÓ DEL SERVEI	
FUNCIONS PROFESSIONALS Coordinar polítiques de joventut, programació d'activitats anuals, elaboració de projectes de comunicació i conscienciació juvenil, treballar transversalment amb d'altres departaments de l'ajuntament per a l'elaboració de polítiques de joventut. Espai Jove: Punt de referència de la joventut local en tant a informació, orientació i assessorament en les polítiques que li són pròpies o siguin d'interès del jove: salut, ensenyament, treball, oci, habitatge, etc... A més, l'espai jove és un lloc de trobada i socialització del jovent local. Programació de tallers, ludoteca i espai d'estudi o treballs en grup. ACTUACIONS EN CASOS DE VIOLÈNCIA MASCLISTA Anualment es realitzen campanyes o accions de conscienciació i prevenció de violència masclista, tals com obres de teatre o campanyes de difusió i conscienciació. Tenim el Protocol de joventut: https://jovecat.gencat.cat/web/.content/_documents/arxiu/conviure/genere/recursos_per_a_professionals/protocol_joventut_abordatge_violencia_masclista_jovecat.pdf	
ACCIONS PER NIVELL D'ACTUACIÓ	
Prevenció	Espais d'oci nocturn- Espai Lila. Participen entitats juvenils en aquest punt lila. Xerrades puntuals a IES "Amor romàntic".

12. -ESPORTS

ESPORT I DONA, CONTEXT ACTUAL

La societat en el seu conjunt té el gran repte de garantir la igualtat de drets i oportunitats sense discriminació per raons d'expressió de gènere, sexe, edat, raça i creences.

L'esport esdevé un dels majors escenaris de comportament i de relacions socials. Les activitats físiques i esportives, de lleure i competició, formatives i de salut atreuen cada cop més l'interès dels individus per a la seva pràctica. El desenvolupament de les activitats físiques i esportives, impulsat des del sector públic, però també des del privat, el federatiu, l'escolar i també des de la pràctica individual, reflecteix una realitat social d'una enorme transversalitat i en continu creixement.

Els valors de l'esport en general i en particular els de l'esport en edat escolar com a eina educativa entre els joves han facilitat l'equitat entre sexes. D'altra banda l'empoderament social de la dona, els avenços socials en integració dels col·lectius LGTBI, diversitat i les diferents expressions de gènere han contribuït a una sensibilització creixent cap a les violències masclistes i els comportaments discriminatoris.

Tot i així l'esport, a pesar d'oferir un marc normalitzat i amb un marge de seguretat per a la dona, encara ofereix un marge important de risc en determinades circumstàncies i es en aquesta direcció en la qual hem de treballar per seguir millorant.

En aquest sentit els treballadors de l'àmbit de l'esport, els i les professionals, responsables, dirigents, tècnics i tècniques, hem de sensibilitzar-nos per tal d'enfortir el respecte per la dona i la perspectiva de gènere, per contribuir a trencar els rols tradicionals que es reproduïxen, de manera que millorem i transformem el nostre sistema, contribuint a desenvolupar una societat més igualitària.

El primer i fonamental pas consisteix en assolir l'equiparació i l'equitat ja que les dades demostren que dins del món de l'esport encara queda molt recorregut per fer tant a nivell de representació com de participació i econòmic.

DADES DEL SERVEI: DEPARTAMENT D'ESPORTS, IEM DE SANT ANDREU DE LA BARCA

Adreça: CEM Onze de Setembre, "L'11", Can Salvi, poliesportiu Josep Pla, pista poliesportiva de la Caserna de la Guardia Civil, pistes escolars, la nau de gimnàstica artística, el circuit de BMX i la pista d'atletisme.

DESCRIPCIÓ DEL SERVEI

La Gestió de la totalitat de les IEM de Sant Andreu de la Barca correspon a l'empresa municipal SAB-URBÀ, SL. La gestió de l'esport local correspon a la regidoria d'Esports. L'estreta vinculació entre entitats, instal·lacions i esport local generen un vincle de treball indissociable.

ACTUACIONS EN CASOS DE VIOLÈNCIA MASCLISTA

Actualment no tenim protocols específics, al llarg d'aquest document adjuntem la tasca iniciada amb l'objectiu de treballar la implantació d'un Pla d'igualtat i contra la violència masclista i de gènere dins l'àmbit de l'Esport local.

Des de l'àmbit de les usuàries i abonades el tractament davant una situació de violència declarada no s'emmarca dins de cap resposta específica i s'atén des de la lògica organitzativa o des de la resposta d'emergència, en ambdós casos es poden canalitzar les incidències a través dels serveis d'atenció al usuari als punts de recepció i control d'accés de les instal·lacions.

Son especialment sensibles i s'hauria de tenir en compte de cara a establir els protocols adients aquelles instal·lacions a les quals no hi ha servei de control d'accés i recepció, especialment la instal·lació del poliesportiu Josep Pla.

ACCIONS PER NIVELL D'ACTUACIÓ

Atenció	En fase de desenvolupament
RECURSOS	
	Coordinació amb la Diputació de Barcelona en matèria de formació i amb grups de treball d'altres departaments d'Esports d'altres municipis de la Província de Barcelona que estan treballant protocols i aportant idees.

PROPOSTES PER TREBALLAR UN PLA DE GÈNERE DINS L'ÀMBIT DE L'ESPORT LOCAL:

- Promoure la representació femenina en càrrecs directius i de tècnics** dins la pròpia organització de SAB-URBÀ, SL. com de les entitats i clubs esportius de la localitat de Sant Andreu de la Barca. Les dades indiquen que ***"les dones únicament ocupen una mitjana d'un 20% del personal tècnic i***

directiu dels clubs a Catalunya”, “A Espanya únicament un 3,47% dels àrbitres de futbol son dones”, “Total de llicències federatives a Catalunya durant l’any 2019: 75% homes, 25% dones”.

2. Afavorir la paritat.

Afavorir la pràctica esportiva de les dones, generant propostes per desenvolupar activitats on les dones tinguin baixa o nul·la representativitat i potenciar les ja existents. Treballar des del departament d’Esports i amb les entitats esportives de la localitat en la línia de trencar els estereotips d’esport masculí o femení.

Trencar els estereotips també consisteix en fomentar la pràctica dels homes en disciplines tradicionalment associades a les dones.

Fer un estudi que reculli els punts febles i generar propostes amb les entitats.

Promoure la paritat en els horaris dels entrenaments i les competicions.

Promoure accions per afavorir l’esport mixt.

Estudiar experiències provades amb espais mixtes a altres instal·lacions, lavabos, vestidors, etc.

Des de SAB-URBÀ, SL fomentar que hi hagi dones en àmbits de responsabilitat. Incorporar dones en l’àmbit del manteniment de les instal·lacions esportives, la qual cosa permetria l’accés a vestidors femenins, de nenes, etc.

Estudiar espais de pràctica esportiva adaptats, per exemple a la sala de fitness.

Valorar la implantació de protocols d’igualtat i mesures per al foment de la paritat i contra la violència de gènere per part de les entitats esportives que siguin tingudes en compte per l’obtenció de les subvencions.

Considerar i tenir en compte la possibilitat de contemplar la seva implantació en determinats plecs de condicions per a determinades contractacions.

3. Estudiar la implantació d’un **Pla d’Igualtat a SAB-URBÀ, SL**. exigint al RD 901/2020 per a empreses de més de 50 treballadors i treballadores per estar vigent al 2022.

- 4. Crear un observatori de gènere dins el marc de l'esport local.** Conèixer en quin punt es troba l'esport local envers les pràctiques discriminatòries, vexatòries i de violència cap a les dones i el col·lectiu LGTBI.

Prevenir, detectar i actuar envers les violències sexuals. Denunciar les conductes verbals lesives, els insults durant les competicions, monitoritzar les accions i els comportaments discriminatoris durant la pràctica esportiva, els entrenaments i les competicions.

Aquest observatori estaria preferible o majoritàriament integrat per dones i representaria una pluralitat dels esports i les activitats físiques i esportives de la localitat i tindria l'encàrrec de fer en una primera fase una recollida de dades que ordeni i classifiqui segons la seva gravetat els comportaments que generin actituds contra la dona per poder-les monitoritzar, classificar i saber la seva gravetat per conèixer el seu abast. La recollida de dades es faria en actes que seran emplenades per representants de cada esport, preferiblement dones.

- 5. Garantir espais segurs per a les dones i les persones LGTBI.**

Facilitar espais de lactància, vestidors i dutxes familiars, canviadors de bolquers tant a vestidors d'homes com de dones.

No propiciar accessos foscos, donar visibilitat a tots els espais, que no hi hagin racons sense visibilitat.

Crear un codi ètic, manual de bones pràctiques per pares, monitors i acompanyants de menors. Que mai un adult es pugui quedar sol amb un o una menor. Que mai un entrenador home es pugui quedar amb una menor sola.

- 6. Comunicació**

Fomentar l'ús d'un llenguatge inclusiu en les comunicacions i promocions, a les xarxes socials i als medis de difusió i comunicació.

Crear campanyes de sensibilització fent servir els canals digitals, pàgina web, xarxes socials i altres com octavetes i cartells informatius.

Fomentar altres campanyes de formació mitjançant tallers, formacions, seminaris, debats

7. Denunciar, comunicar, actituds de dominància i poder amb les menors per part de monitors, pares o responsables d'entitats.

La **violència sexual** i els **abusos sexuals**, es defineixen en la Llei 5/2008 del dret de les dones a eradicar la violència masclista com qualsevol acte de naturalesa sexual no consentit per les dones, ***inclosa l'exhibició, l'observació i la imposició, per mitjà de violència, d'intimidació, de prevalença o de manipulació emocional, de relacions sexuals,*** amb independència que la persona agressora pugui tenir amb la dona o la menor una relació conjugal, de parella, afectiva o de parentiu. Considerarem extensiva aquesta definició als actes de naturalesa sexual no consentits pels homes adults o els menors d'edat, donat que en l'esport també es donen i en tenim testimonis.

En aquest marc normatiu, la Llei 5/2008 diferencia les manifestacions següents:

a) **l'agressió sexual** consistent en l'ús de la violència física i sexual exercida contra les dones i les menors d'edat que està determinada per l'ús premeditat del sexe com a arma per a demostrar poder i abusar-ne.

b) **l'assetjament sexual** defineix qualsevol comportament verbal, no verbal o físic no desitjat, d'índole sexual, que tingui com a objectiu o produeixi l'efecte d'atemptar contra la dignitat de la persona o de crear-li un entorn intimidatori, hostil, degradant, humiliant, ofensiu o molest.

Els canals de denúncia:

A les IEM de Sant Andreu de la Barca les usuàries es poden adreçar als punts de recepció i control d'accés on l'atenció es majoritàriament per part de dones i es pot comunicar qualsevol incidència que es poden canalitzar mitjançant la pàgina web o les instàncies municipals.

Cal establir un protocol d'actuació en el cas concret d'una denúncia per assetjament o agressió sexual, que sigui un full de ruta per tot el personal de SAP-URBÀ,SL. que permeti establir una resposta coordinada i proporcionada en funció de la gravetat, que poden anar des del seguiment administratiu fins un avís a les forces encarregades de l'ordre públic: policia local o mossos d'esquadra.

Garantir que tots els treballadors amb contacte directe amb menors tinguin el certificat de no haver estat mai condemnats per delictes sexuals.

13.- PROMOCIÓ ECONÒMICA-OCUPACIÓ

DADES DEL SERVEI : Regidoria de Promoció Econòmica, Ocupació, Formació, Indústria, Comerç i Turisme de l'Ajuntament de Sant Andreu de la Barca

Adreça: Edifici Escoles Velles. Carretera de Barcelona, 1 Sant Andreu de la Barca

DESCRIPCIÓ DEL SERVEI

Borsa de treball (Ocupació i Formació):

Intermediació entre empreses del municipi i persones en recerca de feina en relació a ofertes de treball publicades a la xarxa Xaloc.

Assessorament i orientació (individual i grupal) a persones en projecte de millora professional. També sessions als IES del municipi (4t d'ESO i CFGM).

Formació: Certificats de professionalitat, formació ocupacional, formació en Coaching i Intel·ligència emocional, derivacions a altres formacions que siguin d'interès de la persona.

Gestió i seguiment de plans d'ocupació amb l'objectiu de millorar l'ocupabilitat de col·lectius amb dificultats d'inserció (dones, joves, persones aturades de llarga durada, etc).

Assessorament a empreses sobre ajuts per contractació.

-Indústria, comerç i Turisme– Servei de Foment d'Activitats Econòmiques

Suport i orientació a la creació d'empreses, realitzant sessions grupals i individuals d'assessorament. També sensibilització de l'emprenedoria als IES del municipi.

Assessorament i acompanyament a les empreses del municipi, dinamització del comerç, indústria i turisme aportant per economia circular i indústria 4.0

Formació a empreses, realització de projectes de millora del teixit empresarial. Aquest 2022 es vol proposar des del recull una formació a empreses i professionals sobre els plans d'igualtat a les empreses.

-Punt d'orientació digital: Realitzar accions d'atenció i assessorament a la ciutadania per reduir la bretxa digital.

-Altres: Formació a joves (PFI de Comerç i Atenció al públic), Ocupació de via pública, Consorci de Turisme, projectes amb altres entitats (Gedi, Consell comarcal, SOC, Innobaix, etc.)

ACTUACIONS EN CASOS DE VIOLÈNCIA MASCLISTA	
Derivació d'urgència al departament de Serveis Socials mitjançant una fitxa destinada a derivar les dades de contacte i una explicació del motiu de la derivació. Seguiment del cas entre departaments.	
ACCIONS PER NIVELL D'ACTUACIÓ	
Prevenició	Des del servei realitzen orientació laboral, formativa o d'autoempresa amb perspectiva de gènere (trencar estereotips de tasques socialment masculinitzades o feminitzades). També des de l'empoderament tenint en compte les competències desenvolupades per dones que han estat un temps allunyades del treball remunerat, donant importància a les tasques de cura a la societat.
	Plans d'ocupació destinats a dones que han patit violència masclista (a través del SOC). Assessorament i orientació laboral per reincorporar-se al mercat laboral.
ALTRES CONSIDERACIONS	
Coordinació /derivació	Amb Serveis Socials, on ens deriven usuàries per borsa de treball, plans d'ocupació, formació i/o assessorament. També nosaltres realitzem derivacions quan es detecten determinades situacions, usualment vinculades a necessitat econòmica.
Recollida d'informació	Al Xaloc ens deixa indicar observacions que poden veure tot el personal tècnic de la Xarxa, en el nostre cas per protecció de dades ho posem amb sigles "VG" per tenir el registre si s'escau i protegir a les persones.

14. CULTURA

DADES DEL SERVEI: CULTURA	
Adreça: Ajuntament de Sant Andreu de la Barca.	
DESCRIPCIÓ DEL SERVEI	
Programació i producció dels actes de la cultura popular i tradicional Gestió d'equipaments culturals: biblioteca, teatre, Escola Municipal de Música i Dansa	

ACTUACIONS EN CASOS DE VIOLÈNCIA MASCLISTA	
<p>Protocol, juntament amb el Departament de Joventut, entorn a la violència masclista en espais d'oci nocturn.</p> <p>Dins les festes i actes del municipi es fan accions de sensibilització de violència masclista i en les festes existeix la parada del punt lila.</p> <p>Als artistes a actuar se'ls adverteix que la lletra de la cançó no pot tenir un contingut de tipus masclista</p>	
RECURSOS	
	<p>Punt Lila</p> <p>Protocol a l'escola Municipal de Música i Dansa.</p>
ALTRES CONSIDERACIONS	
Coordinació /derivació	Joventut, Igualtat, Policia Local, Protecció Civil

15. PROTOCOL D'ACTUACIÓ EN L'ATENCIÓ A DONES EN SITUACIÓ DE VIOLÈNCIA MASCLISTA A LES OFICINES DE TREBALL DEL SOC

L'atenció a dones en situació de violència masclista des de les Oficines de Treball s'entén de manera integral i afecta les diferents actuacions que es duen a terme des de les Oficines. Adjuntem breu ressenya d'actuacions:

Concretament, identifiquen actuacions específiques en relació als següents elements clau:

-Pel que fa a l'ATENCIÓ DIRECTA s'identifiquen actuacions concretes en relació a:

- la detecció de situacions de violència masclista
- l'acollida de les dones en situació de violència masclista a les oficines
- l'acompanyament per la definició i l'execució del projecte professional
- el manteniment del lloc de feina.

- Pel que fa al TREBALL EN XARXA s'identifiquen actuacions concretes en relació a:

- el treball amb les empreses
- el treball amb la xarxa de recursos especialitzats
- el treball en equip i metodològic.

Tot seguit es descriu la seqüència de moments clau que tenen a veure amb l'actuació general per l'atenció de les dones en situació de violència masclista ateses des de les Oficines del SOC:

-Dona en situació de violència masclista acreditada :TALLERS ACOLLIDA

-Dona en situació de violència masclista atesa des de l'O.T:

- RECURSOS COMPLEMENTARIS
- ACCIONS D'INTERMEDIACIÓ
- DEFINICIÓ I EXECUCIÓ PROJECTE PROFESSIONAL
- MANTENIMENT DEL LLOC DE FEINA
- DETECCIÓ
- ACOMPANYAMENTAL PROCÉS DES DE L'OFICINA DE TREBALL TREBALL AMB LES EMPRESES

Sempre que una dona en situació de violència masclista (acreditada) arriba a l'Oficina de Treball (ja sigui fruit d'una derivació per part de recursos especialitzats del territori o no), aquesta serà atesa en una primera entrevista d'acollida per part de l'equip de professionals especialitzats de l'Oficina de Treball.

Si la identificació de la situació de violència masclista es fruit d'una acció de DETECCIÓ per part de qualsevol dels i les professionals de l'Oficina de Treball, la dona serà derivada també a una entrevista d'ACOLLIDA a mans dels/les professionals especialitzats de l'Oficina de Treball.

En els casos en els que la dona consideri que l'Oficina de Treball pot donar resposta a les seves necessitats d'orientació i inserció sociolaboral, l'equip tècnic especialitzat de l'Oficina de Treball, desplegarà accions per l'acompanyament en la DEFINICIÓ I EXECUCIÓ DEL PROJECTE PROFESSIONAL de la dona. Per tal de facilitar aquest procés, l'Oficina de Treball (de manera pactada amb la dona) podrà informar, derivar i donar suport a la dona des de la pròpia Oficina de Treball per tal que aquesta pugui executar les diferents accions definides en el seu projecte professional, ja sigui mitjançant la participació a programes propis de la cartera de serveis del SOC (generalistes o específics per a dones en situació de violència masclista), bé a través d'altres recursos complementaris.

Sempre que es consideri adient també podran activar-se accions d'intermediació per tal que la dona pugui optar a les ofertes de feina que es gestionen des de l'Oficina de Treball-

Sempre que es produeixi una inserció laboral d'una dona en situació de violència masclista, des de l'Oficina de Treball es duran a terme accions per al MANTENIMENT DEL LLOC DE FEINA amb l'objectiu de que la dona pugui consolidar la inserció i sostenir-la en el temps.

El model d'intervenció en l'atenció a dones en situació de violència masclista contempla el TREBALL AMB LES EMPRESES com a un eix d'actuació necessari per tal de garantir l'accés de les dones a oportunitats laborals. També s'entén com una tasca imprescindible per avançar en la sensibilització i el foment de la contractació d'aquest grup de dones.

Per assegurar que s'ofereix una atenció integral i ajustada a les necessitats i especificitats de les dones en situació de violència masclista, des de l'Oficina de Treball es definirà el procediment relatiu al TREBALL EN XARXA AMB ELS RECURSOS ESPECIALITZATS del territori.

Des de l'Oficina de Treball, de manera transversal i durant tot l'acompanyament que s'ofereix a les dones en situació de violència masclista, s'articularà una sistemàtica de TREBALL EN EQUIP I METODOLÒGIC que haurà de garantir que l'equip de professionals disposa de la formació, les eines i els espais de supervisió necessaris per dur a terme l'atenció a les dones seguint estàndards de qualitat.

16. EDUCACIÓ

Novetats que descriu la nova llei 17/2020:

- S'estableix la necessitat d'incorporar la coeducació i l'educació afectivosexual des de l'educació infantil fins, com a mínim, la finalització de l'educació obligatòria.
- També s'ha de garantir la formació amb perspectiva de gènere del professorat des de l'inici dels seus processos formatius; s'ha de fer extensiva a tots les persones membres de la comunitat educativa.
- Ensenyament universitari, s'estableixen noves obligacions a les universitats:
  - Vetllar perquè s'eliminin de la docència de les titulacions textos i materials sexistes, violents i discriminatoris.
  - Formar al professorat sobre l'erradicació del sexisme a les aules.
  - Disposar de protocols per a la prevenció, detecció, atenció i reparació de situacions de violència masclista. S'han adoptat mecanismes de cooperació interinstitucionals per a garantir la coordinació dels protocols entre les universitats.
  - Dotar llurs unitats o observatoris d'igualtat de recursos humans i materials.
  - S'han de dotar de mecanismes de cooperació institucional per a facilitar el canvi gratuït d'universitat a les estudiants de grau víctimes de violència masclista i als fills i filles que en depenguin.

El Govern ha de garantir la gratuïtat de la matrícula de grau a les dones en situació de violència masclista en l'àmbit de la parella, i a llurs fills i filles.

Unitat de suport a l'alumnat en situació de violència

El Departament d'Educació ha creat la USAV per gestionar tots els casos que arribin i coordinar-ne l'abordatge garantint una actuació sense demora i l'escolta activa a les víctimes. Aquesta unitat durà a terme una atenció telefònica i presencial de les demandes d'informació i d'orientació en matèria de maltractaments infantils i adolescents en els centres educatius, i també farà funcions d'assessorament i intervenció en els casos amb coordinació amb les persones referents del pla.

La USAV treballarà de manera coordinada amb la línia d'atenció a la infància (116 111) de la Direcció General d'Atenció a la Infància i Adolescència (DGAIA). També es treballarà coordinadament amb la direcció general d'Igualtat del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies i l'Institut Català de les Dones.

UsApps

La UsApps és una aplicació web del Departament d'Educació per a comunicar situacions de violències que pot viure tot l'alumnat de Catalunya d'una forma fàcil, intuïtiva i eficaç.

Qualsevol persona –alumnes, professors i familiars– podran denunciar un fet a través de l'aplicació amb un qüestionari senzill que recull les respostes sobre què ha passat i se'n farà un seguiment.

La intenció de l'aplicació és precisament que sigui més fàcil denunciar una situació d'aquestes característiques perquè els especialistes de la **Unitat de Suport a l'Alumnat en Situació de Violència (USAV)** es puguin activar ràpidament per poder actuar, segons recull el mateix portal. (usav.educacio@gencat.cat)

Tipus de violències:

- Violència masclista
- Maltractament
- Violència LGBTIfòbica
- Conductes d'odi i discriminació
- Violència sexual a menors
- Assetjament i bullying
- Ciberassetjament
- Altres tipus de violències

Pla Les Escoles Lliures de Violències (LELV)

El Pla Les Escoles Lliures de Violències (LELV) pretén erradicar tot tipus de violències als centres educatius, amb la intenció que els centres educatius siguin, sempre, espais de protecció per a tot l'alumnat.

Els principals objectius que persegueix aquest pla són:

- Prevenir la violència.
- Garantir l'eficàcia de les mesures de prevenció, detecció i denúncia.
- Reconèixer les víctimes, protegir-les, oferir-los atenció especialitzada per a la reparació dels danys causats.
- Evitar la doble victimització.
- Garantir el suport jurídic i acompanyament institucional.
- Contundència envers els agressors i encobridors/es.
- Exercir l'acció popular en els procediments penals (art. 91 Llei 14/2020) per maltractaments físics o sexuals greus a infants o adolescents i personar-se en qualsevol denúncia per violències sexuals en l'àmbit educatiu.

La tutoria i les persones referents de confiança també són un element clau en la comunicació dins del pla LELV. Les persones de referència han de comptar doncs amb formació especialitzada en perspectiva de gènere i en detecció de violències masclistes. És per això que el pla preveu formar al personal docent, personal d'administració i serveis i personal d'atenció educativa i a altres membres de la comunitat educativa per tal de transformar i millorar la detecció i l'acompanyament en les situacions de violència.

Programa Coeduca't

L'acció a través del currículum és l'eix principal en matèria de coeducació i de lluita contra les violències. Per a fer efectiu el principi de coeducació amb el currículum, el programa Coeduca't té amb la voluntat de preparar les noies i els nois per a la vida afectiva i sexual fonamentada en la igualtat de gènere i els drets humans, i col·laborar en la construcció d'un model integral de persona, sense estereotips sexistes.

DADES DEL SERVEI: Departament d'Ensenyament de l'Ajuntament de Sant Andreu de la Barca.	
Adreça: segona planta de l'Ajuntament	
DESCRIPCIÓ DEL SERVEI	
<p>ACTUACIONS EN CASOS DE VIOLÈNCIA MASCLISTA</p> <p>Criteris d'admissió en període de preinscripció a les escoles bressol municipals, d'infants amb famílies que han estat víctimes de violència masclista.</p> <p>Prioritzat a l'hora d'escolaritzar durant el curs a infants de 0 a 3 anys, que es troben en situació de vulnerabilitat</p>	
ACCIONS PER NIVELL D'ACTUACIÓ	
Prevenió	Foment de la coeducació a les escoles bressol.
ALTRES CONSIDERACIONS	
Coordinació /derivació	Coordinació amb el Departament de Serveis Socials.

DADES DEL SERVEI: ESCOLA BRESSOL MUNICIPAL EL TRENET	
Adreça: C/Francesc Macià, 27	
DESCRIPCIÓ DEL SERVEI	
<p>FUNCIONS PROFESSIONALS.</p> <p>Atendre i acompanyar a infants de 0 a 3 anys, des d'una mirada respectuosa, en el seu desenvolupament i creixement afavorint recursos i materials rics en estímuls per afavorir l'aprenentatge de les diferents capacitats a través del joc i de la participació activa en els moments de vida quotidiana (cures personals, hàbits i rutines, estones dels àpats, estones del descans). Així mateix, acompanyem també a les famílies en el dia a dia tot establint relacions positives que afavoreixen una coherència educativa.</p> <p>ACTUACIONS EN CASOS DE VIOLÈNCIA MASCLISTA</p> <p>no hem detectat ni ens hem trobat mai amb cap cas de violència masclista ni hem observat senyals ni indicadors que ens puguin alertar que alguna família</p>	

	o infant pogués estar patint una situació de violència a casa. Propera formació en el Programa Coeduca't
ALTRES CONSIDERACIONS	
Coordinació /derivació	Serveis socials, CDIAP, EAP, Departament d'Ensenyament, Inspecció.
Recollida d'informació	Només coneixem el que la família ens vol explicar. A no sé que la família vingui derivada de Serveis socials i tinguem informació prèvia en referència a la situació de risc.

DADES DEL SERVEI: ESCOLA BRESSOL EL CAVALLET	
Adreça: Carrer Anòia 27, 08740 Sant Andreu de la Barca	
DESCRIPCIÓ DEL SERVEI	
<p>FUNCIONS PROFESSIONALS.</p> <ul style="list-style-type: none"> -Atendre i vetllar per una atenció de qualitat i de benestar a les criatures, famílies i l'equip que formen aquesta comunitat. -Vetllar per una bona comunicació amb les famílies i les seves criatures. -Acompanyar a les famílies en el moment de criança dels seus fills i filles. -Educar amb respecte, estima i de manera individualitzada a les criatures de l'escola. -Mantenir vincles i relacions amb les diferents institucions vinculades a l'educació o al municipi. -Escoltar i acompanyar en diferents situacions familiars i/o del propi centre. -Atendre les demandes o necessitats de la població que conviu a l'escola. -Observar indicadors o indicis de les situacions viscudes al centre o als moments importants que vinculin a les criatures i les seves famílies. <p>ACTUACIONS EN CASOS DE VIOLÈNCIA MASCLISTA</p> <p>No ens hem trobat el cas, però entenem que tindriem via directe amb l'òrgan encarregat a gestionar la situació viscuda, ja sigui per correu electrònic, telèfon o realitzar alguna trobada presencial.</p>	
ALTRES CONSIDERACIONS	
Coordinació /derivació	Tenim vinculació directa amb els serveis socials de l'Ajuntament, CDIAP i diferents representants de l'Ajuntament.

DADES DEL SERVEI: ESCOLA BRESSOL CASA PEDEMONTE

Adreça: Carretera Barcelona, 57-59. Sant Andreu de la Barca

DESCRIPCIÓ DEL SERVEI

L'escola bressol municipal Casa Pedemonte acull a infants de 0 a 3 anys.

Dins del primer cicle d'educació infantil acompanyem als infants i les seves famílies en context educatiu i de criança ampli, divers, plural i competent.

L'escola acull als infants i a les seves famílies en ambient agradable, acollidor i tranquil, on tant les famílies com els infants puguin trobar-se com en una segona llar, i poder potenciar totes i cadascuna de les capacitats de cada infant, respectant al màxim el ritme individual de cadascú i les seves necessitats.

Al llarg de tot aquesta etapa, conjuntament amb la família i l'equip educatiu, els infants aniran desenvolupant les capacitats motrius, cognitives, emocionals, relacionals i socials per formar persones compromeses amb el món.

Oferim un calendari ampli des de principis de setembre a finals de juliol i amb uns serveis amplis de dilluns a divendres de 7:00h fins les 17:00h. Les quotes d'aquests serveis estan estipulats per l'Ajuntament del municipi.

Una de les funcions de l'escola és donar resposta a les famílies del Sant Andreu de la Barca amb fills/filles compresos entre els 4 mesos i el 3 anys d'edat. El nostre àmbit d'actuació s'emmarca dins un context educatiu, social i inclusiu. On oferim un amb uns serveis amplis per poder atendre les seves necessitats.

ACTUACIONS EN CASOS DE VIOLÈNCIA MASCLISTA

A l'escola tenim un contacte molt estret amb totes les famílies del centre. Fem entrades i sortides relaxades, espais de trobades individuals, i altres trobades de caire més grupal.

Sempre dins un clima de confiança màxima, confidencialitat i no judici, acollim tots els neguits, i/o situacions que es poden produir dins el context familiar. Una vegada recepcionada la demanda, ens posem en contacte amb serveis socials, i/o les adreçem a la dona. I engueuem el protocol que ens diuen.

RECURSOS	
	L'observació i la creació dels espais d'acollida per a poder abordar aspectes íntims i personals de la família.
ALTRES CONSIDERACIONS	
Coordinació /derivació	L'Àrea d'ensenyament de l'Ajuntament Serveis socials de l'Ajuntament CUAP (Centre d'urgència i d'atenció primària) CDIAP (Centre de desenvolupament infantil i atenció precoç) DGAIA (Direcció general d'atenció a la infància i adolescència) SIAD (Servei d'informació i atenció a les dones de San Andreu de la Barca)

DADES DEL SERVEI: ESCOLA SANT ANDREU DE LA BARCA	
Adreça: Carrer Josep Tarradellas 30-38	
DESCRIPCIÓ DEL SERVEI	
<p>Escolarització dels infants amb seguiment del seu procés evolutiu, acompanyament a la família, fomentar la relació entre iguals i amb la comunitat, i aprenentatge de coneixements bàsics per a l'èxit personal i social.</p> <p>ACTUACIONS EN CASOS DE VIOLÈNCIA MASCLISTA</p> <p>Es detecta a través de l'infant o el membre familiar. En la mesura del possible es parla amb els afectats i si es considera oportú es posa en coneixement a serveis socials.</p>	
ACCIONS PER NIVELL D'ACTUACIÓ	
Prevenció	Treballem en la prevenció en la mesura que facilitem la reflexió, treball i millora en les relacions socials dels infants.
Detecció	en el moment en que l'infant o la família ens facilita informació
Atenció	Atenció en el moment que, si és possible, parlem amb la família i serveis socials
Recuperació	pel fet que podem controlar en el dia a dia a dia com està l'infant i si el seu estat psicològic i personal està relacionat amb la situació a la llar.
RECURSOS	
	El nostre principal recurs és l'humà, amb la intervenció dels agents escolars implicats en l'ensenyament i atenció a l'infant.

	Altres recursos que ens poden recolzar són serveis socials, EAP i serveis externs amb els quals la família autoritzi la comunicació.
ALTRES CONSIDERACIONS	
Coordinació /derivació	L'escola manté una coordinació constant a través de correu electrònic amb serveis socials, EAP i altres serveis externs. Hi ha reunions bimensuals amb serveis socials, setmanals amb EAP i en funció de la necessitat amb la resta de serveis externs.
Recollida d'informació	Es recull curosament la informació i es guarda a l'expedient de l'infant. Disposem del Protocol de prevenció, detecció i intervenció davant la violència masclista entre l'alumnat del departament d'educació

DADES DEL SERVEI: ESCOLA JOAN MARAGALL	
Adreça: C/ Catalunya, 37. Sant Andreu de la Barca.	
DESCRIPCIÓ DEL SERVEI	
<p>Escolarització dels infants amb seguiment del seu procés evolutiu, acompanyament a la família, fomentar la relació entre iguals i amb la comunitat, i aprenentatge de coneixements bàsics per a l'èxit personal i social.</p> <p>ACTUACIONS EN CASOS DE VIOLÈNCIA MASCLISTA</p> <p>Es detecta a través de l'infant o el membre familiar. En la mesura del possible, es parla amb els afectats i, si es considera oportú, es posa el cas en coneixement de serveis socials. Si el cas fos molt greu, es parlaria amb els mossos d'esquadra per demanar assessorament.</p>	
ACCIONS PER NIVELL D'ACTUACIÓ	
Prevenció	Treballem en la prevenció a través del diàleg i la reflexió, fomentant la millora de les relacions socials dels infants (aprenentatge dialògic)
Detecció	En el moment en que l'infant o la família ens facilita informació
Atenció	en el moment que, si és possible, parlem amb la família i serveis socials.
Recuperació	Recuperació pel fet que podem controlar en el dia a dia com està l'infant i si el seu estat psicològic i personal està relacionat amb la

	situació a la llar.
RECURSOS	
	El nostre principal recurs és l'humà, amb la intervenció dels agents escolars implicats en l'ensenyament i atenció a l'infant. Altres recursos que ens poden recolzar són: serveis socials, EAP i serveis externs, amb els quals la família autoritzi la comunicació.
ALTRES CONSIDERACIONS	
Coordinació /derivació	L'escola manté una coordinació constant a través de correu electrònic o reunions telemàtiques amb serveis socials, EAP i altres serveis externs. Hi ha reunions mensuals amb serveis socials, setmanals amb EAP i, en funció de la necessitat, ens coordinem amb la resta de serveis externs, com pot ser el servei psicològic de l'ajuntament.
Recollida d'informació	Tenim un registre d'incidències (fulls d'incidències) de casos que han patit els infants del centre. D'altra banda, fem un registre de les reunions mantingudes amb les famílies o tutors legals. No hi ha una base de dades exclusiva de violència masclista. Disposem del Protocol de prevenció, detecció i intervenció davant la violència masclista entre l'alumnat del Departament d'Educació.

DADES DEL SERVEI: Escola José Juan Ortiz	
Adreça: Carrer Josep Garraf,10 Sant Andreu de la Barca	
DESCRIPCIÓ DEL SERVEI	
<p>FUNCIONS PROFESSIONALS</p> <p>Escolarització dels infants amb seguiment del seu procés evolutiu, educatiu i personal, acompanyament a la família, fomentar la relació entre iguals i amb la comunitat, i aprenentatge de coneixements bàsics per a l'èxit personal i social. Funcions de prevenció des de l'acompanyament i el treball de la coeducació. Adquisició de conductes cíviques de respecte, empatia...</p> <p>ACTUACIONS EN CASOS DE VIOLÈNCIA MASCLISTA</p> <p>Es detecta a través de l'infant o el membre familiar. En la mesura del possible es parla amb els afectats i si es considera oportú es posa en coneixement a serveis socials i EAP.</p>	

ACCIONS PER NIVELL D'ACTUACIÓ	
Prevenió	Treballem en la prevenció en la mesura que facilitem la reflexió, treball i millora en les relacions socials dels infants. Es treballa l'Educació Emocional com a prevenció de qualsevol actitud d'agressió. La detecció en el moment en que l'infant o la família ens facilita informació. Els/les tutors/es tenen un paper important de detecció, treball de cohesió de grup i prevenció.
Detecció	
RECURSOS	
	El nostre principal recurs és l'humà, amb la intervenció dels agents escolars implicats en l'ensenyament i atenció a l'infant. Altres recursos que ens poden recolzar són serveis socials, EAP i serveis externs amb els quals la família autoritzi la comunicació. Durant aquest curs hem realitzat un curs (30h) sobre la prevenció de la violència masclista adreçat als mestres de 4t, 5è i 6è. Els /les alumnes de 5è i 6è realitzaran 4 tallers (4 sessions) i un taller per famílies.
ALTRES CONSIDERACIONS	
Coordinació /derivació	L'escola manté una coordinació constant a través de correu electrònic amb serveis socials, EAP i altres serveis externs. Hi ha reunions cada mes amb serveis socials, setmanals amb EAP i en funció de la necessitat amb la resta de serveis externs. A les CAD's (Comissió d'Atenció a la Diversitat) es debat i es prenen acords davant qualsevol conducta o actitud sospitosa. Contem amb l'assessorament del CRETDIC per l'assessorament amb l'alumnat amb trastorn de conducta.
Recollida d'informació	Registre d'incidències que haguem patit amb els infants del centre. Registre de les reunions mantingudes amb les famílies o tutors legals. Disposem del Protocol de prevenció, detecció i intervenció davant la violència masclista entre l'alumnat del Departament d'Educació

DADES DEL SERVEI: ESCOLA CAN SALVI	
Adreça: Avinguda Constitució 59. Sant Andreu de la Barca.	
DESCRIPCIÓ DEL SERVEI	
<p>FUNCIONS PROFESSIONALS</p> <p>Escolarització dels infants amb seguiment del seu procés evolutiu, acompanyament a la família, fomentar la relació entre iguals i amb la comunitat, i aprenentatge de coneixements bàsics per a l'èxit personal i social.</p> <p>ACTUACIONS EN CASOS DE VIOLÈNCIA MASCLISTA</p> <p>Es detecta a través de l'infant o el membre familiar. Entrevista amb els afectats i informar a serveis socials.</p>	
ACCIONS PER NIVELL D'ACTUACIÓ	
Prevenió	mitjançant la reflexió, treball i per la millora en les relacions socials.
Detecció	mitjançant l'observació i corroboració de les sospites. Comunicació a serveis socials.
RECURSOS	
	Recursos humans Atenció a la infància, Serveis socials, EAP i serveis externs utilitzats per l'infant prèvia autorització de la família.
ALTRES CONSIDERACIONS	
Coordinació / derivació	Es manté una coordinació constant tan de manera presencial, telemàtiques o correspondència. (EAP, CREDA, Serveis Socials)
Recollida d'informació	Es disposa d'un registre d'incidències confirmades dels infants del centre i de les reunions realitzades amb les famílies o tutors legals. No es disposa de dades exclusiva de violència masclista. Es recull curosament la informació i es guarda a l'expedient acadèmic de l'infant. S'utilitza el protocol del departament d'educació Protocol de prevenció, detecció i intervenció davant la violència masclista entre l'alumnat del departament d'educació.

DADES DEL SERVEI: ESCOLA DE PRIMÀRIA JOSEP PLA	
Adreça: Carrer Josep Pla núm 2. Sant Andreu de la Barca	
DESCRIPCIÓ DEL SERVEI	
<p>Escolarització dels infants amb seguiment del seu procés evolutiu, acompanyament a la família, fomentar la relació entre iguals i amb la comunitat, i aprenentatge de coneixements bàsics per a l'èxit personal i social.</p> <p>ACTUACIONS EN CASOS DE VIOLÈNCIA MASCLISTA</p> <p>Es detecta a través de l'infant o el membre familiar. En la mesura del possible es parla amb els afectats. Si es considera oportú es posa en coneixement de la treballadora social de referència al centre. Posteriorment, si es considera adient es fa la corresponent derivació a Serveis Socials a través de la fitxa de notificació de situació de risc o desamparament de menors des dels centres educatius.</p>	
ACCIONS PER NIVELL D'ACTUACIÓ	
Prevenió Detecció Atenció Recuperació	<p>Treballem en la prevenció en la mesura que facilitem la reflexió, treball i millora en les relacions socials dels infants. La detecció en el moment en que l'infant o la família ens facilita informació. Atenció en el moment que, si és possible, parlem amb la família i serveis socials. Recuperació pel fet que podem controlar en el dia a dia com està l'infant i si el seu estat psicològic i personal està relacionat amb la situació a la llar.</p>
RECURSOS	
	<p>El nostre principal recurs és l'humà (mestres tutors, mestres de reforç i especialistes d'Educació Especial), amb la intervenció dels agents escolars implicats en l'ensenyament i atenció a l'infant. Altres recursos que ens poden recolzar són serveis socials, EAP i serveis externs amb els quals la família autoritzi la comunicació.</p>
ALTRES CONSIDERACIONS	
Coordinació / derivació	<p>L'escola manté una coordinació constant a través de correu electrònic amb serveis socials, EAP i altres serveis externs. Hi ha reunions mensuals amb serveis socials, setmanals amb EAP i en funció de la necessitat amb la resta de serveis externs.</p> <p>Tenim un registre d'incidències que haguem patit amb els infants del centre i un registre de les reunions mantingudes amb les famílies o tutors legals. No hi ha una base de dades exclusiva de violència masclista.</p>

	Disposem del Protocol de prevenció, detecció i intervenció davant la violència masclista entre l'alumnat del departament d'educació.
--	--

DADES DEL SERVEI: ESCOLA VALL DE PALAU	
Adreça: Carrer Urgell 9, Sant Andreu de la Barca.	
DESCRIPCIÓ DEL SERVEI	
Escolarització dels infants amb seguiment del seu procés evolutiu, acompanyament a la família, fomentar la relació entre iguals i amb la comunitat, i aprenentatge de coneixements bàsics per a l'èxit personal i social.	
ACTUACIONS EN CASOS DE VIOLÈNCIA MASCLISTA	
Es detecta a través de l'infant o el membre familiar. En la mesura del possible es parla amb els afectats i si es considera oportú es posa en coneixement a serveis socials.	
ACCIONS PER NIVELL D'ACTUACIÓ	
Prevenió Detecció Atenció Recuperació	Treballem en la prevenció en la mesura que facilitem la reflexió, treball i millora en les relacions socials dels infants. La detecció en el moment en que l'infant o la família ens facilita informació. Atenció en el moment que, si és possible, parlem amb la família i serveis socials. Recuperació pel fet que podem controlar en el dia a dia com està l'infant i si el seu estat psicològic i personal està relacionat amb la situació a la llar.
RECURSOS	
El nostre principal recurs és l'humà, amb la intervenció dels agents escolars implicats en l'ensenyament i atenció a l'infant. Altres recursos que ens poden recolzar són serveis socials, EAP i serveis externs amb els quals la família autoritzi la comunicació.	
ALTRES CONSIDERACIONS	
Coordinació /derivació	L'escola manté una coordinació constant a través de correu electrònic amb serveis socials, EAP i altres serveis externs. Hi ha reunions cada dos mesos amb serveis socials, setmanals amb EAP i en funció de la necessitat amb la resta de serveis externs.
Recollida	Tenim un registre d'incidències que haguem patit amb els infants

d'informació	<p>del centre i un registre de les reunions mantingudes amb les famílies o tutors legals. No hi ha una base de dades exclusiva de violència masclista.</p> <p>Es recull curosament la informació i es guarda a l'expedient de l'infant.</p> <p>Disposem del Protocol de prevenció, detecció i intervenció davant la violència masclista entre l'alumnat del departament d'educació</p>
---------------------	--

DADES DEL SERVEI: Escola Àngel Guimerà,	
C/ Bonaventura Pedemonte 2, 08740 Sant Andreu de la Barca.	
DESCRIPCIÓ DEL SERVEI	
FUNCIONS PROFESSIONALS	
L'escolarització dels infants amb seguiment del seu procés evolutiu, conjuntament amb les famílies. Fomentant la relació entre iguals i amb l'entorn. Transmetent l'aprenentatge de coneixements bàsics per a l'èxit personal i social.	
ACTUACIONS EN CASOS DE VIOLÈNCIA MASCLISTA	
Es detecta a través de l'infant o el membre familiar. En la mesura del possible es parla amb els afectats i si es adient es posa en coneixement dels serveis socials.	
ACCIONS PER NIVELL D'ACTUACIÓ	
Prevenió Detecció Atenció Recuperació	Treballem en la prevenció a partir de la reflexió a l'aula. Dirigir a la millora de les relacions socials dels infants. La detecció es produeix en el moment de sospita o bé en el que l'infant o la família ens facilita informació. L'atenció, si és possible, parlant amb la família i serveis socials. Recuperació a partir del dia a dia, mitjançant l'observació, controlant com està l'infant i si el seu estat psicològic i personal, contextualitzat en relació amb la seva llar.
RECURSOS	
	El principal recurs són els professionals del centre, amb la intervenció dels agents escolars implicats en l'ensenyament i atenció a l'infant. Altres recursos que ens poden recolzar són serveis socials, EAP i serveis externs amb els quals la família

	autoritzi la comunicació.
ALTRES CONSIDERACIONS	
Coordinació /derivació	L'escola manté una coordinació constant a través de correu electrònic amb serveis socials, EAP i altres serveis externs. Hi ha reunions cada dos mesos amb serveis socials, setmanals amb EAP i en funció de la necessitat amb la resta de serveis externs.
Recollida d'informació	Tenim un registre d'incidències dels infants del centre i un registre de les reunions mantingudes amb les famílies o tutors legals. No hi ha una base de dades única de violència masclista.. Es recull curosament la informació i es guarda a l'expedient de l'infant. Disposem del Protocol de prevenció, detecció i intervenció davant la violència masclista entre l'alumnat del Departament d'educació.
DADES DEL SERVEI: INS SANT ANDREU (COMISSIÓ IGUALTAT)	
Adreça: c/ Bonaventura Pedemonte, 2	
DESCRIPCIÓ DEL SERVEI	
<p>FUNCIONS PROFESSIONALS</p> <p>Realitzar activitats i tallers a tots els nivells del centre relacionades amb la prevenció de les violències masclistes i sobre la diversitat afectiva i sexual de tots els col·lectius. Es fan durant tot l'any, com a mínim un dia al trimestre com per exemple el 25N, 8M, setmana de l'orgull,...</p> <p>Xerrades fetes per diferents entitats.</p> <p>També existeix un punt lila de suport i derivació per poder recolzar les víctimes d'aquestes violències (de gènere i contra el col·lectiu LGTBIQ+).</p> <p>L'alumnat col·labora en tots aquests projectes i a més, a cada classe hi ha dues persones delegades liles que fan de nexa entre el grup classe i el professorat de la comissió de gènere. L'alumnat delegat lila recull i transmet les activitats proposades pel seu grup classe i ajuda amb la detecció de violència a l'institut.</p>	

ACTUACIONS EN CASOS DE VIOLÈNCIA MASCLISTA	
Atenció i suport a la víctima amb l'ajut de la psicopedagoga i derivació a altres serveis.	
RECURSOS	
	Comissió de gènere i punt lila Formació del professorat en prevenció i detecció de violències masclistes EAP Servei d'infermeria al centre un cop per setmana
ALTRES CONSIDERACIONS	
Coordinació /derivació	Caldria tenir enllaços clars per contactar amb els altres serveis públics (Mossos d'Esquadra, Serveis Sanitaris, els altres centres educatius, l'ajuntament,...).
DADES DEL SERVEI: INSTITUT EL PALAU	
Adreça: c/ Empordà 7-13	
DESCRIPCIÓ DEL SERVEI	
Institut educació secundària obligatòria i postobligatòria (ESO, PFI, BATX, CCFF).	
ACCIONS PER NIVELL D'ACTUACIÓ	
Prevenció	Fem xerrades i activitats sobre violència masclista
Detecció	Si observem algú indici de violència masclista, activem el nostre protocol intern: derivar a Serveis Socials.
RECURSOS	
	-El centre forma part del programa formatiu del Departament d'Educació "Prevenció i intervenció contra la violència masclista", que va dirigit cap al professorat, a l'alumnat i les famílies. -El departament d'Orientació deriva a Serveis socials i a l'EAP. -Els mossos d'esquadra ofereixen també xerrades sobre tot tipus de violència.

	-Treballem amb activitats des del PAT de coordinació
ALTRES CONSIDERACIONS	
Coordinació /derivació	-EAP -Serveis Socials -Mossos d'Esquadra -Departament d'Educació

DADES DEL SERVEI: INSTITUT MONTSERRAT ROIG	
Adreça: Passeig Rafael de Casanova, 2	
DESCRIPCIÓ DEL SERVEI	
ACTUACIONS EN CASOS DE VIOLÈNCIA MASCLISTA	
<p>Des de fa tres cursos, al centre hi ha una comissió de gènere i des d'aquest curs, estem desenvolupant un punt lila. Durant l'any fem mitja jornada o tota la jornada d'activitats el 25N i el 8M. També a 2ⁿ d'ESO vam oferir unes xerrades d'informació drets i prevenció d'actuacions contra el col·lectiu LGTBIQ+. Per a aquests dies i durant l'any demanem la col·laboració de l'alumnat. A petició seva, vam fer un minut de silenci en alguna ocasió com en el cas de donar suport a la noia agredida a Masquefa.</p> <p>A les diferents assignatures també ens esforcem per fomentar la igualtat de gènere. Per exemple evitar caure en parlar només d'homes a la història.</p>	
ACCIONS PER NIVELL D'ACTUACIÓ	
Prevenció	Pel que fa als documents del centre i a les aules en general, també estem treballant fer servir un llenguatge inclusiu, per exemple referir-nos a famílies i evitar l'ús de mares i pares.
Detecció	En referència a l'alumnat, quan hi ha una situació de violència masclista o tinguin dubtes que no vulguin parlar a classe oberta, es poden adreçar al/a tutor/a o al punt lila o a l'infermera que ve un cop per setmana.
RECURSOS	
	Comissió de Gènere a l'institut Suport infermera del municipi
ALTRES CONSIDERACIONS	
Coordinació /derivació	-EAP -Serveis Socials -Mossos d'Esquadra -Departament d'Educació

PROTOCOL DE PREVENCIÓ, DETECCIÓ I INTERVENCIÓ DAVANT LA VIOLÈNCIA MASCLISTA ENTRE L'ALUMNAT

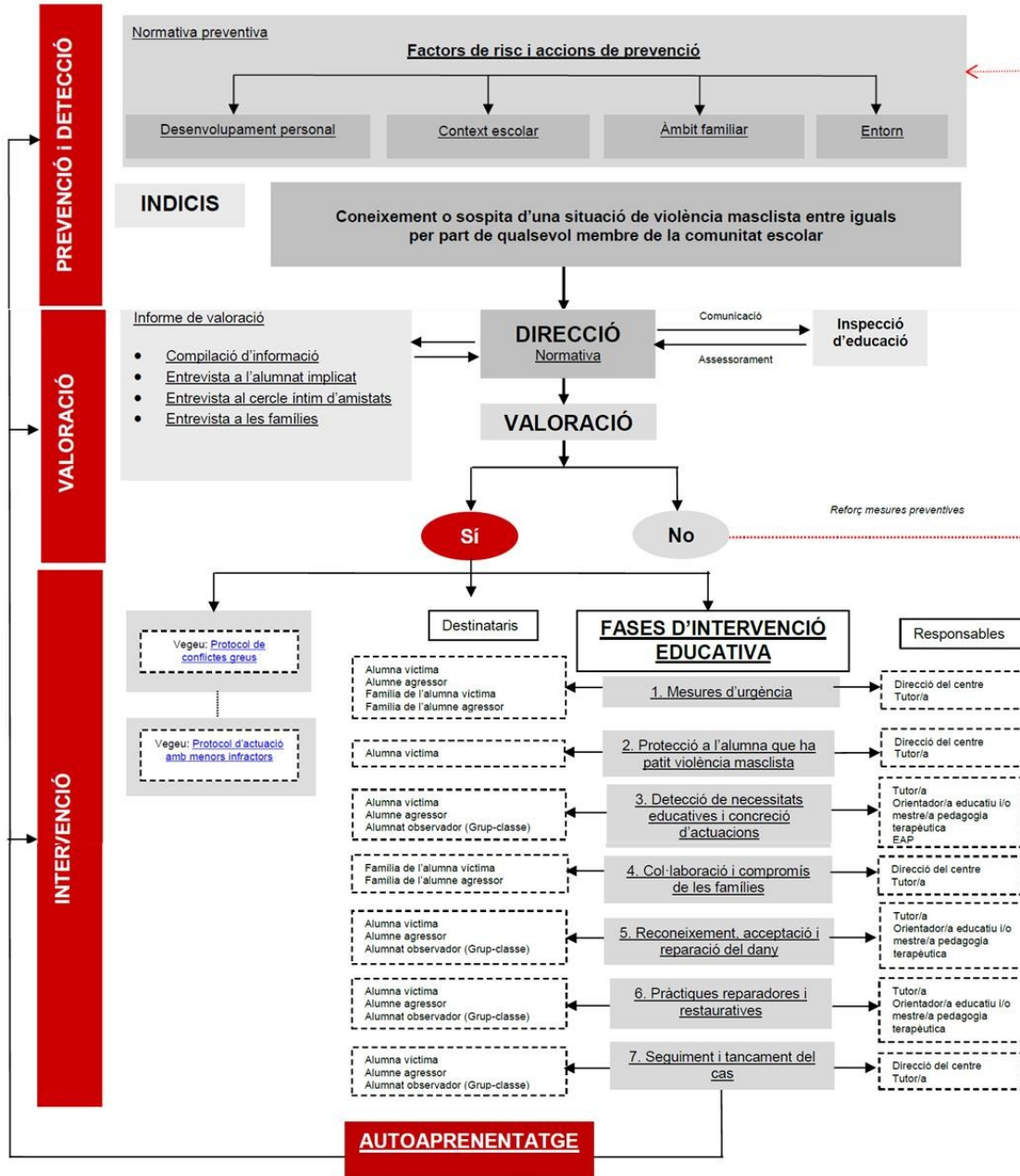
Justificació i objectius del Protocol

Violència masclista entre l'alumnat

La violència masclista entre l'alumnat és tota forma de violència que s'exerceix contra les alumnes o contra qualsevol alumne o alumna que no segueix un mandat de gènere normatiu

Per saber-ne més

- [Conceptes bàsics](#)

Aquest protocol ha estat elaborat en col·laboració amb diverses entitats i associacions especialitzades en violència masclista (vegeu document Justificació i objectius)

17. ÀMBIT JUDICIAL

A l'àmbit judicial, i des d'un punt de vista penal, podem identificar dues fases diferenciades:

La **fase prejudicial**, que faria referència a tot allò que té a veure amb la preparació de la denúncia: recollida d'informació, assessorament legal previ a la presentació de la denúncia, informes mèdics, recollida de dades de testimonis,.... Aquesta fase és molt important perquè permetrà que la denúncia estigui ben argumentada i facilitarà, en el procés judicial, **la prova dels fets denunciats**.

El **procés judicial penal**, que s'inicia amb la denúncia presentada per la dona, d'ofici o per coneixement del jutjat a través del comunicat de terceres persones (sanitat, SS...)

Si és la dona qui denuncia, ho pot fer tant davant els cossos policials com davant el jutjat, però **és recomanable que presenti la denúncia davant els cossos policials**, i sempre amb presència d'advocada/t d'ofici o particular, perquè d'aquesta manera el procediment podrà tramitar-se de forma més ràpida i la dona serà citada en un màxim de 72 hores, si és demana ordre de protecció, davant l'autoritat judicial competent, de tal manera que s'agilitza molt el procediment judicial posterior. A més, els cossos policials poden detenir al denunciado, si escau. Si la denúncia es presenta davant el jutjat de guàrdia, la seva tramitació serà més lenta.

Quan hi ha **lesions** es recomana que primer passi pels **serveis mèdics** per tal de poder adjuntar l'informe acreditatiu de les lesions. De totes maneres, els serveis sanitaris estan obligats a enviar els informes mèdics directament als Jutjats quan hi ha indicis de violència. També donen un informe a la dona per tal que pugui adjuntar-lo a la denúncia. En cas que la dona no aporti l'informe mèdic, des de comissaria se la derivarà al servei sanitari per tal que sigui reconeguda i així poder obtenir **l'informe acreditatiu de les lesions**. És molt important que l'exploració mèdica sigui precisa, que especifiqui la regió topogràfica de les lesions així com el tipus de lesió o la coloració, que donen molta informació que amb el temps es perd. La inclusió d'aquesta informació facilitarà després la intervenció del metge forense. Inclús, si és possible i la dona ho consenteix, és aconsellable acompanyar fotografies de les lesions.

En la fase judicial pròpiament dita podem diferenciar dos moments perfectament delimitats:

1.-La fase d'instrucció, que té lloc davant els Jutjats de Violència vers la Dona, creats per la LO 1/2004, de mesures de protecció integral contra la violència de gènere.

El Jutjat de Violència vers la Dona (VIDO) té atribuïda la **competència** objectiva, tal com el seu nom indica, per a la instrucció (fase en la qual el jutge determina, a través de la pràctica de proves, si els fets denunciats poden ser constitutius d'un delicte i si aquest delicte pot ser imputat a una persona concreta) **de procediments per delictes de violència de gènere** (fonamentalment, maltractament físic o psíquic, lesions, amenaces, coaccions, injúries, assetjament, agressió o abús sexual, delictes contra la intimitat, o qualsevol altre delicte comès amb violència contra la dona per la seva parella o exparella de sexe masculí), així com per altres delictes connexes cap a altres membres de la família o integrats en el nucli familiar quan mitjançant una unitat d'acte s'hagués comès també un acte de violència vers la dona.

Quant a la seva **competència territorial**, serà competent el Jutjat de Violència del domicili de la dona en el moment en què es produeix l'acte de violència denunciada.

A més de les **competències penals**, el Jutjat de Violència vers la Dona té també **competències civils** per conèixer dels procediments civils de separació, divorci, guarda i aliments, mesures provisionals o filiació, quan les parts siguin la víctima i el denunciat d'un procediment penal per violència de gènere.

Quan els cossos policials citen a les parts perquè compareguin davant el Jutjat en un dia no laborable (dissabte, diumenge o festiu), en aquest cas, no se les cita davant el Jutjat de VIDO, sinó que se les cita perquè compareguin davant el Jutjat de Guàrdia del partit judicial, el qual coneixerà tan sols de les actuacions urgents (com és ara resoldre sobre la concessió de l'ordre de protecció i resoldre sobre la situació personal del detingut). A continuació, el Jutjat de Guàrdia remet les actuacions al Jutjat de VIDO competent, que serà el que realitzi tots els tràmits de la instrucció.

2.-La fase d'enjudiciament, que no correspon al Jutjat de VIDO, sinó al Jutjat Penal si els fets són constitutius d'un delicte castigat amb presó que no excedeixi dels cinc anys, o a **l'Audiència Provincial** si els fets són constitutius d'un delicte castigat amb pena de presó superior a cinc anys. **Excepcionalment**, el Jutjat de VIDO pot dictar sentència condemnatòria per delictes de violència de gènere castigats amb pena de presó no superior a tres anys quan l'acusat es mostri conforme amb l'escrit d'acusació del Fiscal, procedint llavors el Jutjat de VIDO a dictar immediatament sentència condemnatòria de conformitat. Llavors no es pot presentar cap recurs i el compliment de la sentència ha de ser de caràcter immediat.

17.1 Jutjat de violència contra les dones (VIDO)

Al **Jutjat de VIDO** es practiquen les **diligències d'instrucció**, que fonamentalment són: **declaració de la víctima** davant el Jutge/essa sobre els fets de la seva denúncia i, si escau, sobre la sol·licitud d'ordre de protecció, **examen de la víctima** pel metge forense, **declaració dels testimonis**, si n'hi ha i, per últim, **declaració del**

denunciat. També poden realitzar-se altres diligències com la confrontació de missatges, whatsapps, e-mails, etc..., per part del Lletrat/da de l'Administració de Justícia i la seva incorporació a les actuacions, així com la incorporació de fotografies o vídeos amb els quals s'hagi pogut cometre algun delictes contra la dona.

També es pot demanar que el Jutge/essa demani al Consell General del Poder Judicial, consulta integral del patrimoni per conèixer la situació econòmica i poder determinar pensions aliments, prestacions compensatòries, etc. Hi tenen accés immediat i et faciliten informació econòmica del possible agressor a l'instant.

Quan hi ha **lesions**, la dona és examinada (sempre que ella vulgui), pel metge/essa forense, que emetrà un informe sobre el tipus de lesió o lesions que presenti (o que se'n derivin del comunicat mèdic de l'Hospital o CAP si ja no presenta lesions visibles), sobre el tipus de tractament mèdic que precisi o hagi precisat, sobre els dies que estima que trigarà a curar i, si escau, sobre les seqüeles que li quedaran a la dona. Aquest informe és molt necessari tant per poder **provar en judici les lesions** com perquè la dona pugui reclamar una indemnització pels dies de sanitat i, si és procedent, per les seqüeles que li hagin quedat.

Quan la dona demana una **Ordre de Protecció**, després d'escoltar a ambdues parts se celebra una **compareixença** en la qual els Lletrats/des de denunciant i denunciat i el Ministeri Fiscal exposen el que creuen convenient sobre si ha de concedir-se o no, i finalment, el Jutge/essa de VIDO (o el Jutge/essa de Guàrdia, si és festiu), decideix mitjançant una interlocutòria si concedeix o no l'ordre de protecció, la qual podrà concedir si aprecia indicis de delictes i una situació objectiva de risc (físic o psíquic) per la dona. Quan s'atorga, l'ordre de protecció comprèn l'adopció de **mesures penals** (allunyament de la víctima i prohibició d'estada i comunicació amb ella) així com **mesures civils** quan hi ha fills/es menors de la parella (mesures relatives a la guarda dels fills/es menors, pensió d'aliments, règim de comunicació i ús de l' habitatge). Les ordres de protecció es **comuniquen** pel Jutjat als Mossos d'Esquadra (que vetllaran pel compliment de les mesures penals) i a l'Oficina d'Atenció a la Víctima, a Barcelona, i s'inscriuen al Servei Integral de Registre de l'Administració de Justícia (SIRAJ).

Entre d'altres, per tant, estaria en **l'àmbit penal**:

- **Valoració de lesions físiques i mentals** de lesionats per alguna causa que impliqui judicialització (aquí va inclòs la violència domèstica i dins d'ella la violència de parella, maltractament infantil.)
- **Valoració psicològica de la víctima** a través d'una exploració i les proves complementàries adequades per un diagnòstic i afectació mental i emocional correcte
- **Valoració de les capacitats cognitives i volitives de l'agressor** en relació amb el delictes

- **Agressions sexuals**, primera avaluació amb recollida de mostres i posteriorment si ho demana el jutjat una valoració mental de la víctima

Quan es concedeix l'**ordre de protecció**, normalment la víctima continua al seu **domicili** i es fa sortir l'agressor. Excepcionalment, en el cas que calgui la tramitació d'un recurs d'acolliment d'urgència perquè la víctima no pugui retornar al domicili ni allotjar-se en un altre lloc, el jutjat la sol·licitarà, a través dels cossos policials, a serveis socials. De la mateixa manera, si el jutjat aprecia una situació d'urgència que afecti algun infant, remetrà còpia de les actuacions a DGAIA.

Finalment, i present el denunciat, se celebra una altra **compareixença** amb els Lletrats/des i el/la Fiscal per decidir si el procediment ha de continuar com a **judici ràpid** o bé si cal donar-li una **tramitació més llarga per practicar més proves**, o bé si el procediment ha de ser arxivat. Aquesta compareixença només es pot fer davant el Jutjat de VIDO (mai en el de Guàrdia).

Si el Jutge/essa de VIDO decideix que el procediment continuï endavant com a judici ràpid, se cita a les parts per a la celebració del judici davant el **Jutjat Penal**.

Si el Jutge/essa de VIDO decideix que segueixi una tramitació més llarga, anomenada **Diligències Prèvies** (o Sumari o Jurat per als delictes més greus), els Lletrats/des de les parts i el Ministeri Fiscal podran proposar noves diligències d'investigació (anàlisis pericials, reconeixements psiquiàtrics-forenses, declaració de més testimonis, remissió d'oficis, etc.), però al final, el judici se celebra de la mateixa forma, davant el Jutjat del Penal (o davant l'Audiència Provincial per als delictes més greus).

17.2 Servei d'Orientació Jurídica (SOJ)

Pautes d'actuació

1. **Designar advocat/da d'ofici** de forma immediata per a la víctima que vol presentar una denúncia. Les víctimes de violència masclista disposen d'un lletrat/da especialitzat per assessorar-les i defensar-les tant en la jurisdicció penal com en la civil.
2. **Informar a la víctima** d'immediat i amb claredat sobre el procés judicial que s'ha iniciat i els seus drets.

El torn d'ofici està integrat per lletrats i lletrades amb formació específica en violència de gènere, que assessoraran i defensaran els interessos de la dona des de l'inici del procés judicial penal (presentació de la denúncia) i fins a la seva finalització. Així mateix, al lletrat/da assignat li correspondrà la defensa de la dona, durant el temps que duri la designa, en aquells altres procediments penals per violència de gènere

que es puguin iniciar amb posterioritat, i li correspondrà també la tramitació del procés civil (separació, divorci, guarda i aliments) connex al procés penal.

Aquesta assistència jurídica gratuïta es mantindrà mentre duri el procediment penal o quan, després de la seva finalització, s'ha dictat sentència condemnatòria.

El benefici de justícia gratuïta es perdrà en cas de sentència absolutòria o arxiu ferm del procediment penal, sense l'obligació d'abonar el cost de les prestacions que ha gaudit gratuïtament fins aquest moment.

És molt important comptar amb assistència lletrada des del moment de presentar la denúncia, per tal que aquesta estigui ben redactada i així poder provar millor, durant el procés judicial, els fets denunciats.

En cas de dictar-se el sobreseïment de la causa penal o sentència absolutòria, si la dona vol continuar amb el mateix lletrat/da el procés de separació, divorci o mesures paterno-filials caldrà que sol·liciti, a través del Col·legi de l'Advocacia del seu territori, el reconeixement del dret a l'assistència jurídica gratuïta, havent d'acreditar en aquest cas la seva capacitat econòmica.

Igualment, si la dona no vol presentar denúncia per violència però sí iniciar el tràmit de separació, divorci o guarda i aliments, se l'haurà d'adreçar al Col·legi de l'Advocacia, per tal que tramiti, amb acreditació de la seva capacitat econòmica, el reconeixement del dret a l'assistència jurídica gratuïta.

17.3 Ministeri Fiscal

Les actuacions de la Fiscalia es concreten en:

- **Petició als Jutjats de mesures de seguretat** per a les víctimes, des de mesures d'allunyament fins a presó provisional per l'agressor.
- Peticions **d'acumulació de denúncies per faltes**, per tal d'incoar les Diligències Prèvies per perseguir el delicte de Violència Habitual en l'àmbit familiar de l'art. 153 C.P.
- Presència del Ministeri Fiscal en tots els **judicis de faltes i injúries**, quan aquestes es donin entre cònjuges o parelles entre les quals hi hagi hagut algun tipus de relació afectiva.
- En la Fiscalia es porta un **registre de les víctimes** en el que s'incorporen totes les denúncies que es vagin presentant i totes les mesures i resolucions judicials que afecten la dona maltractada, per a un millor seguiment de cada situació.
- Presència de Ministeri Fiscal en tots els **judicis ràpids, diligències urgents**, que es donin entre cònjuges o parelles entre les quals hi hagi hagut algun tipus de relació afectiva.

17.4 Metges/esses Forenses

Els/les metges/esses forenses realitzen les activitats assistencials pròpies dels Serveis de Medicina Legal i Forense. Realitzen **valoracions de tipus pericial de les víctimes** (lesions, seqüeles,..) i el **control periòdic** dels/les lesionats/des i la valoració dels danys corporals que siguin objecte d'actuacions processals. Emet informes pericials i dictàmens mèdic- legals, assisteix a judicis i d'altres diligències judicials relacionades en proporció significativa amb els diferents continguts de l'especialitat.

Cal potenciar la **coordinació** amb els diferents professionals de l'àmbit sanitari i consensuar el protocol de derivació. Es preveu fer una **reunió conjunta** amb la comissió de seguiment del protocol, els metges de família i serveis d'urgència de la població, per compartir els procediments d'actuació i la realització dels partes de lesions.

Convé destacar que el/la metge/essa forense treballa amb plena independència i sota criteris estrictament científics en el marc d'actuacions processals o de recerca de qualsevol naturalesa, sota les ordres de jutges, magistrats, fiscals o de les oficines del registre civil.

17.5 Equips tècnics del Departament de Justícia

17.5.1 L'assessorament tècnic penal

L'assessorament tècnic penal dona resposta a les demandes oficiades pels òrgans judicials d'aquesta jurisdicció i els facilita la presa de decisions mitjançant **l'elaboració d'informes**, en els quals, a banda de la informació pertinent, es fan constar valoracions, conclusions i/o propostes tècniques amb relació als encausats, les víctimes i els testimonis implicats en un procediment penal, i menors, fills i filles de la parella/matrimoni.

Els **equips d'assessorament tècnic penal**, distribuïts territorialment, estan formats per professionals de la psicologia i del treball social especialitzats en l'àmbit judicial, concretament en la realització de pericials psicològiques, socials i psicosocials.

Què ofereixen:

Programa de suport a l'exploració judicial

Adreçat a menors i testimonis especialment vulnerables per les seves condicions físiques o psíquiques, que requereixen el suport de personal especialitzat per efectuar la declaració judicial. Es pretén que la gravació de l'exploració esdevingui

una prova preconstituïda perquè la persona no hagi de tornar a declarar en el moment del judici oral.

Programa d'assessorament tècnic oficial sobre víctimes

Aporta informació significativa sobre les víctimes, respecte de la seva credibilitat, afectacions cognitives, seqüeles psicosocials i l'adequació de mesures de protecció, d'acord amb la demanda oficial.

Programa d'assessorament tècnic oficial sobre testimonis

Aporta informació significativa sobre els testimonis implicats respecte de la seva credibilitat i afectacions cognitives, entre d'altres, d'acord amb la demanda oficial.

Com treballen?

Cada programa té una metodologia i un procés d'intervenció específics, adequats als seus objectius. De manera general, quan arriba un ofici, s'estudia la demanda i s'assigna el cas a la persona professional experta en aquell àmbit (en casos de sumari, se n'hi assignen dos).

Aquest professional fa les actuacions preliminars **d'estudi de la informació judicial i de l'expedient administratiu** (si hi ha antecedents d'intervenció); planifica les intervencions que cal fer; duu a terme l'entrevista o entrevistes (exploració, en el suport judicial); s'ocupa que es passin les proves diagnòstiques (si escau); gestiona les coordinacions externes necessàries i redacta l'informe que es lliura a l'òrgan judicial sol·licitant.

Les intervencions es regeixen per les pautes següents:

- Imparcialitat, objectivitat i equitat, així com pel principi d'intervenció mínima necessària.
- La persona que ha de ser objecte d'intervenció tècnica decideix la seva participació d'acord amb la seva responsabilitat. En cas que no comparegui, s'informa el jutjat corresponent.
- Informem les persones de la intervenció que es durà a terme abans d'iniciar-la.
- La informació que s'obté de la intervenció no està subjecta al secret professional atès que té lloc en el context judicial.
- De cada intervenció s'elabora un informe que dona resposta a la demanda oficiada, el qual té caràcter facultatiu i no vinculant per a la decisió judicial que es deriva del procediment.

Qui pot sol·licitar l'assessorament tècnic penal?

Jutges i jutgesses, magistrats i magistrades dels jutjats d'instrucció, jutjats penals, seccions penals de les audiències provincials i Ministeri Fiscal (assessorament tècnic oficiat). També ho poden demanar els/les advocades de les parts.

17.5.2 L'assessorament tècnic en l'Àmbit de Família

L'Equip d'Assessorament Tècnic en l'Àmbit de Família el formen professionals de la psicologia i el treball social especialitzats en l'àmbit judicial i en el treball amb famílies.

Treballen per als **jutjats de primera instància i de família** d'arreu de Catalunya. Realitzen informes que van dirigits als jutges i jutgesses i que serveixen per facilitar una decisió judicial ajustada a les característiques particulars de cada família, sempre en benefici dels menors implicats.

Ofereix un espai on les famílies poden reflexionar sobre les dificultats que implica una reorganització familiar després de la separació. Així mateix, ofereix espais on les famílies poden optimitzar el seu funcionament quant a les relacions familiars i el règim de visites.

L'equip professional **planifica la intervenció tècnica** d'acord amb el tipus de **conflicte que manifesta la família** i les preguntes que formula la jutgessa o jutge, en la majoria d'ocasions a petició dels/les advocades del procés.

L'eina principal d'aquesta intervenció és **l'entrevista psicosocial en el context judicial**, tot i que disposen d'altres eines que poden aplicar segons els criteris establerts en els protocols d'actuacions interns.

Totes les intervencions es regeixen pels principis d'imparcialitat, objectivitat i equitat.

Quan les jutgesses o jutges sol·liciten un informe, citen les famílies, les quals decideixen assistir al Servei d'acord amb la seva responsabilitat. En cas de no comparèixer, s'informa al jutjat corresponent.

L'equip professional informa les famílies de les característiques de la intervenció tècnica que es durà a terme.

La informació que s'obté d'aquesta intervenció tècnica no està subjecta al secret professional, atès que té lloc dins d'un context judicial.

Les entrevistes que es duen a terme suposen la participació dels membres de la família que formen part del procediment judicial i, a criteri tècnic, d'aquells que es considera que són significatius en la vida del menor.

Després **s'elabora un informe, amb caràcter facultatiu i no vinculant**, que dona resposta a la demanda de la jutgessa o jutge, que és qui pren l'última decisió.

També s'ha de tenir en compte que es pot demanar a través de les Lletrades i Lletrats del procés i el Jutge/essa admet, l'audiència de l'infant si és major de 12 anys (o té suficient capacitat), on directament el Jutge/essa amb la presència del Ministeri Fiscal faran preguntes al/ la menor a fi i efecte de conèixer la relació amb els seus progenitors i determinar custòdies i estances. És a porta tancada, sense presència de cap progenitor i es recull en un document un breu resum d'allò exposat.

17.6 Oficina d'atenció a la víctima del delictes

Servei gratuït que ofereix atenció, suport i orientació a les **víctimes i persones perjudicades per un delictes o falta**, i punt de coordinació de les ordres de protecció de les víctimes de violència domèstica i de gènere que adopten els òrgans judicials a Catalunya.

Aquestes oficines depenen de la **Direcció General d'Execució Penal a la Comunitat** i de Justícia Juvenil i tenen com a finalitat oferir a les víctimes informació i suport perquè puguin exercir els drets que els reconeix la legislació vigent, així com una atenció integral per potenciar la recuperació personal i reduir la victimització.

Amb aquest servei es pretén:

- **Promoure els drets** de les víctimes i potenciar l'aplicació i desenvolupament del marc normatiu.
- **Fer de pont** entre les víctimes i les instàncies judicials que intervenen en el procés.
- **Prestar una atenció integral** que eviti la revictimització, minimitzi les seqüeles i potenciï la recuperació psicosocial.
- **Informació i assessorament.** Assessoren sobre els drets des d'abans d'interposar la denúncia fins a la resolució judicial. Informació sobre dret d'assistència jurídica gratuïta i el torn d'ofici. Assessoren sobre el paper en el procés judicial. Informació sobre com sol·licitar una ordre de protecció i del que això significa. Informació dels ajuts econòmics als quals pot tenir dret pel fet d'haver patit determinats delictes. Informació i oferiment d'atenció integral, tal com preveu la Llei 29/2011, de 22 de setembre, de reconeixement i protecció integral a les víctimes del terrorisme.
- **Acompanyament al llarg de tot el procediment** judicial i en particular:
  - Preparació per a l'acte de judici oral.

- Sol·licitud de les mesures de protecció necessàries que garanteixin la intimitat i seguretat (principalment en agressions sexuals i violència domèstica o de gènere)
- Assistència, si és necessari, als actes judicials.
- Informació de les ordres de protecció, contingut i durada de les mesures adoptades, així com de la situació penitenciària de la persona imputada.
- **Suport emocional i atenció psicològica.**
- **Ofereixen ajuda** per a definir i resoldre amb autonomia la situació personal. Ofereixen ajuda en el procés de recuperació, oferint orientació i atenció psicològica per pal·liar les seqüeles del delicte.
- **Derivació i coordinació** amb els serveis de la xarxa comunitària. Ofereixen ajuda per a contactar amb els serveis de la xarxa social i/o assistencial i recursos especialitzats.

SERVEI D'ACOMPANYAMENT A LES VÍCTIMES DEL DELICTE

El **Servei d'Acompanyament a les Víctimes del Delicte** en seu judicial del Departament de Justícia té com a objectiu **informar, assessorar, donar suport i atendre**, tot realitzant, si escau, un treball de **contenció i suport emocional**, a les víctimes de qualsevol delicte en el moment de l'acte de judici oral i també a les víctimes de violència de gènere en el moment de la compareixença davant dels Jutjats de Violència sobre la Dona.

Aquest servei s'adreça a les persones **víctimes d'un delicte de violència de gènere** en el moment de la compareixença davant del Jutjat de Violència sobre la Dona (o en els Jutjats d'Instrucció especialitzats)

Aquest servei comporta la presència d'un equip de 46 professionals especialitzats en l'àmbit de la psicologia, la criminologia, l'educació social i el treball social, distribuïts pel territori de Catalunya, que garanteixen la cobertura i la prestació del Servei als 49 partits judicials d'arreu de Catalunya.

Tal com determina la Llei 4/2015, de 21 d'abril, de l'Estatut de la víctima del Delicte i la Llei Orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de mesures de protecció integral contra la violència de gènere, l'objectiu del servei és **oferir acompanyament físic a les víctimes** especialment vulnerables o que ho necessitin en el moment del judici, tot donant suport psicològic i emocional abans, durant i després de la vista oral o de la compareixença davant els jutjats de violència sobre la dona, alhora que vetllaran perquè s'apliquin els elements físics de **protecció visual**, com ara la col·locació de mampares o que la víctima i l'agressor utilitzin circuits alternatius en els jutjats per tal que no es puguin trobar.

L'accés de les víctimes al servei d'acompanyament (SAVD) per aquesta atenció es pot produir per:

- Derivació dels òrgans judicials
- Derivació de Cossos i Forces de Seguretat (ME, Policia local...)
- Derivació de Serveis especialitzats de la xarxa o de l'àmbit d'execució penal
- Sol·licitud de la pròpia víctima o del seu/va lletrat/da
- Detecció de la necessitat per part de les Oficines d'atenció a la víctima del delictes

Servei d'informació i orientació telemàtica a la víctima del delictes

El servei d'informació i orientació a persones víctimes d'un delictes (**SIOVD**) és un servei gratuït que funciona de dilluns a divendres, de 8 a 22 hores. S'hi pot accedir a través de:

- telèfon: 900 12 18 84

- correu electrònic: infovictimesdelictes.justicia@gencat.cat

L'objectiu d'aquest servei és **informar, assessorar, orientar, derivar** i, si escau, dur a terme un **treball de contenció i suport emocional**, les persones que es consideren **víctima d'un delictes, tant abans com després del procés penal**, tal com determina la Llei 4/2015, de 27 d'abril, de l'Estatut de la víctima del delictes.

Atén i orienta les demandes d'informació i assessorament de qualsevol persona que hagi estat o se senti víctima d'un delictes, i, si s'escau, **les deriva** directament a les oficines d'atenció a la víctima del delictes o als equips de justícia restaurativa del Departament de Justícia.

Les persones que accedeixin al servei es poden expressar en **diferents llengües**, com ara català, castellà, anglès, francès, alemany i àrab.

Sobre què informa:

- Les mesures d'assistència i suport disponibles, siguin de caire mèdic, psicològic o material.
- El dret a denunciar i, si escau, del procediment per presentar una denúncia, i del dret a facilitar els elements de prova a les autoritats encarregades de la investigació.
- El procediment per obtenir assessorament i defensa jurídica i, si escau, de les condicions en què es pot obtenir gratuïtament.
- La possibilitat de sol·licitar mesures de protecció.
- Les indemnitzacions a què es pugui tenir dret.
- Els serveis d'interpretació i traducció disponibles.
- Les ajudes i serveis auxiliars per a la comunicació disponibles.
- El procediment que cal seguir perquè la víctima pugui exercir els seus drets si resideix fora de l'Estat espanyol.
- Els recursos que es poden interposar contra les resolucions que es considerin contràries als seus drets.

- Les dades de contacte de l'autoritat encarregada de la tramitació del procediment i de quins són els canals per comunicar-s'hi.
- Els supòsits en els quals es pot obtenir el reemborsament de les despeses judicials.
- El dret que se li notifiquin les resolucions a les quals es refereix l'article 7 de la Llei de l'Estatut de la víctima del delictes, si la víctima ho sol·licita. En concret, se l'informarà del procediment per sol·licitar-ho i se la derivarà a l'oficina d'atenció a la víctima del delictes corresponent.
- Els serveis de l'entorn més propers a què pot acudir: serveis socials, sanitaris, policials i judicials.

17.7 Punt de Trobada

Recurs **gratuït del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies** de la Generalitat de Catalunya, destinat a **atendre i prevenir, en un lloc neutral i transitori i en presència de personal qualificat**, la problemàtica que sorgeix en els processos de conflictivitat familiar i, en concret, en el compliment del **règim de visites dels fills i filles** establert per als supòsits de **separació o divorci** dels progenitors o per al supòsit d'exercici de la tutela per part de l'Administració pública, amb la finalitat d'assegurar la protecció del menor.

Objectius:

- Facilitar la trobada dels infants amb el progenitor no custodi o amb altres familiars en un espai adient.
- Afavorir que les visites o el moment del lliurament i la recollida dels infants es desenvolupi en un entorn de protecció.
- Preservar la vinculació dels infants amb els seus progenitors o altres familiars.
- Tractar d'evitar la irrupció de la conflictivitat familiar durant les visites o, en cas que es doni, pal·liar-ne les conseqüències.

Destinatari:

-Progenitors implicats en processos de nul·litat, separació o divorci, o bé per ruptura o manca de convivència entre els progenitors, i que presentin dificultats o limitacions en alguna àrea de la capacitat parental, derivades de les circumstàncies familiars o d'alguna problemàtica personal i/o social, que fan recomanable que el compliment del règim de visites es realitzi en un entorn supervisat i neutral.

-Avis i/o àvies (o d'altres familiars) que se'ls atorgui un **dret de visita** en una resolució judicial cautelar o ferma, i no tinguin la possibilitat de concretar-se en un entorn de caire normalitzat, per les particularitats de la situació, als casos en què els menors estiguin sota la guarda i custòdia de dones en situació de violència masclista i s'hagi acordat judicialment l'allunyament respecte a la dona.

18. RECURSOS FORA DEL MUNICIPI

18.1 Servei d'Informació i Atenció a les Dones (SIAD. Consell Comarcal Baix Llobregat)

DADES DEL SERVEI: SIAD. Consell Comarcal Baix Llobregat
<p>Adreça: Parc Torreblanca de Sant Feliu Telèfon: 93 557 24 20 Correu electrònic: siad@elbaixllobregat.cat de Llobregat</p>
DESCRIPCIÓ DEL SERVEI
<p>Informar i orientar sobre recursos comarcals adreçats a les dones.</p> <p>Coordinar la prestació del servei d'atenció psicològica i assessorament jurídic, el qual només s'ofereix a les dones dels municipis de menys de 20.000 habitants de la comarca, ja que els municipis de més de 20.000 habitants tenen el seu SIAD propi.</p> <p>Elaborar documents tècnics adreçats a la ciutadania (com la guia de suport per dones víctimes de violència masclista o la guia de suport per mares i pares amb filles adolescents víctimes de violència masclista), així com materials de treball per les professionals de la comarca (com són el protocol marc de dol per casos de femicidi o el protocol marc d'actuació per casos d'agressions sexistes i/o per expressió de gènere en entorns d'oci).</p> <p>Liderar la comissió comarcal de violència masclista, aportant continguts d'interès i presentant recursos i serveis de l'àmbit a totes les tècniques d'igualtat i SIAD's de la comarca, així com al Grup Regional d'Atenció a la Víctima de Mossos d'Esquadra, la Subdirecció General contra les Violències Masclista i l'Institut Català de les Dones.</p> <p>Oferir orientació i assessorament tècnic especialitzat a les professionals de serveis socials de la comarca, en casos de violències masclistes.</p> <p>Fer formació a professionals de la comarca sobre l'abordatge de casos de violències masclistes, a demanda.</p> <p>Participació en les comissions de treball i protocols municipals de violències masclistes de la comarca, on es convidi a participar el servei.</p> <p>Derivació a serveis especialitzats, en cas de que sigui necessari, per fer un abordatge integral de cada cas.</p>

Participació en accions de sensibilització, com la marxa del 25N.

Participació en el Congrés de Dones del Baix Llobregat, que es fa cada 4 anys a la comarca, en el que hi ha diferents comissions de treball especialitzades en violències masclistes.

ACTUACIONS EN CASOS DE VIOLÈNCIA MASCLISTA

En els casos de violència masclista, des del SIAD, a través del servei d'atenció psicològica i assessorament jurídic, s'acompanya a la dona a identificar la situació que està patint i decidir com sortir d'aquesta situació, facilitant-li recursos per assolir aquest fi.

Un cop identificada la violència masclista i/o en els casos en els que hi hagi fills/es víctimes, es farà derivació als SIE's: als serveis especialitzats en la intervenció i recuperació de violències masclistes.

ACCIONS PER NIVELL D'ACTUACIÓ

Prevenió	accions de sensibilització pel 25N, formació i assessorament especialitzat a professionals en casos de violències masclistes, i elaborem materials com guies de suport i protocols per professionals.
Detecció	treballem conjuntament amb els serveis derivants, per detectar els casos de violència masclista que puguin tenir, i orientar-los, fent les derivacions oportunes, per a la seva atenció i recuperació.
Atenció	oferim atenció psicològica i assessorament jurídic a dones víctimes de violència masclista dels municipis de menys de 20.000 habitants de la comarca, ja que els municipis de més de 20.000 habitants tenen SIAD propi (com és el cas de Sant Andreu de la Barca).
Recuperació	el servei d'atenció psicològica inicia el procés de suport terapèutic per ajudar a la dona a sortir de la situació de violència en la que es troba i/o deriva el cas al SIE: al servei especialitzat en la intervenció i recuperació de violències masclistes.
RECURSOS	
	Disposem d'una tècnica de SIAD a jornada completa, una psicòloga a 12 hores setmanals i una advocada a 6 hores mensuals, per prestar el servei.

ALTRES CONSIDERACIONS

Coordina ció/deriva ció	Ens coordinem amb els serveis socials de l'àrea bàsica, amb els serveis sanitaris i educatius dels municipis de la comarca, amb els SIAD's i tècniques d'igualtat, amb el Grup Regional d'Atenció a la Víctima de Mossos d'Esquadra, amb les referents del SOC especialitzades en casos de violència masclista, amb la Subdirecció General contra les Violències Masclistes i amb l'Institut Català de les Dones.
Recollida d'informac ió	tot es registra al programa Hèstia

18.2. Servei d'atenció Integral (SAI) del Consell Comarcal

El Servei d'Atenció Integral Baix Llobregat és un servei adreçat principalment a les persones LGBTI dels municipis de menys de 20.000 habitants de la comarca del Baix Llobregat, i de tots aquells municipis que no disposin d'un Servei d'Atenció Integral municipal.

És un servei de proximitat on es poden adreçar qüestions sobre diversitat sexual, orientació sexual i identitat o expressió de gènere.

Ofereix una atenció integral a les persones LGBTI donant suport específic per presentar incidències i denúncies per discriminació per raó d'orientació sexual, identitat de gènere o expressió de gènere i per realitzar determinats tràmits.

18.3. Servei d'Intervenció Especialitzada. SIE Baix Llobregat

DADES DEL SERVEI	
Adreça: C/ Joana Raspall 38-40. Sant Feliu de Llobregat	
Telèfon: 930000521	
Correu electrònic: siebl.tsf@gencat.cat	
Breu descripció del servei	El servei en sí mateix està especialitzat i actua de manera interdisciplinària en violència masclista. Els objectius generals : -oferir a les dones i llurs filles i fills que han patit o pateixen violència masclista atenció integral, informació i recursos, en el seu procés de recuperació i reparació. -incidir en la prevenció, la sensibilització i la implicació comunitària i col·laborar i donar suport i assessorament als municipis, entitats i professionals implicats.

	<p>ACTUACIONS</p> <p>Intervenció individual a les dones i els seus fills/filles (procés descrit en el document)</p> <p>Assessorament i formació a professionals de la xarxa</p> <p>Accions comunitàries de sensibilització i formació a col·lectius, associacions i a població en general</p> <p>Participació en ponències, campanyes i actes institucionals organitzats pels municipis de l'àrea d'actuació</p>
<p>ACCIONS PER NIVELL D'ACTUACIÓ</p>	
<p>Recuperació/ Seguiment de casos</p>	<p>INICIAL</p> <p>1ª FASE: <i>derivació, acollida i valoració</i></p> <p>Aquesta primera fase aniria des del moment en que el SIE rep la derivació per part d'un altra servei o bé des de que la dona fa la demanda d'atenció.</p> <p>Un cop arriba la derivació o demanda directa de la dona se li assigna una professional referent que serà la mateixa durant tot el seu procés en el SIE. Per norma és la TS o la ES. Aquest primer procés d'acollida i valoració generalment el fa la professional que ha estat assignada com a referent tot i que quan es detecta que l'àmbit jurídic està molt actiu és freqüent que la jurista també estigui present en alguna de les sessions.</p> <p>La primera visita que es fa en el Servei és la visita d'acollida per tal de que la dona conegui el servei, conèixer la demanda de la dona i la situació global en la que es troba la dona no només en relació a l'agressor i a la violència sinó també en àmbits com el laboral, jurídic, de xarxa familiar, recursos econòmics... Aquesta valoració pot durar una o varies visites en general entre una i tres visites. Aquesta fase es tanca quan s'elabora conjuntament amb la dona el pla d'intervenció individual a on es recolliran els objectius a treballar, els professionals que intervindran si s'ha de treballar també amb els fills/es o no.</p>

POSTERIOR

2ª FASE: intervenció multidisciplinar

Un cop avaluada la situació de la dona i sobretot recollida la seva demanda s'inclouen en el procés la resta de professionals del centre psicòloga, jurista... per tal de donar una atenció integral. En el cas de que hi hagin menors i es consideri que també han de ser atesos la valoració generalment la fa l'educador social referent d'infància i si detecta presència de simptomatologia integrarà també a la psicòloga infantil.

Paral·lelament també es treballa amb altres professionals de la xarxa per tal de donar una mirada el més àmplia i integral possible al cas.

3ª FASE: Alta i seguiment post-alta

Un cop assolits els objectius proposats, finalitzat el procés de recuperació i de millora de la dona i dels fills/es es tanca amb la dona el seu procés en el SIE tot i que en determinats casos i quan així ho considera el professional es pot establir un seguiment post-alta que garanteixi la continuïtat de la recuperació assolida.

Al treballar per àrees d'intervenció i de manera multidisciplinar els tancaments es poden anar donant de manera parcial d'una o més àrees, tancant el professional d'aquella àrea amb la dona la seva part del procés fins arribar al tancament final per part de la referent del cas.

El model d'intervenció es basa en el model sistèmic, sota aquesta mirada les sessions durant l'intervenció poden ser tant individuals com incloent diferents membres de l'unitat familiar, generalment mare i fills/es tot i que en alguns casos també es pot incloure algun membre de la família extensa com avi/a si així ho considera el/la professional.

Paral·lelament també es treballa amb teràpia de grups. Els grups que funcionen de manera estable en el SIE són els grups terapèutics de dones, fills/es, mares i fills/es els grups multifamiliars a on poden intervenir diferents membres de la família i des de fa dos temporades el grup xarxa liderat e integrat per dones que han fet tot el seu procés terapèutic en el SIE i que volen donar continuïtat al

	vincle que han establert en el grup.
ALTRES CONSIDERACIONS	
Coordinació/derivació	<ul style="list-style-type: none"> • Equips de serveis socials • Equips salut • Cossos de seguretat • Equips educatius Altres professionals de l'àmbit públic o privat

19. SERVEI D'INTERVENCIÓ EN CRISIS GREUS

En casos de crisis greus (o extremes) generades en l'àmbit de la violència masclista, cal oferir a la pròpia dona i al seu entorn més immediat, especialment filles i fills, un suport ràpid i eficaç per tal de recuperar un dany psicològic irrecuperable. A la vegada, la comunitat on s'ha produït la crisi també queda afectada per l'impacte de la situació de violència i això és especialment greu si el resultat és de mort i si ha tingut lloc en petits nuclis urbans on el grau de coneixença i de relació entre les persones és més evident.

Amb la voluntat de garantir una atenció immediata i especialitzada a les persones directament afectades per un acte greu de violència masclista i facilitar, així mateix, el treball comunitari de prevenció d'aquest problema, l'Institut Català de les Dones posa a disposició de tots els ens locals de Catalunya aquest servei, el qual hauria de ser activitat de forma complementària a les actuacions iniciades pels recursos més propers.

En què consisteix aquesta intervenció?

La intervenció consisteix en una assistència psicològica immediata i d'una durada limitada. Les i els professionals es desplacen fins al lloc de l'incident en el termini de temps més breu possible, atès que aquest factor és determinant en aquestes situacions.

L'objectiu és mobilitzar els recursos de les persones afectades per influir positivament en el funcionament psicològic durant el període de crisi, de dol i de patiment extrem.

A qui va adreçada?

- A les dones víctimes d'actes greus de violència masclista.
- A les filles i fills. I a l'entorn familiar de la víctima.

- A les i als professionals implicats en l'ajuda a aquestes víctimes

Què permet la intervenció?

- Atenuar l'esdeveniment estressant i alleugerir l'impacte immediat mitjançant una primera ajuda emocional.
- Limitar els trastorns psicològics a mitjà llarg termini, especialment la patologia de l'estrès posttraumàtic.
- Enfortir els recursos naturals de les persones per fer front al que ha succeït, activant les seves capacitats manifestes i latents.

Quines altres intervencions inclou?

Aquest servei també inclou l'oferiment de xerrades i altres intervencions comunitàries amb entitats i associacions del municipi o comarca, per actuar en la prevenció de la violència masclista a través de la sensibilització social.

Com funciona el servei?

- Està destinat a alleugerir el dolor i el patiment de les filles i fills altres familiars, així com el de les persones professionals que han estat implicades en l'ajuda a la víctima.
- Està enfocat a facilitar un procés de reparació de les conseqüències traumàtiques del que ha succeït.
- Ofereix suport i recursos professionals immediats a fi i efecte de facilitar la resolució de la crisi de la forma més constructiva possible.

Totes les intervencions es desenvolupen en coordinació amb els recursos professionals que ja existeixen a la localitat de les persones afectades, és a dir, en col·laboració amb l'ajuntament i/o el consell comarcal corresponent.

Cada intervenció inclou una avaluació de les necessitats de derivació del cas als serveis corresponents i es realitza un acompanyament a mitjà termini, en cas que calgui.

L'equip del servei està format per psicòlogues i psicòlegs experts en situacions de crisi i en mètodes de reparació de les seqüeles greus de la violència en les víctimes i el seu entorn familiar i social.

Qui pot demanar el servei?

- Qualsevol ajuntament i consell comarcal, previ consentiment de la dona agredida o del seu entorn familiar.

Com es pot demanar el servei?

- A través de la línia d'atenció a les dones en situació de violència 900 900 120.

20. INTERVENCIÓ AMB HOMES QUE EXERCIXEN VIOLÈNCIA

L'objectiu principal és facilitar la derivació dels homes que sol·licitin ajut als serveis especialitzats, tanmateix com afavorir la seguretat de la víctima.

-Serveis d'atenció a homes (SAH) Homes, majors de 18 anys. Que viuen o treballen a Barcelona. c/ Garcilaso, 23-27. Tel 933 491 610

-Conexus c/ Consell de Cent, 419, 08009 .Barcelona. Tel 93 217 16 46

-Fundació IRES c/ Àlaba, 61, 08005. Barcelona. Tel 93 486 47 50

-Fundació AGI c/ Pau Claris, 138, 08009. Barcelona. Tel 93 488 08 45

- Homes Igualitaris c/ Vilamarí, 31, baixos. Barcelona. Tel 93 42468 70

-Associació Benestar i Desenvolupament c/ Quevedo, 2. Barcelona. Tel 93 289 05 30

ANNEXOS

1.- LLISTAT DE SERVEIS I RECURSOS

MOSSOS D'ESQUADRA

Av. Mancomunitats Comarcals, 11, 08760 Martorell, Barcelona
Telèfon: 936 93 51 10

POLICIA LOCAL

Pl.Ajuntament , 1 (planta baixa. Ajuntament)
Telèfon: 936 53 05 05

SANITAT

SALUT PUBLICA: 2ª planta Ajuntament
Telèfon: 93 635 64 00

SALUT PUBLICA PRIMÀRIA

- **CAP Sant Andreu de la Barca:** Av. Constitució 37, (Sant Andreu de la Barca), 93 653 00 99.
- **Consultori local La Solana- CUAP:** C/ Sant Felip Neri, 18, Local 2, (Sant Andreu de la Barca). 936356651
- **Atenció Salut Sexual i Reproductiva (ASSIR):** c/Puig del Ravell, 10-14, Martorell, 937 750 269.
- **Hospital de referència:** Fundació Hospital Sant Joan de Déu de Martorell. Avinguda de Mancomunitats Comarcals, 1-3 (Martorell), 937 742 020
- **Centre de Salut Mental d'Adults (CSMA) i Infantojuvenil (CSMIJ):** c/ Puig del Ravell, 10, Martorell (08760).
- **Centre d'Atenció i Seguiment a les Drogodependències (CASD):** Av. Mancomunitat Comarcals, 9 Martorell, 93 774 84 59.

SIAD MUNICIPAL

Plaça de l'Ajuntament, 1
Telèfon: 93 635 64 00

SERVEIS SOCIALS BÀSICS

Equip Bàsic d'Atenció Social Primària del municipi. (EBASP)
Segona planta de l'Ajuntament de Sant Andreu
Telèfon: 936356402. Mail: ssocials@sabarca.cat

JOVENTUT

Edifici de l'Ajuntament / centre cultural Aigüestoses

PROMOCIÓ ECONÒMICA-OCUPACIÓ

Edifici Escoles Velles. Carretera de Barcelona, 1 Sant Andreu de la Barca

EDUCACIÓ

- **Escola Bressol Municipal El Trenet.**
C/Francesc Macià, 27
- **Escola Bressol Municipal El Cavallet**
C/ Anòia, 27
- **Escola Bressol Municipal Casa Pedemonte**
Carretera Barcelona, 57-59
- **Escola Primària JJ Ortíz**
C/ Josep Garraf, 10
- **Escola Primària Josep Pla**
C/ Josep Pla, 2
- **Escola Vall de Palau**
C/ Urgell 9
- **Escola Àngel Guimerà**
C/ Bonaventura Pedemonte 2. Tèlèfon. 93 653 06 79
- **Escola Can Salvi**
Avinguda Constitució, 59
- **Escola Joan Maragall**
C/ Catalunya, 37
- **Escola Sant Andreu**
Carrer Josep Tarradellas 30-38
- **IES Sant Andreu**
c/ Bonaventura Pedemonte, 2
- **IES El Palau**
c/ Empordà 7-13
- **IES Montserrat Roig**
Passeig Rafael de Casanova, 2

SIAD. CONSELL COMARCAL DEL BAIX LLOBREGAT

Parc Torreblanca, s/n. Sant Feliu de Llobregat

Tèlèfon: 93 557 24 20. Mail: siad@elbaixllobregat.cat

SAI. CONSELL COMARCAL DEL BAIX LLOBREGAT

Parc Torreblanca, s/n. Sant Feliu de Llobregat

Tèlèfon: 936852400. Ext 631. Mail: sai@elbaixllobregat.cat

SERVEI D'INTERVENCIÓ ESPECIALITZADA (SIE Baix Llobregat)

C/ Joana Raspall 38-40. Sant Feliu de Llobregat

Tèlèfon: 930000521. Mail: siebl.tsf@gencat.cat

URGÈNCIES

- **EMERGÈNCIES 112**
- **Línia d'atenció a la dona en situació de violència 900 900 120**
- **INSTITUT CATALÀ DE LES DONES.**
Pl. Pere Coromines, 1.08001 Barcelona.Tel. 93 495 16 00 (24 hores)

2.- REFERÈNCIES ESTADISTIQUES

Per consultar les dades actualitzades es poden consultar diferents bases de dades:

-Línia 900 900 120 d'atenció a les dones en situació de violència masclista

<https://dones.gencat.cat/ca/ambits/Observatori-de-la-Igualtat-de-Genere/violencies-masclistes/dades-sobre-la-linia-900-900-120/>

-Departament d'Interior

https://mossos.gencat.cat/ca/els_mossos_desquadra/indicadors_i_qualitat/dades_obertes/catalog_dades_obertes/Violencia-masclista-i-domestica/

-Ministerio de Igualdad

<https://violenciagenero.igualdad.gob.es/violenciaEnCifras/home.htm>

-Poder Judicial

<https://www.poderjudicial.es/cgpj/es/Temas/Estadistica-Judicial/Estadistica-por-temas/Datos-penales--civiles-y-laborales/Violencia-domestica-y-Violencia-de-genero/Datos-sobre-Violencia-sobre-la-mujer-en-la-estadistica-del-CGPJ/>

- Observatori Català de la Justícia en Violència Masclista

<http://cejfe.gencat.cat/ca/observatori/>

-Feminicidio.net

<https://feminicidio.net/>

3. MARC LEGAL

- Àmbit Internacional:

La Convenció sobre l'eliminació de totes les formes de discriminació contra la dona (CEDAW), adoptada per l'Organització de Nacions Unides en 1979 i firmada per Espanya en 1980 i ratificada posteriorment a l'any 1984.

La Conferència Mundial de Drets Humans celebrada a Viena l'any 1993. que va suposar un també reconeixement dels drets de les dones com a drets humans.

La Declaració sobre l'eliminació de la violència contra la dona ONU.

La Declaració i Plataforma d'Acció de Beijing (Declaració de Beijing) 1995 i Beijing + 5.

La Resolució 61/143 (2006) de l'Assemblea General de Nacions Unides.

- Àmbit Europeu:

El 1986, al Parlament Europeu, es planteja per primera vegada el problema de la violència contra les dones, mitjançant la Resolució sobre agressions a la dona.

El 1994, el Parlament Europeu adopta la Resolució sobre violacions de les llibertats i drets fonamental de les dones.

El 1997, s'impulsa la Iniciativa Daphne per donar suport als països perquè desenvolupin programes d'acció comunitària adreçats a promoure mesures preventives per combatre la violència sobre les dones, els i les menors i els adolescents.

Llei 23/2014, de 20 de novembre, de reconeixement mutu de resolucions penals a la Unió Europea.

Llei Orgànica 7/2014, de 12 de novembre, sobre intercanvi d'informació d'antecedents penals i consideració de resolucions judicials penals a la Unió Europea.

Conveni del Consell d'Europa sobre prevenció i lluita contra la violència contra les dones i la violència domèstica.

En l'àmbit europeu, la norma més rellevant en la matèria és el **Conveni d'Istanbul**, sobre prevenció i lluita contra la violència contra la dona i la violència domèstica, adoptat pel Consell d'Europa l'any 2011 i que va entrar en vigor de forma general i per a Espanya l'1 d'agost de 2014.

El Conveni d'Istanbul és un instrument summament important, ja que suposa el primer mecanisme jurídic vinculant a Europa per "protegir, prevenir, perseguir i eliminar totes les formes de violència contra les dones". A més es pot considerar un dels tractats internacional de major abast per fer front a aquesta greu violació dels drets humans, establint una tolerància zero pel que fa a la violència cap a la dona.

El Conveni en qüestió reconeix la violència masclista com una violació i vulneració dels drets humans i, per tant, es crea una responsabilitat vers els Estats Membres en cas de no actuar ni respondre de manera adequada enfront d'aquest tipus de violència. En el Conveni s'estableixen les obligacions dels Estats en matèria de prevenció, protecció i persecució judicial, i consagra l'obligació internacional dels Estats de Diligència Deguda per "prevenir, investigar, castigar als quals cometen el delictes, protegir a les víctimes i reparar els danys".

-Àmbit Estatal

la Llei 27/2003 reguladora de l'Ordre de Protecció

Llei Orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de Mesures de Protecció Integral contra la Violència de Gènere

LO 3/2007, de 22 de març, per a la Igualtat Efectiva de Dones i Homes.

Llei Orgànica 1/2015, de 30 de març, per la qual es modifica la Llei Orgànica 10/1995, de 23 de novembre, del Codi Penal

Marc normatiu amb relació a les dones immigrades víctimes de violència de gènere

Llei Orgànica 4/2015, de 27 d'abril, de l'Estatut de la víctima del delictes

Reial Decret 1109/2015, d'11 de desembre, pel qual es desenvolupa la Llei 4/2015, de 27 d'abril, de l'Estatut de la víctima del delictes, i es regulen les Oficines d'Assistència a les Víctimes del Delictes

Llei Orgànica 8/2015, de 22 de juliol, de modificació del sistema de protecció a la infància i a l'adolescència

Reial decret llei 9/2018, de 3 d'agost, de mesures urgents per al desenvolupament del Pacte d'Estat contra la violència de gènere.

-Àmbit Autonòmic i Local:

Llei 5/2008 del dret de les dones per a l'erradicació de la violència masclista

Llei 17/2015, de 21 de juliol, d'igualtat efectiva de dones i homes

Decret 60/2010, d'11 de maig, de la Comissió Nacional per a una Intervenció Coordinada contra la Violència Masclista

Decret 123/2010, de 7 de setembre, del Fons de garantia de pensions i prestacions

Decret 80/2015, de 26 de maig, de les indemnitzacions i ajuts per a dones víctimes de violència masclista que estableixen l'article 47 de la Llei 5/2008, i l'article 27 de la Llei orgànica 1/2004

Article 9 del Decret 305/2016, de 18, d'octubre, que regula el Grup d'Anàlisi dels casos d'homicidi per violència masclista

Disposició addicional tercera del Decret 144/2017, de 26 de setembre, que regula el Centre d'Estudis, Recerca i Capacitació sobre Violència Masclista

---

Llei 17/2020, del 22 de desembre, de modificació de la Llei 5/2008, del dret de les dones a erradicar la violència masclista

---

4.-VALORACIÓ DEL RISC

RVD-BCN

Protocol de valoració del risc de violència de parella contra la dona

Núm. d'expedient / Núm. d'història: _____ Data de la valoració: / /

Nom i cognoms de la dona: _____

DNI / NIE / Passaport: _____ Data de naixement: / /

Història de conducta violenta de la parella o exparella

	SÍ	NO	ES DESCONEIX
1 Agressions o violència física i/o sexual en els últims 18 mesos cap a la dona o cap a parelles anteriors.	☐	☐	☐
2 Agressions o violència vers terceres persones siguin familiars (fills/filles o d'altres) o no.	☐	☐	☐
3 Agressions a la dona quan estava embarassada.	☐	☐	☐
4 Antecedents policials/judicials de violència vers la parella/exparella (parella actual o altres parelles en episodis anteriors).	☐	☐	☐
5 L'agressor ha trencat mesures judicials de protecció de la dona.	☐	☐	☐

Amenaces i/o abusos greus contra la dona

	SÍ	NO	ES DESCONEIX
6 La dona ha rebut amenaces greus i creïbles, i/o amb ús d'armes respecte la seva integritat física.	☐	☐	☐
7 La dona ha patit un abús emocional i verbal greu en els últims 6 mesos.	☐	☐	☐

Circumstàncies agreujants

	SÍ	NO	ES DESCONEIX
8 La dona comunica al presumpte agressor la voluntat de separar-se o fa menys de sis mesos que s'ha produït la separació.	☐	☐	☐
9 Increment en els últims sis mesos en la freqüència o gravetat dels episodis de violència.	☐	☐	☐
10 El presumpte agressor abusa de drogues i/o alcohol.	☐	☐	☐
11 Diagnòstic o història de trastorn mental sever del presumpte agressor.	☐	☐	☐
12 Tinença o fàcil accés a armes per part del presumpte agressor.	☐	☐	☐
13 Intents o idees de suïcidi per part del presumpte agressor.	☐	☐	☐
14 Control extrem dels actes de la dona per gelosia o similar.	☐	☐	☐

Factors de vulnerabilitat de la dona

	SÍ	NO	ES DESCONEIX
15 Aïllament social i/o manca de recursos personals de la dona, i/o la dona justifica la violència exercida del presumpte agressor, i/o presència de fills/filles menors i/o dependents de la dona.	☐	☐	☐

Percepció de la situació de risc per part de la dona

	SÍ	NO	ES DESCONEIX
16 La dona creu que el presumpte agressor és capaç de matar-la personalment o a través de terceres persones.	☐	☐	☐

SUMA DE RESPOTES AFIRMATIVES / VALORACIÓ DEL RISC		TOTAL ES DESCONEIX	
RISC BAIX (d'1 a 7 respostes afirmatives)			
RISC MITJÀ (de 8 a 9 respostes afirmatives)			
RISC ALT (de 10 a 16 respostes afirmatives)			

L'RVD-BCN és útil si es disposa d'informació de 7 o més factors de risc. En cas contrari es recomana no fer valoracions definitives fins a completar el nombre mínim de factors de risc esmentats.

En qualsevol explicació de l'obra autoritzada per la llicència es farà constar l'autoria.

Altres factors clau per valorar el risc que viu aquesta dona i que es troben a faltar a la llista anterior (enumerar però no puntuar)

Està embarassada en el moment de fer aquesta valoració.

Hi ha indicis que la parella o exparella té intenció de matar-la.

Altres (especificar-los):

-

-

-

VALORACIÓ DEL RISC PER PART DEL O DE LA PROFESSIONAL

La valoració del risc per part del o de la professional es fa a partir dels apartats anteriors (puntuació obtinguda, quantitat de factors de risc sense informació i presència d'altres factors de risc importants per aquesta valoració).

RISC BAIX

RISC MITJÀ

RISC ALT

Observacions d'interès

ACTUACIÓ EN FUNCIÓ DE LA VALORACIÓ DEL RISC ACTUALMENT EXISTENT

CIRCUMSTÀNCIES PREVISIBLES QUE PODEN AUGMENTAR EL NIVELL DE RISC EN EL FUTUR (ALERTA)

(Per exemple: l'agressor surt de la presó, l'agressor torna del país d'origen o d'altres destinacions, etc.)

Professional que fa la valoració:

Nom i cognoms o núm. d'identificació:

Adreça electrònica:

Telèfon/s:

Fax:

DNI / NIE / Passaport:

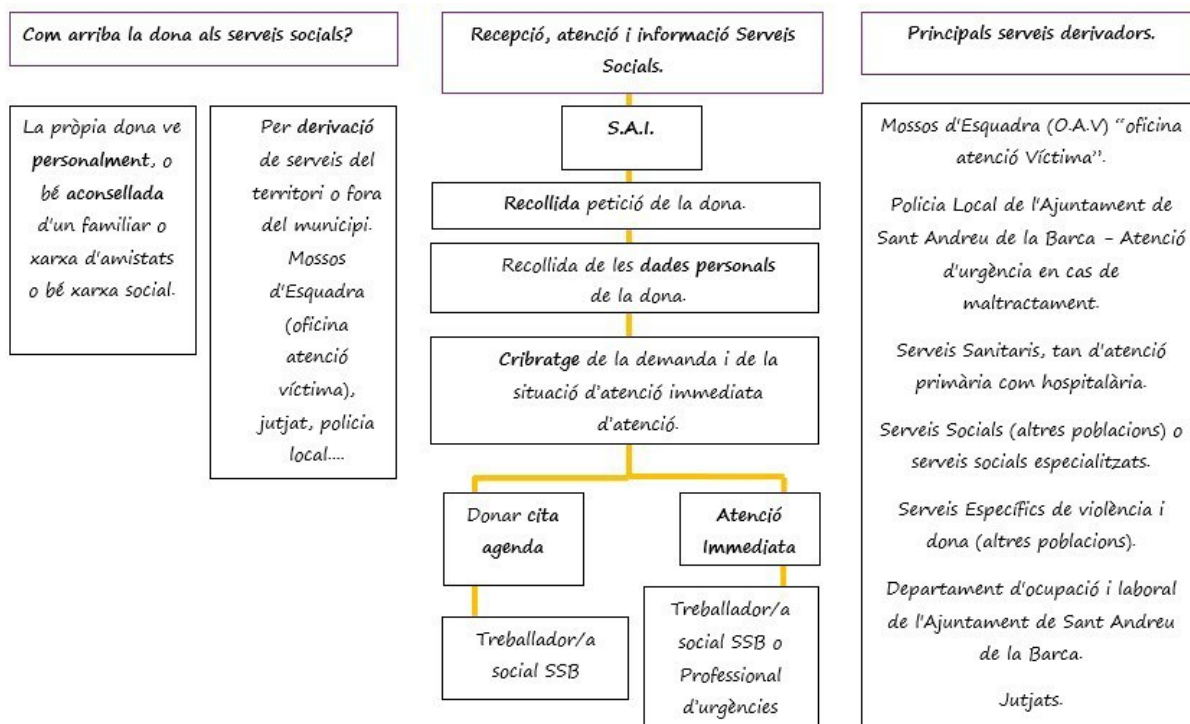
Adreça:

5.-METODOLOGIA / PAUTES D'INTERVENCIÓ SOCIAL EN RELACIÓ ALS CASOS DE VIOLÈNCIA MASCLISTA

Prevenció	<p>Evitar/reduir la violència masclista reduint els factors de risc. Impedir la normalització. Accions de sensibilització</p>	<p>Serveis Socials Bàsics SIAD Activitats comunitàries. Xarxa Social Xarxa Familiar Tallers. Teixit Associatiu</p>
Detecció	<p>Identificació indicadors de risc o de violència tant si apareixen d'una forma primerenca com si es tracta d'una violència cronificada.</p>	<p>SSB/ SIAD i Especialitzats</p>
Atenció	<p>Orientació, assessorament, intervenció i aplicació dels recursos socials, de protecció per eradicar els indicadors de risc o de violència tant si apareixen d'una forma primerenca com si es tracta d'una violència cronificada.</p>	<p>SSB/SIAD i Especialitzats</p>
Recuperació i Protecció	<p>Accions encaminades a realitzar un seguiment i unes derivacions conduïdes a les persones víctimes de violència, per tal de garantir la seguretat de les víctimes o el restabliment d'aquesta situació de seguretat.</p>	<p>SSB/SIAD i Especialitzats</p>

Processos que es donen dins la intervenció social adreçada a la dona en situació de violència de gènere.

Taula I. Recepció de la persona.

Fase d'acollida: Taula II a Taula VII

La fase d'acollida és la primera intervenció social que és dona amb la persona que presenta una situació de violència de gènere i també social. Aquesta acollida pot ser de dos tipus:

L'acollida i la intervenció en situacions de crisi, demanda no expressada i situació cronificada. **(Taula II fins Taula V).**

Les situacions que ens podem trobar son:

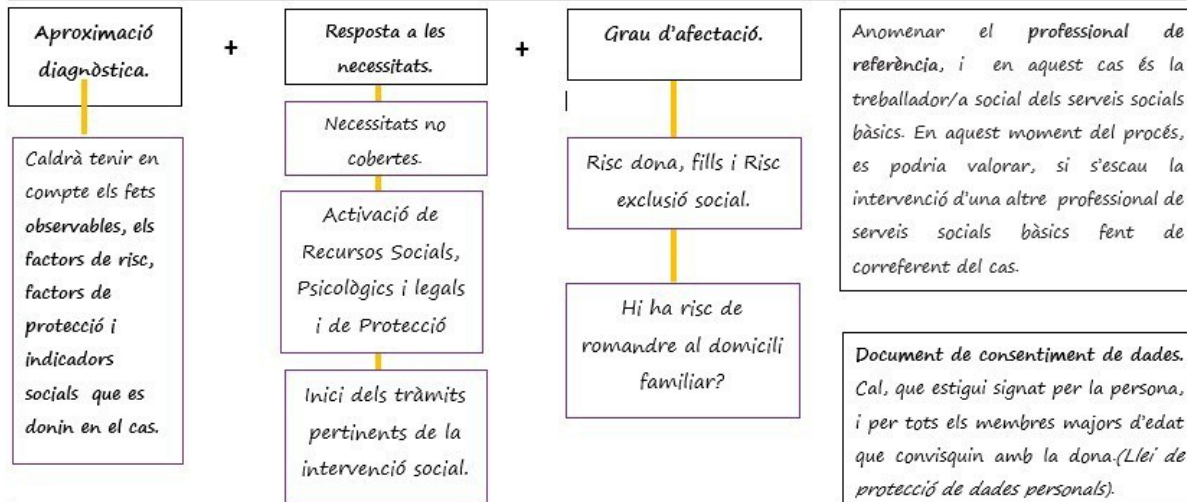
- Situació de crisi que potser urgent o sense caràcter d'urgència.
  - Detecció de casos que no expressen la demanda explícitament de violència masclista.
  - Situació cronificada en el temps.

ACOLLIDA A SERVEIS SOCIALS ÀMBIT DONA EN SITUACIÓ VIOLÈNCIA MASCLISTA.

Derivació: Qui ho deriva / Com ho deriva/ Estat d'urgència a respondre davant necessitat o protecció.

D'on ve la demanda: Pròpia Usuària o per un Professional.

EMPRAR TÈCNICA ENTREVISTA EXPLORATORIA I QÜESTIONARI DE RISC.

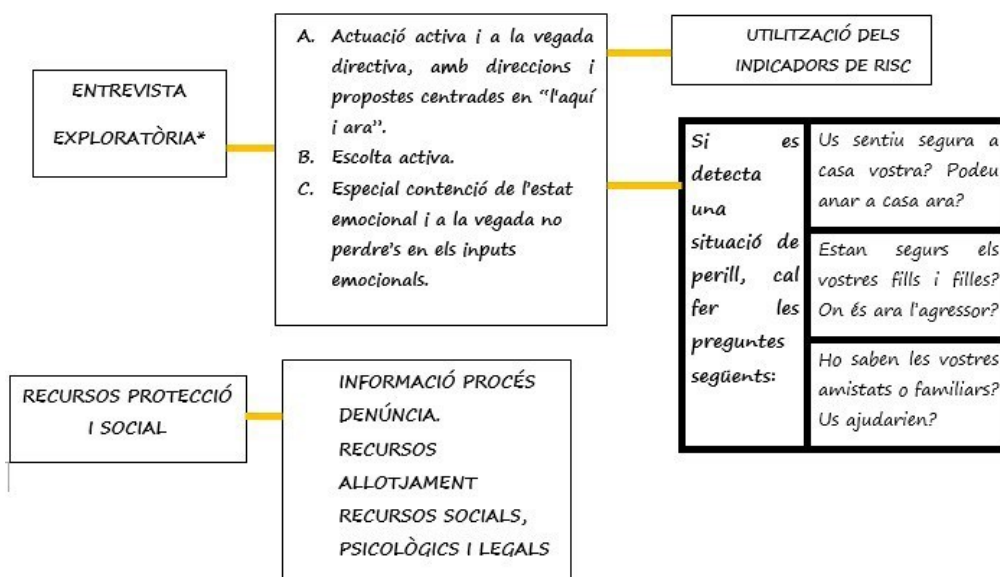

TAULA II

SITUACIÓ DE CRISIS- VIA ATENCIÓ URG

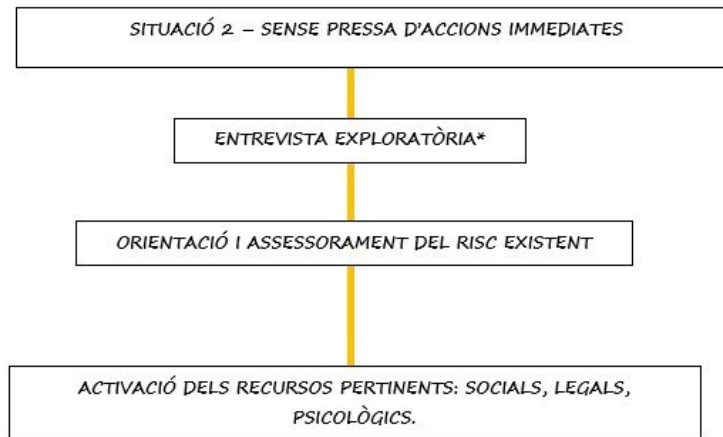
"Donar una resposta ràpida, concreta , centrada i estructurada al que està passant. Per tal, d'arribar a un estat tolerable de confort emocional que permetrà iniciar un desenvolupament de les capacitats pròpies d'ella mateixa per fer front a la situació existent".

SITUACIÓ 1 - PRESSA D'ACCIONS IMMEDIATES

TAULA III

SITUACIÓ DE CRISIS- VIA ATENCIÓ URG

INTERVENCIÓ EN UNA SITUACIÓ CRONIFICADA EN EL TEMPS.

El problema és que per una banda, l'agressor actua de forma molt subtil i continu, i de l'altra, les dones, en la seva majoria, es té imbuït un "concepte d'amor romàntic" que es basa en la submissió, el sacrifici, l'entrega, la qual cosa fa que la dona es troba amb poca capacitat de reacció.

Les mateixes dones, creuen que al conèixer la seva parella, creuen que poden controlar la situació i que elles actuant de manera diferent poden modificar l'actitud de l'altre. La dona creu que allò és passatger i ho justifica constantment, però la realitat és que "allò" es cronifica.

SITUACIÓ DE LA DONA

Dificultat en identificar el problema de la relació abusiva de parella existent. Aquesta dificultat està emmascarada Inconscientment.

Hi ha una mitificació elevada de l'amor romàntic i hi ha la creença que pot aconseguir el canvi de la seva parella, com també hi ha un sentiment de culpa que consisteix en la pròpia dona es qui ha de modificar el seu comportament perquè la relació

La dona no identifica actituds pròpies vinculades a les desigualtats de gènere i a les relacions de parella.

La intervenció social, entre altres, haurà de fer accions, paraules, metàfores, recursos, serveis i altres, perquè la dona pugui anar prenent consciència de les actituds no sanes de la seva parella, amb la finalitat de motivació de canvi de situació.

Quan una dona arriba aquest extrem de la cronificació, el motor de canvi està parat o millor dit, tecnològicament és antic i cal molta reparació, rehabilitació i constància que només es podrà fer, quan aquest motor faci una sospira d'una situació extrema per la vida de la dona o els seus fills i això permetrà iniciar un treball amb la persona.

TAULA IV

INTERVENCIÓ EN DETECCIÓ DE CASOS QUE NO EXPRESSEN LA DEMANDA.

En el treball social, una de les coses que es fa palesa en un gran nombre de famílies, és que la persona arriba al servei amb demanda explícita de necessitat material o infraestructura, i durant el tractament social es pot detectar o entreveure sospites o indicis d'una situació de violència de gènere.

EXPLORAR EL CAMP RELACIONAL I DINÀMICA FAMILIAR.

Com es comuniquen els progenitors.

Quina jerarquia familiar existeix a la llar.

Quines habilitats parentals exerceixen.

Quin tipus de relació mantenen els progenitors i els adults de la casa.

Quin grau de dependència econòmica té aquesta dona dins la seva pròpia família.

Quines decisions pren aquesta dona dins el seu nucli familiar.

Quina posició ocupa la dona en aquest funcionament, dinàmica i jerarquia familiar.

Com és la dinàmica i organització familiar.

Conèixer com ho veu i ho viu la dona.

Introducció abans d'endinsar-nos:

"Avui en dia, la violència masclista o la violència cap a la dona, és un problema molt greu i pel que sembla molt habitual, en que ens arriba diàriament moltes notícies d'actes violents cap a la dona, pel sol fet de ser-ho. Degut a la importància d'aquesta problemàtica, des de serveis socials creiem necessària preguntar i conèixer sobre aquesta temàtica a totes les dones que atenem".

Acompanyament emocional, psicològic, salut, legal i social.

TAULA V

INTERVENCIÓ EN DETECCIÓ DE CASOS QUE NO EXPRESSEN LA DEMANDA.

Eines i Recursos.

Les eines o recursos favorables per aconseguir aflorar cap en fora la situació de violència masclista són:

Indicadors de violència.
El cicle de la violència.

Els mecanismes i les conseqüències.

Aquesta detecció d'indicis de maltractament per part el professional social, també pot ajudar-se de la informació que arriba dels veïns, la família externa o pròpia, l'entorn social, etc, els quals seran de gran ajuda per detectar i assistir aquests casos.

El rol del professional.

Desculpabilització de la dona per les vivències.

Creació d'un espai de confiança i de confidencialitat, per facilitar l'exposició de les seves vivències i emocions.

Actitud empàtica, d'escolta activa.

No imposar-li criteris o decisions. La dona es qui pren les decisions i qui determina el temps de les seves accions. No fer-li creure que tot s'arreglarà fàcilment.

No donar-li falses esperances.

No infravalorar la sensació de perill expressada per la dona.

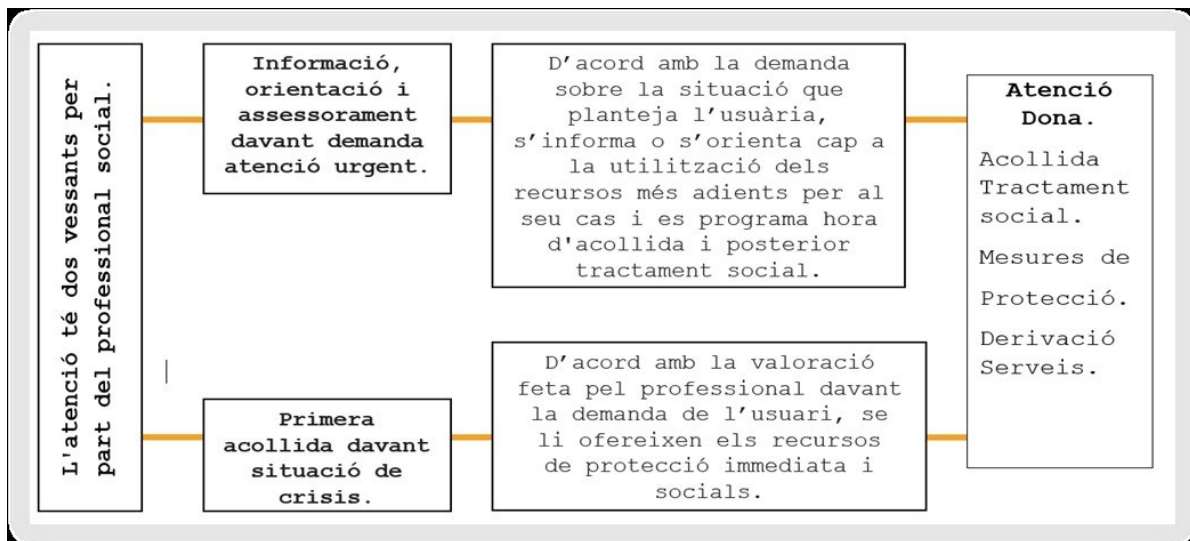
Quan es té indicis o sospites, cal informar i alertar a la dona dels riscos que es poden donar, tant a ella com en els menors, si s'escau.

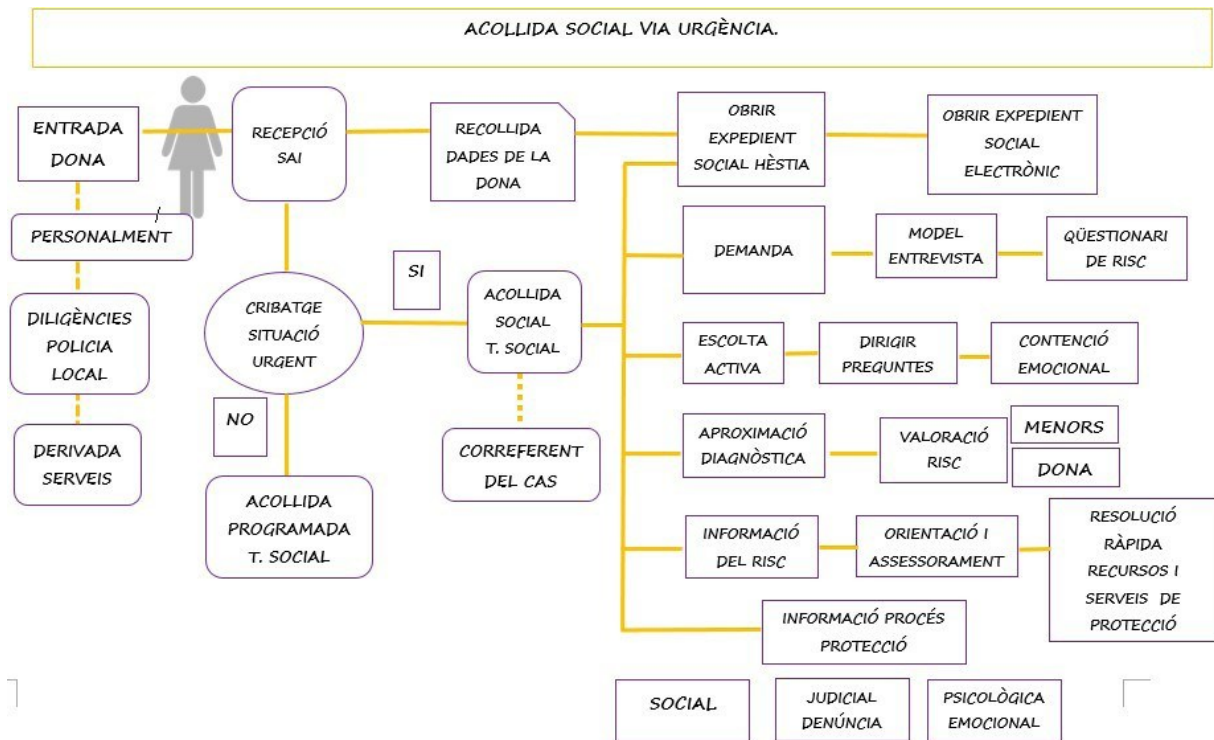
Atenció d'Assessorament i intervenció d'urgències. (Taula VI a la VI)

L'atenció polivalent d'urgències socials té per objectiu facilitar l'accés als recursos socials a tots els ciutadans/es en situació de crisi o risc social.

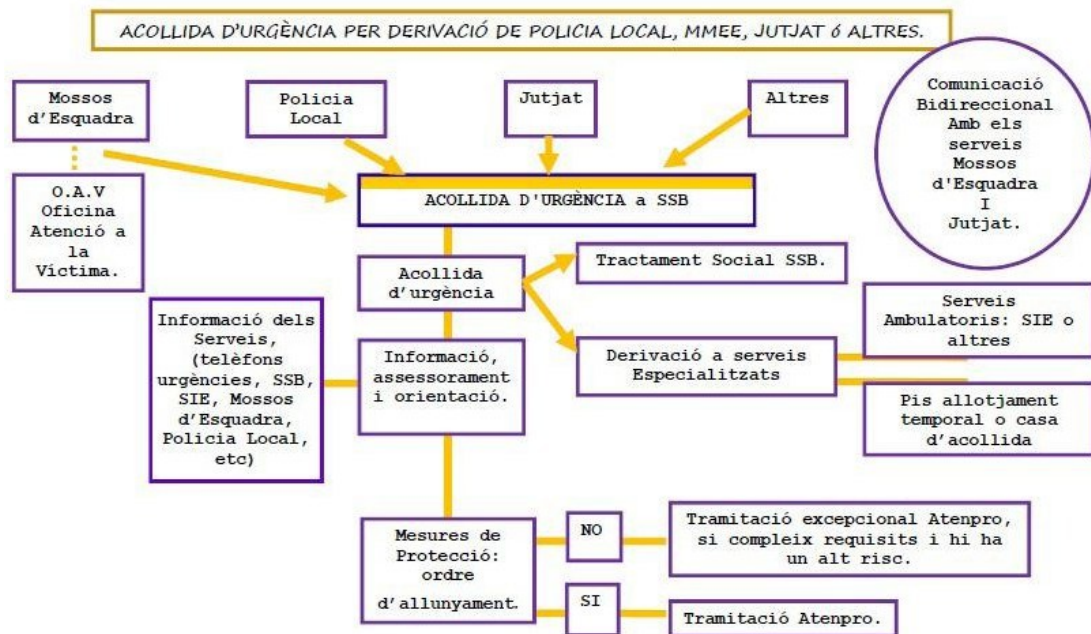
En aquest apartat, "d'assessorament i intervenció d'urgència", s'inclouen aquelles demandes d'informació en les quals està implicada una persona amb una situació susceptible d'atenció social o que requereix una actuació immediata i urgent.

Donar resposta a les persones que no puguin esperar rebre atenció en el torn ordinari per raó de l'especificitat de la seva situació: necessitats puntuals urgents i bàsiques de subsistència i que poden afectar a la integritat de la persona.

TAULA VI

Fase de tractament social: Diagnòstic, Pla de treball, Avaluació i Reprogramació.

La fase de tractament està subjecte a una intervenció continuada en el temps. S'adreça a tots aquelles unitats familiars o unipersonals que es troben dins una

problemàtica o de vulnerabilitat de violència de gènere i que el resultat de l'aproximació diagnòstica ens indica RISC o ALT RISC, com són:

- Risc en la dona que pateix la Violència de Gènere.
- Risc pels Infants i Adolescents.
- Més altres situacions: Dificultat en la inserció laboral, pèrdua habitatge, índex de pobresa, famílies catalogades de multi problemàtiques, etc.

El pla d'intervenció i tractament està estructurat en:

- Diagnòstic social íntegra.
- Aplicació d'un diagnòstic operatiu, que permetrà establir objectius específics que facin referència a les actuacions planificades.

Aquest diagnòstic ha de contemplar tres àmbits de necessitats com són:

AUTONOMIA PERSONAL / ESTRUCTURAL-MATERIAL/ RELACIONAL.

Eines Diagnòstiques socials i valoració de risc a emprar:

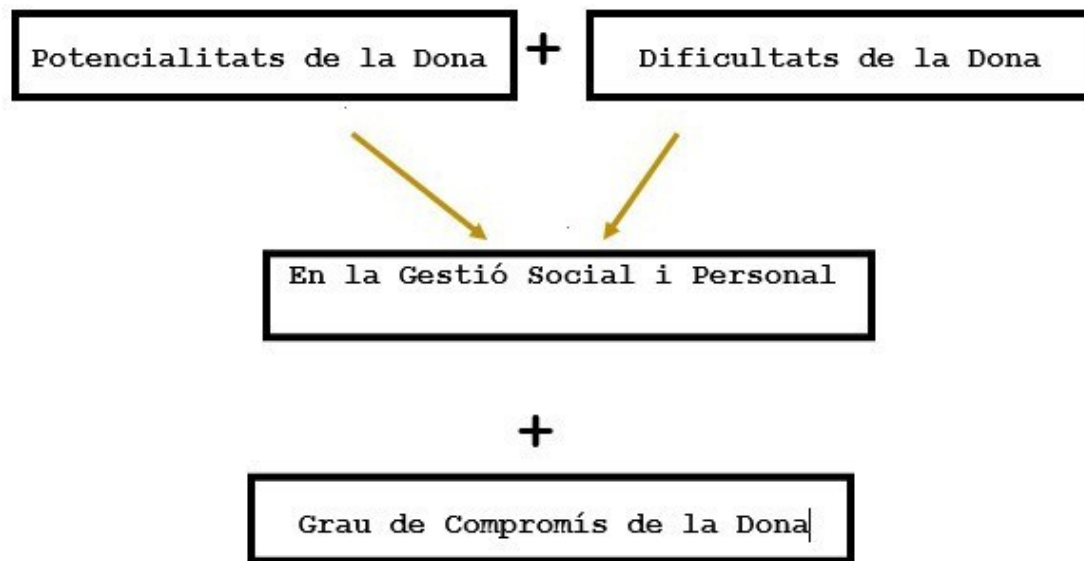
SSM-CAT
DS- DIBA
RVD-BCN

Pla d'Intervenció: Objectius, accions, temporalitat, compromisos.

És el document que segueix i parteix del diagnòstic social, té caràcter dinàmic i pot ser modificat segons evolució del cas. Descriurà en un document signat per les dues parts, dona i professional de:

Quines prioritats i estratègies es plantegen per la intervenció?

Com, quan, i en quins recursos durement a terme la nostra intervenció?

Per l'elaboració d'aquest document també caldrà tenir present les potencialitats i dificultats que té la dona en la seva gestió social i personal i davant d'això, s'haurà de demanar a la dona el compromís fins ella creu que pot arribar. Quan la dona té més dificultats que potencialitats inicialment, caldrà elaborar objectius concrets i a curt termini, ja que això suposarà un al·licient a la dona i al mateix professional, i es punt de garantia pel desenvolupament del treball consensuat per les dues parts.

En aquesta part, també es defineixen els objectius operatius que estaran enllaçats a les accions i activitats per millorar la situació problemàtica.

SOCIAL	VIOLÈNCIA MASCLISTA	INFÀNCIA	DIAGNÒSTIC
Accions adreçades a potenciar l'autonomia de la persona.	Si s'escau.	Si s'escau.	AUTONOMIA DE LA PERSONA: Discapacitat, dependència, ABVD.
Accions adreçades a promoure relacions igualitàries, sanes, no dependents i apoderament de la dona. Accions adreçades a millorar les relacions interfamiliars, de criança i habilitats parentals.	Accions de protecció immediata a la dona. Assistència a serveis de Salut, psicològiques, legals, treball de grup social, tractament social.	Accions adreçades al benestar dels menors que han patit o estant patint violència masclista.	RELACIONALS / SOCIOEDUCATIUS.
Accions adreçades a potenciar recursos estructurals i materials de la dona i la unitat familiar.	Activar recursos econòmics propis de la situació. Drets adquirits de feina laboral per la situació VM. Participació en el grup social.	Escolarització dels menors. Recursos socioeducatius i econòmics relacionats amb l'escolarització o activitats socioeducatives.	ESTRUCTURALS

Avaluació, represa de plantejament o tancament expedient.

Formular els indicadors d'avaluació en cada objectiu operatiu proposat en les àrees que es vol realitzar un canvi de mirada diferent de la situació problemàtica. Per tal de tenir evidències (informació objectiva d'índole quantitativa i qualitativa) sobre el pla d'intervenció social, caldrà aplicar indicadors quantitius i qualitatius envers els objectius operatius plantejats a la unitat personal o familiar que s'està intervenint a nivel social.

Es recomanable fixar una temporalitat de l'avaluació del pla de treball, que pot estar entre 3 mesos a 12 mesos.

Allotjament d'urgència o ingrés a casa acollida.

“Un acolliment d'urgència no és només un allotjament alternatiu al domicili propi”. Cal un acolliment d'urgència quan la dona ha decidit l'abonament immediat del domicili i existeix el risc que la persona agressora la pugui localitzar, seguir amenaçant-la o

intimidant-la o bé agredir a ella, als seus fills o persones que l'estiguin allotjant (familiars, amistats, companys/es, etc).

O bé, no s'aprecien indicadors raonables de risc, però la dona no disposa d'un altre recurs alternatiu d'allotjament, per diverses raons: no disposa d'ingressos econòmics, de xarxa amistat o familiars, ó per por a ser localitzada, etc.

Tancament d'expedient.

- La dona i la unitat familiar hagin assolit una situació més favorable i òptima a nivell social, econòmic, personal i emocional.
- Per canvi de domicili a un altre població.
- La dona expressa verbalment i de forma reiterativa que no vol seguir amb el servei.(*)

En els expedients de llarga evolució i amb diagnòstic de cronificació, caldrà fer valoracions per part de l'equip de serveis socials, professionals del SIAD i els serveis d'agents al territori sobre violència masclista quina seria la millor solució per aquest expedient.

* Defunció de la pròpia dona.(*)

(*)Caldrà valorar per part dels professionals, si cal mantenir l'expedient obert per seguir treballant, com pot ser el cas que hi hagi menors o persones amb discapacitat al seu càrrec, que puguin quedar descoberts socialment.

RECURSOS

Econòmics

- Prestacions per víctimes de violència masclista:
  - o Indemnització per a víctimes de violència masclista.
  - o Ajuts per a dones víctimes de violència de gènere.
- RAI (Renda Activa de Inserció)
- RAI per canvi de domicili.
- Fons de garantia i pensions i prestacions, per aquelles dones que tenen reconegut el dret a percebre pensions alimentàries i compensatòries, si hi ha constatació judicial d'aquest incompliment, tenen dret a rebre la prestació econòmica corresponent si aquest incompliment comporta una situació de precarietat econòmica.

Habitatge

- Prioritat en l'accés a un habitatge protegit.
- Si fos una dona gran prioritat en residències públiques per a gent gran.
- Ajuts de lloguer. PEEU Ajudes econòmiques per deutes de lloguer.
- Possibilitat de ser demandant d'habitatge a Mesa d'Emergència.

Laboral i Formatiu

- Programa d'inserció laboral de l'Ajuntament de Sant Andreu de la Barca.
- Inserció laboral a la xarxa del tercer sector (Creu Roja, Solidança, Carites, etc).
- Empreses socials (solidança i altres).
- Programa del SOC.
- Aprenentatge de l'idioma : caritas, normalització lingüística.

Acolliment Allotjament Urgent Dones

- SAAU (Servei d'atenció i acolliment d'urgències.
- SSLL (Serveis Substitutoris de la Llar)
- SAR (Serveis Acolliment i Recuperació)

Plaça pública- accés per la subdirecció de violències masclistes de la Generalitat de Catalunya.

- Serveis residencials d'atenció a dones i llurs fills/es a nivell privat.

Legal i de Protecció Jurídica

- Assistència i orientació jurídica especialitzada i gratuïta del SIAD de Sant Andreu de la Barca.
- Assessorament Equips Tècnics de Justícia Penal i Família.
- Servei atenció a la víctima.

Informatius, orientació i assessorament

- Telèfon d'atenció gratuït i confidencial 24h. 900 900 120
- Serveis Socials Bàsics de Sant Andreu de la Barca.
- SIAD de Sant Andreu de la Barca.

Protecció

- Servei de teleassistència mòbil (atenpro- Creu Roja).
- Emergències 112.
- Altres per part de Mossos d'Esquadra i Judicials.

Acollida, Tractament i Suport

- SIAD de l'Ajuntament de Sant Andreu de la Barca: suport jurídic i psicològic.
- Serveis Socials Bàsics de l'Ajuntament de Sant Andreu de la Barca.
- SIE (Servei Intervenció Especialitzada) de la comarca del Baix Llobregat: SIE de Sant Feliu del Llobregat i SIE de Sant Boi del Llobregat.

Escolars i ajudes a menors

- Escolarització immediata pels fills i filles per canvi de residència.
- Beques de menjador, beca de material escolar.
- Centre Obert del municipi de Sant Andreu de la Barca.
- Programa Proinfancia i Preinfancia.

Sanitat /Salut

- CAP de Salut La Solana i CAP Sant Andreu i CUAP LA SOLANA.
- CSMA (Salut mental adults)
- CSMIJ (Salut mental infants i adolescents)

De caràcter social

- Cobertura de necessitats bàsiques: alimentació, vestimenta, ajudes per subministres de l'habitatge.
- Altres ajudes que puguin ser necessàries donar resposta.

6.- ACREDITACIÓ DE LA SITUACIÓ DE VIOLÈNCIA MASCLISTA

SOL·LICITUD DE MODEL COMÚ ACREDITATIU DE LA SITUACIÓ DE VIOLÈNCIA DE GÈNERE, ADOPTAT EN COMPLIMENT DEL PREVIST EN EL PARÀGRAF SEGON DE L'ARTICLE 23 DE LA L.O 1/2004, DE 28 DE DESEMBRE DE MESURES DE PROTECCIÓ INTEGRAL CONTRA LA VIOLÈNCIA DE GÈNERE.

1. DADES DE LA SOL·LICITANT

Nom:

Cognoms:

Data de naixement:

NIF/NIE/passaport:

Adreça:

Telèfon:

Correu electrònic:

En nom propi

En representació de

Nom:

Cognoms:

Data de naixement:

NIF/NIE/passaport:

Adreça:

Telèfon:

Correu electrònic:

2. SITUACIÓ DE LA SOL·LICITANT

Es troba vinculada a algun dels següents recursos:

Oficines d'Informació i Atenció de l'Institut Català de les Dones

Serveis Socials

Recursos públics d'acollida residencial de la Direcció General per a l'eradicació de les violències masclistes (SSLL, SAR, SAAU)

Serveis d'Intervenció Especialitzada (SIE).

Serveis d'Informació i Atenció a les dones (SIAD).

Oficina d'Atenció a la Víctima del Delicte.

Recursos públics d'acollida i entitats subvencionades per la Generalitat de Catalunya per a l'atenció a dones víctimes de violència de gènere.

Situació judicial en la que es troba:

- En procés de presa de decisió per denunciar.
- Procediment judicial arxivat o amb sobreseïment.
- Denúncia i procediment penal en fase d'instrucció.
- Sentència condemnatòria ferma amb penes ja extingides o ordre de protecció ja inactiva, per sentència absolutòria o qualsevol altra causa que no declari provada l'existència de la violència.
- Denegació de l'ordre de protecció, però amb diligències penals obertes.
- Antecedents de denúncia i retirada de la mateixa.

3. EFECTES PELS QUALS SOL·LICITA L'ACREDITACIÓ

- Drets laborals (Especificar) _____
- Drets de la seguretat Social (Especificar) _____
- Altres (Especificar) _____

4. DOCUMENTACIÓ A APORTAR

- Còpia del DNI/NIE/PASSAPORT
- Còpia de la Sentència, Interlocutòria o resolució judicial, en els casos en que les penes imposades no estiguin en vigor o que les mesures no estiguin en vigor

5. PROTECCIÓ DE DADES

Informació bàsica sobre protecció de dades del tractament: Acreditació de la situació de violència de gènere.

Responsable del tractament: Direcció General per a l'Erradicació de les Violències Masclistes.

Finalitat: expedir l'acreditació de la situació de violència de gènere.

Drets de les persones interessades: podeu exercir els drets d'accés, rectificació, supressió, oposició al tractament i sol·licitud de limitació de les dades davant el responsable del tractament, mitjançant un escrit en paper adreçat a la Direcció General per a l'Erradicació de les Violències Masclistes (carrer de Calàbria, 147, 08015 Barcelona), o en format electrònic mitjançant la petició genèrica disponible a [Tràmits gencat](#). També podeu presentar una [reclamació](#) davant l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades.

Informació addicional del tractament: per a més informació del tractament, podeu consultar l'apartat [Informació detallada dels tractaments](#).

Amb la vostra signatura, autoritzeu explícitament la unitat responsable per al tractament de categories especials de dades amb les finalitats indicades.

Declaro que abans de signar la sol·licitud he llegit la informació bàsica sobre protecció de dades que consta en l'apartat de "Comunicació del Departament a la persona sol·licitant".

Lloc i data

Signatura

INFORMACIÓ A LA VÍCTIMA DE VIOLÈNCIA DE GÈNERE DELS DRETS RECONEGUTS EN LA LLEI ORGÀNICA 1/2004, DE 28 DE DESEMBRE, DE MESURES DE PROTECCIÓ INTEGRAL CONTRA LA VIOLÈNCIA DE GÈNERE I ALTRES NORMES APLICABLES

A les (Inseriu hora) del dia (Inseriu, el dia, el mes i l'any), a (Inseriu localitat), i en virtut del previst a l'article 18 de la Llei Orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de Mesures de Protecció Integral contra la Violència de Gènere, s'informa (Inseriu el nom els cognoms de la víctima), amb DNI/NIE/PASSAPORT (Inseriu el DNI/NIE/passaport), dels drets que es poden reconèixer les víctimes de violència de gènere, d'acord amb l'esmentada Llei Orgànica i altres normes que siguin aplicables:

1. Dret a la informació i a l'assessorament jurídic.

Té dret a rebre plena informació i assessorament adequat a la seva situació personal, a través dels serveis, organismes o oficines que disposin les Administracions Públiques. Aquesta informació comprèn les mesures recollides a la Llei Orgànica 1/2004, de 28 de desembre (podeu consultar la versió catalana d'aquesta Llei al [Portal Jurídic de Catalunya](#)) relatives a la seva protecció i seguretat, i els drets i ajuts previstos en la mateixa, així com el referent al lloc de prestació dels serveis d'atenció, emergència, suport i recuperació integral.

El servei 016 d'informació i d'assessorament jurídic és un servei estatal gratuït i confidencial que ofereix informació, assessorament jurídic i atenció psicossocial immediata en totes les formes de violència contra les dones incloses al Conveni d'Istanbul, inclosa, per tant, la violència de gènere de la Llei Orgànica 1/2004, de 28 de desembre. El servei és accessible a través de tres canals: per un número de telèfon curt: 016; per correu electrònic: 016-online@igualdad.gob.es; per whatsapp: número 600 000 016, exclusiu per a whatsapp perquè no admet trucades de telèfon.

El telèfon de la Línia d'Atenció contra la Violència Masclista a Catalunya és el 900 900 120, actiu 24 hores i 365 dies a l'any.

La informació sobre els serveis d'atenció i informació a les violències masclistes més propers al seu domicili es pot consultar a la secció [Violències Masclistes](#) de l'apartat Àmbits d'actuació del web del Departament d'Igualtat i Feminismes de la Generalitat de Catalunya.

2. Dret a l'assistència jurídica.

En virtut de l'article 20 de la Llei Orgànica 1/2004, de 28 de desembre i de la Llei 1/1996, de 10 de gener, d'Assistència Jurídica Gratuïta, les dones víctimes de violència de gènere tenen de dret a l'assistència jurídica gratuïta, amb independència de l'existència de recursos per litigar, que se'ls deixarà immediatament, en aquells processos judicials i procediments administratius que tinguin causa directa o indirecta en la violència patida. Aquest dret assistirà també els drethavents en cas de mort de la víctima, sempre que no fossin partícips en els fets.

A l'efecte de la concessió del benefici de justícia gratuïta, la condició de víctima s'adquirirà quan es formuli denúncia o querella, o s'iniciï el procediment penal, i es mantindrà mentre romangui en vigor el procediment penal o quan, després del seu acabament, es dicti sentència condemnatòria. El benefici de justícia gratuïta es perd en cas de sentència absolutòria ferma o arxiu ferm del procediment penal, sense l'obligació d'abonar el cost de les prestacions gaudides gratuïtament fins aquell moment.

3. Dret a l'assistència social integral.

En virtut de l'article 19 de la Llei Orgànica 1/2004, de 28 de desembre, les víctimes tenen dret l'assistència social integral que inclou serveis socials d'atenció, d'emergència, de suport i acollida i de recuperació integral, que han de respondre als principis d'atenció permanent, actuació urgent, especialització de prestacions i multidisciplinarietat professional. La finalitat d'aquests serveis és donar cobertura a les necessitats derivades de la situació de violència, restaurar la situació en què es trobava la víctima abans de patir-la o, almenys, pal·liar els seus efectes.

A través dels mateixos es fa possible que les dones:

- Tinguin assessorament sobre les actuacions que poden emprendre i els seus drets.
- Coneguin els serveis als quals poden dirigir-se per obtenir assistència material, mèdica, psicològica i social.
- Accedeixin als recursos d'allotjament (emergència, acollida temporal, centres tutelats, etc.) en els quals està garantida la seva seguretat i cobertes les seves necessitats bàsiques.
- Recuperin la seva salut física i/o psicològica.
- Aconsegueixin la seva formació, inserció o reinserció laboral, i rebin suport psicosocial al llarg de tot l'itinerari de recuperació integral amb la finalitat d'evitar la doble victimització.

L'organització dels serveis per fer efectiu aquest dret correspon a les Comunitats Autònomes i Ciutats de Ceuta i Melilla.

A Catalunya aquests serveis els ofereix la Generalitat (vegeu la secció Violències Masclistes de l'apartat Àmbits d'actuació del web del Departament d'Igualtat i Feminismes).

4. Drets laborals i de la Seguretat Social.

En virtut de l'article 21 de la Llei Orgànica 1/2004, de 28 de desembre, del Text Refós de la Llei de l'Estatut dels Treballadors, aprovat per Reial Decret Legislatiu 2/2015, de 23 d'octubre, del Text Refós de la Llei General de la Seguretat Social, aprovat per Reial Decret Legislatiu 8/2015, de 30 d'octubre, les dones víctimes de violència de gènere treballadores per compte aliena o per compte propi tenen els següents drets en funció de la modalitat de treball que es realitzi, per compte d'altri o per compte propi:

- Dret a la reducció de la jornada de treball amb disminució proporcional del salari o a la reordenació del temps de treball, a través de l'adaptació de l'horari, de l'aplicació de l'horari flexible o d'altres formes d'ordenació del temps de treball que s'utilitzin en l'empresa, perquè la dona faci efectiva la seva protecció o el seu dret a l'assistència social integral.

- Dret a la mobilitat geogràfica quan es vegi obligada a abandonar el seu lloc de treball a la localitat on venia prestant els seus serveis, per fer efectiva la seva protecció o el seu dret a l'assistència social integral.
- Dret a la suspensió del contracte de treball per decisió de la treballadora que es vegi obligada a abandonar el seu lloc de treball com a conseqüència de ser víctima de violència de gènere, amb reserva del lloc de treball.
- Dret a l'extinció del contracte de treball per decisió de la treballadora que es vegi obligada a abandonar definitivament el seu lloc de treball com a conseqüència de ser víctima de violència de gènere.
- Dret a realitzar el seu treball total o parcialment a distància o a deixar de fer-ho si aquest fos el sistema establert.
- Les absències o faltes de puntualitat al treball motivades per la situació física o psicològica derivada de violència de gènere, acreditada pels serveis socials d'atenció o serveis de Salut, segons procedeixi, es consideraran justificades.
- Nul·litat de la decisió extintiva del contracte en el supòsit de les treballadores víctimes de violència de gènere per l'exercici dels drets de reducció o reordenació del seu temps de treball, de mobilitat geogràfica, de canvi de centre de treball o de suspensió de la relació laboral en els termes i condicions reconeguts a l'Estatut dels Treballadors.
- Nul·litat de l'acomiadament disciplinari en el supòsit de les treballadores víctimes de violència de gènere per l'exercici dels drets de reducció o reordenació del seu temps de treball, de mobilitat geogràfica, de canvi de centre de treball o de suspensió de la relació laboral en els termes i condicions reconeguts a l'Estatut dels Treballadors.
- Dret a la pensió de jubilació anticipada per causa no imputable a la treballadora quan les dones extingeixin el seu contracte de treball com a conseqüència de ser víctimes de violència de gènere, i reuneixin els requisits exigits.
- Dret a la pensió de viduïtat en els supòsits de separació, divorci o nul·litat matrimonial de les dones víctimes de violència de gènere que, encara que no siguin creditors de la pensió compensatòria, acreditin els requisits exigits.
- Per a tenir dret a la prestació d'atur, a més de reunir els requisits exigits, es considera que la treballadora per compte aliena es troba en situació legal d'atur quan extingeixi o suspengui el seu contracte de treball de manera voluntària com a conseqüència de ser víctima de violència de gènere.
- Per a tenir dret a la protecció per cessament d'activitat, a més de reunir els requisits exigits, es considera que la treballadora autònoma es troba en situació legal de cessament d'activitat, quan cessi en l'exercici de la seva activitat, de manera temporal o definitiva, a causa de la violència de gènere.

5. Dret a la percepció d'ajuts socials.

D'acord amb l'article 27 de la Llei Orgànica 1/2004, de 28 de desembre, les dones víctimes de violència de gènere que reuneixin els següents requisits tenen dret a un ajut econòmic:

- No tenir rendes que, en còmput mensual, superin el 75 per cent del salari mínim interprofessional vigent exclosa la part proporcional de dues pagues extraordinàries.
- Tenir especials dificultats per obtenir una ocupació, atesa la seva edat, falta de preparació general o especialitzada o les seves circumstàncies socials, el que s'acredita mitjançant l'informe emès pel Servei Públic d'Ocupació corresponent.

D'acord amb el Reial Decret 1369/2006, de 24 de novembre, pel qual es regula el programa de Renda Activa d'Inserció per a aturats amb especials necessitats econòmiques i dificultat per trobar feina, les dones víctimes de violència de gènere que compleixi els següents requisits pot tenir dret a aquest ajut econòmic:

- Estar inscrita com a demandant d'ocupació, però no se li exigeix portar 12 mesos inscrita ininterrompudament com a demandant d'ocupació.
- No conviure amb el seu agressor.
- Ésser menor de 65 anys, però no se li exigeix tenir 45 o més anys d'edat.
- No tenir rendes pròpies, de qualsevol naturalesa, superiors en còmput mensual al 75 per cent del salari mínim interprofessional vigent, exclosa la part proporcional de dues pagues extraordinàries.
- Pot ser beneficiària d'un nou programa de renda activa d'inserció, encara que hagués estat beneficiària d'un altre programa dins dels 365 dies anteriors a la data de la sol·licitud.

D'acord amb l'article 47 de la Llei 5/2008, del 24 d'abril del dret a els dons a erradicar les violències masclistes, les dones que com conseqüència de les formes de violència masclista especificades en aquesta llei, pateixin lesions seqüeles lesions corporals o danys en la seva salut física o psíquica de caràcter greu, tenen de dret a percebre una indemnització de pagament únic, si reuneixen els següents requisits:

- Residir o treballar a Catalunya
- Aportar una sentència definitiva que acrediti que ha estat víctima de qualsevol de les formes de violència masclista especificades en la Llei 5/2008 i que li ha generat seqüeles, lesions corporals o danys en la salut física o psíquica.
- Si la sentència no concreta l'abast de la seqüeles haurà d'aportar abast de les seqüeles: Informe forense, Informe mèdic o d'alta mèdica de la xarxa pública de salut o informe de Servei Especialitzat en violències masclistes.

6. Accés a l'habitatge i residències públiques per a majors.

Les dones víctimes de violència de gènere tenen dret a protecció preferent en l'accés a l'habitatge:

- Possibilitat d'acollir-se a la suspensió dels llançaments sobre habitatges habituals, acordats en un procés judicial o extrajudicial d'execució hipotecària.
- Possibilitat d'accedir al Fons Social d'Habitatges de Lloguer de l'Institut de Majors i Serveis Socials.

– Tenen la consideració de «sector preferent» als efectes dels ajuts previstos en el Pla Estatal d'Habitatge (entre altres, Programa de subsidiació de préstecs convinguts, Programa d'ajuda al lloguer d'habitatge, Programa d'ajuda a les persones en situació de desnonament o llançament del seu habitatge habitual

– Programa d'ajuts a les víctimes de violència de gènere, per facilitar-los una solució habitacional immediata. Les Comunitats Autònomes i les ciutats de Ceuta i de Melilla posaran a disposició de la persona beneficiària un habitatge de titularitat pública, o que hagi estat cedida per al seu ús a una administració pública, encara que mantingui la titularitat privada, adequada a les seves circumstàncies en termes de mida, serveis i localització, per ser ocupada en règim de lloguer, de cessió d'ús, o en qualsevol règim d'ocupació temporal admès en dret. Quan no es disposi d'aquest tipus d'habitatge, l'ajuda podrà aplicar-se sobre un habitatge adequat, de titularitat privada o sobre qualsevol allotjament o dotació residencial susceptible de ser ocupada per les persones beneficiàries, en els mateixos règims.

7. Dret a denunciar i a sol·licitar una ordre de protecció.

En virtut dels articles 259 i següents de la Llei d'Enjudiciament Criminal, les dones tenen dret a denunciar les situacions de violència de gènere sofertes per posar en coneixement de les autoritats corresponents la comissió de fets que poden ser constitutius d'un delicte.

D'acord amb l'article 544 ter de la Llei d'Enjudiciament Criminal, les dones víctimes de violència de gènere poden sol·licitar que s'adopti una ordre de protecció. L'ordre de protecció és una resolució judicial que dicta l'òrgan judicial competent en els casos en què, existint indicis fundats de la comissió d'un delicte, aprecia l'existència d'una situació objectiva de risc per a la víctima que requereix l'adopció de mesures de protecció durant la tramitació del procés penal. L'ordre de protecció contempla en una única resolució mesures cautelars de naturalesa penal i civil a favor de la dona víctima de violència de gènere i, si s'escau, dels seus fills i filles.

Per obtenir l'atenció i orientació concreta i detallada sobre els serveis i drets esmentats cal dirigir-se als serveis d'atenció i informació a les violències masclistes més propers al domicili, que es poden consultar a la secció [Violències Masclistes](#) de l'apartat Àmbits d'actuació del web del Departament d'Igualtat i Feminismes de la Generalitat de Catalunya.

He estat informada dels drets reconeguts en la legislació aplicable i dels serveis, atenció i orientació que presten els organismes públics de Catalunya i se m'ha lliurat una còpia d'aquesta informació en el lloc i data assenyalats.

(signatura / rúbrica de la persona que ha estat informada / la víctima)

INFORME PER A LA VALORACIÓ DE LA CONCESSIÓ DEL MODEL COMÚ ACREDITATIU DE LA SITUACIÓ DE VIOLÈNCIA DE GÈNERE, ADOPTAT EN COMPLIMENT DEL PREVIST EN EL PARÀGRAF SEGON DE L'ARTICLE 23 DE LA L.O 1/2004, DE 28 DE DESEMBRE DE MESURES DE PROTECCIÓ INTEGRAL CONTRA LA VIOLÈNCIA DE GÈNERE.

1. DADES DE LA SOL·LICITANT

Nom:
Cognoms:
Data de naixement:
NIF/NIE/passaport:
Adreça:
Telèfon:
Correu electrònic:

2. DADES DEL SERVEI

Denominació:
Professional referent:

3. DATES DE LA VALORACIÓ

---

4. SITUACIÓ JUDICIAL EN QUE ES TROBA LA SOL·LICITANT

- En procés de presa de decisió per denunciar.
- Procediment judicial arxivat o amb sobreseïment.
- Denúncia i procediment penal en fase d'instrucció.
- Sentència condemnatòria ferma amb penes ja extingides o ordre de protecció ja inactiva, per sentència absoluta o qualsevol altra causa que no declari provada l'existència de la violència.
- Denegació de l'ordre de protecció, però amb diligències penals obertes.
- Antecedents de denúncia i retirada de la mateixa.
- En fase de ruptura de la relació amb el presumpte agressor.
- En cas de que es tracti de relació conjugal, en tràmits per obtenir divorci/separació.
- Si es tenen fills o filles menors en comú, si existeixen mesures relatives a la guarda, custòdia, règim de visites i aliments.

Observacions o ampliacions:

5. VALORACIÓ DE LA SITUACIÓ DE VIOLÈNCIA

5.1. Durada

- Menys d'1 any
- Entre 1 i 2 anys
- Entre 2 i 5 anys
- Entre 5 i 10 anys
- Més de 10 anys

5.2. Formes de les violències

- Física
- Psicològica
- Sexual
- Altres:

Observacions o ampliacions:

5.3. Gravetat de la violència soferta existència de violència verbal, ambiental i agressions físiques; progressió en la violència.

5.4. Seqüeles psicològiques derivades de la situació de violència de gènere, com, per exemple: existència de simptomatologia relacionada amb baixa autoestima; possible simptomatologia depressiva; ansietat; estrès posttraumàtic; problemes de la son, sentiment de culpa; reexperimentació (veure simptomatologia en el Protocol Comú per a l'actuació sanitària davant de la Violència de Gènere aprovat pel Consell Interterritorial del Sistema Nacional de Salut el 2012).

5. 5. Situacions especials de vulnerabilitat, per les que està travessant la dona i que puguin dificultar el procés de recuperació.

- Edat
- Discapacitat
- Problemes de salut
- Embaràs
- Dona migrant
- Desconeixement dels idiomes
- Altres

5.6. Antecedents de violència de gènere amb altres parelles.

5.7. Si la sol·licitant és o ha estat usuària de serveis assistencials es valorarà la consecució d'objectius socials traçats en actitud d'intervenció i la seva participació en el mateix.

5.8. Quant a la relació de parella o ex parella:

5.8.1 Dinàmica d'interacció que ha existit amb la seva parella o ex parella (relació asimètrica de poder, existència de control, relació caracteritzada per imposició, maltractament verbal).

5.8.2 El maltractament econòmic, entès com la privació intencionada i no justificada legalment de recursos per al benestar físic o psicològic de la víctima i de les seves filles i fills, així com la discriminació en la disposició dels recursos compartits en l'àmbit familiar o de parella.

5. 8.3 Quant a l'esfera d'independència de la sol·licitant: existència de dependència econòmica i/o emocional (per aïllament o dependència relacional), manca o insuficiència de recursos, feta servir o a l'atur, dificultats d'inserir-se laboralment.

5.8.4 Si ha pogut treballar lliurement durant la seva relació o ha trobat en la seva exparella barreres.

5.8.5 El grau de formació que té la sol·licitant i si ha pogut optar a una millora de la seva formació o qualificació durant la seva relació de parella.

6. VALORACIÓ FINAL

Amb la informació recollida al present informe s'acredita que la Sra. _____ és víctima de violència de gènere als efectes del lliurament de l'acreditació de la situació de violència de gènere, adoptat en compliment del previst en el paràgraf segon de l'article 23 de la LO 1/2004, de 28 de desembre de mesures de protecció integral contra la violència de gènere.

SIGNATURA I DATA

Només serà necessària l'emissió de l'informe si una vegada analitzats aquests aspectes l'equip valora que la sol·licitant és víctima de violència de gènere i sobre aquesta base s'emetrà l'acreditació administrativa.

MODEL COMÚ PER A L'ACREDITACIÓ DE LA SITUACIÓ DE VIOLÈNCIA DE GÈNERE, ADOPTAT EN COMPLIMENT DEL PREVIST EN EL PARAGRAF SEGON DE L'ARTICLE 23 DE LA L.O. 1/2004 DE 28 DE DESEMBRE DE MESURES DE PROTECCIÓ INTEGRAL CONTRA LA VIOLÈNCIA DE GÈNERE

(Inseriu el nom i cognoms de qui signa) en qualitat de (Inseriu el càrrec) de (Inseriu el nom de l'organisme, serveis socials, serveis especialitzats o serveis d'acolliment destinats a víctimes de violència de gènere) de (Generalitat de Catalunya o ens local), inclòs a aquest efecte en el llistat adoptat per Acord de la Conferència Sectorial d'Igualtat celebrada el dia 11 de novembre de 2021 i per això, amb capacitat per a acreditar situacions de violència de gènere a l'empara del qual es preveu en l'article 23 de la Llei orgànica 1/2004 de 28 de desembre de Mesures de Protecció Integral contra de la Violència de Gènere.

ACREDITO

Que la Sra. .... amb DNI/NIE..... té la condició de víctima de violència de gènere, a l'efecte dels drets, recursos i serveis reconeguts a (Inseriu la normativa que sigui aplicable, per exemple Drets laborals i prestacions de la Seguretat Social regulats en el Capítol II del Títol II de la Llei Orgànica 1/2004 de 28 de desembre de mesures de protecció integral enfront de la violència de gènere), i de conformitat amb l'article 23 d'aquesta Llei.

I, perquè consti, signo aquesta acreditació, només a l'efecte que sigui presentada davant (Inseriu el nom de l'organisme o dependència davant el qual es presenta la sol·licitud de dret o prestació) per a la sol·licitud de (Inseriu el dret o prestació) s'expedeix la present acreditació, en el lloc i data indicats.

(Inseriu localitat) a (Inseriu el dia, el mes i l'any)

Signatura i segell de l'entitat acreditant

7.-FITXA DE NOTIFICACIÓ DE SITUACIÓ DE RISC O DESEMPARAMENT DE MENORS DES DELS CENTRES EDUCATIUS

Identificació del cas

Data de comunicació __/__/2_____
Serveis Socials

Comunicació dirigida a: DGAIA

Gravetat de la situació de maltractament

Lleu o Moderat¹

⁸ Greu²

Tipologia de maltractament:

Físic Negligència/abandonament

Emocional/psicològic

Abús sexual

Altres: _____

Informació

Descripció de la situació detectada, antecedents i accions dutes des del coneixement dels fets:

Persona menor d'edat presumptament víctima

Cognoms

Nom

Home

Dona

Data de naixement

_____
__/__/____

Domicili (carrer, plaça, número i porta)

C.P.

Municipi

_____
Telèfon 1

_____
Telèfon 2

_____
correu electrònic

S'informa que té alguna discapacitat: Sí NO

¹ la situació no és urgent ja que existeixen indicadors físics, psicològics i/o socials de maltractament es poden abordar en l'entorn socio-familiar de l'infant o de l'adolescent. Es pot comptar amb el suport i ajut dels Serveis Socials de la zona on viu el menor d'edat a qui es fa la notificació.

² la situació és urgent perquè existeixen indicadors físics, psicològics i/o socials de maltractament que posa en perill la integritat i el benestar de l'infant o l'adolescent. Cal dirigir la notificació a la DGAIA.

Dades del Centre

Centre Educatiu

Nivell educatiu

Adreça (carrer, plaça i número)

C.P.

Municipi

Telèfon

Fax

correu electrònic

Intervencions realitzades pel Centre

Intervencions fetes amb el nen/nena o adolescent:

Intervencions fetes amb la família (entrevistes, acords, etc.):

Contactes fets amb altres institucions i professionals (EAP, CAP, CSMIJ o altres) i resposta obtinguda:

Proposta del Centre a l'Equip Bàsic d'Atenció Social³

Observacions i comentaris addicionals

Relació de documentació annexada:

Responsable de la notificació

Lloc i

data _____

_____ / ____ / _____

---

³ Només en cas de notificació a Serveis Socials

8.-CONSENTIMENT PER ATENCIÓ PSICOLÒGICA DE FILLS/FILLES EN CAS DE PROGENITORA VICTIMA DE VIOLÈNCIA MASCLISTA CAL (INDICAR SERVEI).

Lasotassignant ,....., titular del DNI/NIE núm. ...., i domicili a efectes de notificacions a .....atesa al SIE/SIAD ..... , com a mare/tutora del/la menor ..... de..... anys d'edat,

MANIFESTA:

1. Que ha rebut informació detallada relativa a la intervenció psicològica que rebrà el/la menor ..... Així mateix, declaren que han pogut demanar aclariments i/o resoldre els dubtes que han pogut sorgir al rebre la informació abans esmentada.
2. Que ha rebut informació sobre la normativa que regula el consentiment en les atencions a menors, i concretament el recollit a l'article 236-8.2 del Codi Civil de Catalunya, això és:
  - Per a l'atenció i l'assistència psicològiques dels fills i filles menors d'edat no cal el consentiment del progenitor contra el qual se segueix un procediment penal per haver atemptant contra la vida, la integritat física, la llibertat, la integritat moral o la llibertat i indemnitat sexual de l'altre progenitor o els seus fills i filles comuns menors d'edat, o contra el qual s'ha dictat una sentència condemnatòria mentre no s'extingeixi la responsabilitat penal.

Encara que no s'hagi formulat denúncia prèvia, el consentiment tampoc és necessari quan la mare rep assistència, acreditada documentalment, dels serveis d'atenció i recuperació integral per a dones que pateixen violència masclista establerts legalment.
  - En tots els casos, caldrà que s'informi a l'altre progenitor que el menor està rebent assistència psicològica al servei. La comunicació es podrà fer directament o a través de tercers amb un instrument receptici.
  - En la resta de casos no contemplats als punts anteriors, caldrà el consentiment d'ambdós progenitors per a l'atenció als menors.
  - En cas de fills majors de 16 anys, caldrà el consentiment exprés d'aquest per a la seva atenció.
3. Que sol·licita/autoritza que sigui atès el meu fill/a..... i es compromet a fer la comunicació prèvia requerida a l'altra progenitor.

LLOC I DATA.....

SIGNATURA PROGENITOR/TUTOR
ANYS

SIGNATURA FILL/FILLA MAJOR 16

9.- INDICADORS DE VIOLÈNCIA

A tots els àmbits de la vida quotidiana podem trobar indicadors de violència contra les dones: a la llar, al carrer i als espais públics, a les relacions familiars, a les relacions socials... Aquesta violència es relaciona amb la sexualitat, la formació, l'àmbit laboral, la imatge i la vàlua personal, l'economia, els antecedents de parella... Caldria tenir present alguns ítems d'identificació:

A la llar

- ✓ Resol els conflictes amb hostilitat, intimidant o sent agressiu.
- ✓ T'amenaça i intimida com a mitjà de control o abús (amenaces de pallisses, de matar-te, diu calúmnies de tu, et restringeix la llibertat, revela secrets teus, et deixa sense amics o diners, t'abandona, t'indueix a suïcidar-te).
- ✓ Trenca coses en atacs d'ira, moltes vegades objectes significatius per a tu o amb un contingut simbòlic (la foto de la boda, records, joies...).
- ✓ Ignora o ridiculitza els teus sentiments, creences i opinions.
- ✓ Contínuament et critica, insulta, humilia o crida.
- ✓ Maltracta els animals domèstics.
- ✓ Fa conductes expressament per molestar-te (posa el volum de la televisió molt alt quan dorms, dona cops de porta...).
- ✓ Desconnecta o espatlla els aparells perquè no els puguis utilitzar quan ell no hi és (telèfon, televisió...).
- ✓ Embruta i desendreça allò que acabes d'ordenar.
- ✓ Acostuma a culpar-te pels seus errors i no admet la responsabilitat de les seves accions.
- ✓ Té reaccions violentes si considera que no tens cura de la llar o si l'ambient familiar no és del seu gust.

Al carrer i als espais públics

- ✓ Et persegueix o et vigila.
- ✓ Et posa en evidència davant de persones desconegudes.
- ✓ Es mostra obertament interessat per altres dones davant teu.
- ✓ Munta "espectacles" o et deixa plantada.
- ✓ T'escriu, colpeja o maltracta físicament.
- ✓ Justifica la violència d'altres homes, quan un observador sensat la desaprovaria.

Relacions familiars

- ✓ Castiga o priva d'atencions els fills quan s'enfada.
- ✓ Amenaça amb prendre't els fills.
- ✓ Intenta implicar els teus familiars o les teves amistats en una campanya per recuperar la relació, en cas de separació.
- ✓ Et limita les visites als teus familiars.

- ✓ Es nega a participar i que tu participis en les celebracions familiars (esdeveniments com casaments, aniversaris, festes familiars...).
- ✓ Desqualifica les accions i opinions de la teva família.
- ✓ Et menysprea davant la família i els fills.

Relacions socials

- ✓ T'humilia, es burla de tu o t'avergonyeix davant les amistats.
- ✓ Rebutja mantenir relacions socials en la teva companyia.
- ✓ T'allunya del teu cercle d'amistats.
- ✓ Creu que les persones que t'envolten estan en contra seu i que t'animen a deixar-lo.
- ✓ Es gelós de qualsevol persona o activitat que li prengui a ell el control sobre tu, i et demana explicacions de tot allò que fas.
- ✓ Boicoteja les trobades socials (reunions d'amistats, aniversaris...).
- ✓ Es fa la víctima davant els altres declarant que tu el maltractes o que la convivència amb tu suposa un gran esforç.

Sexualitat

- ✓ T'exigeix tenir relacions sense tenir en compte els teus desigs.
- ✓ No respecta ni satisfà les teves necessitats o gustos.
- ✓ No accepta negatives o pren represàlies si no mantens relacions sexuals.
- ✓ T'insulta o menysprea durant l'acte sexual.
- ✓ T'obliga a realitzar actes que per a tu són humiliants.
- ✓ Et compara amb altres dones.
- ✓ T'obliga a mantenir relacions davant altres persones.
- ✓ T'obliga a veure o copiar models de pornografia.
- ✓ T'utilitza com a descàrrega sexual hostil després d'un contratemps.
- ✓ Ridiculitza o insulta les dones com a grup.

Formació

- ✓ No et permet accedir a una formació.
- ✓ T'obliga a abandonar els teus estudis.
- ✓ Et priva del temps de dedicació necessària per estudiar.
- ✓ Menysprea, ridiculitza i posa en dubte els teus coneixements.
- ✓ Es mostra gelós dels teus companys.

Àmbit laboral

- ✓ No et permet treballar.
- ✓ T'obliga a carregar amb el pes econòmic de la família i la llar.
- ✓ Controla la relació amb els companys de feina masculins.
- ✓ T'espera a la sortida de la feina i controla el teu horari.
- ✓ Et truca o visita a la feina constantment per tal de controlar-te.
- ✓ Provoca que t'acomiadin.

Imatge i vàlua personal

- ✓ T'impedeix vestir al teu gust o t'obliga a portar determinades peces de roba.
- ✓ T'obliga a portar una determinada imatge personal amb la qual et sents incòmoda.
- ✓ Et diu que una bona part de la teva vàlua o identitat es deriva del fet que ell és el teu marit / amant / promès.
- ✓ Menysprea o desqualifica els teus èxits personals.
- ✓ Compara contínuament la teva imatge amb la d'altres dones.
- ✓ T'obliga a sotmetre't a tractaments o operacions estètiques amb les quals no estàs d'acord.

Economia

- ✓ Utilitza els diners per controlar les teves activitats, les teves compres i la teva conducta.
- ✓ Et limita el maneig dels diners.
- ✓ Es reserva les dades bancàries.
- ✓ No dona explicacions sobre els seus ingressos i despeses.
- ✓ Nega diners per a necessitats vitals (medicaments, menjar...).
- ✓ Es juga els diners familiars.
- ✓ No permet que gestionis els teus béns o guanys o se n'apodera il·legalment.
- ✓ Ven les teves pertinences sense el teu consentiment.
- ✓ T'obliga a fer gestions econòmiques sense que hi estiguis d'acord (sol·licitar préstecs, ajuts, endeutar-te amb familiars).
- ✓ Et revisa el moneder i els documents bancaris contínuament, sense el teu permís.
- ✓ Et desqualifica com a administradora de la llar.
- ✓ En cas de divorci, no compleix les pensions alimentàries.

Antecedents de la parella

- ✓ Al començament de la relació et va pressionar per tal d'accelerar el compromís, viure junts o casar-vos.
- ✓ Ha maltractat altres persones anteriorment (familiars, altres dones...).
- ✓ Pren alcohol o drogues amb efectes facilitadors de la violència (pèrdues de memòria, accessos d'ira, profunda suspicàcia, actes de crueltat...).
- ✓ Assegura que l'alcohol o les drogues són la causa del seu comportament violent (amb excuses com "no era jo qui va fer-ho").
- ✓ Ha estat arrestat anteriorment per fets com amenaces, coaccions, maltractaments o delictes de lesions.
- ✓ Hi ha hagut més d'un incident de conducta violenta.
- ✓ Pateix canvis sobtats en el seu estat d'ànim o bé acostuma a estar depressiu.
- ✓ Va viure de nen en un ambient de violència.
- ✓ No accepta el rebuig.
- ✓ Treu importància als incidents d'abús i violència.

- ✓ Li agrada sentir-se poderós i dominador i, de vegades, utilitza armes per imposar por als altres.
- ✓ És una persona rígida en la seva manera de pensar i no vol adquirir cap compromís que li suposi canviar.
- ✓ Utilitza els “ privilegis de ser home” com una justificació de la seva conducta.

10.- MESURES D'AUTOPROTECCIÓ

Les mesures d'autoprotecció són estratègies perquè les víctimes potencials de violència masclista en l'àmbit de la parella puguin minimitzar el risc. Aquesta eina de prevenció pretén evidenciar els perills que corren les víctimes d'aquests delictes.

El Departament d'Interior ha editat un opuscle amb un recull de mesures d'autoprotecció per a dones víctimes de violència masclista. Inclou recomanacions per afrontar una situació de violència masclista en l'àmbit de la parella en qualsevol de les seves fases: des d'aprendre a detectar-la fins a saber com actuar quan ja s'ha produït l'agressió o quan ja s'han dictat mesures judicials de protecció.

Dubtes i orientació:

- **Correu electrònic:** mossos.atenciovictimes@gencat.cat
- **WhatsApp:** **601 00 11 22** per rebre assessorament policial i resoldre dubtes i preguntes, les 24 h del dia, els 365 dies de l'any.

https://mossos.gencat.cat/ca/consells_de_seguretat/dautoproteccio_per_a_dones/

11.- GLOSSARI DE VIOLÈNCIA MASCLISTA

A

ABÚS: Mofar-se o perjudicar alguna persona que ens ha donat afecte i/o confiança. Un denominador comú de totes les formes d'abús són el poder i l'autoritat. L'abús es dona quan una persona més forta i poderosa aprofita l'avantatge que té sobre una altra persona no tan forta o poderosa. La relació d'abús implica imposició i inducció ja sigui en l'aspecte físic, en l'emocional, en el sexual o en el moral.

ABÚS EN LA PARELLA: Conjunt de lesions físiques i/o psíquiques resultants de les agressions reiterades d'una persona vers la seva parella a la qual està o ha estat unit afectivament.

ACCIÓ POSITIVA: Estratègia destinada a establir la igualtat d'oportunitats de les dones mitjançant mesures concretes i puntuals, dirigides a un grup determinat, que permetin corregir les discriminacions que són el resultat de determinades pràctiques o sistemes socials.

ADDICCIÓ: Dependència de la persona a un producte o a una conducta de la qual no pot o no és capaç d'alliberar-se encara que la perjudiqui

AGRESSIÓ: Conjunt de patrons d'activitat que poden manifestar-se amb intensitat variable, incloent des de la baralla física fins als gestos o expressions verbals. És un atac a un altre per causar danys a la víctima. Pot ser física o psíquica. Suposa emprar intencionadament la violència per fer mal a una altra persona.

AGRESSIÓ SEXUAL: Tota relació no consentida, aconseguida per violació i intimidació. : ús de la violència física i sexual exercida sobre les dones majors d'edat o menors d'edat, determinada per l'ús premeditat del sexe com a arma per demostrar el poder i abusar-ne. L'agressió es considera una violació si hi ha un accés corporal per via vaginal, anal o bucal o introducció de membres corporals o objectes per les mateixes.

AMENAÇA: Acció de donar a entendre a algú l'intenció de fer-li mal o anunciar un perill, un càstig, etc., si fa allò concret.

ANDROCENTRISME: Conjunt de valors dominants basats en una percepció centrada en normes masculines.

ANSIETAT/ANGOIXA: L'ansietat o angoixa és una emoció que apareix per fer front a una situació que la persona percep com una amenaça per a la seva seguretat, o la dels seus, i intenta reduir les conseqüències negatives que pot produir. Es caracteritza pel desconcert, la incertesa i la por, acompanyats de símptomes com ara: palpitations, pal·lidesa, dificultat respiratòria suor, tremolors, etc.

ASSERTIVITAT: Actitud d'autoafirmació i defensa dels nostres drets personals, que inclou l'expressió dels nostres sentiments, preferències, necessitats i opinions de forma adequada; respectant, al mateix temps, les dels demés.

AUTOESTIMA: És el sentiment subjectiu del propi jo que acompanya a la valoració global que una persona fa d'ell mateixa. Implica una actitud positiva que consisteix en habitar-se a pensar, sentir i actuar de la forma més sana i satisfactòria possible, tenint en compte el moment present i el futur.

ASSETJAMENT PER RAÓ DE SEXE: Comportament no desitjat, relacionat amb el sexe d'una persona, en ocasions com l'accés al treball remunerat, la promoció en el lloc de treball, la feina o la formació, que tingui com a propòsit o produeixi l'efecte d'atemptar contra la dignitat de les dones i crear un entorn intimidador, hostil, degradant, humiliant o ofensiu.

ASSETJAMENT LABORAL: L'assetjament o mobbing laboral és un comportament o conducta abusiva dirigida a degradar psicològicament a la persona treballadora, minvant-li l'autoestima i la moral mitjançant una fustigació i una situació de violència psicològica continuada. Aquesta violència arriba a produir una lesió de la dignitat i de la integritat.

ASSETJAMENT SEXUAL: Qualsevol comportament verbal, no verbal o físic no desitjat i en contra de la pròpia voluntat, d'índole sexual que tingui com a objectiu o produeixi l'efecte d'atemptar contra la dignitat d'una dona o de crear-li un entorn intimidador, hostil, degradant, humiliant, ofensiu o molest.

ASSETJAMENT PSICOLÒGIC: Forma de violència que inclou moltes modalitats d'agressió intel·lectual i moral i que consisteix en hostilitat reiterada, que pot ser verbal o no verbal, que perjudica directament o indirecta l'estabilitat emocional de la persona que la pateix.

ATENCIÓ: Atenció: accions destinades a una persona perquè pugui superar les situacions i les conseqüències generades per l'abús en els àmbits personal, familiar i social, tot garantint-ne la seguretat i facilitant-li la informació necessària sobre els recursos i els procediments necessaris perquè pugui resoldre la situació.

ATENCIÓ A LA VÍCTIMA: Servei d'informació i orientació a persones víctimes d'un delictes. L'objectiu d'aquest servei és informar, assessorar, orientar, derivar i, si

escau, dur a terme un treball de contenció i suport emocional a les persones que es consideren víctima d'un delictes, tant abans com després del procés penal.

B

BRETXA SALARIAL: Diferència entre el salari laboral mitjà dels homes i de les dones.

C

COEDUCACIÓ: És l'acció educativa fonamentada en el reconeixement de les potencialitats i individualitats de tot l'alumnat, independentment del seu sexe potenciant així l'igualtat real d'oportunitats. Proporciona tant a l'alumnat, com al professorat i a tota la comunitat educativa, estratègies que poden modificar les relacions de poder, d'abús i de limitacions estereotipades per a cada gènere, esdevenint veritables agents de transformació.

CONCILIACIÓ DE LA VIDA PERSONAL I LABORAL: Possibilitat d'una persona de fer compatibles l'espai personal amb el familiar, el laboral i el social, i de poder desenvolupar-se en els diferents àmbits. Exemple: flexibilitat de la jornada laboral, com ara tenir la possibilitat de combinar feina a distància (teletreball) i feina presencial. Una manera de treballar que facilita una gestió del temps adaptada a les necessitats individuals.

CONFLICTE: És una situació de desacord o no concordança entre dues o més idees, actituds o comportaments, d'una persona (conflicte intern) o de diferents persones o grups.

CONTROL: Domini sobre alguna cosa o alguna persona amb intenció de modificar algun aspecte o conducta de la persona dominada.

CORRESPONSABILITAT: Consisteix en la distribució equitativa de responsabilitats domèstiques entre les persones membres de la llar.

CULPA: És una emoció normal que experimentem quan hem actuat de manera incorrecta o hem dit alguna cosa que ha fet mal a un altre. Genera remordiments i apareix el penediment pel que s'ha fet, deixat de fer o s'ha dit. Pel fet de sentir-nos culpables reconeixem que no hem actuat d'una manera correcta i busquem la reparació d'aquesta actuació. D'altra banda també pot ser una emoció induïda

utilitzada com a xantatge emocional, creant submissió i dominació de la persona en qüestió.

D

DEMANDA EXPLÍCITA: Situacions en què la persona reconeix que alguna cosa no va bé i és conscient que pateix algun tipus d'abús o, demana ajuda obertament. És una situació de violència explícita i confirmada.

DEMANDA IMPLÍCITA: Davant d'una situació determinada hi ha sospita que la persona es trobi en situació de violència, abús o vulnerabilitat però aquesta no ho reconeix o no ho explica obertament.

DENÚNCIA: Document en què es deixa constància d'un fet sancionable, que serveix per a notificar-ho a l'autor del fet i a l'autoritat.

DEPENDÈNCIA EMOCIONAL: Dependència interpersonal o relació genuïna i, definida com a dimensió disfuncional d'un tret de personalitat, que consisteix en la necessitat extrema d'afectivitat que una persona sent envers a la seva parella.
Desigualtat de tracte: manca d'igualtat en el tracte entre diversos col·lectius de manera arbitrària i sistemàtica, tot afavorint un col·lectiu per damunt dels altres..

DETECCIÓ: Posada en funcionament de diferents instruments teòrics i tècnics que permetin identificar i fer visible el problema de la violència masclista, tant si apareix de manera precoç com si es tracta d'una violència crònica. La detecció permet conèixer les situacions en les quals s'ha d'intervenir per evitar-ne el desenvolupament i la cronicitat.

DISCRIMINACIÓ: Consisteix en l'infravaloració d'una persona o col·lectiu per part d'un altre col·lectiu. La discriminació no és solament el fet de diferenciar sinó de donar un tracte d'inferioritat. Pot estar motivada per factors molt diversos com per exemple l'origen ètnic, el gènere, les creences culturals i religioses, la posició social o econòmica, la salut física i mental, etc.

DOBLE PRESÈNCIA: suma de la jornada laboral remunerada i una jornada dedicada principalment a les tasques de la llar i a la cura de persones dependents que conviuen en horari i que són portades a terme, majoritàriament, en més o menys mesura, segons la classe social i el suport familiar, per les dones.

E

EMPODERAMENT : El terme prové del anglès “Empowerment” i la seva traducció és apoderament. Porta implícit tot un procés de capacitació cap a l'emancipació. En un primer terme, aquest concepte va ser utilitzat per a referir-se al augment de la participació de les dones en els processos de presa de decisions i accés al poder però actualment aquesta expressió també té la dimensió de la presa de consciència del poder que individualment i col·lectiu tenen les dones i que, alhora té a veure amb la recuperació de la pròpia dignitat de les dones com a persones.

ESTEREOTIPS DE GÈNERE: Expectatives compartides socialment respecte a les idees, creences i opinions sobre com han de ser i de comportar-se tant els homes com les dones, que han sobreviscut al llarg dels anys i actuen com si es tractés d'una profecia que s'autocompleix.

EQUITAT DE GÈNERE: És un principi ètic i de justícia social fonamental per a la convivència entre homes i dones. El seu objectiu és proporcionar un tracte que faciliti la igualtat d'oportunitats a totes les persones independentment del seu sexe. Es diferencia de la igualtat perquè cerca garantir les condicions d'igualtat d'oportunitats per a tothom, siguin quines siguin les diferències.

F

FEMINISME: Moviment social i polític que promou, defensa i lluita per la igualtat de drets i deures entre homes i dones amb la finalitat d'eradicar tota la discriminació social per motius de gènere. El valor que guia aquest moviment social és l'igualtat entre sexes i no la superioritat d'un respecte al altre.

G

GÈNERE: Construcció social i cultural basada en les diferències biològiques entre els sexes que assigna diferents característiques emocionals, intel·lectuals i comportamentals a dones i homes, variables segons la societat i l'època històrica. A partir d'aquestes diferències biològiques, el gènere configura les relacions socials i de poder entre homes i dones.

H

HABILITATS SOCIALS: Conjunt de conductes observables, però també de pensaments i emocions, que ens ajuden a mantenir relacions interpersonals

satisfactòries, i a procurar que els demés respectin els nostres drets i no ens impedeixin aconseguir els nostres objectius.

I

IGUALTAT DE GÈNERE: Condició de ser iguals homes i dones en les possibilitats de desenvolupament personal i en la capacitat de prendre decisions, per la qual cosa els diferents comportaments, aspiracions i necessitats de dones i d'homes són igualment considerats, valorats i afavorits.

INDEFENSIÓ: Situació o estat de la persona que no té defensa, ajuda o protecció que necessita.

INDEFENSIÓ APRESA: Es dona quan una persona és exposada a una situació aversiva incontrolable, a perills físics i no s'adverteix o ajuda a evitar-los. Provoca una sensació d'absència de control sobre les conseqüències de la pròpia conducta, derivada d'una experiència continuada de fracàs i afecta l'autoconcepte i l'autoestima.

INTEL·LIGÈNCIA EMOCIONAL: Habilitat per comprendre i abordar les pròpies emocions i les de qui ens rodeja, de la forma més convenient i satisfactòria. Es basa en la capacitat per comunicar-nos eficaçment amb nosaltres mateixos i amb els demés.

IRA: És una emoció primària negativa que es desencadena davant de situacions que són valorades com a injustes o que atempten contra els valors morals i la llibertat personal; situacions que exerceixen un control extern o coacció sobre el nostre comportament, persones que ens afecten amb abusos verbals o físics, i situacions en les quals considerem que es produeixen tractaments injustos i el bloqueig de metes.

M

MASCLISME: Actitud de prepotència dels homes respecte a les dones. Es tracta d'un conjunt de pràctiques i comportaments que resulten ofensius contra el gènere femení. Conjunt d'actituds i comportaments que atribueixen superioritat a l'home i que rebaixen la dignitat de les dones per raó de sexe i sense cap altra justificació.

MATRIMONIS FORÇATS: Aquell que es produeix sense el consentiment vàlid de com a mínim un dels contraents per l'intervenció de terceres persones de l'entorn

familiar (sovint els progenitors), que s'atorguen la facultat de decisió i pressionen perquè aquesta pràctica es produeixi.

MUTILACIÓ GENITAL FEMENINA: Compren tots els procediments que, de forma intencional i per motius no mèdics, alteren o lesionen els òrgans genitals femenins. Mutilació genital femenina o risc de patir-la: inclou qualsevol procediment que impliqui una eliminació total o parcial dels genitals femenins o en produeixi lesions, encara que hi hagi consentiment exprés o tàcit de la dona.

MICRO MASCLISME: Tot comportament interpersonal, comentaris verbals i actituds exercides tant per homes com per dones que contribueixen a la dominació i violència contra les dones en la vida quotidiana. Pràctiques subtils que reflecteixen i fomenten la desigualtat entre homes i dones i que són legitimades generalment per l'entorn social.

N

NOVES MASCULINITATS ALTERNATIVES: Les noves masculinitats o masculinitats alternatives són totes aquelles que es mostren diferent al model de masculinitat tradicional hegemònica a les societats androcèntriques i patriarcals.

P

PACTE SOCIAL ENTRE HOMES I DONES: Proposta que reivindica un nou contracte social entre dones i homes que comporti un repartiment i una participació igualitària en el treball productiu, el treball reproductiu i el poder social.

PATRIARCAT: Forma d'organització política, econòmica, religiosa i social basada en la idea d' autoritat i lideratge de l'home, en la qual hi ha predomini dels homes sobre les dones, del marit sobre la muller, del pare sobre la mare i els fills i filles, i de la línia de descendència paterna sobre la materna.

PERSPECTIVA DE GÈNERE: Intenta aconseguir la igualtat d'oportunitats real i efectiva entre dones i homes en la societat, prenent en consideració de manera sistemàtica les diferències entre homes i dones en qualsevol activitat o àmbit, qüestionant el valor i els rols socialment atribuïts a cada sexe. Analitza sistemàticament les estructures i mecanismes que contribueixen a perpetuar aquestes relacions de desigualtat entre dones i homes per tal d'introduir canvis cap a una major equitat.

PLA D'IGUALTAT D'OPORTUNITATS ENTRE DONES I HOMES: conjunt d'estratègies destinades a assolir la igualtat real entre dones i homes, eliminant els estereotips, les actituds i els obstacles en qualsevol àmbit.

POLÍTIQUES DE GÈNERE: Busquen reconstruir els imaginaris col·lectius i individuals sobre la realitat, i contribuir a generar els canvis necessaris entre la població que permetin aconseguir una igualtat real i efectiva entre dones i homes, en tots els àmbits de la seva vida.

POR: És una emoció primària negativa que s'activa per la percepció d'un perill present e imminent. És un senyal emocional d'advertència que s'aproxima a un dany físic o psicològic. La por també implica inseguretat respecte la pròpia capacitat per suportar o abordar una situació d'amenaça. L'intensitat de la resposta emocional de por depèn de l'incertesa sobre els resultats. La por és una de les emocions més intenses i desagradables. Genera aprensió, desassossec i malestar. La seva característica principal és la sensació de tensió nerviosa, de preocupació i recel per la pròpia seguretat o per la salut seguit de la sensació de pèrdua de control. Genera tendència a l'acció comportamental evitativa.

PRECARIETAT ECONÒMICA: Consisteix en la situació de carestia de rendes econòmiques o de riquesa en general, pròpia d'un grup de convivència per satisfer les necessitats personals i les requerides per a una integració socialment acceptable.

PREVENCIÓ: Conjunt d'accions encaminades a evitar o reduir la incidència del fenomen de la violència masclista mitjançant la reducció dels factors de risc i impedir-ne així la normalització, i les encaminades a sensibilitzar la ciutadania, especialment les dones, en el sentit que cap forma de violència no és justificable ni tolerable.

PROMOCIÓ A LA NO VIOLÈNCIA DE GÈNERE: Accions educatives per a la promoció de l'igualtat i la prevenció de la violència de gènere. Promou l'adquisició de coneixements i el desenvolupament d'actituds i conductes envers d'igualtat de tracte i d'oportunitats entre ambdós sexes, així com la conscienciació i el desenvolupament d'una actitud analítica front la violència de gènere.

R

RÀBIA: La ràbia és un estat emocional primari que varia en intensitat i qualitat des de lleu passant per l'irritació i l'enuig, arribant fins la còlera i la ira. Aquesta resposta energitza i modifica al nostre organisme mobilitzant els propis recursos segons la

situació ambiental en la que haguem de respondre. Instintivament, la ràbia es dona davant d'estímuls que l'organisme interpreta com una amenaça per a la supervivència psíquica o física, o per salvar obstacles que dificulten la satisfacció d'una necessitat.

RECUPERACIÓ: Etapa del cicle personal i social d'una dona que ha viscut situacions de violència, en què es produeix el restabliment de tots els àmbits danyats per la situació viscuda. **Reparació:** mesures preses pels diversos organismes i agents responsables de la intervenció en l'àmbit de la violència masclista (jurídiques, econòmiques, socials, laborals, sanitàries, educatives, etc.) que contribueixen al restabliment de tots els àmbits danyats per la situació viscuda.

RESILIÈNCIA: Capacitat que té una persona o un grup per recuperar-se front a les adversitats per seguir projectant el futur.

RESPONSABILITAT: Capacitat de respondre d'alguna cosa, de garantir l'acompliment d'una tasca, el compliment d'un deure, de donar-ne raó, etc.

ROL DE GÈNERE: El model de comportament, normes, funcions, expectatives i espais socials que, en una societat determinada, s'assigna a les persones de manera diferenciada segons siguin homes o dones.

S

SENSIBILITZACIÓ: El conjunt d'accions pedagògiques i comunicatives que tenen per objectiu generar canvis i modificacions a l'imaginari social que permetin avançar cap a l'eradicació de la violència masclista.

SEXE: Conjunt de característiques biològiques, especialment de tipus genètic, orgànic i hormonal, sobre la base de les quals s'estableix la distinció entre homes i dones.

SEXISME: Un conducta sexista consisteix a valorar les persones segons el seu sexe. Es fonamenta en una cultura que diferencia els sexes i els jerarquitzava, discriminant negativament les nenes i les dones. Les conductes sexistes són difícils de detectar perquè encara ara estan molt arrelades en la societat i es donen "de manera natural" en la vida quotidiana. Evidenciar-les i treballar per eradicar-les no és fàcil. El primer pas en aquesta tasca és la identificació. Es pot donar sexisme a nivell individual o com a pràctica social, sexisme encobert, que es posa de manifest amb la sobreprotecció, o sexisme hostil i violent, el més fàcilment identificable.

T

TOLERAR: Actitud respectuosa cap a les opinions, sentiments o els actes d'altres persones encara que no coincideixin amb els propis.

TOLERÀNCIA ZERO: Rebuig absolut a qualsevol manifestació de violència vers les dones .

TRAUMA: És el resultat de l'exposició a un esdeveniment estressant inevitable, que sobrepassa les mecanismes d'afrontament de la persona. Quan això ocorre, les persones és senten massa sobrepassades per les seves emocions, de tal manera que els records no poden transformar-se en experiències narratives neutres i el procés d'assimilació resulta més llarg i costós, arribant a interferir en la vida de la persona qui ho pateix.

TRANSVERSALITZACIÓ DE GÈNERE: Estratègia a llarg termini que incorpora la perspectiva de gènere i la igualtat d'oportunitats de les dones en totes les polítiques i actuacions d'un govern. La transversalització de gènere implica incorporar la perspectiva de gènere en totes les polítiques i les actuacions per tenir en compte les necessitats i els interessos tant de les dones com dels homes.

V

VÍCTIMA: Tota aquella persona que individual o col·lectivament hagi patit algun dany, incloent lesions físiques o mentals, patiment emocional, pèrdua financera o un detriment substancial de drets fonamental com conseqüències d'accions u omissions que no constitueixin una violació del dret penal nacional però que no violin normes internacionalment reconegudes referents als drets humans.

VICTIMITZACIÓ: Procés d'utilització de la violència física i/o psicològica en un individu per causar dolor o lesions.

VICTIMITZACIÓ PRIMÀRIA: Procés pel que una persona pateix de manera directa o indirecta, danys físics, econòmics, psicològics o socials derivats d'un fet delictiu o esdeveniment traumàtic.

VICTIMITZACIÓ SECUNDÀRIA: Inadequada atenció que rep la víctima per part del sistema penal, i institucions de la salut, degut a les repetides situacions per les quals ha de passar després d'haver estat afectada per maltractament i que la perjudiquen psicològicament i emocionalment de manera més profunda i traumàtica.

VIOLÈNCIA: Acte d'abús d'una persona cap a una altra. Tot acte que comporta un atemptat per a la vida, la integritat física i psíquica o la llibertat d'una persona, o que compromet greument el desenvolupament de la seva personalitat.

VIOLÈNCIA MASCLISTE: Violència que s'exerceix contra les dones com a manifestació de la discriminació i de la situació de desigualtat en el marc d'un sistema de relacions de poder dels homes sobre les dones i que, produïda per mitjans físics, econòmics o psicològics, incloses les amenaces, les intimidacions i les coaccions, tingui com a resultat un dany o patiment físic, sexual o psicològic, tant si es produeix en l'àmbit públic com en el privat.

VIOLÈNCIA FÍSICA: Comprèn qualsevol acte o omissió de força contra el cos d'una dona, amb el resultat o el risc de produir-li una lesió física o un dany.

VIOLÈNCIA SEXUAL: Comprèn qualsevol acte de naturalesa sexual no consentit per les dones, inclosa l'exhibició, l'observació i la imposició, per mitjà de violència, intimidació, prevalença o manipulació emocional, de relacions sexuals, amb independència que la persona agressora pugui tenir amb la dona una relació conjugal, de parella, afectiva o de parentiu.

VIOLÈNCIA ECONÒMICA: Consisteix en la privació intencionada i no justificada de recursos per al benestar físic o psicològic d'una dona i, si escau, de les seves filles o fills, i la limitació en la disposició dels recursos propis o compartits en l'àmbit familiar o de parella.

VIOLÈNCIA DOMÈSTICA: És aquella que fa referència als actes de maltractament físic, psíquic, sexual i/o d'altres tractes vexatoris que es realitzen per part d'una determinada persona sobre un o més membres del seu nucli familiar i/o de convivència. El concepte de violència domèstica està determinat pel lloc on succeeixen els fets delictius, en el si de la família o espai domèstic com és la llar.

VIOLÈNCIA SIMBÒLICA: Mecanismes d'imposició i de manteniment de poder que operen i emanen de les estructures i les disposicions socials asimètriques i que es manifesten a través dels actes de simbolització per a ser reconeguts com a tals mecanismes. Aquesta violència és inseparable de l'idea de poder simbòlic.

VIOLÈNCIA PSICOLÒGICA I VERBAL: Comprèn tota conducta o omissió intencional que produeixi en una dona una desvaloració o un patiment, per mitjà d'amenaces, humiliacions, vexacions, exigència, obediència o submissió coerció verbal, insults, aïllament o qualsevol altra limitació del seu àmbit de llibertat.

GLOSSARI D'ABREVIATURES

ABS: Àrea Bàsica de Salut

ASSIR: Atenció a la Salut Sexual i Reproductiva

CAP: Centre d'Atenció Primària

CSMA: Centre de Salut Mental d'Adults

CSMIJ: Centre de Salut Mental Infantil i Juvenil

DGAIA: Direcció General d'Atenció a la Infància i Adolescència

EAIA: Equip d'Atenció a la Infància i Adolescència

EAP: Equip d'Assessorament i Orientació Psicopedagògica

EATP: Equip d'assessorament tècnic de família

EATP: Equip d'assessorament tècnic penal

ES: Educadora social

EVAMI: Equip d'Atenció a la Infància i Adolescència UDEPMI: Unitat de Detecció i Prevenció del Maltractament Infantil

ICA: Il·lustre Col·legi de l'Advocacia

MMEE: Mossos d'Esquadra

OAVD: Oficina d'Atenció a la Víctima del Delicte

SIAD: Servei d'Informació i Atenció a les dones

SIE: Servei d'intervenció especialitzada

SOJ: Servei d'Orientació Jurídica

TF: Treballador/a familiar